

ROOMA LEPINGUD

LÕPPAKT

ÜHISTURGU JA EURATOMI KÄSITLEV VALITSUSTEVAHELINE KONVERENTS, mille Belgia Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, Prantsuse Vabariigi, Itaalia Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi ja Madalmaade Kuningriigi välisministrid 29. mail 1956 Veneetsias kokku kutsusid, mille tööd jätkati Brüsselis ja mis tuli pärast selle lõpetamist uuesti kokku 25. märtsil 1957 Roomas, on vastu võtnud järgmised tekstid.

I

1. Euroopa Majandusühenduse asutamisleping ja selle lisad,
2. protokoll Euroopa Investeerimispanga põhikirja kohta,
3. protokoll Saksamaa sisekaubanduse ja sellega seotud probleemide kohta,
4. protokoll teatavate Prantsusmaad käsitlevate sätete kohta,
5. protokoll Itaalia kohta,
6. protokoll Luksemburgi Suurhertsogiriigi kohta,
7. protokoll kauba kohta, mis pärineb ja on toodud teatavatest maadest ning mille suhtes kohaldatakse liikmesriiki importimisel erirežiimi,
8. protokoll Euroopa Söe- ja Teraseühenduse toodete puhul Prantsuse Vabariigi ülemeredepartemangude ja Alžeeria suhtes rakendatava režiimi kohta,
9. protokoll mineraalõlide ja nende teatavate derivaatide kohta,
10. protokoll Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu kohaldamise kohta Madalmaade Kuningriigi Euroopaväliste osade suhtes,
11. ülemeremaade ja -territooriumide ühendusega assotsieerimise rakenduskonventsioon ja selle lisad,
12. protokoll banaanide impordi tariifikvoodi kohta,
13. protokoll röstimata kohviubade impordi tariifikvoodi kohta.

II

1. Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamisleping ja selle lisad,
2. protokoll Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu kohaldamise kohta Madalmaade Kuningriigi Euroopaväliste osade suhtes.

III

Euroopa ühenduste teatavate ühisinstitutsioonide konventsioon

Kõnealuste tekstide allkirjastamise ajal võeti konverentsil vastu allpool loetletud ja käesolevale aktile lisatud deklaratsioonid:

1. ühisdeklaratsioon rahvusvaheliste organisatsioonide liikmesriikide koostöö kohta,
2. ühisdeklaratsioon Berliini kohta,
3. kavatsuste deklaratsioon frangiipiirkonda kuuluvate sõltumatute riikide assotsieerimise kohta Euroopa Majandusühendusega,

4. kavatsuste deklaratsioon Liibüa Kuningriigi assotsieerimise kohta Euroopa Majandusühendusega,

5. kavatsuste deklaratsioon praegu Itaalia Vabariigi haldusalasse kuuluva Somaalimaa hooalusterritooriumi kohta,

6. kavatsuste deklaratsioon Suriname ja Hollandi Antillide assotsieerimise kohta Euroopa Majandusühendusega.

Konverentsil võeti teadmiseks ka allpool loetletud ja käesolevale aktile lisatud deklaratsioonid:

1. Saksamaa Liitvabariigi valitsuse deklaratsioon väljendi "Saksa kodanik" määratluse kohta,

2. Saksamaa Liitvabariigi valitsuse deklaratsioon asutamislepingute kohaldamise kohta Berliini suhtes,

3. Prantsuse Vabariigi valitsuse deklaratsioon riigikaitse huvides salastatud teavet sisaldavate patenditaotluste kohta.

Lõpuks otsustas konverents koostada hiljem järgmised dokumendid:

1. protokoll Euroopa Majandusühenduse Kohtu põhikirja kohta,

2. Euroopa Majandusühenduse privileegide ja immunitetide protokoll,

3. protokoll Euroopa Aatomienergiaühenduse Kohtu põhikirja kohta,

4. Euroopa Aatomienergiaühenduse privileegide ja immunitetide protokoll.

Protokollid 1 ja 2 lisatakse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingule; Protokollid 3 ja 4 lisatakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule.

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale lõppaktile alla kirjutanud.

Kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P. H. SPAAK

K. ADENAUER

C. PINEAU

Antonio SEGNI

J. BECH

J. LUNS

J. Ch. SNOY et d'OPPUERS

W. HALLSTEIN

M. FAURE

Gaetano MARTINO

Lambert SCHAUS

J. LINTHORST HOMAN

DEKLARATSIOONID

ÜHISDEKLARATSIOON

rahvusvaheliste organisatsioonide liikmesriikide koostöö kohta

BELGIA KUNINGRIIGI, SAKSAMAA LIITVABARIIGI, PRANTSUSE VABARIIGI, ITAALIA VABARIIGI, LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIGI JA MADALMAADE KUNINGRIIGI VALITSUS,

Euroopa Majandusühenduse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingute allkirjastamise ajal,

OLLES TEADLIKUD vastutusest, mille nad Euroopa tuleviku nimel võtavad, ühendades oma turge, lähendades oma majandusi ja nähes kõnealuses valdkonnas ette ühise poliitika põhimõtteid ja üksikasju,

TÕDEDES, et tolliliidu loomise ja aatomienergia rahuotstarbelisel kasutamisel tehtava tiheda koostöö kaudu tagavad nad majandusliku ja sotsiaalse arengu ning aitavad seeläbi kaasa mitte üksnes oma, vaid ka teiste riikide jõukusele,

SOOVIDES kaasata kõnealuseid riike osalema seeläbi avanevates laienemisvõimalustes,

TEATAVAD OMA VALMISOLEKUST sõlmida kohe pärast kõnealuste asutamislepingute jõustumist kokkulepped teiste riikidega, eelkõige nende rahvusvaheliste organisatsioonide raames, millesse nad kuuluvad, et saavutada ühist huvi pakkuvad eesmärgid ja tagada kogu kaubanduse harmooniline areng.

ÜHISDEKLARATSIOON Berliini kohta

BELGIA KUNINGRIIGI, SAKSAMAA LIITVABARIIGI, PRANTSUSE VABARIIGI, ITAALIA VABARIIGI, LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIGI JA MADALMAADE KUNINGRIIGI VALITSUS,

VÕTTES ARVESSE Berliini erilist olukorda ja vajadust tagada talle vaba maailma toetus,

SOOVIDES kinnitada oma solidaarsust Berliini elanikkonnaga,

AITAVAD ÜHENDUSES KAASA kõigi vajalike meetmete võtmisele, mis kergendaksid Berliini majanduslikku ja sotsiaalset olukorda, soodustaksid selle arengut ja tagaksid majanduse stabiilsuse.

KAVATSUSTE DEKLARATSIOON frangiipiirkonda kuuluvate sõltumatute riikide assotsieerimise kohta Euroopa Majandusühendusega

BELGIA KUNINGRIIGI, SAKSAMAA LIITVABARIIGI, PRANTSUSE VABARIIGI, ITAALIA VABARIIGI, LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIGI JA MADALMAADE KUNINGRIIGI VALITSUS,

VÕTTES ARVESSE Prantsusmaa ja teiste frangiipiirkonda kuuluvate sõltumatute riikide vahel sõlmitud majandus-, finants- ja valuutaalaseid lepinguid ning konventsioone,

SOOVIDES säilitada ja tugevdada tavapäraseid kaubavooge Euroopa Majandusühenduse liikmesriikide ja kõnealuste sõltumatute riikide vahel ning aidata kaasa nende sõltumatute riikide majanduslikule ja sotsiaalsele arengule,

TEATAVAD OMA VALMISOLEKUST teha kohe pärast käesoleva asutamislepingu jõustumist kõnealustele riikidele ettepanek alustada läbirääkimisi, et sõlmida konventsioonid nende majanduslikuks assotsieerimiseks ühendusega.

KAVATSUSTE DEKLARATSIOON Liibüa Kuningriigi assotsieerimise kohta Euroopa Majandusühendusega

BELGIA KUNINGRIIGI, SAKSAMAA LIITVABARIIGI, PRANTSUSE VABARIIGI, ITAALIA VABARIIGI, LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIGI JA MADALMAADE KUNINGRIIGI VALITSUS,

VÕTTES ARVESSE Itaalia ja Liibüa Kuningriigi vahelisi majandussidemeid,

SOOVIDES säilitada ja tugevdada tavapäraseid kaubavooge ühenduse liikmesriikide ja Liibüa Kuningriigi vahel ning aidata kaasa Liibüa majanduslikule ja sotsiaalsele arengule,

TEATAVAD OMA VALMISOLEKUST teha kohe pärast käesoleva asutamislepingu jõustumist Liibüa Kuningriigile ettepanek alustada läbirääkimisi, et sõlmida konventsioonid Liibüa majanduslikuks assotsieerimiseks ühendusega.

KAVATSUSTE DEKLARATSIOON praegu Itaalia Vabariigi haldusalasse kuuluva Somaalimaa hooldusterritooriumi kohta

BELGIA KUNINGRIIGI, SAKSAMAA LIITVABARIIGI, PRANTSUSE VABARIIGI, ITAALIA VABARIIGI, LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIGI JA MADALMAADE KUNINGRIIGI VALITSUS,

SOOVIDES Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu allkirjastamise ajal määratleda kõnealuse asutamislepingu artiklite 131 ja 227 täpne reguleerimisala, pidades silmas asjaolu, et Somaalimaa hooldusterritooriumi käsitleva hoolduskokkuleppe artikli 24 kohaselt lõpeb Itaalia haldus kõnealusel territooriumil 2. detsembril 1960,

ON LEPPINUD KOKKU anda Somaalimaa välissuhete eest pärast kõnealust kuupäeva vastutavatele ametiasutustele võimalus kinnitada kõnealuse territooriumi assotsieerimist ühendusega ja teatavad oma valmisolekust teha vajaduse korral kõnealustele ametiasutustele ettepanek alustada läbirääkimisi, et sõlmida konventsioonid Somaalimaa majanduslikuks assotsieerimiseks ühendusega.

KAVATSUSTE DEKLARATSIOON
Suriname ja Hollandi Antillide assotsieerimise kohta
Euroopa Majandusühendusega

BELGIA KUNINGRIIGI, SAKSAMAA LIITVABARIIGI, PRANTSUSE VABARIIGI, ITAALIA VABARIIGI, LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIGI JA MADALMAADE KUNINGRIIGI VALITSUS,

VÖTTES ARVESSE Hollandi Kuningriigi eri osasid ühendavaid tihedaid sidemeid,

SOOVIDES säilitada ja tugevdada tavapäraseid kaubavooge Euroopa Majandusühenduse liikmesriikide ning Suriname ja Hollandi Antillide vahel ning aidata kaasa nende riikide majanduslikule ja sotsiaalsele arengule,

TEATAVAD OMA VALMISOLEKUST alustada Hollandi Kuningriigi taotluse korral kohe pärast käesoleva asutamislepingu jõustumist läbirääkimisi, et sõlmida konventsioonid Suriname ja Hollandi Antillide majanduslikuks assotsieerimiseks ühendusega.

SAKSAMAA LIITVABARIIGI VALITSUSE DEKLARATSIOON
väljendi "Saksa kodanik" määratluse kohta

Euroopa Majandusühenduse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu allkirjastamise ajal esitab Saksamaa Liitvabariigi valitsus järgmise deklaratsiooni: "Kõiki Saksamaa Liitvabariigi põhiseaduse kohaselt määratletud sakslasi loetakse Saksamaa Liitvabariigi kodanikeks."

SAKSAMAA LIITVABARIIGI VALITSUSE DEKLARATSIOON
asutamislepingute kohaldamise kohta Berliini suhtes

Saksamaa Liitvabariigi valitsus jätab endale õiguse deklareerida ratifitseerimiskirju hoiule andes, et Euroopa Majandusühenduse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut kohaldatakse ka Berliini liidumaa suhtes.

PRANTSUSE VABARIIGI VALITSUSE DEKLARATSIOON
riigikaitse huvides salastatud teavet sisaldavate
patenditaotluste kohta

PRANTSUSE VABARIIGI VALITSUS,

VÖTTES ARVESSE Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 17 ja artikli 25 lõiget 2,

TEATAB OMA VALMISOLEKUST võtta selliseid haldusmeetmeid ja teha Prantsuse Parlamendile ettepanekud selliste seadusandlike meetmete kohta, mis võivad olla vajalikud tagamaks, et kohe pärast käesoleva asutamislepingu jõustumist antakse salastatud teavet sisaldavate patenditaotluste alusel tavapärase menetluse kohaselt selliseid patente, mille suhtes kehtib ajutise avaldamise keed.

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS, SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT, PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT, ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT, TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOGINNA, TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA,

OTSUSTADES panna aluse üha tihedamale liidule Euroopa rahvaste vahel,

PÜÜDES TAGADA Euroopat jagavaid barjääre lammutavate ühismeetmetega oma riikide majanduslikku ja sotsiaalset progressi,

KINNITADES oma jõupingutuste peamise eesmärgina soovi pidevalt parandada oma rahvaste elu- ja töötingimusi,

TUNNISTADES, et olemasolevate tõkete kõrvaldamine nõuab kooskõlastatud meetmeid pideva majanduskasvu, tasakaalustatud kaubanduse ja ausa konkurentsi tagamiseks,

PÜÜDES tugevdada oma rahvamajanduste ühtsust ja tagada nende harmoonilist arengut regioonidevaheliste erinevuste ja ebasoodsate tingimustega piirkondade mahajäämuse vähendamise kaudu,

SOOVIDES ühise kaubanduspoliitika abil kaasa aidata rahvusvahelise kaubanduse piirangute järkjärgulisele kaotamisele,

KAVATSEDES kinnitada solidaarsust, mis seob Euroopat ja ülemeremaid, ning soovides tagada nende õitsengut vastavalt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja põhimõtetele,

OLLES OTSUSTANUD niiviisi oma ressursse ühendades säilitada ja tugevdada rahu ja vabadust ning kutsudes teisi samu ideaale järgivaid Euroopa rahvaid üles nende jõupingutustega ühinema,

ON OTSUSTANUD rajada EUROOPA MAJANDUSÜHENDUSE ja sel eesmärgil määranud oma täievolllisteks esindajateks:

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS:

välisminister Paul Henri SPAAKI,
majandusministeeriumi peasekretäri, valitsustevahelise konverentsi Belgia delegatsiooni juhi
parun J. Ch. SNOY et d'OPPUERS'I

SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT:

liidukantsler dr Konrad ADENAUERI,
välisministeeriumi riigisekretäri professor dr Walter HALLSTEINI;

PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT:

välisminister Christian PINEAU,
asevälisminister Maurice FAURE'I

ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT:

ministrite nõukogu esimehe Antonio SEGNI,
välisminister professor Gaetano MARTINO;

TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOGINNA:

valitsuse esimehe ja välisministri Joseph BECHI,
suursaadiku, valitsustevahelise konverentsi Luksemburgi delegatsiooni juhi Lambert SCHAUSI;

TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA:

välisminister Joseph LUNSI,
valitsustevahelise konverentsi Hollandi delegatsiooni juhi J. LINTHORST HOMANI,

KES, olles esitanud oma kehtivaks ja vormikohaseks tunnistatud täisvolitused, on kokku leppinud järgmises.

ESIMENE OSA

Põhimõtted

Artikkel 1

Käesoleva lepinguga asutavad KÕRGED LEPINGUOSALISED omavahelise EUROOPA MAJANDUSÜHENDUSE.

Artikkel 2

Ühenduse ülesanne on ühisturu ning liikmesriikide majanduspoliitika järkjärgulise lähendamise kaudu edendada ühenduse kõigis osades majandustegevuse harmoonilist arengut, jätkuvat ja tasakaalustatud laienemist, stabiilsuse suurendamist, kiirendatud elatustaseme parandamist ja ühendusse kuuluvate riikide vaheliste tihedate suhete edendamist.

Artikkel 3

Käesoleva lepingu kohaselt ning vastavalt selles esitatud ajakavale hõlmab ühenduse tegevus artiklis 2 seatud eesmärkide saavutamiseks:

- a) kaupade impordi ja ekspordiga seotud tollimaksude ja koguseliste piirangute, samuti kõigi muude samaväärse toimega meetmete kaotamist liikmesriikide vahel;
- b) ühise tollitariifistiku ja ühise kolmandate riikide suhtes rakendatava kaubanduspoliitika loomist;
- c) isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumise takistuste kõrvaldamist liikmesriikide vahel;
- d) ühise põllumajanduspoliitika kasutuselevõttu;
- e) ühise transpordipoliitika kasutuselevõttu;
- f) sellise süsteemi loomist, mis tagab, et konkurentsi ühisturul ei kahjustata;
- g) menetluste kohaldamist, millega on võimalik koordineerida liikmesriikide majanduspoliitikat ja leevendada tasakaalustamatust liikmesriikide maksebilansis;
- h) liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist ühisturu nõuetekohaseks toimimiseks vajaliku määran; i) Euroopa Sotsiaalfondi loomist, et parandada töötajate töö saamise võimalusi ja aidata kaasa nende elatustaseme tõstmisele;
- j) Euroopa Investeerimispannga asutamist, et hõlbustada ühenduse majanduskasvu uute varude loomise kaudu;
- k) ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimist selleks, et laiendada kaubandust ning ühiselt edendada majanduslikku ja sotsiaalset arengut.

Artikkel 4

1. Ühendusele antud ülesandeid täidavad järgmised institutsioonid:

- ASSAMBLEE,
- NÕUKOGU,
- KOMISJON,
- EUROOPA KOHUS.

Iga institutsioon toimib talle käesoleva lepinguga antud volituste piires.

2. Nõukogu ja komisjoni abistab nõuandva pädevusega majandus- ja sotsiaalkomitee.

Artikkel 5

Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud üld- või erimeetmed, et tagada nende kohustuste täitmine, mis tulenevad käesolevast lepingust või ühenduse institutsioonide võetud meetmetest. Nad aitavad kaasa ühenduse eesmärkide saavutamisele.

Liikmesriigid hoiduvad kõigist meetmetest, mis võiksid kahjustada käesoleva lepingu eesmärkide saavutamist.

Artikkel 6

1. Liikmesriigid koordineerivad oma vastavaid majanduspoliitikaid tihedas koostöös ühenduse institutsioonidega käesoleva lepingu eesmärkide saavutamiseks vajalikul määral.

2. Ühenduse institutsioonid ei või piirata liikmesriikide sisemist ja välist finantsstabiilsust.

Artikkel 7

Käesoleva lepingu reguleerimisalas, piiramata selle mis tahes erisätete kohaldamist, on keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel.

Nõukogu võib komisjoni ettepanekul pärast assambleega konsulteerimist võtta kvalifitseeritud häälteenamusega vastu sellist diskrimineerimist keelavaid eeskirju.

Artikkel 8

1. Ühisturg rajatakse järk-järgult kaheteistkümneaastase üleminekuperioodi jooksul.

Üleminekuperiood jagatakse kolme nelja-aastasest etappi; iga etapi kestust võib muuta vastavalt järgmistele sätetele.

2. Iga etapi jooksul nähakse ette teatud meetmete üheaegne algatamine ja elluviimine.

3. Üleminek esimesest etapist teise sõltub tõdemisest, et käesoleva lepinguga spetsiaalselt esimeseks etapiks ettenähtud eesmärgid on põhiosas tegelikult saavutatud ja et kohustused, arvestades käesoleva lepinguga ettenähtud erandeid ja menetlusi, on täidetud.

Tõdemuse esitab neljanda aasta lõpus nõukogu, kes teeb otsuse ühehäälselt komisjoni aruande põhjal. Ükski liikmesriik ei tohi ühehäälselt otsuse tegemist takistada, tuginedes omaenda kohustuste täitmatajätmisele. Ühehäälsuse puudumisel pikendatakse esimest etappi automaatselt ühe aasta võrra.

Viienda aasta lõpus esitab nõukogu tõdemuse samadel tingimustel. Ühehäälsuse puudumisel pikendatakse esimest etappi automaatselt ühe aasta võrra.

Kuuenda aasta lõpus esitab nõukogu tõdemuse kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni aruande põhjal.

4. Ühe kuu jooksul viimati nimetatud hääletamisest on vähemusse jäänud liikmesriigil või juhul kui nõutavat häälteenamust ei saavutatud, igal liikmesriigil õigus taotleda, et nõukogu määraks vahekohtu, kelle otsus on siduv kõikidele liikmesriikidele ja ühenduse institutsioonidele. Vahekohtu koosseisu kuulub kolm liiget, kelle määrab nõukogu ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal.

Kui nõukogu ei ole ühe kuu jooksul talle vastava taotluse esitamisest vahekohtu liikmeid määranud, siis määrab need Euroopa Kohus järgneva ühe kuu jooksul.

Vahekohus valib ise oma esimehe. Vahekohus teeb otsuse kuue kuu jooksul, arvates löike 3 viimases lõigus märgitud nõukogu hääletamise kuupäevast.

5. Teist ja kolmandat etappi ei või pikendada ega lühendada ilma nõukogu otsuseta, mis tehakse ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal.

6. Eelnevates lõigetes sätestatu ei tohi põhjustada, et üleminekuperiood kestab kauem kui viisteist aastat alates käesoleva lepingu jõustumisest.

7. Välja arvatud käesoleva lepinguga ettenähtud erandid, on üleminekuperioodi lõpp viimane tähtpäev, milleks peavad olema jõustunud kõik kavandatud eeskirjad ja rakendatud kõik ühisturu loomiseks vajalikud meetmed.

TEINE OSA

Ühenduse alused

I JAOTIS

Kaupade vaba liikumine

Artikkel 9

1. Ühendus rajaneb tolliliidul, mis hõlmab kogu kaubavahetust ning millega kaasneb impordi- ja ekspordimaksude ja kõigi samaväärse toimega maksude keelustamine liikmesriikide vahel, samuti ühise tollitariifistiku vastuvõtmine nende suhetes kolmandate riikidega.

2. Käesoleva jaotise 1. peatüki 1. jao ja 2. peatüki sätted kehtivad liikmesriikidest pärinevate toodete ning kolmandatest riikidest tulevate toodete suhtes, mis on liikmesriikides vabas ringluses.

Artikkel 10

1. Kolmandast riigist tulevad tooted loetakse liikmesriigis vabas ringluses olevaks, kui on täidetud impordiformaalsused ning tasutud tollimaksud või samaväärse toimega maksud, mida tuleb maksta selles liikmesriigis, ja kui selliseid tolli- või muid makse pole täielikult või osaliselt tagastatud.

2. Enne esimese aasta möödumist käesoleva lepingu jõustumisest määrab komisjon kindlaks halduskoostöö meetodid artikli 9 lõike 2 kohaldamiseks, võttes arvesse vajadust kaubanduses kehtivaid formaalsusi võimalikult lihtsustada.

Enne esimese aasta möödumist käesoleva lepingu jõustumisest määrab komisjon kindlaks sätted, mida kohaldatakse liikmesriikidevahelises kaubanduses kaupade suhtes, mis on toodetud teises liikmesriigis ja mille valmistamisel on kasutatud tooteid, mille eest ekspordiv liikmesriik ei ole sisse nõudnud kohaseid tollimakse või samaväärse toimega makse või mille eest makstud tolli- või muud maksud on täielikult või osaliselt tagastatud.

Nende sätete kehtestamisel võtab komisjon arvesse ühenduse piires tollimaksude tühistamise ning ühise tollitariifistiku järkjärgulise rakendamise eeskirju.

Artikkel 11

Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, et võimaldada valitsustel ettenähtud aja jooksul täita tollimaksudega seotud kohustused, mis tulenevad käesolevast lepingust.

1. PEATÜKK

Tolliliit

1. jagu

Liikmesriikidevaheliste tollimaksude tühistamine

Artikkel 12

Liikmesriigid hoiduvad omavahelises kaubanduses kehtestamast mis tahes uusi impordi- või ekspordimakse või samaväärse toimega makse ja suurendamast neid makse, mida nad omavahelises kaubanduses juba kohaldavad.

Artikkel 13

1. Liikmesriigid kaotavad omavahel kehtivad impordimaksud järk-järgult üleminekupeeriodi jooksul vastavalt artiklitele 14 ja 15.

2. Impordimaksudega toimelt samaväärsed maksud, mis kehtivad liikmesriikide vahel, tühistatakse nende poolt järk-järgult üleminekupeeriodi jooksul. Komisjon määrab oma direktiividega kindlaks nende tühistamise ajakava. Komisjon juhindub artikli 14 lõigetes 2 ja 3 sisalduvatest sätetest ning nõukogu direktiividest, mis on antud artikli 14 lõike 2 alusel.

Artikkel 14

1. Iga toote puhul on tollimaksu baasmääraks, mille põhjal arvutatakse üksteisele järgnevad vähendamised, 1. jaanuaril 1957 kehtinud tollimaks.

2. Vähenduste ajakava määratakse järgmiselt:

a) esimese etapi jooksul tehakse esimene vähendamine ühe aasta möödumisel käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast, teine vähendamine kaheksateist kuud hiljem, kolmas vähendamine neljanda aasta lõpus pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva;

b) teise etapi jooksul tehakse üks vähendamine kaheksateist kuud pärast nimetatud etapi algust, teine vähendamine kaheksateistkümmene kuu möödumisel eelmisest, kolmas vähendamine üks aasta hiljem;

c) ülejäänud vähendamised tehakse kolmanda etapi jooksul; vastava ajakava määrab oma direktiividega nõukogu, tehes otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal.

3. Esimese vähendamise ajal kehtestavad liikmesriigid igale tootele tollimaksu, mille määraks on tollimaksu baasmäär miinus 10%.

Iga järgneva vähendamise ajal alandab iga liikmesriik oma tollimakse tervikuna selliselt, et löike 4 kohaselt arvatud tollimaksudest saadav kogutulu väheneks 10% ja et iga toote tollimaks väheneks vähemalt 5% tollimaksu baasmäärast.

Nende toodete puhul, mille tollimaks ikka veel ületab 30%, peab iga vähendamine moodustama vähemalt 10% tollimaksu baasmäärast.

4. Lõikes 3 märgitud iga liikmesriigi tollimaksudest saadav kogutulu arvutatakse teistest liikmesriikidest 1956. aastal imporditu väärtuse ja tollimaksu baasmäära korrutamise teel.

5. Kõik eriprobleemid, mis tekivad lõigete 1–4 kohaldamisel, lahendatakse nõukogu direktiivide abil; nõukogu teeb otsused kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal.

6. Liikmesriigid annavad komisjonile aru sellest, kuidas on täidetud eespool esitatud reeglid tollimaksude vähendamise kohta. Nad püüavad tagada, et iga toote tollimaksu vähendamine moodustaks:

– esimese etapi lõpus vähemalt 25% tollimaksu baasmäärast;

– teise etapi lõpus vähemalt 50% tollimaksu baasmäärast;

Kui komisjoni arvates on oht, et artiklis 13 seatud eesmärgid ning käesolevas lõikes nimetatud protsente ei suudeta saavutada, annab ta liikmesriikidele asjakohaseid soovitusi.

7. Nõukogu võib komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist assambleega teha ühehäälselt käesoleva artikli sätetes muudatusi.

Artikkel 15

1. Sõltumatult artikli 14 sätetest võib iga liikmesriik üleminekuperioodi jooksul täielikult või osaliselt peatada teistest liikmesriikidest imporditavatele kaupadele tema poolt kohaldatavate tollimaksude kogumise. Ta informeerib sellest teisi liikmesriike ja komisjoni.

2. Kui liikmesriikide üldine majandusolukord ja vastava majandussektori olukord võimaldab, teatavad nad oma valmisolekust vähendada tollimakse teiste liikmesriikide suhtes kiiremini, kui on ette nähtud artiklis 14.

Selleks annab komisjon nendele liikmesriikidele soovitusi.

Artikkel 16

Liikmesriigid kaotavad omavahelises kaubanduses ekspordimaksud ja samaväärse toimega maksud hiljemalt esimese etapi lõpus.

Artikkel 17

1. Artiklite 9–15 lõike 1 sätted kehtivad samuti fiskaalsete tollimaksude suhtes. Nimetatud maksu ei võeta siiski arvesse tollimaksudest saadava kogutulu või tollimaksude üldise vähendamise arvutamisel, nagu on märgitud artikli 14 lõigetes 3 ja 4.

Selliseid tollimakse vähendatakse iga kord vähemalt 10% tollimaksu baasmäärast. Liikmesriigid võivad selliseid tollimakse vähendada kiiremini, kui on ette nähtud artiklis 14.

2. Enne esimese aasta lõpu pärast käesoleva lepingu jõustumist informeerivad liikmesriigid komisjoni oma fiskaalsetest tollimaksudest.

3. Liikmesriikidele jääb õigus asendada nimetatud tollimaksud muu riigimaksuga, mis on kooskõlas artikli 95 sätetega.

4. Kui komisjon leiab, et mingi fiskaalse tollimaksu asendamine tekitab mõnele liikmesriigile tõsiseid raskusi, annab ta sellele riigile loa säilitada niisugune tollimaks tingimusel, et ta kaotab selle hiljemalt kuue aasta möödumisel käesoleva lepingu jõustumisest. Sellist luba tuleb taotleda enne esimese aasta möödumist käesoleva lepingu jõustumisest.

2. jagu **Ühise tollitariifistiku sisseseadmine**

Artikkel 18

Liikmesriigid väljendavad oma valmisolekut aidata kaasa rahvusvahelise kaubanduse arendamisele ja kaubandustöketate vähendamisele, sõlmides lepinguid, mis vastastikkuse ja kõigile osapooltele kasulikkuse alusel kavandatakse vähendama tollimakse madalamale üldisest tasemest, mille nad võiksid saavutada omavahelise tolliliidu asutamise tulemusena.

Artikkel 19

1. Vastavalt allpool esitatud tingimustele ja neis piirides on ühise tollitariifistiku maksumäärad aritmeetiline keskmine nendest tollimaksudest, mida rakendatakse ühendusse kuuluval neljal tolliterritooriumil.

2. Nimetatud keskmise arvutamisel võetakse aluseks tollimaksud, mida liikmesriigid rakendasid 1. jaanuaril 1957.

Itaalia tollitariifi puhul rakendatakse siiski tollimaksu, mis on ilma ajutise 10%lise vähenduseta. Veel enam, nende toodete puhul, millele Itaalia tariif näeb ette kokkuleppelise tollimaksu määra, asendab kokkuleppeline tollimaks eespool määratletud maksu eeldusel, et see ei ole viimasest üle 10% suurem. Kui kokkuleppeline tollimaksu määr on eespool määratletud maksust üle 10% suurem, võetakse aritmeetilise keskmise arvutamisel aluseks eespool määratletud maks pluss 10%.

Mis puutub A-nimekirja tariifirubriikidesse, siis aritmeetilise keskmise arvutamisel võetakse rakendatavate tollimaksude asemel aluseks selles nimekirjas märgitud maksud.

3. Ühise tollitariifistiku põhjal ei ületa tollimaksud:

- a) 3% kaupade puhul, mis kuuluvad B-nimekirja tariifirubriikidesse;
- b) 10% kaupade puhul, mis kuuluvad C-nimekirja tariifirubriikidesse;
- c) 15% kaupade puhul, mis kuuluvad D-nimekirja tariifirubriikidesse;
- d) 25% kaupade puhul, mis kuuluvad E-nimekirja tariifirubriikidesse; kui nende kaupade suhtes Beneluxi maade tollitariif ei ületa 3%, tõstetakse see aritmeetilise keskmise arvutamiseks 12%le.

4. F-nimekirja näeb ette tollimaksud, mida rakendatakse selles loetletud kaupade suhtes.

5. Käesolevas artiklis ja artiklis 20 märgitud tariifirubriikide nimekirjad on käesoleva lepingu I lisas.

Artikkel 20

G-nimekirja kaupade suhtes rakendatavad tollimaksu määrad otsustatakse liikmesriikidevaheliste läbirääkimiste teel. Iga liikmesriik võib sellesse nimekirja lisada tooteid väärtuses, mis ei ületa 2% kolmandatest riikidest pärineva impordi koguväärtusest 1956. aasta jooksul.

Komisjon võtab kõik asjakohased meetmed, et tagada selliste läbirääkimiste alustamine enne teise aasta lõpu pärast käesoleva lepingu jõustumist ja nende lõpulejõudmine enne esimese etapi lõpu.

Kui nimetatud tähtaegade jooksul teatud toodete suhtes kokkuleppele ei jõuta, siis määrab ühise tollitariifistiku maksumäärad komisjoni ettepaneku põhjal nõukogu ühehäälselt kuni teise etapi lõpuni ning kvalifitseeritud häälteenamusega pärast seda.

Artikkel 21

1. Võimalikud tehnilised raskused artiklite 19 ja 20 kohaldamisel lahendatakse kahe aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist direktiividega, mille annab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal.

2. Enne esimese etapi lõppu või hiljemalt tollimaksumäärade kindlaksmääramise ajal teeb nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal otsuse nende korrigeerimiste suhtes, mis artiklites 19 ja 20 esitatud eeskirjade kohaldamise järel on vajalikud ühise tollitariifistiku sisemise järjepidevuse huvides, võttes eelkõige arvesse ühise tariifi alla käivate kaupade töötlusastet.

Artikkel 22

Kahe aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist määrab komisjon kindlaks, missuguses ulatuses võetakse artikli 19 lõikes 1 ettenähtud aritmeetilise keskmise arvutamisel arvesse fiskaalseid tollimakse, mis on nimetatud artikli 17 lõikes 2. Komisjon võtab arvesse niisuguste tollimaksude võimalikku kaitseiseloomu.

Kuue kuu jooksul pärast sellist kindlaksmääramist võib iga liikmesriik taotleda artiklis 20 ettenähtud menetluse kohaldamist kõnesoleva toote puhul nimetatud artiklis ettenähtud protsendipiiranguta.

Artikkel 23

1. Ühise tollitariifistiku järkjärguliseks kasutuselevõtmiseks teevad liikmesriigid muudatusi kolmandate riikide suhtes rakendatavatesse tariifidesse järgmiselt:

a) tariifirubriigi puhul, mille 1. jaanuaril 1957 tegelikult rakendatav tollimaks ei erine üle 15% ühise tollitariifistiku maksumäärast, rakendatakse viimati mainitud määra neljanda aasta lõpust pärast käesoleva lepingu jõustumist;

b) kõikidel muudel juhtudel rakendab iga liikmesriik samast tähtpäevast tollimaksu, mille tõttu väheneb 1. jaanuaril 1957 tegelikult rakendatud tollimaksumäär ja ühise tollitariifistiku maksumäär vaheline erinevus 30% võrra;

c) teise etapi lõpus vähendatakse seda erinevust uuesti 30%;

d) tariifirubriigi puhul, mille jaoks tollimaksumäär esimese etapi lõpus ühises tollitariifis veel puudub, rakendab iga liikmesriik kuue kuu jooksul pärast vastavalt artiklile 20 tehtud nõukogu otsust käesoleva lõike eeskirjadele vastavat tollimaksumäära.

2. Kui liikmesriigile on artikli 17 lõike 4 põhjal antud luba, ei tarvitse ta loa kehtivusaja lõpuni rakendada eespool esitatud sätteid nende tariifirubriikide suhtes, mille kohta vastav luba kehtib. Kui loa kehtivus lõpeb, peab asjassepuutuv liikmesriik rakendama lõike 1 eeskirjadele vastavat tollimaksumäära.

3. Ühist tollitariifi hakatakse rakendama täies ulatuses hiljemalt üleminekuperioodi lõpus.

Artikkel 24

Liikmesriikidele jäetakse õigus muuta oma tollimaksumäärasid kiiremini, kui artiklis 23 on ette nähtud, et viia need kooskõlla ühise tollitariifistikuga.

Artikkel 25

1. Kui komisjon leiab, et teatavate B-, C- ja D-nimekirjas sisalduvate toodete valmistamisest liikmesriikides ei piisa mingi liikmesriigi nõudluse rahuldamiseks ning et see rahuldamine sõltub traditsiooniliselt olulisel määral impordist kolmandatest riikidest, siis lubab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal asjassepuutuvale liikmesriigile vähendatud tollimaksumääraga või tollimaksuvabad tariifikvoodid.

Niisugused kvoodid ei tohi ületada piiri, millest edasi võiks tekkida oht, et majandustegevus paikneb teiste liikmesriikide jaoks kahjulikult ümber.

2. E-nimekirja toodete puhul ja nende G-nimekirja toodete puhul, mille tollimaksumäärad on kindlaks määratud vastavalt artikli 20 kolmandas lõigus sätestatud menetlusele, lubab komisjon juhul, kui varustusallikate muutus või varude vähesus ühenduse piires võib kaasa tuua kahjulikke tagajärgi mõne liikmesriigi töötlevale tööstusele, sellele liikmesriigile tema taotlusel vähendatud tollimaksumääraga või tollimaksuvabad tariifikvoodid.

Niisugused kvoodid ei tohi ületada piiri, millest edasi võiks tekkida oht, et majandustegevus paikneb teiste liikmesriikide jaoks kahjulikult ümber.

3. Käesoleva lepingu II lisas loetletud toodete puhul võib komisjon lubada igal liikmesriigil kas tervikuna või osaliselt peatada rakendatavate tollimaksude kogumine või lubada liikmesriikidele vähendatud tollimaksumääraga või tollimaksuvabu tariifikvoote eeldusel, et sellest ei tulene tõsisid häireid asjassepuutuvate toodete turul.

4. Komisjon kontrollib perioodiliselt käesoleva artikli järgi lubatud tariifikvoote.

Artikkel 26

Komisjon võib igale eriliste raskustega kokku puutuvale liikmesriigile anda loa edasi lükata artiklis 23 sätestatud tollimaksude vähendamine või suurendamine teatud tariifirubriikide puhul.

Nimetatud loa tohib anda ainult teatud ajaks ning selliste tariifirubriikide puhul, mis kokku ei esinda üle 5% selle riigi kolmandatest riikidest pärit impordi väärtusest viimase aasta jooksul, mille kohta on kättesaadavad statistilised andmed.

Artikkel 27

Enne esimese etapi lõppu astuvad liikmesriigid niivõrd, kuivõrd see vajalikuks võib osutuda, samme õigusaktides tolliküsimusi käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamiseks. Selleks annab komisjon nendele liikmesriikidele soovitusi.

Artikkel 28

Igakordse ühise tollitariifistiku maksumäära iseseisva muutmise või peatamise otsustab nõukogu ühehäälselt. Pärast üleminekuperioodi lõppu võib nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal otsustada määra sellise muutmise või peatamise, mis ei ületa 20% määrast mis tahes kuni kuuekuuliseks perioodiks määratud tollitariifi puhul. Sellist muutmist või peatamist võib samadel tingimustel pikendada ainult üheks järgnevaks kuuekuuliseks perioodiks.

Artikkel 29

Täites talle käesolevas jaos antud ülesandeid, juhindub komisjon:

- a) vajadusest edendada liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelist kaubandust;
- b) konkurentsitingimuste arengust ühenduse piires niivõrd, kuivõrd see parandab ettevõtjate konkurentsivõimet;
- c) ühenduse nõuetest toorainega ja pooltoodetega varustamise suhtes; seoses sellega kannab komisjon hoolt, et valmistoodete puhul välditaks konkurentsitingimuste kahjustamist liikmesriikide vahel;
- d) vajadusest vältida tõsisid häireid liikmesriikide majanduses ning tagada tootmise ratsionaalne areng ja tarbimise laienemine ühenduse piires.

2. PEATÜKK

Liikmesriikidevaheliste koguseliste piirangute kõrvaldamine

Artikkel 30

Ilma et see piiraks järgnevate sätete kohaldamist, keelatakse liikmesriikidevahelised koguselised impordipiirangud ja kõik samaväärse toimega meetmed.

Artikkel 31

Liikmesriigid hoiduvad kehtestamast omavahel uusi koguselisi piiranguid või samaväärse toimega meetmeid.

See kohustus on seotud siiski vaid liberaliseerimisastmega, mis on saavutatud tulenevalt Euroopa Majanduskoostöö Organisatsiooni nõukogu 1955. aasta 14. jaanuari otsustest. Liikmesriigid esitavad komisjonile hiljemalt kuus kuud pärast käesoleva lepingu jõustumist nimekirjad toodetest, mis nad on nimetatud otsustest tulenevalt liberaliseerinud. Need liikmesriikide nimekirjad liidetakse.

Artikkel 32

Liikmesriigid hoiduvad omavahelises kaubanduses muutmast piiravamaks kvote ja samaväärse toimega meetmeid, mis kehtivad käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval.

Need kvoodid kaotatakse hiljemalt üleminekuperioodi lõpus. Selle aja jooksul tühistatakse kvoodid järk-järgult vastavalt järgmistele sätetele.

Artikkel 33

1. Üks aasta pärast käesoleva lepingu jõustumist muudab iga liikmesriik teisele liikmesriigile avatud kahepoolsed kvoodid üldkvootideks, mis ilma igasuguse diskrimineerimiseta on avatud kõikidele teistele liikmesriikidele.

Samal kuupäeval suurendavad liikmesriigid sellisel viisil kehtestatud üldkvootide kogusummat nii, et nende koguväärtus suureneks eelmise aastaga võrreldes vähemalt 20%. Iga üksiktoote üldkvooti suurendatakse siiski vähemalt 10%.

Kvoot suurendatakse igal aastal samade reeglite kohaselt ja samas proportsioonis eelmise aasta suhtes.

Neljas suurendamine leiab aset neljanda aasta lõpus pärast käesoleva lepingu jõustumist, viies suurendamine ühe aasta möödumisel teise etapi algusest.

2. Kui mingi liberaliseerimata toote puhul ei ulatu üldkvoot 3%ni asjassepuutuva riigi kodumaisest toodangust, siis hiljemalt ühe aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist võetakse kasutusele kvoot, mis ei ole väiksem kui 3% vastavast kodumaisest toodangust. Seda kvooti suurendatakse 4%ni teise aasta lõpus ja 5%ni kolmanda lõpus. Seejärel suurendab kõnealune liikmesriik kvooti vähemalt 15% igal aastal.

Kui niisugune kodumaine toodang puudub, määratakse asjakohane kvoot komisjoni otsuse alusel.

3. Kümne aasta lõpus võrdub iga kvoot vähemalt 20%ga kodumaisest toodangust.

4. Kui komisjon oma otsuses leiab, et kahel järjestikusel aastal on mingit toodet imporditud avatud kvoodiga lubatust vähem, siis seda üldkvooti ei võeta arvesse üldkvootide koguväärtuse arvutamisel. Sellisel juhul tühistab liikmesriik vastava toote kvoodi.

5. Kvootide puhul, mis esindavad üle 20% vastava toote kodumaisest toodangust, võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega alandada lõikes 1 sätestatud 10%list määra. Niisugune muudatus ei mõjuta siiski kohustust suurendada üldkvootide koguväärtust 20% aastas.

6. Liikmesriikidel, kes on ületanud oma kohustusi liberaliseerimisastme suhtes, mis on saavutatud tulenevalt Euroopa Majanduskoostöö Organisatsiooni nõukogu 1955. aasta 14. jaanuari otsustest, on lõikes 1 ettenähtud iga-aastaselt 20%list üldist suurenemist arvutades õigus võtta arvesse iseseisvalt liberaliseeritud impordi mahtu. Vastav arvutus esitatakse eelnevalt kinnitamiseks komisjonile.

7. Komisjon annab direktiivid menetluse ja ajakava kohta, mida järgides liikmesriigid tühistavad omavahelistest suhetest kõik käesoleva lepingu jõustumise ajal kasutusel olnud kvootidega samaväärse toimega meetmed.

8. Kui komisjon leiab, et käesoleva artikli sätete ja eelkõige protsente käsitlevate sätete

kohaldamisel on võimatu tagada artikli 32 teises lõigus sätestatud kvootide järkjärgulist tühistamist, võib nõukogu esimese etapi jooksul ühehäälselt ja pärast seda kvalifitseeritud häälteenamusega muuta komisjoni ettepaneku põhjal käesoleva artikliga ettenähtud menetlust ja eelkõige tõsta kinnitatud protsendimäärasid.

Artikkel 34

1. Keelatakse liikmesriikidevahelised koguselised ekspordipiirangud ja kõik samaväärsed toimega meetmed.

2. Hiljemalt esimese etapi lõpus tühistavad liikmesriigid kõik koguselised ekspordipiirangud ja mis tahes samaväärsed toimega meetmed, mis on kasutusel käesoleva lepingu jõustumise ajal.

Artikkel 35

Kui nende üldine majandusolukord ja vastava majandussektori olukord võimaldab, teatavad liikmesriigid oma valmisolekust tühistada koguselised impordi- ja ekspordipiirangud teiste liikmesriikide suhtes eelnevates artiklites ettenähtust kiiremini.

Selleks annab komisjon asjaomastele riikidele soovitusi.

Artikkel 36

Artiklite 30 ja 34 sätted ei välista impordi-, ekspordi- või transiidikeeldude või -piirangute kohaldamist, mis on õigustatud kõlbluse, avaliku korra või avaliku julgeoleku seisukohast, seotud inimeste, loomade või taimede elu ja tervise kaitsega, kunstilise, ajaloolise või arheoloogilise väärtusega rahvusliku rikkuse või tööstus- ja kaubandusomandi kaitsega. Sellised keelud või piirangud ei kujuta endast siiski meelevaldse diskrimineerimise vahendit ega liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piiramist.

Artikkel 37

1. Liikmesriigid kohandavad kaubandusliku iseloomuga riigimonopole järk-järgult nii, et kaupade hankimis- ja turustamistingimuste suhtes ei oleks üleminekuperioodi lõpus diskrimineerimist liikmesriikide kodanike vahel.

Käesoleva artikli sätteid kohaldatakse kõikide organite suhtes, mille kaudu liikmesriikide pädevad asutused juriidiliselt või faktiliselt, otseselt või kaudselt kontrollivad, määravad või mõjutavad olulisel määral liikmesriikidevahelist impordi või ekspordi. Käesolevad sätted on kohaldatavad samuti monopolide suhtes, mis põhinevad riigi antud ainuõigusel.

2. Liikmesriigid hoiduvad kehtestamast uusi meetmeid, mis on vastuolus lõikes 1 sätestatud põhimõtetega või mis piiravad liikmesriikidevaheliste tollimaksude ja koguseliste piirangute tühistamist käsitlevate artiklite reguleerimisala.

3. Lõikes 1 ettenähtud meetmete ajakava tuleb ühtlustada artiklites 30–34 sätestatud koguseliste piirangute tühistamisega samade toodete suhtes.

Kui mingi toote suhtes kehtib kaubandusliku iseloomuga riigimonopol ainult ühes või mõnes liikmesriigis, võib komisjon anda teistele liikmesriikidele loa rakendada kaitsemeetmeid kuni lõikes 1 ettenähtud kohandamise elluviimiseni; selliste meetmete tingimused ja üksikasjad määrab komisjon.

4. Kui kaubandusliku iseloomuga riigimonopolil on eeskirju, mille eesmärk on kergendada põllumajandustoodete müüki või saada nendest suurimat tulu, tuleb käesoleva artikli eeskirjade kohaldamisel anda samaväärsed tagatised asjassepuutuvate tootjate tööhõive ja elatustaseme kindlustamiseks, võttes arvesse võimalikke kohandamisi ja aja jooksul vajalikuks osutuvat spetsialiseerumist.

5. Kohustused on liikmesriikidele siduvad ainult niivõrd, kuivõrd need on kooskõlas kehtivate rahvusvaheliste lepingutega.

6. Esimesest etapist alates annab komisjon soovitusi selle kohta, mil viisil ja missuguse ajakava alusel viiakse ellu käesolevas artiklis sätestatud kohandamine.

II JAOTIS

Põllumajandus

Artikkel 38

1. Ühisturg hõlmab ka põllumajandust ja põllumajandustoodetega kauplemist. "Põllumajandustooted" tähendavad põllundus-, loomakasvatus- ja kalandustooteid ning nende toodetega otseselt seotud esmatöötlemissaadusi.
2. Ühisturu rajamiseks ettenähtud eeskirjad kehtivad ka põllumajandustoodete suhtes, kui artiklites 39–46 ei ole sätestatud teisiti.
3. Tooted, mille suhtes kohaldatakse artiklite 39–46 sätteid, on loetletud käesoleva lepingu II lisas. Kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest otsustab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal, missugused tooted tuleb sellesse nimekirja lisada.
4. Põllumajandustoodete ühisturu toimimise ja arenguga peab kaasnema liikmesriikide ühise põllumajanduspoliitika kehtestamine.

Artikkel 39

1. Ühise põllumajanduspoliitika eesmärgid on:
 - a) tõsta põllumajanduse tootlikkust tehnilise progressi edendamise ning põllumajandusliku tootmise ratsionaalse arengu tagamise ja tootmistegurite, eelkõige tööjõu optimaalse kasutamise teel;
 - b) selle kaudu kindlustada põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa rahuldav elatustase, eelkõige põllumajandusega tegelevate inimeste isikutulu suurendamise teel;
 - c) stabiliseerida turud;
 - d) tagada varude kättesaadavus;
 - e) tagada mõistlikud tarbijahinnad.
2. Ühise põllumajanduspoliitika ja selle rakendamise erimeetodite väljatöötamisel võetakse arvesse:
 - a) põllumajandusliku tegevuse eripära, mis tuleneb põllumajanduse sotsiaalsest struktuurist ning põllumajanduspiirkondade struktuurilistest ja looduslikest erinevustest;
 - b) vajadust viia asjakohaseid kohandamisi ellu järk-järgult;
 - c) tõsiasja, et liikmesriikides kujutab põllumajandus endast kogu rahvamajandusega tihedalt seotud sektorit.

Artikkel 40

1. Liikmesriigid arendavad ühise põllumajanduspoliitika välja järk-järgult üleminekuperioodi jooksul ja jõustavad selle hiljemalt nimetatud perioodi lõpuks.
2. Artiklis 39 seatud eesmärkide saavutamiseks kehtestatakse ühine põllumajanduse turukorraldus.

Sõltuvalt tootest on selleks korralduseks üks järgmistest:

 - a) ühised konkurentsieeskirjad;
 - b) eri riikide turukorralduse kohustuslik koordineerimine;
 - c) Euroopa turukorraldus.
3. Kooskõlas lõikega 2 kehtestatud ühine korraldus võib hõlmata kõiki meetmeid, mis on nõutavad artiklis 39 seatud eesmärkide saavutamiseks, eelkõige hindade reguleerimist, toetusi mitmesuguste saaduste tootmiseks ja turustamiseks, varude ladustamis- ja ülekandmissüsteemi ning ühist impordi ja ekspordi stabiliseerimise süsteemi.

Ühine korraldus piirdub artiklis 39 seatud eesmärkide taotlemisega ja välistab ühenduse piires igasuguse tootjate või tarbijate diskrimineerimise.

Igasugune ühine hinnapoliitika rajaneb ühistel kriteeriumidel ja ühesugustel arvutusmeetoditel.

4. Et võimaldada lõikes 2 märgitud ühise korralduse eesmärke saavutada, võidakse luua üks või mitu põllumajanduse nõuande- ja tagatisfondi.

Artikkel 41

Et võimaldada artiklis 39 seatud eesmärke saavutada, võidakse ühise põllumajanduspoliitika raames ette näha järgmisi meetmeid:

- a) efektiivne jõupingutuste koordineerimine kutseõppe, uuringute ja põllumajanduslike teadmiste levitamise alal; see võib hõlmata projektide või institutsioonide ühisrahastamist;
- b) ühismeetmed teatud toodete tarbimise edendamiseks.

Artikkel 42

Konkurentsieeskirju käsitleva peatüki sätteid kohaldatakse põllumajandussaaduste tootmise ja nendega kauplemise suhtes ainult selles ulatuses, nagu nõukogu artikli 43 lõigete 2 ja 3 raames ning vastavalt seal ettenähtud menetlusele määrab, võttes arvesse artiklis 39 seatud eesmärke.

Eelkõige võib nõukogu lubada toetust anda:

- a) struktuuriliste või looduslike tingimuste tõttu halvemuses olevate ettevõtjate kaitseks;
- b) majandusarengu programmide raames.

Artikkel 43

1. Ühise põllumajanduspoliitika põhisuundade väljatöötamiseks kutsub komisjon kohe pärast käesoleva lepingu jõustumist kokku liikmesriikide konverentsi, selleks et võrrelda nende põllumajanduspoliitikat, eelkõige koostades ülevaate liikmesriikide ressursidest ja vajadustest.

2. Olles võtnud arvesse lõikes 1 ettenähtud konverentsi töö tulemused, teeb komisjon kahe aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega ettepanekud ühise põllumajanduspoliitika väljatöötamiseks ja rakendamiseks, sealhulgas riikide turukorralduse asendamiseks ühega artikli 40 lõikes 2 ettenähtud ühise korralduse vormidest ning käesolevas jaotises täpsustatud meetmete rakendamiseks.

Nendes ettepanekutes võetakse arvesse käesolevas jaotises käsitletud põllumajandusküsimuste omavahelist seotust.

Nõukogu annab esimese kahe etapi jooksul ühehäälselt ja edaspidi kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist assambleega määrusi ja direktiive või teeb otsuseid, ilma et eelõeldu piiraks tema õigust anda ka soovitusi.

3. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega ja vastavalt lõikele 2 asendada riikide turukorralduse ühise korraldusega, mis on ette nähtud artikli 40 lõikes 2, kui:

- a) ühine korraldus võimaldab selle meetme vastu olevatele ja kõnealuse toodangu jaoks turukorraldust omavatele liikmesriikidele asjassepuutuvate tootjate tööhõive ning elatustaseme samaväärseid tagatiseid, võttes arvesse võimalikke kohandamisi ja aja jooksul vajalikuks osutuvat spetsialiseerumist;
- b) selline korraldus tagab ühenduse piires samasugused kaubandustingimused, kui on riigi siseturul.

4. Kui teatud tooraine jaoks luuakse ühine korraldus enne, kui on olemas ühine korraldus vastava töödeldud toote jaoks, siis sellist toorainet, mida kasutatakse kolmandatesse riikidesse eksporditavate töödeldud toodete valmistamiseks, võib sisse vedada väljastpoolt ühendust.

Artikkel 44

1. Kuivõrd liikmesriikidevaheliste tollimaksude ja koguseliste piirangute järkjärguline kaotamine

võib põhjustada hindu, mis võivad ohustada artiklis 39 seatud eesmärkide saavutamist, on igal liikmesriigil üleminekuperioodi jooksul õigus rakendada mittediskrimineerival viisil kvootide asemel ja sellisel määral, et see ei takista artikli 45 lõikes 2 ettenähtud kaubandusmahu suurendamist, teatud toodete puhul miinimumhindu, millest madalamate hindade korral võib impordi:

- ajutiselt peatada või seda vähendada või
- seda lubada, kuid tingimusel, et impordi hind on kõrgem kõnesoleva toote miinimumhinnast.

Viimasel juhul ei arvestata miinimumhinna sisse tollimaksu.

2. Miinimumhinnad ei tohi põhjustada käesoleva lepingu jõustumise ajal eksisteeriva liikmesriikidevahelise kaubanduse vähenemist ega takistada selle järk-järgulist laienemist. Miinimumhindu ei rakendata nii, et see takistaks loomulike eelistuste arengut liikmesriikide vahel.

3. Niipea kui käesolev leping jõustub, määrab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal objektiivsed kriteeriumid miinimumhinnasüsteemide kehtestamiseks ja selliste hindade kinnitamiseks.

Nimetatud kriteeriumides võetakse eelkõige arvesse keskmisi kodumaiseid tootmiskulusid miinimumhinda rakendavas liikmesriigis, ettevõtjate olukorda niisuguste keskmiste tootmiskulude puhul ning vajadust aidata kaasa nii põllumajandustegevuse järkjärgulisele parandamisele kui ka ühisturus vajalikule kohandamisele ja spetsialiseerumisele.

Komisjon soovib ka menetluse nende kriteeriumide läbivaatamiseks, et võimaldada ja kiirendada tehnilist progressi ning järk-järgult ühtlustada hindu ühisturu piires.

Kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest määrab nõukogu ühehäälselt kindlaks nimetatud kriteeriumid ja nende läbivaatamise menetluse.

4. Kuni nõukogu otsuse jõustumiseni võivad liikmesriigid kehtestada miinimumhinnad tingimusel, et nendest teatatakse eelnevalt komisjonile ja teistele liikmesriikidele, võimaldades neil oma arvamust avaldada.

Kui nõukogu on otsuse vastu võtnud, kehtestavad liikmesriigid miinimumhinnad eespool kindlaksmääratud kriteeriumide alusel.

Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega ja komisjoni ettepaneku põhjal muuta kõiki liikmesriikide otsuseid, mis ei vasta eespool määratletud kriteeriumidele.

5. Kui teatud toodete jaoks ei osutu võimalikuks määrata kindlaks nimetatud objektiivseid kriteeriume kolmanda etapi alguseks, võib nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal muuta nende toodete puhul rakendatavaid miinimumhindu.

6. Üleminekuperioodi lõpus koostatakse veel kehtivate miinimumhindade loend. Nõukogu määrab komisjoni ettepaneku põhjal ja üheksahäälse enamusega vastavalt artikli 148 lõike 2 esimeses lõigus sätestatud häälte arvestamise menetlusele kindlaks süsteemi, mida tuleb ühises põllumajanduspoliitikas rakendada.

Artikkel 45

1. Kuni riigi turukorralduse asendamiseni ühega ühise korralduse vormidest, mis on nimetatud artikli 40 lõikes 2, arendatakse kauplemist selliste toodetega, mille puhul teatud liikmesriikides:

- on rakendatud meetmed kodumaiste tootjate toodetele turu tagamiseks ja
- esineb importimisvajadus,

pikaajaliste kokkulepete või lepingute sõlmimise teel importivate ja eksportivate liikmesriikide vahel.

Nende kokkulepete või lepingutega püütakse järk-järgult kaotada ühenduse tootjate igasugune diskrimineerimine kõnealuste meetmete kohaldamisel.

Sellised kokkulepped või lepingud sõlmitakse esimese etapi jooksul;

arvesse võetakse vastastikkuse põhimõtet.

2. Mis puutub kogustesse, siis rajanevad sellised kokkulepped või lepingud liikmesriikidevahelise vastavate toodete kaubanduse keskmisel mahul kolme aasta jooksul enne käesoleva lepingu jõustumist ja neis nähakse ette kaubandusmahu suurenemine olemasoleva vajaduse piires, võttes arvesse kaubanduse traditsioonilist struktuuri.

Mis puutub hindadesse, siis võimaldavad sellised kokkulepped või lepingud tootjatel müüa kokkulepitud koguseid hinnaga, mida järk-järgult ühtlustatakse ostva riigi siseturul kodumaistele tootjatele makstava hinnaga.

Selline ühtlustamine jätkub nii püsivalt kui võimalik ja see viiakse lõpule hiljemalt üleminekuperioodi lõpuks.

Hinnaläbirääkimised asjaosaliste vahel toimuvad vastavalt komisjoni antud direktiividele kahe eelneva löigu rakendamiseks.

Kui esimest etappi pikendatakse, jätkatakse nimetatud kokkulepete või lepingute täitmist vastavalt tingimustele, mis on rakendatavad neljanda aasta lõpus pärast käesoleva lepingu jõustumist; kohustus koguseid suurendada ja hindu ühtlustada peatatakse kuni üleminekuni teise etappi.

Liikmesriigid kasutavad iga nende õigusaktidest tulenevat võimalust, eriti impordipoliitika puhul, et tagada nimetatud kokkulepete või lepingute sõlmimine ja täitmine.

3. Sel määral, mil liikmesriigid vajavad toorainet toodete valmistamiseks, mida konkureerides kolmandate riikide toodetega eksporditakse ühendusest väljapoole, ei tohi eespool nimetatud kokkulepped või lepingud takistada tooraine importimist sel otstarbel kolmandatest riikidest. See säte ei kehti, kui nõukogu ühehäälselt otsustab lubada makseid, mis on vajalikud, et kompenseerida nende kokkulepete või lepingute põhjal selleks otstarbeks imporditavate kaupade kõrgem hind võrreldes samade kaupade maailmaturu hinnaga.

Artikkel 46

Kui mõnes liikmesriigis kehtib mingi toote riiklik turukorraldus või rakendatakse samaväärse toimega siseriiklike eeskirju, mis kahjustavad samasuguse toodangu konkurentsivõimet teises liikmesriigis, rakendavad liikmesriigid tasakaalustusmaksu selle toote impordile liikmesriigist, kus niisugune turukorraldus või eeskirjad kehtivad, juhul kui see riik ei rakenda tasakaalustusmaksu ekspordi puhul.

Komisjon määrab kindlaks nimetatud maksude taseme, mis on vajalik tasakaalu saavutamiseks; ta võib lubada ka muid abinõusid, mille tingimused ja üksikasjad ta kindlaks määrab.

Artikkel 47

Mis puutub majandus- ja sotsiaalkomitee funktsioonidesse käesolevas jaotises sätestatu täitmisel, siis selle põllumajandusosakond on komisjoni käsutuses, et kooskõlas artiklite 197 ja 198 sätetega valmistada ette komitee nõupidamisi.

III JAOTIS

Isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine

1. PEATÜKK

Töötajad

Artikkel 48

1. Hiljemalt üleminekuperioodi lõpuks tagatakse töötajate liikumisvabadus ühenduse piires.

2. Selline liikumisvabadus nõuab igasuguse kodakondsusel põhineva liikmesriikide töötajate diskrimineerimise kaotamist nii töölevõtmisel, töö tasustamisel kui ka muude töötingimuste puhul.

3. Alludes piirangutele, mis on õigustatud avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise seisukohast, toob see endaga kaasa õiguse:

- a) võtta vastu tegelikult tehtud tööpakkumisi;
- b) liikuda sel eesmärgil vabalt liikmesriikide territooriumil;
- c) viibida liikmesriigis, et seal töötada kooskõlas selle riigi kodanike töösuhteid reguleerivate õigus- ja haldusnormidega;
- d) jääda liikmesriigi territooriumile pärast selles riigis töötamist kooskõlas tingimustega, mis lülitatakse komisjoni poolt koostatavatesse rakendusmäärustesse.

4. Käesoleva artikli sätted ei hõlma avalikku teenistust.

Artikkel 49

Niipea kui käesolev leping jõustub, annab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast majandus- ja sotsiaalkomiteega konsulteerimist direktiivid või määrused, milles nähakse ette artiklis 48 määratletud töötajate liikumisvabaduse järkjärguliseks saavutamiseks vajalikud meetmed, eelkõige:

- a) tagades tiheda koostöö riikide tööhõivetalituste vahel;
- b) süstemaatiliselt ja järk-järgult kaotades niisugused siseriiklikest õigusaktidest või liikmesriikide vahel varem sõlmitud lepingutest tulenevad haldusmenetlused ja -tavad ning vabale töökohale asumise õigusega seotud tähtajad, mille säilitamine takistaks töötajate liikumisvabaduse kehtestamist;
- c) süstemaatiliselt ja järk-järgult kaotades kõik sellised siseriiklike õigusaktide või varem liikmesriikide vahel sõlmitud lepingute põhjal ettenähtud tähtajad ja muud piirangud, mis seavad teiste liikmesriikide töötajatele töökoha vaba valiku suhtes tingimusi, mis erinevad oma riigi töötajatele seatud tingimustest;
- d) seades sisse sobiva mehhanismi tööpakkumiste ja tööotsijate kokkuviimiseks ning hõlbustades tööturul nõudmise ja pakkumise tasakaalu saavutamist sellisel viisil, mis väldiks tõsist ohtu elatus- ja tööhõivetasemele eri piirkondades ja tööstusharudes.

Artikkel 50

Liikmesriigid toetavad noorte töötajate vahetamist ühisprogrammi raames.

Artikkel 51

Nõukogu võtab ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal sotsiaalkindlustuse valdkonnas meetmed, mis on vajalikud töötajate liikumisvabaduse võimaldamiseks; selleks kehtestab ta korra, millega kindlustatakse võõrtöötajatele ja nende ülalpeetavatele:

- a) kõigi eri riikide õigusaktide kohaselt arvessevõetavate perioodide kokkuliitmine, et omandada ja säilitada õigus saada toetust ja arvutada toetuse suurus;
- b) toetuse maksmine isikutele, kes elavad liikmesriigi territooriumil.

2. PEATÜKK Asutamisõigus

Artikkel 52

Allpool esitatud sätete kohaselt kaotatakse üleminekuperioodi jooksul järk-järgult piirangud, mis kitsendavad liikmesriigi kodaniku asutamisvabadust teise liikmesriigi territooriumil. Niiviisi järk-järgult kaotatakse ka piirangud, mis takistavad mis tahes liikmesriigi territooriumile asunud liikmesriigi kodanikel rajada esindusi, filiaale ja tütarettevõtjaid.

Kui kapitali käsitleva peatüki sätetest ei tulene teisiti, hõlmab asutamisõigus õigust alustada ja jätkata tegutsemist füüsilisest isikust ettevõtjana ning asutada ja juhtida ettevõtjaid, eriti äriühinguid artikli 58 teises lõigus määratletud tähenduses, neil tingimustel, mida oma kodanike jaoks sätestab selle riigi õigus, kus niisugune asutamine toimub.

Artikkel 53

Kui käesoleva lepingu sätetest ei tulene teisiti, ei võta liikmesriigid oma territooriumil kasutusele mingeid uusi piiranguid teiste liikmesriikide kodanike asutamiseõigusele.

Artikkel 54

1. Enne esimese etapi lõppu kinnitab nõukogu ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega ja assambleega ühenduse piires kehtivate asutamisevabaduse piirangute kaotamise üldprogrammi. Komisjon esitab oma ettepaneku nõukogule esimese etapi kahe esimese aasta jooksul.

Programmis kinnitatakse iga tegevusala puhul asutamisevabaduse saavutamise üldtingimused ja eelkõige selle etapid.

2. Selle üldprogrammi rakendamiseks või niisuguse programmi puudumise korral selleks, et jõuda teataval tegevusalal asutamisevabaduse mingisse etappi, annab nõukogu ühehäälselt kuni esimese etapi lõpuni ning kvalifitseeritud häälteenamusega pärast seda komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ja assambleega direktiivid.

3. Nõukogu ja komisjon täidavad eelnevatest sätetest tulenevaid ülesandeid, eelkõige:

a) käsitledes üldjuhul prioriteetsena tegevusalasid, mille puhul asutamisevabadus tagab eriti väärtusliku panuse tootmise ja kaubanduse arendamisse;

b) tagades tiheda koostöö liikmesriikide pädevate asutuste vahel selleks, et kindlaks teha mitmesuguste tegevusalade konkreetne olukord ühenduse piires;

c) kaotades kas siseriiklikest õigusaktidest või varem liikmesriikide vahel sõlmitud lepingutest tulenevad haldusmenetlused ja -tavad, mille säilitamine kujuneks takistuseks asutamisevabadusele;

d) tagades, et ühe liikmesriigi töötajad, kes on võetud tööle teise liikmesriigi territooriumil, võivad jääda sellele territooriumile, et alustada seal tegevust füüsilisest isikust ettevõtjana, kui nad täidavad tingimusi, mille täitmist neilt nõutaks siis, kui nad siseneksid sellesse riiki ajal, mil nad sellist tegevust alustada kavatsesid;

e) võimaldades ühe liikmesriigi kodanikel omandada ja kasutada teise liikmesriigi territooriumil asuvat maad ning ehitisi, kuivõrd see ei ole vastuolus artikli 39 lõikes 2 esitatud põhimõtetega;

f) kaotades järk-järgult asutamisevabaduse piirangud igas vaatlusaluses tegevusharus nii tingimuste puhul, mis on seotud mingi liikmesriigi territooriumil esinduste, filiaalide ja tütarettevõtjate asutamisega, kui ka tingimuste puhul, mis reguleerivad emaettevõtja töötajate asumist sellistes esindustes, filiaalides ja tütarettevõtjates juhtimis- või järelevalveülesandeid täitma;

g) kooskõlastades vastavalt vajadusele tagatisi, mida liikmesriigid nõuavad äriühingutelt artikli 58 teises lõigus määratletud tähenduses nii osanike ja aktsionäride kui ka kolmandate isikute huvide kaitseks, pidades silmas selliste tagatiste muutmist võrdväärseks kogu ühenduse ulatuses;

h) veendudes, et liikmesriikide antava abiga ei rikuta asutamistingimusi.

Artikkel 55

Käesoleva peatüki sätteid ei kohaldata liikmesriigis tegevuse puhul, mis selles riigis on kas või ajutiselt seotud avaliku võimu teostamisega.

Nõukogu võib komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega otsustada, et käesoleva peatüki sätteid ei kohaldata teatud tegevusalade suhtes.

Artikkel 56

1. Käesoleva peatüki sätted ja nende alusel võetud meetmed ei piira nende õigus- või haldusnormide kohaldatavust, mis sätestavad välisriigi kodanike teistsuguse kohtlemise avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise huvides.

2. Enne üleminekuperioodi lõppu annab nõukogu ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal ja

pärast konsulteerimist assambleega direktiivid eespool mainitud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamiseks. Pärast teise etapi lõppu aga annab nõukogu, kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal, direktiivid selliste normide kooskõlastamiseks, mis igas liikmesriigis on kehtestatud määruste või haldusaktidega.

Artikkel 57

1. Selleks et hõlbustada tegevuse alustamist ja jätkamist füüsilisest isikust ettevõtjana, annab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal pärast assambleega konsulteerimist esimese etapi jooksul ühehäälselt ning kvalifitseeritud häälteenamusega pärast seda direktiive diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsioonitõendite vastastikuse tunnustamise kohta.

2. Samal eesmärgil annab nõukogu enne üleminekuperioodi lõppu pärast assambleega konsulteerimist komisjoni ettepaneku põhjal direktiive liikmesriikide selliste õigus- ja haldusnormide kooskõlastamiseks, mis käsitlevad tegevuse alustamist ja jätkamist füüsilisest isikust ettevõtjana. Ühehäälsus on nõutav küsimustes, mida reguleerivad vähemalt ühe liikmesriigi õigusaktid, samuti hoiuste kaitset, eriti krediidi andmist ja pangandusalal tegutsemist puudutavate meetmete puhul ning selliste tingimuste osas, mis reguleerivad tegutsemist meditsiini-, meditsiiniga seotud ja farmaatsiaerialal erinevates liikmesriikides. Muudel puhkudel otsustab nõukogu esimeses etapis ühehäälselt ning kvalifitseeritud häälteenamusega pärast seda.

3. Meditsiini-, meditsiiniga seotud ning farmaatsiaerialade puhul sõltub piirangute järkjärguline kaotamine nendel aladel töötamise tingimuste kooskõlastamisest eri liikmesriikides.

Artikkel 58

Äriühingud, mis on asutatud vastavalt liikmesriigi seadusele ja millel on ühenduse piires registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht, võrdsustatakse käesoleva peatüki sätete kohaldamise korral füüsiliste isikutega, kes on liikmesriikide kodanikud.

Äriühingutena mõistetakse tsiviil- või kaubandusõiguslikke äriühinguid, samuti ühistuid ja muid avalik-õiguslikke või eraõiguslikke juriidilisi isikuid, välja arvatud mittetulundusühingud.

3. PEATÜKK **Teenused**

Artikkel 59

Järgnevate sätete kohaselt kaotatakse üleminekuperioodil ühenduse piires järk-järgult teenuste osutamise vabaduse piirangud liikmesriikide kodanike suhtes, kes asuvad mõnes teises ühenduse riigis kui isik, kellele teenuseid pakutakse.

Nõukogu võib komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt kohaldada käesoleva peatüki sätteid kolmanda riigi kodanike suhtes, kes osutavad teenuseid ja asuvad ühenduse piires.

Artikkel 60

Teenustena mõistetakse käesolevas lepingus tavaliselt tasulist tegevust niivõrd, kuivõrd see ei ole reguleeritud kaupade, kapitali ja isikute vaba liikumist käsitlevate sätetega.

Teenuste hulka kuuluvad eelkõige:

- a) tööstuslik tegevus;
- b) kaubanduslik tegevus;
- c) käsitöenduslik tegevus;
- e) vabakutseline tegevus.

Ilma et see piiraks asutamisõigust käsitleva peatüki sätete kohaldamist, võib teenust osutav isik ajutiselt jätkata oma tegevust riigis, kus seda teenust osutatakse, samadel tingimustel, mis see riik on seadnud oma kodanikele.

Artikkel 61

1. Transporditeenuste osutamise vabadust käsitletakse transpordi jaotise sätetes.
2. Kapitali liikumisega seotud pangandus- ja kindlustusteenused liberaliseeritakse rööbiti kapitali liikumise järkjärgulise liberaliseerimisega.

Artikkel 62

Kui käesoleva lepinguga pole sätestatud teisiti, ei kehtesta liikmesriigid uusi piiranguid teenuste osutamise vabadusele, mis on tegelikult saavutatud käesoleva lepingu jõustumise kuupäevaks.

Artikkel 63

1. Enne esimese etapi lõppu kinnitab nõukogu ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega ja assambleega ühenduse piires kehtivate teenuste osutamise vabaduse piirangute kaotamise üldprogrammi. Komisjon esitab oma ettepaneku nõukogule esimese etapi esimese kahe aasta jooksul.

Programmis määratakse liberaliseerimise üldtingimused ja etapid teenuseliikide kaupa.

2. Selle üldprogrammi rakendamiseks või niisuguse programmi puudumise korral selleks, et jõuda teataval tegevusalal asutamisevabaduse mingisse etappi, annab nõukogu ühehäälselt kuni esimese etapi lõpuni ning kvalifitseeritud häälteenamusega pärast seda komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ja assambleega direktiivid.

3. Lõigetes 1 ja 2 märgitud ettepanekuid ja otsuseid tehes käsitletakse üldjuhul prioriteetsena neid teenuseid, mis otseselt mõjutavad tootmiskulusid või mille liberaliseerimine aitab edendada kaubavahetust.

Artikkel 64

Kui liikmesriikide üldine majandusolukord ja vastava majandussektori olukord võimaldab, teatavad nad oma valmisolekust liberaliseerida teenused üle selle määra, kui on nõutud artikli 63 lõike 2 alusel antud direktiivides.

Selleks annab komisjon nendele liikmesriikidele soovitusi.

Artikkel 65

Niikaua, kuni teenuste osutamise vabaduse piiranguid ei ole kaotatud, rakendab iga liikmesriik selliseid piiranguid kõigi isikute suhtes, kes osutavad teenuseid artikli 59 esimeses lõigus määratletud tähenduses, tegemata vahet nende kodakondsuse või elukoha alusel.

Artikkel 66

Käesolevas peatükis käsitletud küsimuste puhul kohaldatakse artiklite 55–58 sätteid.

4. PEATÜKK Kapital

Artikkel 67

1. Sel määral, kui see on vajalik ühisturu nõuetekohaseks toimimiseks, kaotavad liikmesriigid üleminekuperioodil omavahel järk-järgult kõik liikmesriikides asuvatele isikutele kuuluva kapitali liikumise piirangud, samuti igasuguse diskrimineerimise poolte kodakondsuse või elukoha või kapitali investeerimiskoha alusel.

2. Jooksvad maksed, mis on seotud kapitali liikumisega liikmesriikide vahel, vabastatakse kõigist piirangutest hiljemalt esimese etapi lõpuks.

Artikkel 68

1. Käesolevas peatükis käsitletavates valdkondades annavad liikmesriigid võimalikult liberaalselt niisuguseid valuutavahetuslubasid, mis on veel vajalikud pärast käesoleva lepingu jõustumist.

2. Kui liikmesriik rakendab käesoleva peatüki sätete kohaselt liberaliseeritud kapitali liikumise suhtes kapitaliturgu ja krediidisüsteemi reguleerivaid siseriiklikke eeskirju, siis teeb ta seda kedagi diskrimineerimata.

3. Laene mingi liikmesriigi või selle regionaalsete või kohalike organite otseseks või kaudseks rahastamiseks ei anta välja teistes liikmesriikides ega paigutata nendesse, kui asjassepuutuvad riigid ei ole selle kohta saavutanud kokkulepet. See säte ei välista Euroopa Investeerimispannga põhikirja protokollis artikli 22 rakendamist.

Artikkel 69

Komisjoni ettepaneku põhjal, kes selleks konsulteerib artiklis 105 ettenähtud valuutakomiteega, annab nõukogu esimese kahe etapi jooksul ühehäälselt ja pärast seda kvalifitseeritud häälteenamusega artikli 67 sätete järkjärguliseks rakendamiseks vajalikud direktiivid.

Artikkel 70

1. Komisjon teeb nõukogule ettepanekuid võtta liikmesriikide valuutapoliitika järkjärguliseks koordineerimiseks meetmeid liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelise kapitali liikumise kohta. Selleks annab nõukogu ühehäälselt direktiive. Nõukogu püüab saavutada suurima võimaliku liberaliseerimisastme.

2. Kui lõike 1 kohaselt võetud meetmed ei võimalda kõrvaldada liikmesriikide valuutaeeskirjade erinevusi ja kui sellised erinevused võimaldaksid ühes liikmesriigis asuvatel isikutel kasutada artiklis 67 sätestatud vabamaid ülekandevõimalusi ühenduse piires, selleks et vältida mõne liikmesriigi eeskirju kapitali liikumise kohta kõnealuse ja kolmanda riigi vahel, võib kõnealune riik pärast konsulteerimist teiste liikmesriikide ja komisjoniga võtta asjakohaseid meetmeid selliste raskuste kõrvaldamiseks.

Kui nõukogu peaks leidma, et need meetmed piiravad kapitali vaba liikumist ühenduse piires rohkem, kui on vajalik selliste raskuste kõrvaldamiseks, võib ta komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega otsustada, et asjassepuutuval riigil tuleb nimetatud meetmed muuta või tühistada.

Artikkel 71

Liikmesriigid püüavad hoiduda kehtestamast ühenduse piires uusi valuutapiiranguid kapitali liikumise ja sellise liikumisega seotud jooksvate maksete kohta, samuti püüavad nad mitte muuta piiravamaks olemasolevaid eeskirju.

Nad teatavad oma valmisolekust minna eelmistes artiklites ettenähtud kapitali liikumise liberaliseerimisel nii kaugemale, kui seda võimaldab nende majanduslik olukord ja eriti nende maksebilansi seisund.

Komisjon võib pärast konsulteerimist valuutakomiteega anda liikmesriikidele selle kohta soovitusi.

Artikkel 72

Liikmesriigid informeerivad komisjoni pidevalt kõikidest neile teadaolevatest kapitali liikumistest kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest. Komisjon võib liikmesriikidele esitada arvamusi, mida ta peab selles küsimuses asjakohaseks.

Artikkel 73

1. Kui kapitali liikumine põhjustab häireid ühe liikmesriigi kapitalituru toimimises, annab komisjon pärast konsulteerimist valuutakomiteega sellele riigile loa võtta kapitali liikumise valdkonnas kaitsemeetmeid, mille tingimused ja üksikasjad määrab komisjon.

Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega selle loa tühistada või muuta selle tingimusi või üksikasju.

2. Raskustes olev liikmesriik võib siiski omal algatusel võtta eespool mainitud meetmeid, kui see on vajalik nende salajasuse või kiireloomulisuse tõttu. Komisjonile ja teistele liikmesriikidele tuleb meetmetest teatada hiljemalt nende jõustumise kuupäevaks. Sellisel juhul võib komisjon pärast valuutakomiteega konsulteerimist otsustada, et asjassepuutuval riigil tuleb need meetmed muuta või tühistada.

Artikkel 74

Käesolevas jaotises käsitletud küsimustes taotlevad liikmesriigid käesoleva lepingu eesmäärke ühist transpordipoliitikat rakendades.

Artikkel 75

1. Nõukogu kehtestab kuni esimese etapi lõpuni ühehäälselt ning seejärel kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ja assambleega transpordi iseloomulikke jooni arvesse võttes artikli 74 rakendamiseks:

- a) ühised eeskirjad, mida kohaldatakse liikmesriigi territooriumile või sealt välja kulgeva rahvusvahelise transpordi suhtes, samuti läbi ühe või mitme liikmesriigi territooriumi kulgeva rahvusvahelise transpordi suhtes;
- b) tingimused, mille kohaselt võivad liikmesriigis transporditeenuseid osutada mitteresidentidest vedajad;
- c) kõik muud asjakohased sätted.

2. Lõike 1 punktides a ja b osutatud sätted kehtestatakse üleminekuperioodi jooksul.

3. Erandina lõikes 1 ettenähtud menetlusest kehtestab nõukogu ühehäälselt sellised transpordi korralduspõhimõtteid käsitlevad sätted, mille kohaldamine võiks tõsiselt kahjustada teatud piirkondade elatustaset ja tööhõivet, samuti veovahendite kasutust. Seejuures võtab nõukogu arvesse vajadust kohaneda ühisturu rajamisest tuleneva majandusliku arenguga.

Artikkel 76

Kuni artikli 75 lõikes 1 osutatud sätete kehtestamiseni ei või ükski liikmesriik ilma nõukogu ühehäälse heakskiiduta muuta käesoleva lepingu jõustumise ajal seda valdkonda reguleerivaid sätteid teiste liikmesriikide vedajate suhtes ei otsese ega kaudse mõju poolest ebasoodsamaks kui kõnealuse riigi vedajate suhtes.

Artikkel 77

Toetused on käesoleva lepinguga kooskõlas, kui need vastavad transpordi koordineerimise vajadusele või kujutavad endast avalike teenuste hulka kuuluvate teatud kohustuste täitmise kulude katmist.

Artikkel 78

Iga käesoleva lepingu kohaselt veohindade ja -tingimuste suhtes võetav meede peab arvesse võtma vedajate majanduslikku olukorda.

Artikkel 79

1. Ühenduse piires toimuva transpordi puhul kaotatakse hiljemalt enne teise etapi lõppu diskrimineerimine, mis seisneb selles, et vedajad kehtestavad veetavate kaupade päritolu- või sihtriigi alusel erinevad veohinnad või erinevad veotingimused ühtede ja samade kaupade transportimisel ühtedel ja samadel ühendusteedel.

2. Lõikes 1 sätestatu ei takista nõukogu vastu võtmast muid meetmeid artikli 75 lõike 1 alusel.

3. Kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest kehtestab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega eeskirjad lõike 1 sätete rakendamiseks.

Eelkõige võib nõukogu kehtestada sätteid, mis on vajalikud, et võimaldada ühenduse institutsioonidel tagada lõikes 1 esitatud reegli täitmine ning kindlustada, et kasutajad saaksid sellest täiel määral kasu.

4. Omal algatusel või liikmesriigi taotluse põhjal uurib komisjon lõike 1 reguleerimisalasse kuuluvaid diskrimineerimisjuhtumeid ja võtab pärast iga asjassepuutuva liikmesriigiga konsulteerimist vastu vajalikud otsused eeskirjade kohaselt, mis on kehtestatud vastavalt lõike

3 sätetele.

Artikkel 80

1. Ühenduse piires osutatavatele transporditeenustele liikmesriigi kehtestatud hinnad ja tingimused, mis sisaldavad toetus- või kaitseelementi ühe või mitme ettevõtja või tootmisharu huvides, keelatakse alates teise etapi algusest, välja arvatud juhul, kui komisjon on andnud selleks loa.

2. Omal algatusel või liikmesriigi avalduse põhjal vaatab komisjon läbi lõikes 1 märgitud hinnad ja tingimused, võttes eriti arvesse ühelt poolt sobiva regionaalse majanduspoliitika nõudeid, vähearenenud piirkondade vajadusi ja poliitilistest asjaoludest tugevasti mõjutatud piirkondade probleeme ning teiselt poolt selliste tariifide ja tingimuste mõju eri transpordiliikide omavahelisele konkurentsile.

Pärast konsulteerimist iga asjassepuutuva liikmesriigiga võtab komisjon vastu vajalikud otsused.

3. Lõikes 1 sätestatud keeld ei kehti konkurentsitariifide suhtes.

Artikkel 81

Maksud või lõivud, mida vedaja võtab piiriületamise eest lisaks veohindadele, ei tohi ületada mõistlikku taset, kui on võetud arvesse piiriületamisega tegelikult seotud kulud.

Liikmesriigid püüavad neid kulusid järk-järgult vähendada.

Komisjon võib anda liikmesriikidele soovitusi käesoleva artikli kohaldamiseks.

Artikkel 82

Käesoleva jaotise sätted ei takista rakendamast meetmeid, mida Saksamaa Liitvabariigis kasutatakse niipalju, kui need meetmed on vajalikud, et kompenseerida Saksamaa jagamisest põhjustatud majanduslikku halvemust sellest jagamisest mõjutatud liitvabariigi mõne piirkonna majanduses.

Artikkel 83

Komisjoni juurde luuakse nõuandekomitee, mis koosneb liikmesriikide valitsuste nimetatud ekspertidest. Pidades seda soovitavaks, konsulteerib komisjon komiteega transpordiküsimustes, ilma et see piiraks majandus- ja sotsiaalkomitee transpordiosakonna volitusi.

Artikkel 84

1. Käesoleva jaotise sätteid kohaldatakse raudtee-, maantee- ja siseveetranspordi suhtes.

2. Nõukogu võib ühehäälselt otsustada, kas, mil määral ja millise menetlusega võib kehtestada kohaseid sätteid mere- ja õhustranspordi kohta.

KOLMAS OSA Ühenduse poliitika

I JAOTIS Ühiseeskirjad

1. PEATÜKK Konkurentsieeskirjad

1. jagu Ettevõtjate suhtes kohaldatavad eeskirjad

Artikkel 85

1. Ühisturuga on kokkusobimatud ja keelatud kõik sellised ettevõtjatevahelised kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused ja kooskõlastatud tegevus, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ning mille eesmärgiks või tagajärjeks on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi ühisturu piires, iseäranis need kokkulepped, otsused ja tegevus, millega:

- a) otseselt või kaudselt määratakse kindlaks ostu- või müügihinnad või muud tehingutingimused;
- b) piiratakse või kontrollitakse tootmist, turge, tehnilist arengut või investeringuid;
- c) jagatakse turge või tarneallikaid;
- d) rakendatakse võrdväärsete tehingute puhul erinevaid tingimusi, pannes kaubanduspartnerid sellega ebasoodsasse konkurentsiolukorda;
- e) seatakse lepingu sõlmimise eeltingimuseks teise poole nõusolek võtta endale lisakohustusi, mis oma laadilt või kaubandustavade kohaselt ei ole seotud sellise lepingu objektiga.

2. Kõik käesoleva artikli põhjal keelatud kokkulepped või otsused on algusest peale tühised.

3. Lõike 1 sätteid võib kuulutada kohaldamatuks:

- ettevõtjatevaheliste kokkulepete või kokkuleppeliikide suhtes;
- ettevõtjate ühenduste otsuste või otsuseliikide suhtes;
- kooskõlastatud tegevuse või kooskõlastatud tegevuse liikide suhtes,

mis aitavad parandada kaupade tootmist või levitamist või edendada tehnilist või majanduslikku progressi, võimaldades samal ajal tarbijatel saada sellest tulenevast kasust õiglase osa, ilma et:

- a) kehtestataks asjassepuutuvatele ettevõtjatele piiranguid, mis ei ole nimetatud eesmärkide saavutamiseks hädavajalikud;
- b) annaks sellistele ettevõtjatele võimalust kõrvaldada konkurentsi kõnesolevate toodete olulise osa suhtes.

Artikkel 86

Ühisturus või selle olulises osas turgu valitseva seisundi kuritarvitamine ühe või mitme ettevõtja poolt on keelatud kui ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.

Sellised kuritarvitused võivad eelkõige seisneda:

- a) ebaõiglaste ostu- või müügihindade või muude ebaõiglaste tehingutingimuste otseses või kaudses kehtestamises;
- b) toodangu, turgude või tehnilise arengu piiramises tarbijate kahjuks;
- c) erinevate tingimuste rakendamises võrdväärsete tehingute puhul, pannes kaubanduspartnerid sellega ebasoodsasse konkurentsiolukorda;
- d) selles, et lepingute sõlmimise eeltingimuseks seatakse teise osapoole nõusolek võtta endale lisakohustusi, mis oma laadilt või kaubandustavade kohaselt ei ole seotud lepingu objektiga.

Artikkel 87

1. Kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest võtab nõukogu ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist assambleega vastu kõik asjakohased määrused või direktiivid, et kohaldada artiklites 85 ja 86 esitatud põhimõtteid.

Kui selliseid sätteid ei ole mainitud tähtaja jooksul vastu võetud, siis kehtestab nõukogu need kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist assambleega.

2. Lõikes 1 märgitud määruste või direktiivide eesmärk on eelkõige:

- a) tagada kinnipidamine artikli 85 lõikes 1 ja artiklis 86 sätestatud keeldudest, kehtestades selleks sätteid trahvide rakendamiseks;
- b) kehtestada üksikasjalikud eeskirjad artikli 85 lõike 3 kohaldamiseks, võttes arvesse ühelt poolt vajadust tagada tõhus järelevalve ning teiselt poolt vajadust lihtsustada halduskontrolli

niipalju kui võimalik;

c) määratleda vajaduse korral artiklite 85 ja 86 sätete ulatus eri majandusharudes;

d) määratleda komisjoni ja Euroopa Kohtu funktsioonid käesoleva lõike sätete kohaldamisel;

e) määrata kindlaks suhted siseriiklike õigusaktide ja nii käesoleva jao kui ka käesoleva artikli alusel vastuvõetud sätete vahel.

Artikkel 88

Kuni artikli 87 alusel vastuvõetud sätete jõustumiseni otsustavad liikmesriikide ametiasutused kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuse lubatavuse ning ühisturus turgu valitseva seisundi kuritarvitamise üle oma riigi õigusaktidest ning artikli 85, eelkõige selle lõike 3, ja artikli 86 sätetest lähtudes.

Artikkel 89

1. Ilma et see mõjutaks artikli 88 kohaldamist, kindlustab komisjon oma kohustuste täitmisele asumisest peale artiklites 85 ja 86 esitatud põhimõtete rakendamise. Liikmesriigi avalduse põhjal või omal algatusel ning koostöös teda abistavate liikmesriikide pädevate asutustega uurib komisjon juhtumeid, mil kahtlustatakse nimetatud põhimõtete rikkumist. Kui komisjon leiab, et põhimõtteid on rikutud, paneb ta ette asjakohased meetmed rikkumise lõpetamiseks.

2. Kui rikkumist ei lõpetata, sedastab komisjon kõnealuse põhimõtete rikkumise oma põhjendatud otsuses. Komisjon võib otsuse avaldada ja volitada liikmesriike võtma olukorra parandamiseks vajalikke meetmeid, mille tingimused ja üksikasjad määrab komisjon.

Artikkel 90

1. Riigi osalusega äriühingute ja nende ettevõtjate puhul, kellele liikmesriigid annavad eri- või ainuõigused, ei jõusta ega säilita liikmesriigid mingeid meetmeid, mis on vastuolus käesoleva lepingu eeskirjadega, eelkõige nendega, mis on sätestatud artiklis 6 ja artiklites 85–94.

2. Ettevõtjad, kellele on usaldatud üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine või kes on fiskaalmonopolid, alluvad käesoleva lepingu eeskirjadele, eelkõige konkurentsieeskirjadele niivõrd, kuivõrd nimetatud eeskirjade kohaldamine ei takista juriidiliselt ega faktiliselt nendele määratud eriülesannete täitmist. Kaubanduse arengut ei tohi mõjutada määral, mis oleks vastuolus ühenduse huvidega.

3. Komisjon kindlustab käesoleva artikli sätete kohaldamise ja vajaduse korral adresseerib liikmesriikidele asjakohased direktiivid või otsused.

2. jagu Dumping

Artikkel 91

1. Kui komisjon leiab üleminekuperioodi jooksul liikmesriigi või mõne muu huvitatud isiku avalduse põhjal, et ühisturu piires kasutatakse dumpingut, adresseerib ta dumpingut kasutavale isikule või isikutele soovitusel selline tegevus lõpetada.

Kui selline tegevus peaks jätkuma, lubab komisjon kahjukannatanud liikmesriigil võtta kaitsemeetmeid, mille tingimused ja üksikasjad määrab kindlaks komisjon.

2. Niipea kui käesolev leping jõustub, lubatakse tooteid, mis pärinevad ühest liikmesriigist või on seal vabas ringluses ja mida on eksporditud teise liikmesriiki, reimportida esimesena mainitud riigi territooriumile ilma mingite tollimaksude, koguseliste piirangute ja muude samaväärse toimega meetmeteta. Käesoleva lõike kohaldamiseks kehtestab komisjon asjakohased eeskirjad.

3. jagu Riigiabi

Artikkel 92

1. Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

2. Ühisturuga sobib kokku:

a) üksiktarbijatele antav sotsiaalabi, kui sellist abi antakse ilma asjaomaste toodete päritolul põhineva diskrimineerimiseta;

b) loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi;

c) Saksamaa jagamisest kahjustatud Saksamaa Liitvabariigi teatud piirkondade majandusele antav abi määral, mis on vajalik nimetatud jagamisest põhjustatud majandusliku halvemuse korvamiseks.

3. Ühisturuga kokkusobivaks võib pidada:

a) abi majandusarengu edendamiseks niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus;

b) abi üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks või mõne liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks;

c) abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega. 1957. aasta 1. jaanuari seisuga laevaehitusele antavaid toetusi, kuivõrd need korvavad ainult tollitõkete puudumist, vähendatakse siiski järk-järgult samadel tingimustel, mis kehtivad tollimaksude kaotamise puhul vastavalt käesoleva lepingu sätetele, mis käsitlevad ühist kaubanduspoliitikat kolmandate riikide suhtes;

d) muud liiki abi, mida komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega võib kindlaks määrata nõukogu.

Artikkel 93

1. Koostöös liikmesriikidega kontrollib komisjon pidevalt kõiki neis riikides olemasolevaid abisüsteeme. Ta paneb liikmesriikidele ette sobivaid meetmeid, mis on vajalikud ühisturu järkjärguliseks arenguks või toimimiseks.

2. Kui komisjon leiab pärast asjassepuutuvatelt isikutelt selgituste küsimist, et riigi poolt või riigi ressurssidest antav abi ei sobi ühisturuga kokku artikli 92 järgi või et sellist abi kasutatakse valel eesmärgil, siis otsustab komisjon, et asjassepuutuv riik peab säärase abi lõpetama või muutma seda komisjoni määratud tähtaja jooksul.

Kui asjassepuutuv riik ei täida ettenähtud tähtaja jooksul komisjoni otsust, võib komisjon või mõni teine huvitatud riik erandina artiklite 169 ja 170 sätetest anda asja otse Euroopa Kohtusse.

Liikmesriigi avalduse põhjal võib nõukogu ühehäälselt otsustada, et abi, mida see riik annab või kavatses anda, tuleb erandina artikli 92 sätetest või artiklis 94 sätestatud eeskirjadest pidada ühisturuga kokkusobivaks, kui sellist otsust õigustavad erandlikud asjaolud. Kui komisjon on kõnesoleva abi küsimuses juba algatanud käesoleva lõike esimeses lõigus ettenähtud menetluse, siis tõsiasi, et asjassepuutuv riik on esitanud nõukogule avalduse, peatab nimetatud menetluse selle ajani, kuni nõukogu on oma seisukoha teatavaks teinud.

Kui nõukogu ei ole kolme kuu jooksul alates nimetatud avalduse esitamisest oma seisukohta teatanud, teeb asja kohta oma otsuse komisjon.

3. Komisjoni informeeritakse kõikidest plaanidest abi määramise või muutmise kohta piisavalt aegsasti, et ta võiks avaldada oma arvamuse. Kui komisjon arvab, et mingi selline plaan ei sobi ühisturuga kokku artikli 92 järgi, algatab ta viivitamata lõikes 2 ettenähtud menetluse. Asjassepuutuv liikmesriik ei tohi rakendada kavatsatud meetmeid enne, kui nimetatud menetluse järgi on tehtud lõplik otsus.

Artikkel 94

Nõukogu võib kvalifitseeritud hääleteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal anda asjakohaseid määrusi artiklite 92 ja 93 kohaldamiseks, eelkõige võib ta määrata need tingimused, mille puhul kehtib artikli 93 lõige 3, ja sellest menetlusest vabastatud abi liigid.

2. PEATÜKK **Maksusätted**

Artikkel 95

Ükski liikmesriik ei kehtesta teiste liikmesriikide toodetele mingeid otseseid ega kaudseid riigimakse, mis on suuremad samasugustele kodumaistele toodetele kehtestatud otsestest või kaudsetest maksudest.

Liitigi ei kehtesta ükski liikmesriik teiste liikmesriikide toodetele selliseid riigimakse, mis võimaldaksid teiste toodete kaudset kaitset.

Hiljemalt teise etapi alguses tühistavad või muudavad liikmesriigid kõik käesoleva lepingu jõustumise ajal kehtivad sätted, mis on vastuolus eespool esitatud eeskirjadega.

Artikkel 96

Toodete eksportimisel mingi liikmesriigi territooriumile ei tohi riigimaksude tagasimaksed ületada nendele kehtestatud otseseid või kaudseid riigimakse.

Artikkel 97

Riigid, kes nõuavad käibemaksu, mida arvutatakse kumulatiivse mitmeastmelise maksusüsteemi põhjal, võivad imporditavatele toodetele kehtestatud riigimaksude või eksporditavatele toodetele lubatud tagasimaksude korral kehtestada toodete või tooterühmade jaoks keskmised maksumäärad tingimusel, et ei rikuta artiklites 95 ja 96 sätestatud põhimõtteid.

Kui liikmesriigi kehtestatud keskmised maksumäärad ei ole kooskõlas nimetatud põhimõtetega, adresseerib komisjon vastavale riigile asjakohased direktiivid või otsused.

Artikkel 98

Peale käibemaksude, aktsiisimaksude ja teiste kaudsete maksude ei või muude maksude puhul anda maksuvabastust ega teha tagasimakseid ekspordi puhul teistesse liikmesriikidesse, samuti ei või kehtestada tasakaalustusmaksu impordile teistest liikmesriikidest, kui nõukogu ei ole kavandatavaid meetmeid eelnevalt komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud hääleteenamusega piiratud ajaks heaks kiitnud.

Artikkel 99

Komisjon arutab, kuidas ühtlustada ühisturu huvides käibemaksu, aktsiisimaksu ja teisi kaudseid makse, sealhulgas liikmesriikidevahelises kaubanduses kehtivaid tasakaalustusmaksu käsitlevaid liikmesriikide õigusakte.

Komisjon teeb ettepanekud nõukogule, kes otsustab nende vastuvõtmise ühehäälselt, ilma et see piiraks artiklite 100 ja 101 sätete kohaldamist.

3. PEATÜKK **Õigusaktide ühtlustamine**

Artikkel 100

Nõukogu annab komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt direktiive liikmesriikide niisuguste õigus- ja haldusnormide ühtlustamiseks, mis otseselt mõjutavad ühisturu rajamist või toimimist.

Assamblee ning majandus- ja sotsiaalkomiteega konsulteeritakse selliste direktiivide andmise osas, mille kohaldamine eeldaks õigusaktide muutmist ühes või mitmes liikmesriigis.

Artikkel 101

Kui komisjon leiab, et liikmesriikide õigus- või haldusnormide erinevus kahjustab konkurentsitingimusi ühisturus ja et sellest tulenev kahjustus tuleb kõrvaldada, konsulteerib ta

asjassepuutuvate liikmesriikidega.

Kui sellise konsultatsiooni tulemusena ei jõuta kokkuleppele kõnesoleva kahjustuse kõrvaldamise üle, annab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal esimese etapi jooksul ühehäälselt ning pärast seda kvalifitseeritud häälteenamusega vajalikud direktiivid. Komisjon ja nõukogu võivad võtta muidki käesolevas lepingus sätestatud asjakohaseid meetmeid.

Artikkel 102

1. Kui on alust eeldada, et õigus- või haldusnormi vastuvõtmine või muutmine võib põhjustada artiklis 101 märgitud kahjustusi, konsulteerib normi vastu võtta kavatsev liikmesriik komisjoniga. Olles konsulteerinud liikmesriikidega, soovib komisjon asjassepuutuvatele riikidele kõnesoleva kahjustuse vältimiseks kohaseid meetmeid.

2. Kui mingi liikmesriik, soovides kehtestada või muuta oma norme, ei täida temale adresseeritud komisjoni soovitusi, ei pea teised liikmesriigid artiklist 101 lähtudes oma norme sellise kahjustuse kõrvaldamiseks muutma. Kui komisjoni soovitusi eiranud liikmesriik põhjustab kahjustuse ainult endale, siis artikli 101 sätteid ei kohaldata.

II JAOTIS Majanduspoliitika

1. PEATÜKK Konjunktuuripoliitika

Artikkel 103

1. Liikmesriigid käsitlevad oma konjunktuuripoliitikat kui ühise huvi küsimust. Nad arutavad omavahel ja komisjoniga eriliste asjaolude korral võetavaid meetmeid.

2. Ilma et see piiraks muude käesolevas lepingus sätestatud menetluste kohaldamist, võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal teha ühehäälselt otsuseid olukorrale vastavate meetmete suhtes.

3. Nõukogu annab vajadusel komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega lõikes 2 vastuvõetud meetmete rakendamiseks vajalikke direktiive.

4. Käesolevas artiklis sätestatud menetlusi kohaldatakse ka teatud toodete tarnimisel tekkivate raskuste korral.

2. PEATÜKK Maksebilanss

Artikkel 104

Iga liikmesriik rakendab oma maksebilansi üldise tasakaalu tagamiseks ja valuuta usaldusväarsuse säilitamiseks vajalikku majanduspoliitikat, hoolitsedes samaaegselt tööhõive kõrge taseme ja hindade stabiilsuse tagamise eest.

Artikkel 105

1. Artiklis 104 sätestatud eesmärkide saavutamiseks kooskõlastavad liikmesriigid oma majanduspoliitikaid. Nad alustavad sellel eesmärgil koostööd nii oma vastavate haldusasutuste kui ka keskpankade vahel.

Komisjon esitab nõukogule soovitusi sellise koostöö saavutamiseks.

2. Luuakse nõuandev valuutakomitee liikmesriikide rahanduspoliitika kooskõlastamise soodustamiseks ühisturu toimimiseks vajalikul määral. Valuutakomiteel on järgmised ülesanded:

- jälgib liikmesriikide ja ühenduse rahalist ja finantsolukorda, liikmesriikide üldist maksesüsteemi ja esitab nende kohta nõukogule ja komisjonile regulaarseid aruandeid;
- esitab nõukogule ja komisjonile arvamusi nende taotlusel või omal algatusel.

Liikmesriigid ja komisjon esitavad kumbki valuutakomiteesse kaks liiget.

Artikkel 106

1. Kõik liikmesriigid kohustuvad andma loa kaupade, teenuste või kapitali liikumisega seotud maksete ning kõikide kapitali ja töötasude ülekannete tegemiseks selle liikmesriigi vääringus, kus võlausaldaja või makse saaja elab, sel määral kui kaupade, teenuste, kapitali ja isikute liikumine on vastavalt käesolevale lepingule liberaliseeritud.

Liikmesriigid teatavad oma valmisolekust liberaliseerida maksed eelmises lõigus sätestatud laiemas ulatuses niivõrd, kuivõrd nende üldine majanduslik olukord ja eelkõige nende maksebilansi seisukord seda võimaldab.

2. Niivõrd kui kaupade, teenuste ja kapitali liikumine on piiratud ainult nendega seotud maksete piiramisega, kaotatakse need piirangud järk-järgult, kohaldades teenuste liberaliseerimisele ja kaupade vabale liikumisele *mutatis mutandis* koguseliste piirangute kaotamist reguleerivate peatükkide sätteid.

3. Liikmesriigid kohustuvad omavahelistes suhetes mitte kasutusele võtma mistahes uusi piiranguid käesoleva lepingu III lisas loetletud nähtamatute tehingutega seotud ülekannete osas.

Olemasolevate piirangute järkjärguline kaotamine toimub vastavalt Artiklite 63–65 sätetele niivõrd, kuivõrd sellist piirangute kaotamist ei reguleeri 1. ja 2. lõike või kapitali vaba liikumist käsitleva peatüki sätteid.

4. Vajadusel arutavad liikmesriigid omavahel käesolevas artiklis nimetatud maksete ja ülekannete tegemiseks vajalikke meetmeid. Need meetmed ei piira käesolevas peatükis sätestatud eesmärkide saavutamist.

Artikkel 107

1. Iga liikmesriik peab oma valuutakursipoliitikat ühise huvi küsimuseks.

2. Kui liikmesriik muudab oma valuutakurssi viisil, mis ei ole kooskõlas artiklis 104 sätestatud eesmärkidega ning mis kahjustab tõsiselt konkurentsitingimusi, võib komisjon peale valuutakomiteega konsulteerimist lubada teistel liikmesriikidel võtta kõnealuse muudatuse tagajärgedest ülesaamiseks rangelt piiratud tähtjaks vajalikke meetmeid, mille tingimused ja üksikasjad määrab komisjon.

Artikkel 108

1. Kui mõni liikmesriik on raskustes või teda ähvardavad tõsised maksebilansiga seotud raskused, mis on põhjustatud maksebilansi üldisest tasakaalustamatusest või tema käsutuses oleva vääringu liigist, ning kui need raskused võivad ohustada eelkõige ühisturu toimimist või ühise kaubanduspoliitika järkjärgulist rakendamist, uurib komisjon viivitamata kõnealuse liikmesriigi olukorda ning meetmeid, mida see liikmesriik on kõigi oma käsutuses olevate vahenditega võtnud või võib võtta vastavalt artikli 104 sätetele. Komisjon teatab, milliseid meetmeid ta soovib kõnealusel liikmesriigil võtta.

Kui liikmesriigi võetud ja komisjoni soovitatud meetmed ei osutu piisavaks tekkinud või tekkida ähvardavate raskuste ületamiseks, soovib komisjon nõukogule peale valuutakomiteega konsulteerimist vastastikuse abi andmist ja selleks vajalikke asjakohaseid meetodeid.

Komisjon teavitab nõukogu regulaarselt olukorrast ja selle edasisest arengust.

2. Nõukogu otsustab vastastikuse abi andmise kvalifitseeritud hälteenamusega, võttes vastu vastastikuse abi andmise tingimusi ja üksikasju reguleerivaid direktiivide ja otsuseid. Vastastikune abi võib olla:

a) kooskõlastatud tegevus mistahes teiste liikmesriikidele kättesaadavate rahvusvaheliste organisatsioonidega, mille poole liikmesriigid võivad pöörduda või rahvusvaheliste organisatsioonide sisene kooskõlastatud tegevus;

b) meetmed kaubandushäirete ärahoidmiseks juhul, kui raskustes olev riik säilitab või taaskehtestab kolmandatele riikidele koguselised piirangud;

c) teistelt liikmesriikidelt nõusoleku korral saadav piiratud krediit.

Üleminekuperioodil võib vastastikune abi seisneda ka tollimaksude spetsiaalses alandamises või kvootide laiendamises, et suurendada impordi raskustes olevast riigist nende riikide nõusolekul, kes peaksid sellised meetmed ellu viima.

3. Kui nõukogu ei anna komisjoni soovitatud vastastikust abi või kui antud vastastikune abi või võetud meetmed ei ole piisavad, lubab komisjon raskustes oleval riigil võtta kaitsemeetmeid, mille tingimused ja üksikasjad määrab kindlaks komisjon.

Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega otsustada selline luba tühistada või muuta kaitsemeetmete tingimusi ja üksikasju.

Artikkel 109

1. Kui esineb ootamatu maksebilansi kriis ning artikli 108 lõikes 2 märgitud otsust ei tehta viivitamata, võib asjassepuutuv liikmesriik võtta ettevaatusabinõuna vajalikud kaitsemeetmed. Niisugused meetmed võivad põhjustada ühisturu toimimises võimalikult väikesi häireid ega tohi olla ulatuslikumad, kui on hädavajalik ootamatult tekkinud raskustest ülesaamiseks.

2. Komisjoni ja teisi liikmesriike informeeritakse niisugustest kaitsemeetmetest hiljemalt nende jõustumisel. Komisjon võib nõukogule soovitada vastastikuse abi andmist artikli 108 alusel.

3. Pärast seda, kui komisjon on esitanud arvamuse ja on konsulteeritud valuutakomiteega, võib nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega otsustada, et asjakohasel riigil tuleb eespool märgitud kaitsemeetmed muuta, peatada või tühistada.

3. PEATÜKK Kaubanduspoliitika

Artikkel 110

Omavahelise tolliliidu rajamisega soovivad liikmesriigid ühistes huvides kaasa aidata maailmakaubanduse harmoonilisele arengule, rahvusvahelises kaubanduses kehtivate piirangute järkjärgulisele kaotamisele ja tollitõkete alandamisele.

Ühine kaubanduspoliitika võtab arvesse soodsat mõju, mida liikmesriikidevaheliste tollimaksude kaotamine võib avaldada ettevõtjate konkurentsivõime kasvule nendes riikides.

Artikkel 111

Üleminekuperioodil kohaldatakse järgmisi sätteid, piiramata sealjuures artiklite 115 ja 116 kohaldamist:

1. Liikmesriigid kooskõlastavad oma kaubandussuhted kolmandate riikidega nii, et üleminekuperioodi lõpuks oleksid täidetud ühise väliskaubanduspoliitika rakendamiseks vajalikud tingimused.

Komisjon esitab nõukogule ettepanekud üleminekuperioodil ühismeetme rakendamiseks kohaldatava menetluse ja kaubanduspoliitilise ühtsuse saavutamise osas.

2. Komisjon esitab nõukogule ühise tollitariifistiku osas soovitusi tolliläbirääkimisteks kolmandate riikidega.

Nõukogu annab komisjonile volitused selliste läbirääkimiste alustamiseks.

Komisjon peab läbirääkimisi, konsulteerides erikomiteega, mille nõukogu määrab komisjoni selle ülesande täitmisel abistama, ning niisuguste direktiivide raames, mida nõukogu peab vajalikuks komisjonile adresseerida.

3. Käesoleva artikliga talle antud volituste kasutamisel teeb nõukogu kahe esimese etapi jooksul otsuseid ühehäälselt ning kvalifitseeritud häälteenamusega pärast seda.

4. Liikmesriigid võtavad komisjoniga konsulteerides kõik vajalikud meetmed, eelkõige kolmandate riikidega sõlmitud kehtivate tollikokkulepete kohandamiseks ettenähtud meetmed, et vältida ühise tollitariifistiku jõustumise edasilükkumist.

5. Liikmesriigid seavad eesmärgiks saavutada omavahel võimalikult kõrge ühtsuse tase kolmandate riikide või kolmandate riikide rühmade suhtes koostatud liberaliseerimisnimekirjade

osas. Selleks annab komisjon nendele liikmesriikidele asjakohaseid soovitusi.

Kui liikmesriigid tühistavad või vähendavad kolmandatele riikidele kohaldatavaid koguselisi piiranguid, teavitavad nad sellest eelnevalt komisjoni ja tagavad sama kohtlemise teistele liikmesriikidele.

Artikkel 112

1. Ilma et see piiraks teiste rahvusvaheliste organisatsioonide raames võetud kohustusi, ühtlustavad liikmesriigid enne üleminekuperioodi lõppu järk-järgult süsteemid, mille kaudu nad toetavad eksporti kolmandatesse riikidesse, sel määral, kui see on vajalik, et ei kahjustataks konkurentsi ühenduse ettevõtjate vahel.

Nõukogu annab selleks komisjoni ettepaneku põhjal vajalikud direktiivid, tehes otsuse üleminekuperioodi teise etapi lõpuni ühehäälselt ja pärast seda kvalifitseeritud häälteenamusega.

2. Eelnevad sätted ei kehti niisuguse tollimaksude või samaväärse toimega maksude tagastamise ega niisuguse kaudsete maksude, sealhulgas käibemaksude, aktsiisimaksude ja teiste kaudsete maksude tagastamise kohta, mis on lubatud kaupade eksportimisel mingist liikmesriigist kolmandasse riiki, kui sellised tagasimaksud ei ületa eksporditavatelt toodetelt otseselt või kaudselt võetud maksusummat.

Artikkel 113

1. Üleminekuperioodi lõppedes rajaneb ühine kaubanduspoliitika ühtsetel põhimõtetel, eriti mis puutub tariifimäärade muutmisse, tolli- ja kaubanduskokkulepete sõlmimisse, liberaliseerimismeetmete ühtlustamisse, ekspordipoliitikasse ning kaubanduse kaitsemeetmetesse, näiteks nendesse, mis on vajalikud dumpingu või subsiidiumide puhul.

2. Komisjon teeb nõukogule ettepanekuid ühise kaubanduspoliitika rakendamise kohta.

3. Kui kolmandate riikidega sõlmitavate lepingute üle on vaja pidada läbirääkimisi, annab komisjon soovitusi nõukogule, kes volitab komisjoni alustama vajalikke läbirääkimisi.

Komisjon peab läbirääkimisi, konsulteerides erikomiteega, mille nõukogu määrab komisjoni selle ülesande täitmisel abistama, ning niisuguste direktiivide raames, mida nõukogu peab vajalikuks komisjonile adresseerida.

4. Käesoleva artikliga talle antud volituste kasutamisel teeb nõukogu otsused kvalifitseeritud häälteenamusega.

Artikkel 114

Artikli 111 lõikes 2 ja artiklis 113 viidatud lepingud sõlmib nõukogu ühenduse nimel, otsustades kahe esimese etapi jooksul ühehäälselt ning pärast seda kvalifitseeritud häälteenamusega.

Artikkel 115

Selleks et kaubandushäired ei takistaks mis tahes liikmesriigil käesoleva lepingu kohaselt võetud kaubanduspoliitika meetmete elluviimist, või kui selliste meetmete erinevused põhjustavad majanduslikke raskusi ühes või mitmes liikmesriigis, soovib komisjon meetodeid nõutavaks koostööks liikmesriikide vahel. Vastasel juhul lubab komisjon liikmesriikidel võtta vajalikke kaitsemeetmeid, mille tingimused ja üksikasjad määrab kindlaks komisjon.

Kiireloomulistel juhtudel võivad liikmesriigid võtta üleminekuperioodi jooksul ise vajalikke meetmeid, teatades neist meetmetest nii teistele liikmesriikidele kui ka komisjonile, kes võib otsustada, kas kõnealused liikmesriigid peavad võetud meetmeid muutma või need tühistama.

Selliste meetmete valikul eelistatakse neid, mis põhjustavad ühisturu toimimises kõige väiksemaid häireid ja arvestavad vajadust võimaluse korral kiirendada ühise tollitariifistiku kehtestamist.

Artikkel 116

Alates üleminekuperioodi lõpust kasutavad liikmesriigid kõikide majandusalaste rahvusvaheliste

organisatsioonide raames eriliselt ühisturu huvisfääri kuuluvate küsimuste lahendamiseks üksnes ühismeedet. Selleks esitab komisjon nõukogule, kes otsustab kvalifitseeritud häälteenamusega, ettepanekuid ühismeetme rakendamise ja ulatuse kohta.

Üleminekuperioodi jooksul konsulteerivad liikmesriigid teineteisega võetavate meetmete kooskõlastamiseks ja võimaluse korral ühise seisukoha kujundamiseks.

III JAOTIS **Sotsiaalpoliitika**

1. PEATÜKK **Sotsiaalsätted**

Artikkel 117

Liikmesriigid on ühel meelel vajaduse suhtes edendada töötajate töötingimuste ja elatusaseme parandamist, et teha võimalikuks nende ühtlustamine, samal ajal säilitades nende paranemise.

Nad usuvad, et niisugune areng ei tulene ainult ühisturu toimimisest, mis soodustab sotsiaalsüsteemide ühtlustamist, vaid ka käesoleva lepinguga sätestatud menetlustest ning õigus- ja haldusnormide ühtlustamisest.

Artikkel 118

Ilma et see piiraks käesoleva lepingu teiste sätete kohaldamist ning kooskõlas selle üldiste eesmärkidega on komisjoni ülesandeks edendada tihedat koostööd liikmesriikide vahel sotsiaalvaldkonnas, eriti küsimustes, mis käsitlevad:

- tööhõivet;
- tööõigust ja töötingimusi;
- põhi- ja täiendkurseõpet;
- sotsiaalkindlustust;
- tööõnnetuste ja kutsehaiguste vältimist;
- tööhügieeni;
- ühinemisõigust ning tööandjate ja töötajate vahelisi kollektiivlääbirääkimisi.

Selle nimel tegutseb komisjon tihedas kontaktis liikmesriikidega, tehes uuringuid, esitades arvamusi ja korraldades konsultatsioone nii riigi tasandil tekkivates kui ka rahvusvaheliste organisatsioonidega seotud küsimustes.

Enne käesolevas artiklis ettenähtud arvamuste esitamist konsulteerib komisjon majandus- ja sotsiaalkomiteega.

Artikkel 119

Iga liikmesriik järgib esimese etapi jooksul ja rakendab seejärel ka edaspidi põhimõtet, et mehed ja naised peaksid saama võrdse töö eest võrdse tasu.

Käesolevas artiklis mõistetakse "tasu" all harilikku põhi- või miinimumpalka või mõnd muud tasumoodust kas rahas või loonusena, mida töötaja tööandjalt oma töö eest otseselt või kaudselt saab.

Võrdne tasu ilma soolise diskrimineerimiseta tähendab, et:

- a) ühe ja sama tükitööna tehtava töö eest arvestatakse tasu ühe ja sama mõõtühiku alusel;
- b) ajatöö eest ühel ja samal töökohal on ühesugune tasu.

Artikkel 120

Liikmesriigid püüavad säilitada olemasolevat võrdväarsust tasustatavate puhkuste süsteemides.

Artikkel 121

Nõukogu võib ühehäälselt ja pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega anda komisjonile ülesandeid seoses ühismeetmete rakendamisega, eelkõige artiklites 48–51 osutatud võõrtöötajate sotsiaalkindlustust käsitlevates küsimustes.

Artikkel 122

Komisjon lülitab oma aastaaruandesse assambleele eraldi peatüki sotsiaalse arengu kohta ühenduse piires.

Assamblee võib taotleda, et komisjon koostaks aruandeid konkreetsete sotsiaalprobleemide kohta.

2. PEATÜKK Euroopa Sotsiaalfond

Artikkel 123

Et parandada töötajate tööhõivevõimalusi ühisturul ja aidata niiviisi kaasa elatustaseme tõusule, luuakse käesolevaga Euroopa sotsiaalfond vastavalt allpool esitatud sätetele; selle ülesandeks on kergendada töötajate rakendamist ja suurendada nende geograafilist ja ametialast liikuvust ühenduse piires.

Artikkel 124

Fondi haldab komisjon.

Selle ülesande täitmisel abistab komisjoni komitee, mille eesotsas on komisjoni liige ja mis koosneb valitsuste, ametiühingute ja töandjate organisatsioonide esindajatest.

Artikkel 125

1. Fond katab liikmesriigi taotlusel ja artiklis 127 sätestatud reeglite piires 50% nimetatud riigi või avalik-õigusliku isiku kohta käesoleva lepingu jõustumist tekkinud kuludest, mille eesmärgiks on:

a) tagada töötajatele võimalus naasta tööturule:

- kutsealase ümberõppe kaudu,
- ümberasumistoetuste kaudu;

b) andes abi töötajatele, kelle suhtes on ajutiselt rakendatud osalist tööaega või kelle tööleping on osaliselt või täielikult peatatud ettevõtja tegevusala muutumise tõttu, säilitades neile kuni täielikult tööturule naasmiseni senise palgataseme.

2. Fond annab ametialaseks ümberõppeks abi vaid siis, kui töötud ei ole leidnud tööd oma senisel kutsealal ning kui nad on teinud ümberõppega omandatud kutsealal vähemalt kuus kuud tootvat tööd.

Ümberasumistoetust antakse vaid siis, kui töötud on olnud sunnitud muutma elukohta ühenduse piires ning on teinud oma uues elukohas vähemalt kuus kuud tootvat tööd.

Ettevõtja tegevusala muutumise tõttu antakse töötajatele toetust vaid siis, kui:

a) sama ettevõtja on kõnealustele töötajatele uuesti võimaldanud vähemalt kuus kuud täistööajaga tööd;

b) asjaomane valitsus on eelnevalt esitanud kõnealuse ettevõtja koostatud kava nimetatud tegevusala muutumise ja selle rahastamise kohta;

c) komisjon on tegevusala muutmise kava eelnevalt heaks kiitnud.

Artikkel 126

Üleminekuperioodi lõppedes võib nõukogu pärast komisjonilt arvamuse saamist ning majandus- ja sotsiaalkomitee ja assambleega konsulteerimist:

a) otsustada kvalifitseeritud hääleteenamusega, et artiklis 125 viidatud abi edaspidi ei anta või antakse vaid osaliselt; või

b) määrata ühehäälselt, millised uued ülesanded anda fondile tema artiklis 123 sätestatud volituste piires.

Artikkel 127

Nõukogu kehtestab komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud hääleteenamusega ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ja assambleega vajalikud sätted artiklite 124-126 rakendamiseks. Eelkõige määratleb ta üksikasjalikult tingimused, mille kohaselt fond vastavalt artiklile 125 abi annab ning ettevõtjate liigid, kelle töötajad on õigustatud saama artikli 125 lõike 1 punktis b sätestatud abi.

Artikkel 128

Nõukogu sätestab komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega ühise kutseõppepoliitika rakendamise üldpõhimõtted, mis aitavad kaasa nii siseriikliku majanduse kui ka ühisturu harmoonilisele arengule.

IV JAOTIS Euroopa Investeerimispank

Artikkel 129

Käesolevaga asutatakse Euroopa Investeerimispank, mis on juriidiline isik.

Euroopa Investeerimispanka liikmeteks on liikmesriigid.

Euroopa Investeerimispanka põhikiri sätestatakse käesolevale lepingule lisatud protokollis.

Artikkel 130

Euroopa Investeerimispanka ülesanne on kapitalituru vahenditega ja omavahendeid kasutades kaasa aidata ühisturu tasakaalustatud ja kindlale arengule ühenduse huvides. Sel eesmärgil annab pank kasumit taotlemata laene ja garantiisid, mis hõlbustavad järgmiste projektide rahastamist kõigis majandussektorites:

a) projektid vähemarenenud piirkondade arendamiseks;

b) projektid ettevõtjate moderniseerimiseks või reorganiseerimiseks või uute tegevusalade arendamiseks, mis on vajalikud ühisturu järkjärguliseks loomiseks, kui need projektid on sellise ulatusega või sellist laadi, et neid ei saa täielikult rahastada üksikutes liikmesriikides kättesaadavate vahenditega;

c) mitmele liikmesriigile ühist huvi pakkuvad projektid, mis on sellise ulatusega või sellist laadi, et neid ei saa täielikult rahastada üksikutes liikmesriikides kättesaadavate vahenditega.

NELJAS OSA Ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimine

Artikkel 131

Liikmesriigid lepivad kokku assotsieerida ühendusega need Euroopa-välised maad ja territooriumid, millel on erisuhted Belgia, Prantsusmaa, Itaalia ja Madalmaadega. Need maad ja territooriumid (edaspidi „maad ja territooriumid“) on loetletud käesoleva lepingu IV lisas.

Assotsieerimise eesmärk on edendada nende maade ja territooriumide majanduslikku ja sotsiaalset arengut ning sisse seada tihedad majandussidemed nende ja ühenduse kui terviku vahel.

Kooskõlas käesoleva lepingu preambulis esitatud põhimõtetega on assotsieerimise eesmärk eelkõige edendada nimetatud maade ja territooriumide elanike huve ja jõukust, et nad saavutaksid majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu, mille poole nad püüdleavad.

Artikkel 132

Assotsieerimisel on järgmised eesmärgid:

1. Liikmesriigid kohaldavad oma kaubavahetuses nende maade ja territooriumidega sama režiimi, mida nad käesolevast lepingust tulenevalt kasutavad üksteise suhtes.
2. Iga maa või territoorium kohaldab oma kaubavahetuses liikmesriikidega ning teiste maade ja territooriumidega sama režiimi, mida ta kasutab kaubavahetuses selle Euroopa riigiga, kellega tal on erisuhted.
3. Liikmesriigid annavad oma panuse nende maade ja territooriumide järjekindlaks arenguks vajalikesse investeeringutesse.
4. Ühenduse rahastatavate investeeringute puhul on osavõtt pakkumistest ja hangetest avatud võrdsetel tingimustel kõikidele füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kes on mõne liikmesriigi või kõnealuse maa või territooriumi kodanikud.
5. Liikmesriikide ning nende maade ja territooriumide vahelistes suhetes reguleeritakse kodanike ja äriühingute asutamisõigus kooskõlas asutamisõigust käsitlevas peatükis esitatud sätete ja menetlustega ning kedagi diskrimineerimata, kusjuures nende kohta kehtivad kõik artiklist 136 tulenevad erisätted.

Artikkel 133

1. Nendelt maadelt ja territooriumidelt pärinevate liikmesriikidesse imporditavate kaupade tollimaksud kaotatakse täielikult vastavalt liikmesriikidevaheliste tollimaksude järkjärgulisele kaotamisele kooskõlas käesoleva lepingu sätetega.
 2. Liikmesriikidest või teistelt kõnealustelt maadelt või territooriumidelt mingile maale või territooriumile imporditavate kaupade tollimaksud kaotatakse järk-järgult kooskõlas artiklite 12, 13, 14, 15 ja 17 sätetega.
 3. Kõnealused maad ja territooriumid võivad siiski võtta tollimakse, mis vastavad nende arengu ja industrialiseerimise vajadustele või annavad nende eelarvesse tulu.
- Eelnevas lõigus märgitud tollimakse vähendatakse siiski järk-järgult sama tasemeni, mis kehtib nende maade või territooriumidega erisuhetes olevast liikmesriigist imporditavate toodete kohta. Käesoleva lepinguga ettenähtud vähendamisprotsendid ja ajakava kohaldatakse asjassepuutuva maa või territooriumiga erisuhetes olevast liikmesriigist toodud tootele kehtestatud tollimaksu ning ühendusest toodud samale tootele kehtestatud tollimaksu vahe suhtes nende toodete jõudmisel importivale maale või territooriumile.
4. Lõiget 2 ei kohaldata nende maade ja territooriumide suhtes, kus käesoleva lepingu jõustumisel juba kehtivad mittediskrimineerivad tollitariifid seetõttu, et nad on seotud eriliste rahvusvaheliste kohustustega.
 5. Nendele maadele ja territooriumidele imporditavate kaupade suhtes kehtestatavad tollimaksud või nende muudatused ei või põhjustada juriidiliselt ega tegelikult mingit otsest ega kaudset diskrimineerimist eri liikmesriikidest imporditavate kaupade suhtes.

Artikkel 134

Kui maale või territooriumile mingist kolmandast riigist imporditavatelt kaupadelt võetavate tollimaksude tase võib põhjustada artikli 133 lõike 1 sätete kohaldamisel kaubandushäireid mingi liikmesriigi kahjuks, võib viimane taotleda, et komisjon teeks teistele liikmesriikidele ettepaneku meetmete kohta, mis on vajalikud olukorra parandamiseks.

Artikkel 135

Järgides rahvatervist, avalikku julgeolekut või avalikku korda puudutavaid sätteid, reguleeritakse nende maade ja territooriumide töötajate liikumisvabadus liikmesriikide piires ning liikmesriikide töötajate liikumisvabadus nende maade ja territooriumide piires lepingutega, mis järgnevalt tuleb sõlmida liikmesriikide ühehäälsel heakskiidul.

Artikkel 136

Nimetatud maade ja territooriumide ühendusega assotsieerimise üksikasjad ja menetluse

käesoleva lepingu jõustumisele järgneva viieaastase algperioodi kohta määrab rakenduskonventsioon, mis on lisatud käesolevale lepingule.

Enne eelmises lõigus märgitud konventsiooni aegumist määrab nõukogu omandatud kogemuste ja käesolevas lepingus esitatud põhimõtete alusel ühehäälselt kindlaks sätted järgnevaks perioodiks.

VIIES OSA

Ühenduse institutsioonid

I JAOTIS

Sätted institutsioonide kohta

1. PEATÜKK

Institutsioonid

1. jagu

Assamblee

Artikkel 137

Assamblee, mis koosneb ühenduseks liitunud riikide rahvaste esindajatest, kasutab talle käesoleva lepinguga antud nõuande- ja järelevalvevolitusi.

Artikkel 138

1. Assamblee koosneb esindajatest, kelle parlamendid määravad oma liikmete hulgast vastavalt igas liikmesriigis sätestatud menetlusele.

2. Esindajate arv on järgmine:

Belgia	14
Saksamaa	36
Prantsusmaa	36
Itaalia	36
Luksemburg	6
Madalmaad	14

3. Assamblee koostab ettepanekuid otsesteks ja üldisteks valimisteks ühtse menetluse kohaselt kõikides liikmesriikides.

Nõukogu määrab ühehäälselt asjakohased sätted, mida ta soovib liikmesriikidel vastu võtta kooskõlas nende põhiseadusest tulenevate nõuetega.

Artikkel 139

Assamblee peab iga-aastase istungjärgu. See tuleb kutsumiseta kokku oktoobrikuu kolmandal teisipäeval.

Assamblee võib kokku tulla erakorraliseks istungjärguks, kui seda taotleb tema liikmete enamus või kui seda taotleb nõukogu või komisjon.

Artikkel 140

Assamblee valib oma liikmete hulgast presidendi ja juhatuse.

Komisjoni liikmed võivad osa võtta kõikidest istungitest ning nende taotluse korral tuleb nad komisjoni nimel ära kuulata.

Komisjon vastab suuliselt või kirjalikult assamblee või selle liikmete küsimustele.

Assamblee kuulab nõukogu ära kooskõlas tingimustega, mis nõukogu on sätestanud oma kodukorraga.

Artikkel 141

Kui käesolev leping ei sätesta teisiti, teeb assamblee otsused antud häälte absoluutse enamusega.

Kvoorum määratakse kindlaks kodukorraga.

Artikkel 142

Assamblee võtab vastu oma kodukorra, tehes otsuse oma liikmete häälteenamusega.

Assamblee dokumendid avaldatakse tema kodukorras ettenähtud viisil.

Artikkel 143

Assamblee arutab komisjoni esitatud iga-aastast üldaruannet avalikul istungil.

Artikkel 144

Kui assamblee päevakorda esitatakse umbusaldusavaldus komisjoni tegevuse kohta, ei pane assamblee seda hääletusele varem kui kolme päeva möödumisel selle päevakorda esitamisest ning umbusaldusavaldus otsustatakse ainult avalikul hääletusel.

Kui umbusaldusavalduse poolt on vähemalt kaks kolmandikku antud häältest, mis esindavad assamblee liikmete enamust, siis astuvad komisjoni liikmed täies koosseisus tagasi. Nad jätkavad asjaajamist seni, kuni nad asendatakse kooskõlas artikliga 158.

2. jagu Nõukogu

Artikkel 145

Nõukogu, selleks et tagada käesolevas lepingus seatud eesmärkide saavutamine ning kooskõlas käesoleva lepingu sätetega:

- tagab liikmesriikide üldise majanduspoliitika kooskõlastamise;
- on volitatud võtma vastu otsuseid.

Artikkel 146

Nõukogu koosneb liikmesriikide esindajatest. Iga valitsus volitab selleks ühe oma liikmetest.

Eesistuja ametikohta täidavad nõukogus kõik liikmed kordamööda kuuekuulise tähtaja jooksul liikmesriikide tähestikulises järjekorras.

Artikkel 147

Nõukogu tuleb kokku eesistuja kutsel kas eesistuja enda algatusel või ühe nõukogu liikme või komisjoni taotlusel.

Artikkel 148

1. Kui käesolev leping ei sätesta teisiti, teeb nõukogu otsused oma liikmete häälteenamusega.

2. Kui nõukogu otsuseks on nõutav kvalifitseeritud häälteenamus, arvestatakse tema liikmete hääli järgmiselt:

Belgia	2
Saksamaa	4
Prantsusmaa	4
Itaalia	4
Luksemburg	1
Madalmaad	2

Nõukogu otsuste vastuvõtmiseks on nõutav vähemalt:

- 12 poolthäält, kui käesoleva lepinguga on ette nähtud otsuste vastuvõtmine komisjoni ettepaneku põhjal;

- muudel juhtudel 12 poolthäält, mille on andnud vähemalt neli liiget.

3. Isiklikult kohalviibivate või esindatud liikmete hääletamisest hoidumine ei takista nõukogu vastu võtmast otsuseid, mis nõuavad ühehäälsust.

Artikkel 149

Kui nõukogu teeb käesoleva lepingu kohaselt otsuse komisjoni ettepaneku põhjal, siis õigusakti puhul, mis seda ettepanekut muudab, on nõutav nõukogu ühehäälsus.

Niikaua kui nõukogu ei ole otsustanud, võib komisjon muuta oma esialgset ettepanekut, eriti kui selle ettepaneku osas on konsulteeritud assambleega.

Artikkel 150

Hääletamisel võib iga nõukogu liige esindada peale enda veel ainult üht liiget.

Artikkel 151

Nõukogu võtab vastu oma kodukorra.

Kodukorraga võib sätestada liikmesriikide esindajatest koosneva komitee loomise. Nõukogu määrab kõnealuse komitee ülesanded ja volitused.

Artikkel 152

Nõukogu võib komisjonilt taotleda uuringute korraldamist, mida nõukogu peab soovitavaks ühiste eesmärkide saavutamiseks, ning teha talle asjakohaseid ettepanekuid.

Artikkel 153

Saanud komisjoni arvamuse, määrab nõukogu kindlaks käesoleva lepinguga ettenähtud komiteede tööd reguleerivad eeskirjad.

Artikkel 154

Nõukogu määrab kvalifitseeritud häälteenamusega kindlaks komisjoni presidendi ja liikmete, samuti Euroopa Kohtu presidendi, kohtunike, kohtujuristide ja kohtusekretäri palgad, toetused ning pensionid. Kvalifitseeritud häälteenamusega määrab nõukogu kindlaks ka kõik väljamaksed, mis tehakse töötasu asemel.

3. jagu Komisjon

Artikkel 155

Komisjon, pidades silmas ühisturu laitmatut toimimist ja arengut:

- tagab käesoleva lepingu sätete ja institutsioonide poolt käesoleva lepingu alusel võetud meetmete rakendamise;
- sõnastab soovitused või esitab arvamused käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades, kui leping seda selgesõnaliselt ette näeb või kui komisjon seda vajalikuks peab;
- omab iseseisvat otsustamisõigust ning võtab osa nõukogu ja assamblee meetmete kujundamisest käesolevas lepingus ettenähtud viisil;
- kasutab talle nõukogu poolt antud volitusi viimase kinnitatud eeskirjade rakendamiseks.

Artikkel 156

Komisjon avaldab igal aastal hiljemalt kuu aega enne assamblee istungjärgu algust üldaruande ühenduse tegevuse kohta.

Artikkel 157

1. Komisjon koosneb üheksast liikmest, kes valitakse nende üldisest asjatundlikkusest lähtudes ja kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust.

Komisjoni liikmete arvu võib nõukogu ühehäälselt muuta.

Komisjoni liikmeteks võivad olla ainult liikmesriikide kodanikud.

Komisjonis ei tohi olla rohkem kui kaks ühe ja sama riigi kodakondsusega liiget.

2. Ühenduse üldistes huvides on komisjoni liikmed oma kohustuste täitmisel täiesti sõltumatud.

Oma kohustuste täitmisel ei taotle ega võta nad vastu juhiseid üheltki valitsuselt ega mingilt muult organilt. Nad hoiduvad kõigest, mis on kokkusobimatu nende kohustustega. Iga liikmesriik kohustub seda põhimõtet austama ega püüa komisjoni liikmeid nende ülesannete täitmisel mõjutada.

Oma ametiaja jooksul ei või komisjoni liikmed töötada ühelgi teisel tasustataval ega mittetasustataval ametikohal. Oma kohustusi täitma asudes kohustuvad nad pidulikult nii ametiaja jooksul kui ka pärast selle lõppemist austama sellest tulenevaid kohustusi ning eriti oma kohustust käituda ausalt ja diskreetselt teatud ametissenimetamiste suhtes või soodustuste vastuvõtmisel pärast oma ametiaja lõppemist. Nende kohustuste rikkumise korral võib Euroopa Kohus nõukogu või komisjoni avalduse põhjal otsustada, et asjassepuutuv liige tuleb vastavalt asjaoludele kas ametist tagandada vastavalt artikli 160 sätetele või jätta ilma õigusest saada pensioni või muid seda asendavaid soodustusi.

Artikkel 158

Komisjoni liikmed määravad liikmesriikide valitsused ühisel kokkuleppel.

Ametiaeg on neli aastat. Komisjoni liikmeid võib ametisse tagasi nimetada.

Artikkel 159

Kui tavaline asendamine või surm välja arvata, lõpevad komisjoni liikme kohustused ametist lahkumisel või tagandamisel.

Sel viisil tekkinud vaba ametikoht täidetakse liikme ülejäänud ametiajaks. Nõukogu võib ühehäälselt otsustada, et niisugust vaba ametikohta ei ole vaja täita.

Kui tagandamine artikli 160 põhjal välja arvata, jäävad komisjoni liikmed ametisse seni, kuni nad on asendatud.

Artikkel 160

Kui komisjoni liige ei vasta enam tingimustele, mis on nõutavad tema ametiülesannete täitmiseks, või kui ta on süüdi tõsisel üleastumises, võib Euroopa Kohus ta nõukogu või komisjoni avalduse põhjal ametist tagandada.

Sellisel juhul võib nõukogu komisjoni liikme ühehäälselt ajutise meetmena ametist kõrvaldada ja määrata talle asendaja kuni Euroopa Kohus teeb antud asjas oma otsuse.

Euroopa Kohus võib nõukogu või komisjoni taotlusel komisjoni liikme volitused ajutiselt peatada.

Artikkel 161

Sama korra kohaselt, nagu on kehtestatud komisjoniliikmete ametissenimetamiseks, nimetab komisjon oma liikmete hulgast kaheaastaseks ametiajaks presidendi ja kaks asepresidenti. Neid võib ametisse tagasi nimetada.

President ja asepresidendid nimetatakse ametisse pärast komisjoniga konsulteerimist, välja arvatud juhul kui kõik komisjoni liikmed on asendatud.

Presidendi või asepresidendi ametist tagasiastumise, tagandamise või surma korral nimetatakse tema asemele järelejäänud ametiajaks esimese lõike sätete kohaselt uus liige.

Artikkel 162

Nõukogu ja komisjon konsulteerivad omavahel ja otsustavad oma koostöömeetodid ühise kokkuleppe põhjal.

Komisjon võtab vastu oma kodukorra, selleks et tagada iseenese ja oma talituste töö kooskõlas

käesoleva lepingu sätetega. Komisjon tagab kodukorra avaldamise.

Artikkel 163

Komisjon teeb otsused artiklis 157 sätestatud liikmete arvu häälteenamusega.

Komisjoni istung on otsustusvõimeline ainult siis, kui sellest võtab osa kodukorraga ettenähtud arv liikmeid.

4. jagu Euroopa Kohus

Artikkel 164

Euroopa Kohus tagab, et käesoleva lepingu tõlgendamisel ja kohaldamisel peetakse kinni seadusest.

Artikkel 165

Euroopa Kohus koosneb seitsmest kohtunikust.

Euroopa Kohus tuleb kokku täiskoguna. Ta võib moodustada ka kodasid, millest igaühes on kolm või viis kohtunikku, selleks et teha teatavaid ettevalmistavaid uurimistoiminguid või lahendada teatud liiki kohtuasju kooskõlas selleks kehtestatud eeskirjadega.

Euroopa Kohus tuleb kokku täiskoguna asjade puhul, mille liikmesriik või mõni ühenduse institutsioonidest on talle lahendamiseks saatnud või vajaduse korral teha eelotsus artikli 177 alusel talle lahendamiseks antud küsimustes.

Euroopa Kohtu taotluse põhjal võib nõukogu ühehäälselt suurendada kohtunike arvu ning teha vajalikke kohandusi käesoleva artikli teises ja kolmandas lõigus ning artikli 167 teises lõigus.

Artikkel 166

Kohut abistab kaks kohtujuristi.

Kohtujuristi ülesanne on avalikul kohtuistungil täiesti erapooletult ja sõltumatult teha põhjendatud ettepanekuid Euroopa Kohtusse antud asjade lahendamiseks, selleks et abistada kohut temale artikliga 164 määratud ülesannete täitmisel.

Euroopa Kohtu taotluse põhjal võib nõukogu ühehäälselt suurendada kohtujuristide arvu ning teha vajalikke kohandusi artikli 167 kolmandas lõigus.

Artikkel 167

Kohtunikud ja kohtujuristid valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ning kellel on oma riigi kõrgeimastes kohtunikuametitesse nimetamiseks nõutav kvalifikatsioon või kes on tunnustatud ja pädevad juristid; nad nimetatakse ametisse liikmesriikide valitsuste ühisel kokkuleppel kuueks aastaks.

Iga kolme aasta järel toimub kohtunike osaline asendamine. Vaheldumisi asendatakse kolm ja neli kohtunikku. Need kolm kohtunikku, kelle ametiaeg lõppeb esimese kolme aasta möödudes, valitakse loosiga.

Iga kolme aasta järel toimub kohtujuristide osaline asendamine. See kohtujurist, kelle ametiaeg lõppeb esimese kolme aasta möödudes, valitakse loosiga.

Ametiaja lõppemisel võib kohtuniku ja kohtujuristi uueks ametiajaks tagasi nimetada.

Kohtunikud valivad enda seast kolmeks aastaks Euroopa Kohtu presidendi. Presidendi võib tagasi valida.

Artikkel 168

Euroopa Kohus nimetab oma kohtusekretäri ja koostab tema ametijuhendi.

Artikkel 169

Kui komisjon on arvamusel, et liikmesriik ei ole täitnud käesolevast lepingust tulenevat kohustust, esitab ta selle kohta oma põhjendatud arvamuse, olles andnud asjassepuutuvale riigile võimaluse esitada oma seisukoht.

Kui asjassepuutuv riik ei järgi esitatud arvamust komisjoni seatud tähtaja jooksul, võib komisjon anda asja Euroopa Kohtusse.

Artikkel 170

Liikmesriik, kes on arvamusel, et teine liikmesriik ei ole täitnud käesolevast lepingust tulenevat kohustust, võib anda asja Euroopa Kohtusse.

Enne kui mõni liikmesriik esitab hagi teise liikmesriigi vastu seoses käesolevast lepingust tuleneva kohustuse väidetava rikkumisega, annab ta asja arutamiseks komisjonile.

Kui mõlemale asjassepuutuvale riigile on antud võimalus esitada nii suuliselt kui ka kirjalikult oma seisukoht ning märkused vastaspoole väidete kohta, esitab komisjon oma põhjendatud arvamuse.

Kui komisjon ei ole esitanud oma arvamust kolme kuu jooksul alates küsimuse tema kätte andmise ajast, siis sellise arvamuse puudumine ei takista asja andmist Euroopa Kohtusse.

Artikkel 171

Kui Euroopa Kohus leiab, et liikmesriik ei ole täitnud käesolevast lepingust tulenevat kohustust, siis nõutakse sellelt riigilt Euroopa Kohtu otsuse täitmiseks vajalike meetmete võtmist.

Artikkel 172

Käesoleva lepingu sätete alusel vastuvõetud nõukogu määrused võivad Euroopa Kohtule anda täieliku pädevuse selliste määrustega ettenähtud karistuste määramisel.

Artikkel 173

Euroopa Kohus kontrollib nõukogu ja komisjoni vastuvõetud õigusaktide seaduslikkust, välja arvatud soovitusel ja arvamused. Selleks on Euroopa Kohtu pädevuses lahendada liikmesriigi, nõukogu või komisjoni hagsid, mille aluseks on pädevuse puudumine, olulise menetlusnormi rikkumine, käesoleva lepingu või selle rakendusnormi rikkumine või võimu kuritarvitamine.

Iga füüsiline või juriidiline isik võib samadel tingimustel algatada menetluse temale adresseeritud otsuse vastu ja sellise otsuse vastu, mis teda otseselt ja isiklikult puudutab, kuigi vormiliselt on see teisele isikule adresseeritud määrus või otsus.

Käesolevas artiklis sätestatud menetlus tuleb algatada kahe kuu jooksul vastavalt kas meetme avaldamisest või teatavakstegemisest hagejale või nende puudumisel kahe kuu jooksul pärast päeva, mil hageja sellest teada sai.

Artikkel 174

Kui hagi on põhjendatud, tunnistab Euroopa Kohus asjassepuutuva õigusakti tühiseks.

Määruse puhul märgib Euroopa Kohus siiski, kui ta seda vajalikuks peab, milliseid tühiseks tunnustatud määruse tagajärgi loetakse kehtivaks.

Artikkel 175

Juhul kui nõukogu või komisjon on käesolevat lepingut rikkudes toimingute tegemata jätnud, võivad liikmesriigid ja teised ühenduse institutsioonid esitada Euroopa Kohtusse hagi nimetatud rikkumise tuvastamiseks.

Hagi võib esitada ainult juhul, kui eelnevalt on asjassepuutuvat institutsiooni kutsutud üles toimingute tegema. Kui kahe kuu jooksul sellisest üleskutsest alates ei ole asjassepuutuv institutsioon oma seisukohta määratlenud, võib hagi esitada järgneva kahe kuu jooksul.

Iga füüsiline või juriidiline isik võib eelnevates lõikudes esitatud tingimuste kohaselt kaevata Euroopa Kohtule, et ühenduse institutsioon ei ole adresseerinud sellele isikule mingit õigusakti, välja arvatud soovitus või arvamus.

Artikkel 176

Institutsioonilt, kelle õigusakt on tunnistatud tühiseks või kelle toimingute tegematajätmine on tunnistatud käesoleva lepinguga vastuolus olevaks, nõutakse Euroopa Kohtu otsuse täitmiseks vajalike meetmete võtmist.

See kohustus ei mõjuta artikli 215 teise lõigu kohaldamisest tuleneda võivaid kohustusi.

Artikkel 177

Euroopa Kohus on pädev tegema eelotsuseid, mis käsitlevad:

- a) käesoleva lepingu tõlgendamist;
- b) ühenduse institutsioonide õigusaktide kehtivust ja tõlgendamist;
- c) nõukogu õigusaktiga loodud asutuste põhikirjade tõlgendamist, kui nendes põhikirjades on nii sätestatud.

Kui selline küsimus antakse liikmesriigi kohtusse, võib see kohus, kui ta leiab, et otsuse tegemiseks on vaja kõnealune küsimus lahendada, taotleda sellekohast eelotsust Euroopa Kohtult.

Kui mingi niisugune küsimus kerkib üles poolleiloleva kohtuasja käigus liikmesriigi kohtus, mille otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, siis peab nimetatud kohus saatma asja Euroopa Kohtusse.

Artikkel 178

Euroopa Kohtu pädevusse kuuluvad vaidlused, mis on seotud kahjude hüvitamisega artikli 215 teise lõigu põhjal.

Artikkel 179

Euroopa Kohtu pädevusse kuuluvad ühenduse ning tema ametnike ja muude teenistujate vahelised vaidlused neis piirides ja neil tingimustel, mis on kindlaks määratud personalieeskirjades või teenistustingimustes.

Artikkel 180

Euroopa Kohtu pädevusse kuuluvad alljärgnevalt esitatud piirides vaidlused, mis käsitlevad:

- a) Euroopa Investeerimispanka põhikirjast tulenevate liikmesriikide kohustuste täitmist. Sellega seoses on panga direktorite nõukogul samad volitused, mis artikli 169 põhjal on komisjonil;
- b) Euroopa Investeerimispanka juhatajate nõukogu võetud meetmeid. Sellega seoses võib iga liikmesriik, komisjon või panga direktorite nõukogu algatada menetluse artiklis 173 ettenähtud tingimuste kohaselt;
- c) Euroopa Investeerimispanka direktorite nõukogu võetud meetmeid. Nimetatud meetmete vastu võivad kohtuasja algatada ainult liikmesriigid või komisjon kooskõlas artikli 173 tingimustega ning ainult sel põhjusel, et panga põhikirja artikli 21 lõigetega 2, 5, 6 ja 7 ettenähtud menetlust ei ole järgitud.

Artikkel 181

Euroopa Kohtu pädevusse kuulub otsuse tegemine ühenduse poolt või nimel sõlmitud era- või avalik-õiguslikus lepingus sisalduva vahekohtuklausli alusel.

Artikkel 182

Euroopa Kohtu pädevusse kuulub iga käesoleva lepingu objekti käsitlev liikmesriikidevaheline vaidlus, kui see antakse Euroopa Kohtusse poolte erikokkuleppe alusel.

Artikkel 183

Kui pädevus ei ole käesoleva lepinguga antud Euroopa Kohtule, ei loeta vaidlusküsimusi, mille

üheks pooleks on ühendus, sel põhjusel väljaspool liikmesriikide kohtute pädevust olevaks.

Artikkel 184

Olenemata artikli 173 kolmandas lõigus ettenähtud tähtaja lõppemisest võib menetluses, kus arutamisele tuleb nõukogu või komisjoni määrus, iga menetlusosaline taotleda Euroopa Kohtult artikli 173 esimeses lõigus esitatud alustel selle määruse kohaldamata jätmist.

Artikkel 185

Euroopa Kohtusse hagi esitamine ei peata õigusakti toimet. Siiski võib Euroopa Kohus määrata, et vaidlusaluse õigusakti kohaldamine tuleb peatada, kui tema arvates asjaolud seda nõuavad.

Artikkel 186

Euroopa Kohus võib igasuguse tema lahendada antud asja puhul ette kirjutada vajalikke ajutisi meetmeid.

Artikkel 187

Euroopa Kohtu otsused pööratakse täitmisele artiklis 192 ettenähtud tingimustel.

Artikkel 188

Euroopa Kohtu põhikiri sätestatakse eraldi protokollis.

Euroopa Kohus võtab vastu oma kodukorra. Kodukorra vastuvõtmisel on nõutav nõukogu ühehääline heakskiit.

2. PEATÜKK Institutsioone käsitlevad ühissätted

Artikkel 189

Oma ülesannete täitmiseks võtavad nõukogu ja komisjon kooskõlas käesoleva lepingu sätetega vastu määrusi, annavad direktiive, teevad otsuseid, annavad soovitusi või esitavad arvamusi.

Määrust kohaldatakse üldiselt. See on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Direktiiv on saavutatava tulemuse seisukohalt siduv iga liikmesriigi suhtes, kellele see on adresseeritud, kuid jätab vormi ja meetodite valiku selle riigi ametiasutustele.

Otsus on tervikuna siduv nende suhtes, kellele see on adresseeritud.

Soovitused ja arvamused ei ole siduvad.

Artikkel 190

Nõukogu ja komisjoni määrustes, direktiivides ja otsustes märgitakse põhjendused, millel need rajanevad, ning viidatakse kõikidele ettepanekutele ja arvamustele, mille saamist käesolevast lepingust tulenevalt tuli taotleda.

Artikkel 191

Määrused avaldatakse Euroopa Ühenduse Teatajas. Nad jõustuvad neis täpsustatud kuupäeval või selle puudumisel kahekümnendal päeval pärast avaldamist.

Direktiivid ja otsused tehakse teatavaks neile, kellele need on adresseeritud, ning need jõustuvad sellisel teatavakstegemisel.

Artikkel 192

Nõukogu või komisjoni otsused, mis panevad rahalise kohustuse muudele isikutele peale riikide, saab pöörata täitmisele.

Otsuste täitmist reguleerivad selles riigis kehtivad tsiviilkohtumenetluse normid, mille territooriumil täitmine aset leiab. Korralduse otsuse täitmise tagamise kohta ilma muude

formaalsusteta peale otsuse autentsuse tõestamise lisab otsusele riigi ametiasutus, kelle iga liikmesriigi valitsus selleks otstarbeks määrab ning komisjonile ja Euroopa Kohtule teatavaks teeb.

Kui need formaalsused on asjassepuutuva poole avalduse põhjal lõpetatud, võib nimetatud pool taotleda täitmist kooskõlas siseriiklike õigusaktidega, saates küsimuse otse pädevale ametiasutusele.

Täitmist võib peatada ainult Euroopa Kohtu otsusega. Asjassepuutuva riigi kohtute pädevusse kuuluvad siiski kaebused täitmise ebaõige viisi kohta.

3. PEATÜKK **Majandus- ja Sotsiaalkomitee**

Artikkel 193

Käesolevaga asutatakse majandus- ja sotsiaalkomitee. Sellel on nõuandev staatus.

Komitee koosneb majandus- ja ühiskonnaelu eri alade, eriti tootjate, talupidajate, vedajate, töötajate, vahendajate, käsitöölise, vabakutseliste ning üldsuse esindajatest.

Artikkel 194

Komitee liikmete arv on järgmine:

Belgia	12
Saksamaa	24
Prantsusmaa	24
Itaalia	24
Luksemburg	5
Madalmaad	12

Nõukogu nimetab komitee liikmed ühehäälselt neljaks aastaks. Neid võib nimetada uueks ametiajaks.

Komitee liikmed nimetatakse ametisse isiklikult ja neid ei või siduda mingite kohustuslike juhistega.

Artikkel 195

1. Komitee liikmete ametissenimetamiseks annab iga liikmesriik nõukogule nimekirja, mis sisaldab kaks korda rohkem kandidaate, kui selle riigi kodanikele on määratud kohti.

Komitee koosseisu määramisel võetakse arvesse vajadust tagada majandus- ja ühiskonnaelu eri alade piisav esindatus.

2. Nõukogu konsulteerib komisjoniga. Ta võib hankida arvamusi Euroopa organisatsioonidelt, mis esindavad ühenduse tegevusega seotud majandus- ja sotsiaalsektoreid.

Artikkel 196

Komitee valib oma liikmete hulgast kaheks aastaks presidendi ja juhatuse.

Ta võtab vastu oma kodukorra ja esitab selle nõukogule ühehäälselt heakskiitmiseks.

Komitee kutsub kokku selle president nõukogu või komisjoni taotlusel.

Artikkel 197

Komitees on eri osakonnad peamiste valdkondade jaoks, mida hõlmab käesolev leping.

Eelkõige on selles põllumajandusosakond ja transpordiosakond, mis alluvad põllumajandust ja transporti käsitlevates jaotistes leiduvatele erisätetele.

Nimetatud osakonnad tegutsevad komitee üldise pädevuse all. Nendega ei või konsulteerida komiteest sõltumatult.

Komitee raames võib luua ka allkomiteesid, et konkreetsetes küsimustes või konkreetsetes valdkondades valmistada ette arvamuste eelnõusid, mis esitatakse komiteele kaalumiseks.

Osakondade ja allkomiteede loomise meetodid ja pädevus määratakse kodukorraga.

Artikkel 198

Nõukogu või komisjon peavad konsulteerima komiteega käesolevas lepingus ettenähtud juhtudel. Need institutsioonid võivad konsulteerida komiteega kõikidel juhtudel, kui nad peavad seda asjakohaseks.

Kui nõukogu või komisjon peab vajalikuks, määrab ta komiteele oma arvamuse esitamiseks tähtaja, mis ei tohi olla lühem kui kümme päeva alates kuupäevast, millal asjast teatatakse komitee presidendile. Tähtaja möödumisel ei takista arvamuse puudumine edasist tegutsemist.

Komitee ja selle osakonna arvamus koos arutelu protokolliga edastatakse nõukogule ja komisjonile.

II JAOTIS Rahandussätted

Artikkel 199

Kõik ühenduse tulu- ja kuluartiklid, kaasa arvatud need, mis on seotud Euroopa sotsiaalfondiga, võetakse arvesse igaks eelarveaastaks koostatavates kalkulatsioonides ja näidatakse ära eelarves.

Eelarve tulud ja kulud peavad olema tasakaalus.

Artikkel 200

1. Muudest tuludest olenemata sisaldab eelarvetulu liikmesriikide osamaksusid järgmise jaotuse kohaselt:

Belgia	7,9
Saksamaa	28
Prantsusmaa	28
Itaalia	28
Luksemburg	0,2
Madalmaad	7,9

2. Liikmesriikide osamaksud Euroopa Sotsiaalfondi kulude katmiseks määratakse järgmise jaotuse kohaselt

Belgia	8,8
Saksamaa	32
Prantsusmaa	32
Itaalia	20
Luksemburg	0,2
Madalmaad	7

3. Osaluse suurust võib muuta nõukogu, kes teeb otsuse ühehäälselt.

Artikkel 201

Komisjon uurib tingimusi, mille kohaselt võib artiklis 200 sätestatud liikmesriikide osamakse asendada ühenduse omavahenditega, eelkõige ühisest tollitariifistikust peale selle lõplikku kehtestamist laekunud tuludega.

Selleks esitab komisjon nõukogule ettepanekuid.

Nõukogu võib pärast assambleega konsulteerimist määrata ühehäälselt asjakohased sätted, mida ta soovib liikmesriikidel vastu võtta kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega.

Artikkel 202

Eelarves näidatud kulud kinnitatakse üheks eelarveaastaks, kui artikli 209 alusel kehtestatud määrused ei näe ette teisiti.

Kooskõlas artikli 209 alusel kehtestatavate tingimustega võib eelarveaasta lõpus kõik kasutamata assigneeringud peale personalikulutustega seotud assigneeringute üle kanda ainult järgmisse eelarveaastasse.

Assigneeringud liigendatakse peatükkidesse, rühmitades kuluartiklid vastavalt nende eesmärgile või iseloomule ja vajadust mööda alajaotuste kaupa kooskõlas artikli 209 alusel kehtestatud määrustega.

Assamblee, nõukogu, komisjoni ja Euroopa Kohtu kulud esitatakse eelarves eraldi osadena, ilma et see piiraks erikorda teatud ühiste kuluartiklite suhtes.

Artikkel 203

1. Eelarveaasta kestab 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini.

2. Iga ühenduse institutsioon koostab oma kulude kalkulatsiooni. Komisjon võtab need kalkulatsioonid kokku esialgses eelarveprojektis. Selle juurde lisab ta arvamuse, mis võib sisaldada mitu kalkulatsiooni.

Komisjon esitab esialgse eelarveprojekti nõukogule hiljemalt selle aasta 30. septembril, mis eelneb aastale, mil eelarve tuleb täita.

Kui nõukogu kavatses esialgses eelarveprojektist kõrvale kalduda, konsulteerib ta komisjoniga ja vajaduse korral teiste asjassepuutuvate institutsioonidega.

3. Nõukogu kiidab kvalifitseeritud häälteenamusega eelarveprojekti heaks ja edastab selle assambleele.

Eelarveprojekt antakse assambleele üle hiljemalt selle aasta 31. oktoobril, mis eelneb aastale, mil eelarve tuleb täita.

Assambleel on õigus panna nõukogule ette eelarveprojekti muudatusi.

4. Kui ühe kuu jooksul pärast eelarveprojekti saamist on assamblee selle heaks kiitnud ega ole edastanud nõukogule oma arvamust, loetakse eelarve lõplikult vastuvõetuks.

Kui selle aja jooksul on assamblee pannud ette teha muudatusi, edastatakse muudatustega eelarveprojekt nõukogule. Nõukogu arutab seda komisjoniga ning vajadusel teiste asjakohaste institutsioonidega ning võtab eelarve kvalifitseeritud häälteenamusega lõplikult vastu.

5. Eelarve Euroopa Sotsiaalfondi puudutava osa vastuvõtmiseks arvestatakse nõukogu liikmete hääli järgmiselt:

Belgia	8
Saksamaa	32
Prantsusmaa	32
Itaalia	20
Luksemburg	1
Madalmaad	7

Nõukogu õigusaktide vastuvõtmiseks on nõutav vähemalt 67 poolthäält.

Artikkel 204

Kui eelarveaasta alguses eelarvet ei ole veel kinnitatud, siis ei või üheski kuus kulutada suuremat summat kui üks kaheteistkümnendik eelneva eelarveaasta eelarveassigneeringutest ükskõik millise eelarvepeatüki või muu alajaotuse osas kooskõlas artikli 209 alusel kehtestatud määruste sätetega; see kord ei anna siiski komisjoni käsutusse assigneeringuid üle ühe kaheteistkümnendiku nendest, mis on ette nähtud koostatavas eelarveprojektis.

Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega lubada kulutusi üle ühe kaheteistkümnendiku eeldusel, et peetakse kinni teistest esimeses lõigus esitatud tingimustest.

Liikmesriigid maksavad ajutiselt igakuiste maksetena vastavalt eelmiseks eelarveaastaks määratud jaotusele käesoleva artikli kohaldamiseks vajalikke summasid.

Artikkel 205

Komisjon täidab eelarvet oma vastutusel ja määratud assigneeringute piires kooskõlas artikli 209 alusel kehtestatud määruste sätetega.

Määrustes sätestatakse üksikasjalikud reeglid, kuidas iga institutsioon osaleb oma kulutuste tegemisel.

Eelarve piires võib komisjon artikli 209 alusel kehtestatud määrustes sätestatud ulatuses ja tingimustel kanda assigneeringuid üle ühest peatükist teise või ühest alajaotusest teise.

Artikkel 206

Eelarve tulu- ja kulukontosid uurib kontrollnõukogu, mis koosneb audiitoritest, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ning kellest üks on esimees. Nõukogu otsustab ühehäälselt audiitorite arvu. Audiitorid ja kontrollnõukogu esimehe nimetab ühehäälselt viieks aastaks ametisse nõukogu. Nende palga määrab kvalifitseeritud häälteenamusega kindlaks nõukogu.

Auditi, mis põhineb dokumentidel ja vajadusel viiakse läbi kohapeal, eesmärgiks on kontrollida, kas kogu tulu on laekunud ning kõik kulutused on tehtud seaduslikult ja korrektselt ning kas finantshaldus on olnud usaldusväärne. Iga eelarveaasta lõppemise järel koostab kontrollnõukogu aruande, mille võtab vastu oma liikmete häälteenamusega.

Komisjon esitab igal aastal nõukogule ja assambleele eelmise eelarveaasta eelarve täitmise aruande koos audiitornõukogu aruandega. Samuti saadab komisjon nendele ühenduse varade ja kohustuste bilansi.

Nõukogu annab komisjonile kvalifitseeritud häälteenamusega vastutusvabaduse eelarve rakendamise osas. Nõukogu teeb oma otsuse assambleele teatavaks.

Artikkel 207

Eelarve koostamisel kasutatakse arvestusühikut, mis määratakse kindlaks kooskõlas artikli 209 alusel kehtestatud määrustega.

Osamaksud, mis on ette nähtud artikli 200 lõikes 1, annavad liikmesriigid ühenduse käsutusse omavääringus.

Nimetatud osamaksud ülejääk hoiustatakse liikmesriikide riigikassas või nende poolt määratud asutuses. Hoiustatuna säilitavad niisugused fondid väärtuse, mis vastab hoiuleandmispäeval kehtinud pariteedile esimeses lõigus märgitud arvestusühiku suhtes.

Jäagid võib investeerida vastavalt tingimustele, mis tuleb kokku leppida komisjoni ja asjaomaste liikmesriikide vahel.

Artikli 209 kohaselt kehtestatud määrused sätestavad tehnilised tingimused, mille alusel tehakse Euroopa Sotsiaalfondiga seotud finantstehinguid.

Artikkel 208

Eeldusel, et komisjon teatab sellest asjassepuutuvate liikmesriikide pädevatele asutustele, võib ta oma hoiused kanda ühe liikmesriigi vääringust üle teise liikmesriigi vääringusse sellises ulatuses, kui see on vajalik, et võimaldada hoiuste kasutamist käesolevas lepingus ettenähtud eesmärkidel. Komisjon hoidub niipalju kui võimalik niisuguste ülekannete tegemisest, kui ta valdab sularaha või likviidseid varasid talle vajalikes vääringutes.

Komisjon suhtleb iga liikmesriigiga asjaomase liikmesriigi määratud ametiasutuse kaudu. Finantstehingute tegemisel kasutab komisjon asjaomase liikmesriigi emissioonipanga või mõne teise selle riigi poolt heakskiidetud rahaasutuse teenuseid.

Artikkel 209

Komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt otsustav nõukogu:

a) kehtestab finantsmääruse, milles täpsustatakse eelkõige eelarve koostamise ja täitmise ning aruannete esitamise ja auditeerimise kord;

b) määrab meetodid ja menetluse, mille abil tehakse liikmesriikide osamaksud komisjonile kättesaadavaks;

c) kehtestab reeglid eelarvevahendite käsutajate ja peaarvepidajate vastutuse kohta ning asjakohase inspekteerimise korraldamiseks.

KUUES OSA

Üld- ja lõppsätted

Artikkel 210

Ühendus on juriidiline isik.

Artikkel 211

Ühendusel on igas liikmesriigis kõige laialdasem õigus- ja teovõime, mis vastavalt selle riigi seadustele antakse juriidilistele isikutele; eriti võib ühendus omandada ja võõrandada vallas- ja kinnisvara ning olla kohtus hagejaks ja kostjaks. Sel eesmärgil esindab ühendust komisjon.

Artikkel 212

Nõukogu kinnitab koostöös komisjoniga ja pärast konsulteerimist teiste asjaomaste institutsioonidega ühehäälselt ühenduse ametnike personalieeskirjad ning ühenduse muude teenistujate teenistustingimused.

Pärast seda, kui käesolev leping on kehtinud neli aastat, võib nõukogu muuta ühenduse ametnike personalieeskirju ning ühenduse muude teenistujate teenistustingimusi kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast konsulteerimist teiste asjaomaste institutsioonidega.

Artikkel 213

Nõukogu poolt kooskõlas käesoleva lepingu sätetega kindlaksmääratud piirides ja tingimustel võib komisjon koguda informatsiooni ja korraldada kontrollimisi, mis on vajalikud temale antud ülesannete täitmiseks.

Artikkel 214

Ühenduse institutsioonide liikmed, komiteede liikmed ja ühenduse ametnikud ning muud teenistujad ei tohi isegi pärast oma ametikohustuste lõppemist avalikustada ametisaladuse pidamise kohustuse alla kuuluvat informatsiooni, iseäranis informatsiooni, mis puudutab ettevõtjaid, nende ärisuhteid või nende kulutuste komponente.

Artikkel 215

Ühenduse lepinguliste kohustuste suhtes kehtib õigus, mida kohaldatakse vastava lepingu suhtes.

Lepinguvälise vastutuse korral heastab ühendus kõik oma institutsioonide või oma teenistujate poolt ülesannete täitmisel tekitatud kahjud vastavalt liikmesriikide seaduste ühisele üldprintsipiidele.

Teenistujate isiklik vastutus ühenduse ees on reguleeritud nende personalieeskirjade või nende suhtes kohaldatavate teenistustingimuste sätetega.

Artikkel 216

Ühenduse institutsioonide asukoht määratakse liikmesriikide valitsuste ühisel kokkuleppel.

Artikkel 217

Eeskirjad ühenduse institutsioonide keelte kohta määrab ühehäälselt kindlaks nõukogu, ilma et see piiraks Euroopa Kohtu kodukorras sisalduvate sätete kohaldamist.

Artikkel 218

Ühendusel on liikmesriikide territooriumil oma ülesannete täitmiseks vajalikud privileegid ja

immuniteedid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud käesolevale eraldi protokollis.

Artikkel 219

Liikmesriigid kohustuvad käesoleva lepingu tõlgendamist või kohaldamist käsitlevaid vaidlusi lahendama ainult käesolevas lepingus ettenähtud meetoditega.

Artikkel 220

Liikmesriigid astuvad vajaduse korral üksteisega läbirääkimistesse, et tagada oma kodanike hüvanguks:

- isikute kaitse ning õiguste kasutamine ja kaitse samadel tingimustel, mida iga riik võimaldab oma kodanikele;
- topeltmaksustamise kaotamine ühenduse piires;
- artikli 58 teise lõigu tähendusele vastavate äriühingute vastastikune tunnustamine, juriidilise isiku staatuse säilitamine äriühingu asukoha üleviimisel ühest riigist teise ning eri riikide seadustega reguleeritavate äriühingute ühinemise võimalikkus;
- kohtu- ja vahekohtuotsuste vastastikuse tunnustamise ja täitmise formaalsuste lihtsustamine.

Artikkel 221

Kolme aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist annavad liikmesriigid teiste liikmesriikide kodanikele õiguse osaleda artiklis 58 tähendatud äriühingute kapitalis samasugustel tingimustel kui oma kodanikele, ilma et see piiraks käesoleva lepingu teiste sätete kohaldamist.

Artikkel 222

Käesolev leping ei mõjuta mingil viisil omandi õiguslikku režiimi liikmesriikides.

Artikkel 223

1. Käesoleva lepingu sätted ei välista järgmiste reeglite kohaldamist:

- a) ükski liikmesriik ei ole kohustatud andma informatsiooni, mille avalikustamist ta peab oma oluliste julgeolekuhuvide vastaseks;
- b) iga liikmesriik võib võtta selliseid meetmeid, mida ta peab vajalikuks oma oluliste julgeolekuhuvide kaitseks ja mis on seotud relvade, laskemoona või sõjavarustuse tootmise või kaubandusega; need meetmed ei või avaldada ebasoovitavat mõju selliste toodete konkurentsitingimustele ühisturus, mis ei ole mõeldud spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks.

2. Esimese aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist koostab ühehäälselt otsustav nõukogu niisuguste toodete nimekirja, mille suhtes kohaldatakse lõike 1 punkti b sätteid.

3. Nõukogu võib komisjoni ettepaneku põhjal seda nimekirja ühehäälselt muuta.

Artikkel 224

Liikmesriigid konsulteerivad omavahel, et astuda koos vajalikke samme, selleks et takistada ühisturu toimimise kahjustamist meetmete tõttu, mida mõni liikmesriik võib olla sunnitud tarvitusele võtma tõsiste õiguskorda kahjustada võivate riigisiseste häirete puhul, sõja või endas sõjaohu kätkeva tõsise rahvusvahelise pinge korral või selleks, et täita endale rahu ja rahvusvahelise julgeoleku säilitamiseks võetud kohustusi.

Artikkel 225

Kui artiklites 223 ja 224 märgitud asjaoludel võetud meetmetest tulenevalt kahjustatakse konkurentsitingimusi ühisturus, siis uurib komisjon koos asjaomase riigiga, kuidas nimetatud meetmed viia vastavusse käesolevas lepingus sätestatud reeglitega.

Erandina artiklites 169 ja 170 sätestatud menetlusest võib komisjon või iga liikmesriik anda asja otse Euroopa Kohtusse, kui ta on arvamisel, et mingi teine liikmesriik kasutab ebaõigesti

artiklites 223 ja 224 ettenähtud volitusi. Euroopa Kohus teeb oma otsuse kinnisel istungil.

Artikkel 226

1. Kui ülemineku perioodi jooksul tekib tõsiseid raskusi, mis võivad mingis majandussektoris olla püsivad või mis võiksid kaasa tuua teatud piirkonna majandusliku olukorra tõsise halvenemise, võib liikmesriik taotleda luba võtta kaitsemeetmeid olukorra parandamiseks ning asjassepuutuva majandussektori kohandamiseks ühisturu majandusega.

2. Asjaomase liikmesriigi taotlusel määrab komisjon kiirmenetluse korras viivitamata niisugused kaitsemeetmed, mida ta peab vajalikuks, täpsustades nende rakendamise tingimused ja viisi.

3. Lõike 2 põhjal lubatavad meetmed võivad sisaldada erandeid käesoleva lepingu sätetest niisugusel määral ja niisuguseks tähtjaks, mis on tingimata vajalik lõikes 1 märgitud eesmärkide saavutamiseks. Eelistatakse selliseid meetmeid, mis kõige vähem häirivad ühisturu toimimist.

Artikkel 227

1. Käesolevat lepingut kohaldatakse Belgia Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, Prantsuse Vabariigi, Itaalia Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi ja Hollandi Kuningriigi suhtes.

2. Niipea kui käesolev leping on jõustunud, kohaldatakse Prantsusmaa ülemeredepartemangude ning Alžeeria suhtes käesoleva lepingu üld- ja erisätteid, mis käsitlevad:

- kaupade vaba liikumist;
- põllumajandust, välja arvatud artikli 40 lõige 4;
- teenuste liberaliseerimist;
- konkurentsieeskirju;
- artiklites 108, 109 ja 226 ettenähtud kaitsemeetmeid;
- institutsioone.

Käesoleva lepingu teiste sätete kohaldamise tingimused määrab nõukogu oma otsusega ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal kahe aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist.

Ühenduse institutsioonid hoolitsevad käesoleva lepinguga, eeskätt artiklis 226 ettenähtud menetluste raames selle eest, et nende piirkondade majanduslik ja sotsiaalne areng saaks võimalikuks.

3. Käesoleva lepingu neljandas osas määratud assotsieerimise erikorda kohaldatakse käesoleva lepingu IV lisas loetletud ülemeremaade ja -territooriumide suhtes.

4. Käesoleva lepingu sätteid kohaldatakse Euroopa territooriumide suhtes, mille välissuhete eest vastutab liikmesriik.

Artikkel 228

1. Kui käesolev leping näeb ette lepingute sõlmimise ühenduse ja ühe või mitme riigi või rahvusvahelise organisatsiooni vahel, peab komisjon nende lepingute osas läbirääkimisi. Kui komisjonile selles valdkonnas antud volitustest ei johtu teisiti, sõlmib nimetatud lepingud nõukogu konsulteerides eelnevalt assambleega, kui seda nõuab käesolev leping.

Nõukogu, komisjon või liikmesriik võivad eelnevalt saada Euroopa Kohtu arvamuse selle kohta, kas kavas olev leping on kooskõlas käesoleva lepingu sätetega. Kui Euroopa Kohtu arvamus on eitav, võib leping jõustuda ainult kooskõlas artikliga 236.

2. Nendel tingimustel sõlmitud lepingud on ühenduse institutsioonidele ja liikmesriikidele siduvad.

Artikkel 229

Komisjoni ülesandeks on tagada kõigi asjakohaste suhete säilimine Ühinenud Rahvaste

Organisatsiooni, selle spetsialiseeritud asutuste ning üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe organitega.

Komisjon tagab ka asjakohaseks osutuvate suhete säilitamise kõigi rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Artikkel 230

Ühendus seab sisse kõik kohased koostöövormid Euroopa Nõukoguga.

Artikkel 231

Ühendus seab sisse tiheda koostöö Euroopa Majanduskoostöö Organisatsiooniga, koostöö üksikasjad määratakse kindlaks ühisel kokkuleppel.

Artikkel 232

1. Käesoleva lepingu sätted ei mõjuta Euroopa Söe- ja Teraseühenduse asutamislepingu sätete kohaldamist, eelkõige liikmesriikide õigusi ja kohustusi, kõnealuse ühenduse institutsioonide volitusi ega nimetatud lepinguga söe ja terase ühisturu toimimiseks ettenähtud eeskirju.

2. Käesoleva lepingu sätetega ei kalduta kõrvale Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu sätetest.

Artikkel 233

Käesoleva lepingu sätted ei välista regionaalliitude olemasolu või süvendamist Belgia ja Luksemburgi vahel või Belgia, Luksemburgi ja Madalmaade vahel niivõrd, kuivõrd nende regionaalliitude eesmärgid ei ole saavutatavad käesoleva lepingu kohaldamise kaudu.

Artikkel 234

Käesoleva lepingu sätted ei mõjuta õigusi ja kohustusi, mis tulenevad enne käesoleva lepingu jõustumist sõlmitud lepingutest ühe või mitme liikmesriigi ja ühe või mitme kolmanda riigi vahel.

Kui nimetatud lepingud ei ole kooskõlas käesoleva lepinguga, kasutavad asjassepuutuvad liikmesriigid kõiki vajalikke vahendeid kindlakstehtud vastuolude kõrvaldamiseks. Sel puhul abistavad liikmesriigid vajaduse korral üksteist ning kui see on põhjendatud, võtavad vastu ühise seisukoha.

Esimeses lõigus märgitud lepingute kohaldamisel võtavad liikmesriigid arvesse tõsiasja, et käesoleva lepingu põhjal moodustavad iga liikmesriigi võimaldatud eelised ühenduse rajamise lahutamatu osa ning on seetõttu lahutamatu seotud ühiste institutsioonide loomisega, nendele volituste andmisega ning kõikide liikmesriikide poolt ühesuguste eeliste andmisega.

Artikkel 235

Kui ühisturu toimimise käigus peaks ühenduse mingi eesmärgi saavutamiseks osutama vajalikuks ühenduse meede, mille jaoks käesolev leping ei ole sätestanud vajalikke volitusi, siis võtab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist assambleega ühehäälset vastu kohased meetmed.

Artikkel 236

Liikmesriigi valitsus või komisjon võib esitada nõukogule ettepanekuid käesoleva lepingu muutmiseks.

Kui nõukogu esitab pärast assambleega ja vajadusel komisjoniga konsulteerimist arvamuse, millega ta nõustub liikmesriikide valitsuste esindajate konverentsi organiseerimisega, kutsub nõukogu eesistuja konverentsi kokku, et otsustada ühisel kokkuleppel käesolevasse lepingusse tehtavad muudatused.

Muudatused jõustuvad pärast seda, kui kõik liikmesriigid on need oma põhiseadusest tulenevate nõuete kohaselt ratifitseerinud.

Artikkel 237

Iga Euroopa riik võib esitada taotluse ühenduse liikmeks saamiseks. Ta esitab oma taotluse nõukogule, kes teeb otsuse ühehäälselt pärast komisjoni arvamuse saamist.

Ühinemistingimused ja käesolevasse lepingusse ühinemisest tulenevalt tehtavad kohandused määratakse kindlaks liikmesriikide ja taotluse esitanud riigi vahelise kokkuleppega. Kõik osalisriigid esitavad selle kokkuleppe ratifitseerimiseks vastavalt oma sellekohastele põhiseadusest tulenevatele nõuetele.

Artikkel 238

Ühendus võib kolmanda riigiga, riikide liidu või rahvusvahelise organisatsiooniga sõlmida lepinguid, millega luuakse assotsiatsioon, mis hõlmab vastastikuseid õigusi ja kohustusi, ühismeetmeid ja erimenetlusi.

Need lepingud sõlmib nõukogu, tehes otsuse ühehäälselt pärast konsulteerimist assambleega.

Kui sellised lepingud nõuavad käesoleva lepingu muutmist, siis tuleb kõigepealt vastu võtta muudatused vastavalt artiklis 236 kehtestatud menetlusele.

Artikkel 239

Käesolevale lepingule liikmesriikide ühisel kokkuleppel lisatud protokollid moodustavad selle lahutamatu osa.

Artikkel 240

Käesolev leping sõlmitakse määramata ajaks.

Institutsioonide töölerakendamine

Artikkel 241

Nõukogu tuleb kokku ühe kuu jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist.

Artikkel 242

Kolme kuu jooksul pärast oma esimest istungit võtab nõukogu kõik asjakohased meetmed majandus- ja sotsiaalkomitee moodustamiseks.

Artikkel 243

Assamblee tuleb kokku kahe kuu jooksul pärast nõukogu esimest istungit nõukogu eesistuja kutsumisel, selleks et valida oma juhatus ja koostada kodukord. Enne juhatuse valimist juhatab istungit vanim liige.

Artikkel 244

Euroopa Kohus asub oma ülesandeid täitma niipea, kui tema liikmed on ametisse nimetatud. Euroopa Kohtu esimene president nimetatakse kolmeks aastaks samal viisil, nagu nimetatakse liikmed.

Euroopa Kohus võtab oma kodukorra vastu kolme kuu jooksul pärast seda, kui ta on asunud täitma oma ülesandeid.

Ühtki küsimust ei või Euroopa Kohtusse anda enne, kui tema kodukord on avaldatud. Hagi aegumistähtaega hakatakse arvestama alles nimetatud avaldamispäevast.

Ametissenimetamise järel kasutab Euroopa Kohtu president talle käesoleva lepinguga antud volitusi.

Artikkel 245

Komisjon asub oma ülesandeid täitma ning võtab talle käesoleva lepinguga pandud kohustused niipea, kui on nimetatud tema liikmed.

Oma ülesandeid täitma asudes teeb komisjon uuringud ja seab sisse kontaktid, mis on vajalikud

ühenduse majandusolukorrast üldise ülevaate saamiseks.

Artikkel 246

1. Esimest eelarveaastat arvestatakse käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast kuni järgmise 31. detsembrini. Kui aga käesolev leping peaks jõustuma aasta teisel poolel, siis kestab esimene eelarveaasta kuni järgmise aasta 31. detsembrini.

2. Kuni esimese eelarveaasta eelarve vastuvõtmiseni maksavad liikmesriigid ühendusele intressivaba avanssi, mis arvatakse maha eelarve täitmiseks tehtud osamaksudest.

3. Kuni artikliga 212 ettenähtud ametnike personalieeskirjade ja ühenduse muude teenistujate teenistustingimuste koostamiseni võtab iga institutsioon tööle vajaliku personali ning sõlmib selleks tähtjalised lepingud.

Iga institutsioon arutab koos nõukoguga kõiki ametikohtade arvu, tasustamise ja ametikohtade jagunemisega seotud küsimusi.

Lõppsätted

Artikkel 247

Käesoleva lepingu ratifitseerivad kõrged lepinguosalisel kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Itaalia Vabariigi valitsusele.

Käesolev leping jõustub viimase allakirjutanud riigi poolt ratifitseerimiskirja hoiuleandmisele järgneva kuu esimesel kuupäeval. Kui aga hoiuleandmine toimub vähem kui viieteist päeva enne järgmise kuu algust, ei jõustu käesolev leping enne kui nimetatud hoiuleandmisele järgneva teise kuu esimesel kuupäeval.

Artikkel 248

Käesolev leping, mille originaal on koostatud hollandi, prantsuse, saksa ja itaalia keeles, kusjuures kõik neli teksti on võrdselt autentset, antakse hoiule Itaalia Vabariigi valitsuse arhiivi. Itaalia Vabariigi valitsus edastab tõestatud koopia kõigi teiste allakirjutanud riikide valitsustele.

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P. H. SPAAK

ADENAUER

PINEAU

Antonio SEGNI

BECH

J. LUNS

J. Ch. SNOY et d'OPPUERS

HALLSTEIN

M. FAURE

Gaetano MARTINO

Lambert SCHAUS

J. LINTHORST HOMAN

LISAD

I LISA

**Asutamislepingu artiklites 19 ja 20
nimetatud nimekirjad A–G**

A-nimekiri

**Tariifirubriikide nimekiri, mille puhul tuleb 3. veerus nimetatud tollimaksumäärad
aritmeetilise keskmise arvutamisel arvesse võtta**

|

|

Brüsseli nomenklatuuri rubriigi number	Kauba kirjeldus	Prantsusmaa puhul arvesse võetav tollimaks (%)
1	2	3
ex 15.10	Rafineerimisel saadud happelised õlid	18
15.11	Glütserool ja glütserooli derivaadid: <ul style="list-style-type: none"> • toor • puhastatud 	6 10
19.04	Tapiokk ja saago; kartuli- vm tärklisest valmistatud tapioki ja saago asendajad	45
ex 28.28	Vanaadiumpentoksiid	15
ex 28.37	Neutraalne naatriumsulfit	20
ex 28.52	Tseeriumkloriidid; tseeriumsulfaadid	20
ex 29.01	Aromaatsed süsivesinikud: <ul style="list-style-type: none"> • ksüleenid: • isomeeride segud • ortoksüleen, metaksüleen, paraksüleen • stüreen (monomeer) • isopropüülbenseen (kumeen) 	20 25 20 25 25
ex 29.02	Diklorometaan	20
	Vinülideenkloriid (monomeer)	25
ex 29.03	Tolueenparasulfonüülkloriid	15
ex 29.15	Dimetüültereftalaat	30
ex 29.22	Etüleendiamiin ja selle soolad	20
ex 29.23	Tsüklilised aminoaldehydud, tsüklilised aminoketoonid ja aminokinoonid, nende halogeen-, sulfo-, nitro- või nitrosoderivaadid ning nende soolad ja estrid	25
ex 29.25	Homoveratrüülamiin	25
29.28	Diaso-, aso- ja asoksüühendid	25
ex 29.31	Kloorbensüüldisulfiid	25
ex 29.44	Antibiootikumid (v.a penitsilliin, streptomütsiin, klooramfenikool ja nende soolad ning aureomütsiin)	15
ex 30.02	Suu- ja sõrataudi vaktsiinid, nende tootmiseks vajalikud mikroorganismide tüved; sigade katku antiseerumid ja vaktsiinid	15
ex 30.03	Sarkomütsiin	18
ex 31.02	Lämmastikväetised, mineraalsed või keemilised, liitväetised	20
ex 31.03	Fosforväetised, mineraalsed või keemilised: <ul style="list-style-type: none"> • liitväetised: • superfosfaadid: 	

	<ul style="list-style-type: none"> • kondijahust 	
	<ul style="list-style-type: none"> • muust 	10
	<ul style="list-style-type: none"> • väetissegud 	12
		7
ex 31.04	Kaaliumväetised, mineraalsed või keemilised, väetissegud	7
ex 31.05	Muud väetised, sh nii liit- kui kompleksväetised	
	<ul style="list-style-type: none"> • fosforitraadid ja ammooniumkaaliumfosfaadid 	10
	<ul style="list-style-type: none"> • muud väetised, v.a lahustuvad orgaanilised väetised 	7
	Väetised tablettidena, pastillidena vms kujul või pakendis, mille brutokaal ei ületa 10 kg	15
ex 32.07	Looduslik magnetiit, jahvatatud pigmentidele iseloomuliku peenestusastmeni, mõeldud üksnes söe puhastamiseks	25
ex 37.02	Filmirullid, valgustundlikud, valgustamata, perforeritud:	
	<ul style="list-style-type: none"> • mustvalgete fotode jaoks (positiivid), imporditakse kolme eraldi mittekasutatavat komponenti sisaldava pakendina, mõeldud värvifilmi aluseks 	20
		20
	<ul style="list-style-type: none"> • värvifotode tarbeks, pikkus üle 100 m 	
ex 39.02	Polüvinülideenkloriid; polüvinüülbutüraal lehtedena	30
ex 39.03	Tselluloosi estrid, v.a nitraadid ja atsetaadid	20
	Tselluloosi estritel (v.a nitraadid ja atsetaadid) põhinevad plastmassid	15
	Tselluloosi eestritel vm tselluloosi keemilistel derivaatidel põhinevad plastmassid	30
ex 39.06	Algiinhape, selle soolad ja estrid, kuiv	20
ex 48.01	Paber ja papp, masinal valmistatud:	
	<ul style="list-style-type: none"> • jõupaber ja jõupaberist papp 	25
	<ul style="list-style-type: none"> • muu, sidusalt valmistatud, kahe- või enamakihiline, jõupaberist sisekihiga 	25
48.04	Kihiline paber ja papp (valmistatud siledade paberikihtide kokkuliimimise teel), pinnakatteta või immutamata, armeeritud või mitte, rullides või lehtedena	25
ex 48.05	Lainepaber või -papp	25
	Krepp- või gofreeritud jõupaber ja jõupaberist papp	25
ex 48.07	Isekleepuv jõupaber või jõupaberist papp	25
ex 51.01	Sidusast (regeneereeritud) keemilisest kiust lõng, ühekordne, nullkeeruga või kuni 400 keeruga meetril	20
ex 55.05	Puuvillane lõng, mitmekordne, v.a efektlõng, pleegitamata, ühekordse lõnga jämedusaste 337 500 m või enam kg kohta	20

ex 57.07	Kookoskiulõng	18
ex 58.01	Vaibad, vaipmaterjal ja põrandariided, sõlmtehnikas, siidist, siidijääkidest, v.a wiidikraasmed, keemilisest (süntees) kiust, rühma 52.01 kuuluvast lõngast, metallniidist, lamba- vm loomade villast	80
ex 59.04	Kookoskiulõng, mitmekordne	18
ex 71.04	Teemanditolm ja -pulber	10
ex 84.10	Lennukite kolbmootorite pumbad ja pumbakered, terasest (v.a roostevaba teras) või kergmetallidest või nende sulamitest	15
ex 84.11	Lennukite kolbmootorite pumbad ja kompressorid ja nende kered, terasest (v.a roostevaba teras) või kergmetallidest või nende sulamitest	15
ex 84.37	Mustrita ja muustrilise tülli ning pitsi masinad	10
	Tikkimismasinad, v.a broderii- ja sidumismasinad (pilutikandi valmistamise masinad)	10
ex 84.38	Mustrita ja muustrilise tülli ning pitsimasinade lisaseadmed:	
	• niidetõstemehhanismid	10
	• _akaarmasinad	18
	tikkimismasinade lisaseadmed:	
	• automaatmasinad	18
	• perforeer-, kopeer-, kontroll- ja poolimismasinad	10
	Mustrita või muustrilise tülli ning pitsimasinade ja nende lisaseadmete osad ja manused:	
	• kudumismasinade nõelikud, poolid, soad, juhtvarvad ja soapiid, ringkudumismasinade soalaemehhanismid (nende plaadid ja terad), tervikpoolid ja soalaemehhanismide ning poolide osad	10
	Tikkimismasinade ja nende lisaseadmete osad ja manused:	
	• süstikud, süstikukarbid ja nende plaadid; näpitsad	10
ex 84.59	Juhtmete, isoleer- ja kaitsepaela mähkimise masinad elektriliste poolide ja mähiste valmistamise jaoks	23
	Lennukite otseühendusega või inertsiakäivitusseadmed	25
ex 84.63	Lennukite kolbmootorite vääntvõllid	10
ex 85.08	Lennukite käivitusmootorid	20
	Lennukite magneetod, sh magneetodünamod	25
88.01	Õhupallid ja -laevad	25
ex 88.03	Õhupallide ja -laevade osad	25
88.04	Langevarjud, nende osad ja lisaseadmed	12
88.05	Katapultid jms stardiseadmed ja nende osad	15

	Maapealsed lennutreeninguseadmed ja nende osad	20
ex 90.14	Õhunavigatsiooniseadmed	18
ex 92.10	Klaverite mehhanismid ja klaviatuurid (vähemalt 85 klahviga)	30

B-Nimekiri

Tariifirubriikide nimekiri, mille puhul ühise tollitariifi määr ei või ületada 3%

Brüsseli nomenklatuuri rubriigi number	Kauba kirjeldus
1	2
5. RÜHM	
05.01	
05.02	
05.03	
05.05	
05.06	
ex 05.07	Suled, sulgede või udusulgedega kaetud linnunahad jm -osad, töötlemata (v.a padjasuled ja -udusuled, töötlemata)
05.09	
kuni	
05.12	
ex 05.13	Looduslikud käsnad, töötlemata
13. RÜHM	
13.01	
13.02	
14. RÜHM	
14.01	
kuni	
14.05	
25. RÜHM	
25.02	
25.04	Looduslik grafiit, jaemüügiks pakendamata
25.05	
25.06	
ex 25.07	Savi (v.a kaoliin), andalusiit ja küaniit, kaltsineeritud ja kaltsineerimata, v.a rühma 68.07 kuuluvad paisutatud savid; mulliit; šamott ja dinasmuld
ex 25.08	Kriit, jaemüügiks pakendamata
ex 25.09	Värvimullad, kaltsineerimata või segamata; vilgusisaldusega looduslikud raudoksiidid
ex 25.10	
25.11	
ex 25.12	Infusoomuld, ränisisaldusega kivististe setted ja samalaadsed ränimullad (näiteks kobediatomiit, tripoliit ja diatomiit), tihedus kuni 1, kaltsineeritud või kaltsineerimata, jaemüügiks pakendamata
ex 25.13	Pimsskivi, smirgel, looduslik korund ja muud looduslikud abrasiivid, jaemüügiks pakendamata

25.14	
ex 25.17	Ränikivi, purustatud või lõhutud kivi, killustik ja gudroonitud killustik, veeris ja kruus, mis sobib kasutamiseks tee sillutisena, raudtee vm täitematerjalina või betooni täitematerjalina; munakivi
ex 25.18	Dolomiit, sh murtud või täisnurkseteks tükkideks tahatud või saetud, viimistlemata
25.20	
25.21	
25.24	
25.25	
25.26	
ex 25.27	Looduslik steatiit, sh murtud või täisnurkseteks tükkideks tahatud või saetud, viimistlemata; talk, v.a pakendid netokaaluga kuni 1 kg
25.28	
25.29	
25.31	
25.32	
26. RÜHM	
ex 26.01	Maagid ja maagikontsentraadid, v.a plii- ja tsingimaagid ning Euroopa Söe- ja Teraseühenduse tooted; särratud rauapüriidid
26.02	
ex 26.03	Tuhk jm metalle või metalliühendeid, v.a tsinki sisaldavad jäägid (v.a raua või terase tootmisjäätised)
26.04	
27. RÜHM	
27.03	
ex 27.04	Koks ja poolkoks kivisöest elektroodide valmistamiseks ning turbakoks
27.05	
27.05 (bis)	
27.06	
ex 27.13	Maavaha (osokeriit), pruunsöe- ja turbavaha, v.a töötlemata
27.15	
27.17	
31. RÜHM	
31.01	
ex 31.02	Looduslik naatriumnitraat
40. RÜHM	
40.01	
40.03	
40.04	
41. RÜHM	
41.09	
43. RÜHM	
43.01	
44. RÜHM	
44.01	
47. RÜHM	
47.02	
50. RÜHM	
50.01	

53. RÜHM	
53.01	
53.02	
53.03	
53.05	
55. RÜHM	
ex 55.02	Linter, v.a töötlemata
55.04	
57. RÜHM	
57.04	
63. RÜHM	
63.02	
70. RÜHM	
ex 70.01	Utiilklaas (klaasijätmed)
71. RÜHM	
ex 71.01	Pärlid, töötlemata
ex 71.02	Vääris- ja poolvääriskivid, töötlemata
71.04	
71.11	
77. RÜHM	
ex 77.04	Berüllium, töötlemata

C-nimekiri

Tariifirubriikide nimekiri, mille puhul ühise tollitariifi määr ei või ületada 10%

Brüsseli nomenklatuuri rubriigi number	Kauba kirjeldus
1	2
5. RÜHM	
ex 05.07	Suled, sulgede või udusulgedega kaetud linnunahad jm -osad, v.a töötlemata
05.14	
13. RÜHM	
ex 13.03	Taimemahlad ja -ekstraktid; agar-agar jm taimsest materjalist ekstraheeritud looduslikud taimeliimid ja paksendid (v.a pektiin)
15. RÜHM	
ex 15.04	Kala- ja mereimetajate rasvad ja õlid, rafineeritud või rafineerimata (v.a vaalaõli)
15.05	
15.06	
15.09	
15.11	
15.14	
25. RÜHM	
ex 25.09	Värvimullad, kaltsineeritud või segatud
ex 25.15	Marmor, travertiin, ekausiin jm ehitus- ja raidlubjakivi, tihedus vähemalt 2,5, ning alabaster, täisnurkseteks tükkideks saetud,

	töötlemata, paksus kuni 25 cm
ex 25.16	Graniit, porfäär, basalt, liivakivi jm ehitus- ja raidkivi, täisnurkseteks tükkiideks saetud, töötlemata, paksus kuni 25 cm
ex 25.17	Rühmadesse 25.15 ja 25.16 kuuluvatest kivimitest saadud graanulid, puru ja pulber
ex 25.18	Dolomiit, kaltsineeritud või aglomeeritud (sh gudroonitud dolomiit)
25.22	
25.23	
27. RÜHM	
ex 27.07	Õlid jm kivisöetõrvast kõrgtemperatuuril destilleeritud tooted; muud käesoleva rühma märke 2 all nimetatud õlid ja tooted, v.a fenoolid, kresoolid ja ksülenoolid
27.08	
ex 27.13	Maavaha (osokeriit), pruuunsöe- ja turbavaha, v.a töötlemata
ex 27.14	Naftabituumen jm nafta- või põlevkiviõli tootmise jääkproduktid, v.a naftakoks
27.16	
30. RÜHM	
ex 30.01	Organoteraapias kasutatavad närmed jm elundid, kuivatatud, pulbrina või mitte
32. RÜHM	
ex 32.01	Taimsed parkaineekstraktid, v.a austraalia akaatsiast (mimoosist) ja kebratõost saadud ekstraktid
32.02	
32.03	
32.04	
33. RÜHM	
ex 33.01	Eeterlikud õlid (terpeenivabad või mitte), tahked või vedelad, v.a tsitrusviljadest saadud eeterlikud õlid; resinoidid
33.02	
33.03	
33.04	
38. RÜHM	
38.01	
38.02	
38.04	
38.05	
38.06	
ex 38.07	Vaigutärpentin; sulfaattärpentin, töötlemata; toordipenteen
38.08	
38.10	
40. RÜHM	
40.05	
ex 40.07	Tekstiilniit, kaetud või impregneeritud vulkaniseeritud kummiga
40.15	
41. RÜHM	
41.02	
ex 41.03	Lamba- ja tallenahad, pargitud ja edasi töödeldud
ex 41.04	Kitse- ja kitsetallenahad, pargitud ja edasi töödeldud

41.05
41.06
41.07
41.10

43. RÜHM

43.02

44. RÜHM

44.06

kuni

44.13

44.16

44.17

44.18

48. RÜHM

ex 48.01

Ajalehepaber rullides

50. RÜHM

50.06

50.08

52. RÜHM

52.01

53. RÜHM

53.06

kuni

53.09

54. RÜHM

54.03

55. RÜHM

55.05

57. RÜHM

ex 57.05

Kanepilõng, jaemüügiks pakendamata

ex 57.06

D₂uudist lõng, jaemüügiks pakendamata

ex 57.07

Muudest taimsetest tekstiilkiududest lõng, jaemüügiks pakendamata

ex 57.08

Paberlõng, jaemüügiks pakendamata

68. RÜHM

68.01

68.03

68.08

ex 68.10

Ehitusmaterjalid kipsisegust

ex 68.11

Ehitusmaterjalid tsemendist (sh räbutsement), betoonist vm tehiskivist (sh tsemendiga paagutatud granuleeritud marmor), armeeritud või armeerimata

ex 68.12

Ehitusmaterjalid asbesttsemendist, tsellulooskiudtsemendist jms materjalidest

ex 68.13

Töödeldud asbest; segud asbesti või asbesti ja magneesiumkarbonaadi alusel

69. RÜHM

69.01

69.02
69.04
69.05

70. RÜHM

ex 70.01 Klaasimass (v.a optiline klaas)

70.02
70.03
70.04
70.05
70.06
70.16

71. RÜHM

ex 71.05 Hõbe, töötlemata

ex 71.06 Hõbetatud metall, töötlemata

ex 71.07 Kuld, töötlemata

ex 71.08 Kullatud mitteväärismetall või hõbe, töötlemata

ex 71.09 Plaatina ja platinaga samasse rühma kuuluvad muud metallid, töötlemata

ex 71.10 Platinaga või platinaga samasse rühma kuuluvate muude metallidega kaetud mittevääris- või väärismetall, töötlemata

73. RÜHM

73.04
73.05

ex 73.07 Valuplokid, kangid, plaadid ja latid rauast või terasest, sh tinatud latid (v.a Euroopa Söe- ja Teraseühenduse tooted); jämedalt sepistatud raua- või terasetükid

ex 73.10 Latid ja vardad rauast või terasest (sh traatvardad), kuumvaltsitud, sepistatud, pressitud, külmtöödeldud või -viimistletud (sh täppistöödeldud); õõnes kaevanduspuuriteras (v.a Euroopa Söe- ja Teraseühenduse tooted)

ex 73.11 Nurkraud jm rauast või terasest profiilid, kuumvaltsitud, sepistatud, pressitud, külmtöödeldud või -viimistletud; lehtraua- või terasepakmed, puuritud või mitte, stantsitud või osadest monteeritud (v.a Euroopa Söe- ja Teraseühenduse tooted)

ex 73.12 Võrud ja lindid rauast või terasest, kuum- või külmaltsitud (v.a Euroopa Söe- ja Teraseühenduse tooted)

ex 73.13 Lehed ja plaadid rauast või terasest, kuum- või külmaltsitud (v.a Euroopa Söe- ja Teraseühenduse tooted)

73.14

ex 73.15 Legeeritud teras ja suure süsinikisisaldusega teras rühmades 73.06–73.14 nimetatud kujul (v.a Euroopa Söe- ja Teraseühenduse tooted)

74. RÜHM

74.03
74.04

ex 74.05 Vaskfoolium, kohrutatud või mitte, mõõtu lõigatud, perforeeritud, plakeeritud või trükimustriga kaetud, v.a tugevdaval aluskihil

ex 74.06 Vasepulber (v.a ülipeen pulber)

75. RÜHM

75.02
75.03

ex 75.05	Galvaniseerimisanoodid niklist, töötlemata, valutoodetud
76. RÜHM	
76.02	
76.03	
ex 76.04	Alumiiniumfoolium, kohrutatud või mitte, mõõtu lõigatud, perforeeritud, plakeeritud või trükimustriga kaetud, v.a tugevdaval aluskihil
ex 76.05	Alumiiniumipulber (v.a ülipeen pulber)
77. RÜHM	
ex 77.02	Töödeldud magneesiumlatid, -vardad, -nurkraud jm magneesiumprofiilid; magneesiumtraat; töödeldud magneesiumtahvlid, -lehed ja -ribad; magneesiumfoolium; ühemõõdulised raspli- ja hõövlilaastud; magneesiumipulber (v.a ülipeen pulber)
ex 77.04	Töödeldud berülliumlatid, -vardad, -nurkraud jm berülliumprofiilid; berülliumtraat; töödeldud berülliumtahvlid, -lehed ja -ribad, berülliumfoolium
78. RÜHM	
78.02	
78.03	
ex 78.04	Pliifoolium, kohrutatud või mitte, mõõtu lõigatud, perforeeritud, plakeeritud või trükimustriga kaetud, v.a tugevdaval aluskihil
79. RÜHM	
79.02	
79.03	
80. RÜHM	
80.02	
80.03	
ex 80.04	Tinafoolium, kohrutatud või mitte, mõõtu lõigatud, perforeeritud, plakeeritud või trükimustriga kaetud, v.a tugevdaval aluskihil
81. RÜHM	
ex 81.01	Töödeldud volframlatid, -vardad, -nurkraud jm volframprofiilid; töödeldud volframplaadid, -lehed ja -ribad; volframfoolium; volframtraat ja -kiud
ex 81.02	Töödeldud molübdeenlatid, -vardad, -nurkraud jm molübdeenprofiilid; töödeldud molübdeenplaadid, -lehed ja -ribad; molübdeenfoolium; molübdeentraat ja -kiud
ex 81.03	Töödeldud tantaallatid, -vardad, -nurkraud jm tantaalprofiilid; töödeldud tantaalplaadid, -lehed ja -ribad; tantaalfoolium; tantaaltraat ja -kiud
ex 81.04	Muudest mitteväärismetallidest latid, vardad, nurkraud jm profiilid, töödeldud; muudest mitteväärismetallidest plaadid, lehed ja ribad, töödeldud; muust mitteväärismetallist foolium, traat ja kiud
93. RÜHM	
ex 93.06	Püssipärad jm tulirelvade puitosad
95. RÜHM	
ex 95.01	Jämedalt mõõtu lõigatud nikerdustoorikud, s.o plaadid, lehed, latid, torud jms, poleerimata jm viisil töötlemata
ex 95.07	
98. RÜHM	

D-nimekiri

Tariifirubriikide nimekiri, mille puhul ühise tollitariifi määr ei või ületada 15%

Brüsseli nomenklatuuri rubriigi number	Kauba kirjeldus
1	2
28. RÜHM	Anorgaanilised ained; väärismetallide, haruldaste muldmetallide ning radioaktiivsete elementide ja isotoopide orgaanilised ja anorgaanilised ühendid
ex 28.01	Halogeenid (v.a puhastamata jood ja broom)
ex 28.04	Vesinik, vääriskaasid jm metalloidid ja mittemetallid (v.a seleen ja fosfor)
28.05 kuni 28.10	
ex 28.11	Arseentrioksiid; arseenhape
28.13 kuni 28.22	
28.24	
28.26 kuni 28.31	
ex 28.32	Kloraadid (v.a naatriumkloraat, kaaliumkloraat ja perkloraadid)
ex 28.34	Oksüjodiidid ja perjodaadid
28.35 kuni 28.45	
28.47 kuni 28.58	

E-nimekiri

Tariifirubriikide nimekiri, mille puhul ühise tollitariifi määr ei või ületada 25%

Brüsseli nomenklatuuri rubriigi number	Kauba kirjeldus
1	2
29. RÜHM	Orgaanilised ained
ex 29.01	Süsivesinikud (v.a naftaleen)
29.02	
29.03	
ex 29.04	Atsüklilised alkoholid ja nende halogeen-, sulfo-, nitro- või nitrosoderivaadid (v.a butüül- ja

29.05	isobutüülalkohol)
ex 29.06	Fenoolid (v.a fenool, kresoolid ja ksüleenoolid) ja fenoolalkoholid
29.07	
kuni	
29.45	
32. RÜHM	
32.05	
32.06	
39. RÜHM	
39.01	
kuni	
39.06	

F-nimekiri
Tariifirubriikide nimekiri, mille puhul ühise tollitariifi määr on kindlaks määratud ühise kokkuleppega

Brüsseli nomenklatuuri rubriigi number	Kauba kirjeldus	Tollimaksu määr (%)
1	2	3
ex 01.01	Tapale määratud hobused	11
ex 01.02	Elusveised (v.a tõupuhtad aretusloomad) ¹	16
ex 01.03	Elussead (v.a tõupuhtad aretusloomad) ¹	16
ex 02.01	Liha ja söödavad rupsid, värsked, jahutatud või külmutatud:	
	• hobuse	16
	• veise1	20
	• sea1	20
02.02	Tapetud kodulinnud (s.o kanad-kuked, pardid, haned, kalkunid ja pärkanad) ja nende söödavad rupsid (v.a maks), värsked, jahutatud või külmutatud	18
ex 02.06	Hobuseliha, soolatud või kuivatatud	16
ex 03.01	Mageveekalad, värsked (elus või mitte), jahutatud või külmutatud:	
	• forell ja muud lõhelised	16
	• muud	10
ex 03.03	Vähid ja molluskid, puhastatud või puhastamata, värsked (elus või mitte), jahutatud, külmutatud, soolatud, soolvees või kuivatatud; vähid, puhastatud, ainult vees keedetud:	25
	• jõe- ja merivähk	18

	<ul style="list-style-type: none"> • krabid, garneelid ja krevetid • austrid 	18
04.03	Või	24
ex 04.05	Linnumunad (koorega), värsked või konserveeritud: <ul style="list-style-type: none"> • 16.2.–31.8. • 1.9.–15.2. 	12 15
04.06	Naturaalne mesi	30
ex 05.07	Padjasuled ja -udusuled, töötlemata	0
05.08	Kondid ja sarvesäsi, töötlemata, rasvatustatud, eeltöödeldud, mõõtu lõikamata, happega töödeldud või de_elatineeritud; kondi- ja sarvejahu ning -jäätmel	0
ex 06.03	Lõikelilled ja õienupud bukettideks ja kaunistuseks, värsked: <ul style="list-style-type: none"> • 1.6.–31.10. • 1.11.–31.5. 	24 20
ex 07.01	Köögivili, värsked või jahutatud: <ul style="list-style-type: none"> • sibul ja šalottsibul, küüslauk • värsked kartul: <ul style="list-style-type: none"> • 1.1.–15.5. • 16.5.–30.6. • muud² 	12 15 21
07.04	Köögivili, kuivatatud, dehüdrateeritud või aurutatud, tervelt, tükeldatult, viilutatult, purustatult või jahvatatult, muul viisil töötlemata: <ul style="list-style-type: none"> • sibul • muud 	20 16
ex 07.05	Kuivatatud kaunviljad, poetatud; kooritud ja purustatud või mitte: <ul style="list-style-type: none"> • herned ja oad 	10
ex 08.01	Värsked banaanid	20
08.02	Tsitrusvili, värsked või kuivatatud <ul style="list-style-type: none"> • apelsinid: <ul style="list-style-type: none"> • 15.3.–30.9. • muul ajal • mandariinid ja klementiinid • sidrunid 	15 20 20
		8

	greipfruudid	
	• muud	12
		16
ex 08.04	Viinamarjad, värsked:	
	• 1.11.–14.7.	18
	• 15.7.–31.10.	22
08.06	Õunad, pirnid ja küdooniad, värsked ³	8
08.07	Luuviili, värske:	
	• aprikoosid	25
	• muud ³	
ex 08.12	Kuivatatud ploomid	18
ex 09.01	Röstimata kohvioad	16
10.01 kuni 10.07	Teravili ⁴	
ex 11.01	Nisujahu ⁴	
12.01	Õliseeme ja -viljad, terved või purustatud	0
ex 12.03	Külviseme (v.a peediseme)	10
12.06	Humalakäbid ja lupuliin	12
15.15	Meevaha jm putukavaha, värvitud või värvimata:	
	• toorvaha	0
	• muu	10
15.16	Taimevahad, värvitud või värvimata:	
	• toorvahad	0
	• muud	8
ex 16.04	Kalatooted ja -konservid:	
	• lõhelised	20
ex 16.05	Vähitooted ja -konservid	20
17.01	Peedi- ja roosuhkur, tahke	80
18.01	Kakaoad, terved või purustatud, röstimata või röstitud	9
18.02	Kakaobade kestad, kelmed jms kakaojääd	9
19.02	Jahu-, tärklise- ja linnasejahutooded, imikutoiduks või dieettoiduks ning muu toidu valmistamiseks, kakaosisaldus alla 50% kaalust	25
ex 20.02	Hapukapsas	20
21.07	Toiduained, mujal nimetamata	25
22.04	Viinamarjavirre, kääriv või mille käärimine on peatatud ilma alkoholi lisamata	40

23.01	Sõelutud ja sõelumata jahu, inimtoiduks kõlbmatu:	
	• lihast ja rupsidest; kõrned	4
	• kalast, vähist või molluskitest	5
24.01	Tubakas, töötlemata; tubakajäätmed	30
ex 25.07	Kaoliin, sillimaniit	0
ex 25.15	Marmor, sh murtud või täisnurkseteks tükkideks tahatud või saetud, viimistlemata, paksus üle 25 cm	0
ex 25.16	Graniit, porfüür, basalt, liivakivi jm ehitus- või raidkivi, sh murtud või täisnurkseteks tükkideks tahatud või saetud, viimistlemata, paksus üle 25 cm	0
25.19	Looduslik magneesiumkarbonaat (magnesiit), kaltsineeritud või kaltsineerimata, v.a magneesiumoksiid	0
ex 25.27	Talk, pakendid netokaaluga kuni 1 kg	8
ex 27.07	Toorfenoolid, -kresoolid ja -ksüleenoolid	3
27.09	Toornafta ja põlevkivitooröli	0
ex 27.14	Naftakoks	0
28.03	Süsinik, sh söetahm, antratseenitahm, atsetüleenitahm ja lambitahm	5
ex 28.04	Fosfor	15
	Seleen	0
28.23	Rauaoksiidid ja -hüdroksiidid, sh värvipigmendid, mis sisaldavad keemiliselt seotud rauda üle 70% massist Fe ₂ O ₃ ks arvestatult	10
28.25	Titaanoksiidid	15
ex 28.32	Naatrium- ja kaaliumkloraadid	10
ex 29.01	Aromaatsed süsivesinikud:	
	• naftaleen	8
ex 29.04	Tertsiaarne butüülalkohol	8
ex 32.07	Titaanvalge	15
ex 33.01	Tsitrusviljadest saadud eeterlikud õlid (terpeenivabad või mitte), tahked või vedelad	12
34.04	Tehisvahad (sh vees lahustuvad); töödeldud vahad, emulgeerimata või solvendivabad	12
ex 40.07	Vulkaniseeritud kumminiit ja -nöör, tekstiiliga kaetud või katmata	15
41.01	Toornahad (värsked, soolatud, kuivatatud, pikeldatud või painitud), laustatud või laustumata, sh villkattega lambanahad	0
ex 41.03	Lamba- ja tallenahad, pargitud, muul viisil töötlemata:	
	• india hübriidlamba ja kitsenahad	0
		6

	muud	
ex 41.04	Kitse- ja kitsetallenahad, pargitud, muul viisil töötlemata:	
	• india kitse nahad	0
	• muud	7
41.08	Lakknahk ja metallitud nahk	12
44.14	Spoon ja lehed vineeri valmistamiseks (saetud, tasalõigatud või lehtedeks freesitud), paksus kuni 5 mm, paberi või riidega tugevdatud või mitte	10
44.15	Vineer, ribi-, laminaat-, liistplaat ja spoonitud puitpaneelid, mis koosnevad üksnes puidust või mitte; inkrusteeritud puit ja puitmarketrii	15
53.04	Lamba- või tallevilla, muude loomade villa ja loomakarva harutatud või kohestatud jäätmed (sh harutatud või kohestatud riidejätmed)	0
54.01	Toor- või töödeldud lina, ketramata; linatakud ja -jätmed (sh harutatud või kohestatud riidejätmed)	0
54.02	Toor- või töödeldud ramjee, ketramata; ramjeetakud ja -jätmed (sh harutatud või kohestatud riidejätmed)	0
55.01	Puuvill, kraasimata ja kammimata	0
ex 55.02	Lint, töötlemata	0
55.03	Puuvillajätmed (sh harutatud või kohestatud riidejätmed), kraasimata ja kammimata	0
57.01	Toor- või töödeldud kanep (<i>Cannabis sativa</i>), ketramata; kanepitakud ja -jätmed (sh harutatud või kohestatud riidejätmed või köied)	0
57.02	Toor- või töödeldud manillakanep (<i>Musa textilis</i>), ketramata; manillakanepitakud ja -jätmed (sh harutatud või kohestatud riidejätmed või köied)	0
57.03	Toor- või töödeldud d_uut, ketramata; d_uuditakud või -jätmed (sh harutatud või kohestatud riidejätmed või köied)	0
74.01	Vasekivi, töötlemata (rafineeritud või rafineerimata); vasejätmed ja -murd	0
74.02	Ligatuurid	0
75.01	Niklikivi, nikkeloksiidide aglomeraadid ja nikkelmetallurgia vahesaadused; töötlemata nikkel, (v.a galvaanimisel kasutatavad anoodid); niklijätmed ja -murd	0
80.01	Tina, töötlemata, tinajätmed ja -murd	0
ex 85.08	Süüteküünlad	18

G-nimekiri

Tariifirubriikide nimekiri, mille puhul ühise tollitariifi määra üle

tuleb liikmesriikidel läbi rääkida

Brüsseli nomenklatuuri rubriigi number	Kauba kirjeldus
1	2
ex 03.01	Merekalad, värsked (elus või mitte), jahutatud või külmutatud
03.02	Kala, soolatud, soolvees, kuivatatud või suitsutatud
04.04	Juust ja kohupiim
11.02	Teraviljatangud ja -jahu; muul kombel töödeldud teravili (näiteks valtsitud, helvestatud, lihvitud, peenelt või jämedalt purustatud, edasi töötlemata), v.a kooritud, glasuuritud, lihvitud ja purustatud riis; teraviljaidud, terved, valtsitud, helvestatud või jahvatatud
11.07	Linnased, kõrvetatud või kõrvetamata
ex 15.01	Seapekk ja sulatatud searasv
15.02	Veise-, lamba- või kitserasv, sulatamata; nendest rasvadest toodetud küünla- või seebirasv (sh <i>premier jus</i>)
15.03	Rasvasteariin, oleosteariin ja küünla- või seebisteariin; rasvaõli, oleoõli ja vedel küünla- või seebirasv, emulgeerimata, segamata vm viisil töötlemata
ex 15.04	Vaalaõli, rafineeritud või rafineerimata
15.07	Taimerasvad, vedelad või tahked, töötlemata, rafineeritud või puhastatud
15.12	Looma- või taimerasvad ja -õlid, hüdrogeenitud, rafineeritud või rafineerimata, edasi töötlemata
18.03	Kakaomass (puistekaubana või plokkidena), rasvatustatud või mitte
18.04	Kakaovõi (-rasv ja -õli)
18.05	Kakaopulber, ilma magusainelisandita
18.06	Šokolaad jm kakaod sisaldavad tooted
19.07	Leib, laevakuivikud jm pagaritooted, mis ei sisalda suhkrut, mett, mune, rasva,

	juustu ega puuvilju
19.08	Küpsised, koogid jm kondiitritooted, kakaosisaldusega või mitte
21.02	Kohvi-, tee- ja mateekstraktid, -essentsid ja -kontsentraadid; nende ekstraktidel, essentsidel või kontsentraatidel põhinevad tooted
22.05	Viinamarjavein värsketest viinamarjadest; viinamarjavirre, mille käärimine on peatatud alkoholi lisades
22.08	Denatureerimata etüülalkohol, alkoholisisaldus 80% mahust või enam; denatureeritud alkohol (k.a etüülalkohol) mis tahes kangusega
22.09	Kanged alkohoolsed joogid (v.a rühma 22.08 kuuluvad); liköörid jm alkohoolsed joogid; kombineeritud alkoholitooted (kontsentraatekstraktid) jookide valmistamiseks
25.01	Keedusool (sh kivi-, mere- ja lauasool); puhas naatriumkloriid; soolalahused; merevesi
25.03	Iga liiki väävel, v.a sublimeeritud, sadestatud ja kolloidne väävel
25.30	Töötlemata looduslikud boraadid ja nende kontsentraadid (kaltsineeritud või kaltsineerimata), v.a looduslikest soolastest vetest eraldatud boraadid; töötlemata looduslik boorhape, mis sisaldab kuivmassina kuni 85% H_3BO_3
ex 26.01	Plii- ja tsingimaagid
ex 26.03	Tsinki sisaldav tuhk jm jägid
27.10	Nafta ja põlevkiviõli, v.a toor-; mujal nimetamata tooted, mis sisaldavad naftat või põlevkiviõli põhikomponendina vähemalt 70% kaalust
27.11	Naftagaasid jm gaasilised süsivesinikud
27.12	Vaseliin
ex 27.13	Parafiin, mikrokristalne vaha, räbuvaha jm mineraalsed vahad, värvitud või värvimata, v.a maavaha (osokeriit), pruunsöe- ja turbavaha

ex 28.01	Tehniline jood ja broom
28.02	Väävel, sublimeeritud või sadestatud; kolloidne väävel
ex 28.11	Arseenpentoksiid
28.12	Booroksiid ja boorhape
28.33	Bromiidid, oksübromiidid, bromaadid ja perbromaadid ning hüpbromiidid
ex 28.34	Jodiidid ja jodaadid
28.46	Boraadid ja perboraadid
ex 29.04	Butüül- ja isobutüülalkoholid (v.a tertsiaarne butüülalkohol)
ex 29.06	Fenool, kresoolid ja ksüleenoolid
ex 32.01	Kebratšost ja austraalia akaatsiast (mimoosist) saadud ekstrakt
40.02	Sünteeiline kautšuk, sh sünteeiline lateks, stabiliseeritud või stabiliseerimata, õlist toodetud faktis
44.03	Töötlemata puit, kooritud või koorimata või jämedalt tahatud
44.04	Puit, pruss või poolpruss, töötlemata
44.05	Puit, pikisaetud, tasalõigatud või tahvliteks freesitud, töötlemata, paksus üle 5 mm
45.01	Looduslik kork, töötlemata, purustatud, granuleeritud või jahvatatud; korgijäätmed
45.02	Looduslik kork plokkide, plaatide, tahvlite või ribadena (sh pudelikorkide valmistamiseks kuupideks või täisnurkseteks tahvliteks lõigatud)
47.01	Mis tahes taimset kiudu sisaldavast toormest mehaanilisel või keemilisel teel saadud tselluloosimass
50.02	Toorsiid (nullkeeruga)
50.03	Siidijäägid (sh haspeldamiseks sobimatud kookonid, siidikraasmed ja harutatud või kohestatud riidejätmed)
50.04	Siidlõng, v.a siidikraasmetest jm siidijääkidest lõng, jaemüügiks pakendamata
50.05	Siidijääkidest, v.a siidikraasmetest kedratud

	lõng, jaemüügiks pakendamata
ex 62.03	Kasutatud d, uutkotid kaupade pakendamiseks
ex 70.19	Klaashelmed, tehispärlid, vääris-, poolvääris- ja sünteetiliste kivide imitatsioonid jms klaasist dekoratiivtooted
ex 73.02	Ferrosulamid (v.a suure süsinikusisaldusega ferromangaan)
76.01	Alumiinium, töötlemata; alumiiniumijäätmed ja -murd ⁵
77.01	Magneesium, töötlemata; magneesiumijäätmed (v.a ühemõõdulised laastud) ja -murd ⁵
78.01	Plii, töötlemata (sh hõbedasisaldusega plii); pliijäätmed ja -murd ⁵
79.01	Tehniline tsink; töötlemata tsink; tsingijäätmed ja -murd ⁵
ex 81.01	Volfram, töötlemata, pulbrina ⁵
ex 81.02	Molübdeen, töötlemata ⁵
ex 81.03	Tantaal, töötlemata ⁵
ex 81.04	Muud mitteväärismetallid, töötlemata ⁵
ex 84.06	Mootor- ja õhusõidukite, laevade, paatide jm aluste mootorid ja nende osad
ex 84.08	Reaktiivmootorid ning nende osad ja lisaseadmed
84.45	Metalli- ja metallkarbiidide töötuspink, v.a rühmadesse 84.49 või 84.50 kuuluvad
84.48	Osad ja lisaseadmed, mis sobivad üksnes või peamiselt rühmadesse 84.45 kuni 84.47 kuuluvatele masinatele, sh tööriista- ja töödeldava detaili kinnitid, iseavanevad keermestuspead, jagamispead jm tööpinkide spetsiaalmanused, rühmades 82.04, 84.49 või 85.05 nimetatud käsiinstrumentide kinnitid
ex 84.63	Mootorsõidukite mootorite ülekandeosad
87.06	Rühmadesse 87.01, 87.02 või 87.03 kuuluvate mootorsõidukite osad ja lisaseadmed
88.02	Õhusõidukid, purilennukid ja

ex 88.03 | tuulelohed; rotolangevarjud
Õhusõidukite, purilennukite ja
tuulelohede osad

II LISA

Asutamislepingu artiklis 38 nimetatud nimekiri

Brüsseli nomenklatuuri rubriigi number	Kauba kirjeldus
1	2
1. RÜHM	Elusloomad
2. RÜHM	Liha ja söödavad rupsid
3. RÜHM	Kalad, vähid ja molluskid
4. RÜHM	Piimatooted; linnunavad; naturaalne mesi
5. RÜHM	
05.04	Loomade (v.a kalade) sooled, põied ja maod, terved või tükeldatud
05.15	Loomsed tooted, mujal nimetamata; rühma 1 või 3 kuuluvad inimtoiduks kõlbmatud surnud loomad
6. RÜHM	Elavad puud jm taimed; taimesibulad, -juured jms; lõikelilled ja dekoratiivne taimmaterjal
7. RÜHM	Köögiviljad ning söödavad juured ja mugulad
8. RÜHM	Söödavad puuviljad ja söödavad pähklid; tsitrusviljade ja melonite koor
9. RÜHM	Kohv, tee ja vürtsid, v.a mate (lahter 09.03)
10. RÜHM	Teravili
11. RÜHM	Jahutooted; linnased ja tärgid; liimvalk (gluteen); inuliin
12. RÜHM	Õliseemned ja -viljad; muud terad, seemned ja viljad; tööstuses kasutatavad ja ravimtaimed; õled ja koresööt
13. RÜHM	
ex 13.03	Pektiin
15. RÜHM	
15.01	Seapekk ja sulatatud searasv; sulatatud linnurasv
15.02	Veise-, lamba- või kitserasv, sulatamata; nendest rasvadest toodetud küünla- või seebirasv (sh <i>premier jus</i>)

15.03	Rasvasteariin, oleosteariin ja küünla- või seebisteariin; rasvaõli, oleoõli ja vedel küünla- või seebirasv, emulgeerimata, segamata vm viisil töötlemata
15.04	Kala- ja mereimetajate rasvad ja õlid; rafineeritud või rafineerimata
15.07	Taimerasvad, vedelad või tahked, toor-, rafineeritud või puhastatud
15.12	Looma- või taimerasvad ja -õlid; hüdrogeenitud, rafineeritud või rafineerimata, edasi töötlemata
15.13	Margariin, tehisrasv jm toidurasvad
15.17	Rasvainete või looma- või taimevahade töötlemise jäätmed
16. RÜHM	Liha-, kala-, vähi- ja molluskitooted
17. RÜHM	
17.01	Peedi- ja roosuhkur, tahke
17.02	Muu suhkur; suhkruisirupid; kunstmesi (segatud naturaalse meega või mitte); karamell
17.03	Melass, värvainelisandiga või mitte
18. RÜHM	
18.01	Kakaooad, terved või purustatud, toored või röstitud
18.02	Kakaoubade kestad, kelmed, koored jms kakaojäägid
20. RÜHM	Köögi- ja puuviljast ning teistest taimeosadest tooted
22. RÜHM	
22.04	Viinamarjavirre, kääriv või mille käärimine on peatatud ilma alkoholi lisamata
22.05	Vein värsketest viinamarjadest; viinamarjavirre, mille käärimine on peatatud alkoholi lisades
22.07	Muud kääritatud joogid (näit õuna- ja pirnisiider, mõdu)
23. RÜHM	Toiduainetööstuse jäägid ja jäätmed; tööstuslikult toodetud loomasöödad
24. RÜHM	
24.01	Tubakas, töötlemata,

	tubakajäätmed
45. RÜHM	
45.01	Looduslik kork, töötlemata, purustatud, granuleeritud või jahvatatud; korgijäätmed
54. RÜHM	
54.01	Toor- või töödeldud lina, ketramata; linatakud ja -jätmed (sh harutatud või kohestatud riidejätmed)
57. RÜHM	
57.01	Toor- või töödeldud kanep (<i>Cannabis sativa</i>), ketramata; kanepitakud ja -jätmed (sh harutatud ja kohestatud riidejätmed ja köied).

III LISA

Asutamislepingu artiklis 106 nimetatud nähtamatute tehingute nimekiri

- Prahiraha, sh prahtimine, sadamamaksud, väljamaksud kalalaevadele jne
- Siseveeliikluse veomaksud, sh prahtimine
- Maanteevedu: reisijate ja kaubavedu, sh tellimusveod
- Õhustransport: reisijate ja kaubavedu, sh tellimyslennud

Reisijate makstavad rahvusvahelised lennukipiletid ja maksud ülekaalulise pagasi eest; maksud rahvusvaheliste kaubavedude eest ja tellimyslendude maksud

Tulud rahvusvaheliste lennukipiletite müügist, maksudelt ülekaalulise pagasi eest, rahvusvahelistelt kaubavedudelt ja tellimyslendudelt

- Kogu meretranspordis: sadamateenused (punkerdamine ja toiduga varustamine, ülalpidamine, remont, meeskonnakulud jne)

Kogu siseveetranspordis: sadamateenused (punkerdamine ja toiduga varustamine, hooldus, seadmete pisiremont, meeskonnakulud jne)

Kogu kaubanduslikus maanteetranspordis: kütus, õli, pisiremont, hooldus, autojuhtide jm veonduspersonalikulud jne

Kogu lennutranspordis: eksploatatsiooni- ja üldkulud, sh lennukite ja õhustranspordi seadmete remont

- Ladustamise, laos hoidmise ja tolliformaalsustega seotud kulud ja maksud
- Tollimaksud
- Transiidikulud
- Remondi- ja montaaikulud

Lepingujärgsed töötlemis- ja viimistluskulud jm samalaadsetest teenustest tulenevad kulud

- Laevade remont

Veovahendite remont, v.a laevad ja lennukid

- Tehniline abi (kaupade ja teenuste tootmise ja jaotamise kõikidel etappidel antav abi, mille andmise aeg on kindlaks määratud abi otstarbest lähtuvalt, sh näiteks ekspertide nõuanded ja külastused, tehniline planeerimine ja kavandamine, tootmisjärelvalve, turu-uuringud, personalikoolitus)
- Vahendus- ja vahendajatasud

Transiittehingutest tulenevad kasumid

Panga vahendustasud ja pangakulud

Esinduskulud

- Reklaam kõikides vormides
- Ärireisid
- Tütarettevõtjate ja filiaalide osalemine nende välismaal asuva emaettevõtja üldkulutustes ja vastupidi
- Ehitustöövõtulepingud (spetsialiseeritud äriühingute tehtavad ehitustööd ja ehitiste hooldustööd ning maanteede, sildade, sadamate jne ehitus, mille eest makstakse üldiselt avaliku võistupakkumise järel kindlat hinda)
- Kaupade tähtajatehinguid puudutavad, üldise heauskse kauplemistava kohased erinevused, tagatised ja hoiused
- Turism
- Eraviisiline reisimine (õpingud)
- Eraviisiline reisimine (tervis)
- Eraviisiline reisimine (perekondlikud põhjused)
- Ajalehtede, ajakirjade, raamatute, muusikaväljaannete tellimine

Ajalehed, ajakirjad, raamatud, muusikaväljaanded ja heliplaadid

- Mängu-, reklaam-, dokumentaal-, õppefilmid jne (rent, loamaksud, tellimis-, reprodutseerimis- ja sünkroniseerimistasud jne)
- Liikmemaksud
- Välismaal asuva eraomandi hooldamine ja parandamine
- Valitsuskulud (ametlik esindamine välismaal, maksed rahvusvahelistele organisatsioonidele)
- Maksud, kohtukulud ning patentide ja kaubamärkide registreerimise maksud

Hüvitisnõuded

Lepingute tühistamisest ja alusetult tehtud maksetest tulenevad tagasimaksud

Trahvid

- Ühistranspordi ning posti-, telegraafi- ja telefoniteenustega seotud regulaarsed maksed
- Emigreerivatele oma riigi kodanikele või riigis elavatele välismaalastele antavad valuutavahetusload
- Kodumaale naasvatele oma riigi kodanikele või riigis elanud välismaalastele antavad valuutavahetusload
- Palgad (piiri- ja hooajatöötajate jt mitteresidentide palgad, piiramata seejuures riikide õigust reguleerida välismaalaste tööhõive tingimusi)
- Emigrantide rahaülekanded (piiramata seejuures riikide õigust reguleerida immigratsiooni)

- Tasud
- Dividendid ja kasumiosalused
- Intressid (võlakirjad, hüpoteegid jne)
- Rendisummad
- Laenude lepingujärgne tagasimaksmine (v.a niisuguseid ülekandeid puudutavad tagasimaksed, mida makstakse enne tähtaega või hilinevalt)
- Äritegevusest saadav kasum
- Autoritasud

Patendid, disainilahendused, kaubamärgid ja leiutised (patendiõiguste, disainilahenduste, kaubamärkide ja leiutiste üleandmine ja litsentsid, olenemata sellest, kas patendid, disainilahendused, kaubamärgid ja leiutised on seadusega kaitstud või mitte, ning niisugustest üleandmistest või litsentsidest tulenevad ülekanded)

- Konsulaartulud
- Pensionid ja muud samalaadsed tulud

Seaduse alusel või kohtuotsuse põhjal makstav abiraha ning rahaline abi raskuste korral

Liikmesriigis elavate isikute teises liikmesriigis oleva vara ülekanded ositi, kui esiteks mainitud liikmesriigis ei ole nende isikute sissetulek äraelamiseks piisav

- Otsekindlustusega seotud tehingud ja ülekanded
- Edasikindlustuse ja retrosessiooniga seotud tehingud ja ülekanded
- Äri- või tööstuskrediitide võtmine ja tagastamine
- Väikesemahulised ülekanded välismaale
- Mitmesugused dokumentidega seotud kulud, mida volitatud valuutavahetusorganid on teinud omal kulul
- Spordiauhinnad ja võistlustasud
- Pärandid
- Kaasavara

IV LISA

Ülemeremaad ja -territooriumid, mille puhul kehtivad asutamislepingu IV osa sätted

Prantsuse Lääne-Aafrika: Senegal, Prantsuse Sudaan, Prantsuse Guinea, Elevantiluurannik, Dahomee, Mauritaania, Niger ja Ülem-Volta

Prantsuse Ekvatoriaal-Aafrika: Kesk-Kongo, Ubangi-Sari, Tšaad ja Gabon

Saint-Pierre ja Miquelon, Komoori saarestik, Madagaskar ja tema sõltkonnad, Prantsuse Somaalimaa, Uus-Kaledoonia ja sõltkonnad, Vaikse ookeani Prantsuse asumaad, Lõuna- ja Antarktika-territooriumid

Autonoomne Togo Vabariik

Prantsusmaa halduses olev Kameruni hooldusterritoorium

Belgia Kongo ja Ruanda-Urundi

Itaalia halduses olev Somaalimaa hooldusterritoorium

Hollandi Uus-Guinea

I.2 PROTOKOLL

Euroopa Investeerimispanka põhikirja kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES kinnitada Euroopa Investeerimispanka põhikirja, mis on sätestatud käesoleva lepingu artiklis 129,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale lepingule.

Artikkel 1

Käesolevaga moodustatakse lepingu artikliga 129 asutatud Euroopa Investeerimispank (edaspidi "pank"); see täidab oma ülesandeid ja tegutseb vastavalt käesoleva lepingu ja käesoleva põhikirja sätetele.

Panga asukohta määravad liikmesriikide valitsused ühisel kokkuleppel.

Artikkel 2

Panga ülesanne on määratletud lepingu artiklis 130.

Artikkel 3

Lepingu artikli 129 kohaselt on panga liikmed:

- Belgia Kuningriik,
- Saksamaa Liitvabariik,
- Prantsuse Vabariik,
- Itaalia Vabariik,
- Luksemburgi Suurhertsogiriik,
- Madalmaade Kuningriik.

Artikkel 4

1. Panga kapital on tuhat (1000) miljonit arvestusühikut, mida liikmesriigid märgivad järgmiselt:

Saksamaa	300	miljonit
Prantsusmaa	300	miljonit
Itaalia	240	miljonit
Belgia	86,5	miljonit
Madalmaad	71,5	miljonit
Luksemburg	2	miljonit

Arvestusühiku väärtus on 0,88867088 grammi puhast kulda.

Liikmesriigid on vastutavad ainult selle summa ulatuses, mis on nende osa märgitud ja maksmata kapitalis.

2. Uute liikmete vastuvõtmisega suureneb märgitud kapital vastavalt uute liikmete kaasatoodud kapitalile.

3. Juhatajate nõukogu võib ühehäälselt teha otsuse suurendada märgitud kapitali.

4. Liikme osa märgitud kapitalis ei või üle kanda, pantida ega arestida.

Artikkel 5

1. Liikmesriigid maksavad märgitud kapitalist 25% viies võrdses osas hiljemalt vastavalt kaks, üheksa, kuusteist, kakskümmend kolm ja kolmkümmend kuud pärast käesoleva lepingu jõustumist.

Igast osamaksest üks neljandik makstakse kullas või vabalt konverteeritavas valuutas ning kolm neljandikku omavääringus.

2. Direktorite nõukogu võib nõuda ülejäänud 75% märgitud kapitali maksmist sellisel määral, nagu see on vajalik, et pank saaks täita oma kohustusi laenuandjate vastu.

Iga liikmesriik teeb selle makse võrdeliselt oma osale märgitud kapitalis ja sellises valuutas, mida pank vajab kõnealuste kohustuste täitmiseks.

Artikkel 6

1. Juhatajate nõukogu võib direktorite nõukogu ettepaneku põhjal teha kvalifitseeritud häälteenamusega otsuse, et liikmesriigid annavad pangale intressi kandvaid erilaene kui ja niivõrd, kui võrd pank vajab selliseid laene eriprojektide finantseerimiseks ning direktorite nõukogu näitab, et pank ei ole võimeline hankima vajalikke vahendeid kapitaliturgudel finantseeritavate projektide laadile ja eesmärgile vastavatel tingimustel.

2. Erilaene võib nõuda alles käesoleva lepingu jõustumisele järgneva neljanda aasta algul. Nende suurus ei tohi olla rohkem kui 400 miljonit arvestusühikut kogusummana või 100 miljonit arvestusühikut aastas.

3. Erilaenude tähtaeg määratakse nende laenude või tagatiste tähtaja järgi, mida pank kavatses anda erilaenude abil; see ei tohi ületada 20 aastat. Juhatajate nõukogu võib direktorite nõukogu ettepaneku põhjal teha kvalifitseeritud häälteenamusega otsuse erilaenude varasema tagasimaksmise kohta.

4. Erilaenude aastaintressi määr on 4%, kui juhatajate nõukogu, arvestades intressimäärade suundumust ja taset kapitaliturgudel, ei otsusta määrata teist intressimäära.

5. Liikmesriigid annavad erilaene võrdeliselt oma osale märgitud kapitalis; makseid tehakse riigi vääringus kuue kuu jooksul pärast selliste laenude nõudmist.

6. Kui pank likvideeritakse, makstakse liikmesriikide antud erilaenud tagasi alles pärast seda, kui panga muud võlad on tagasi makstud.

Artikkel 7

1. Kui liikmesriigi valuuta pariteet artiklis 4 määratletud arvestusühiku suhtes väheneb, korrigeerib see riik omavääringus makstava kapitaliosa suurust võrdeliselt selle väärtuse muutumisele, tehes panka lisamakse. Kohandatav summa ei või siiski ületada panga antud laenude jääkide kogusummat asjaomases valuutas ja panga aktiveest nimetatud valuutas. Makse tuleb teha kahe kuu jooksul või laenude puhul maksetähtpäeva saabumisel.

2. Kui liikmesriigi valuuta pariteet artiklis 4 määratletud arvestusühiku suhtes suureneb, siis pank korrigeerib selle riigi poolt omavääringus makstava kapitaliosa suurust võrdeliselt selle pariteedi muutumisele, tehes sellele riigile tagasimakse. Kohandatav summa ei või siiski ületada panga antud laenude jääkide kogusummat asjaomases valuutas ja panga aktiveest nimetatud valuutas. Tagasimakse tuleb teha kahe kuu jooksul või laenude puhul maksetähtpäeva saabumisel.

3. Liikmesriigi valuuta pariteet artiklis 4 määratletud arvestusühiku suhtes on arvestusühikus sisalduva puhta kulla kaalu ja Rahvusvahelisele Valuutafondile teatatud puhta kulla nimiväärtuse suhe. Vastasel juhul on pariteet valuutakursi, mida liikmesriik kohaldab jooksvatele maksetele, kullas konverteeritav või kullas väljendatud suhe.

4. Kui Rahvusvahelise Valuutafondi liikmesriikide või panga liikmete valuutade nimiväärtusi muudetakse ühetaoliselt ja proportsionaalselt, võib juhatajate nõukogu otsustada, et 1. ja 2. lõike sätteid ei kohaldata.

Artikkel 8

Panka juhivad ja haldavad juhatajate nõukogu, direktorite nõukogu ja halduskomitee.

Artikkel 9

1. Juhatajate nõukogu koosneb liikmesriikide nimetatud ministritest.

2. Juhatajate nõukogu kinnitab panga krediidipoliitika üldjuhised, iseäranis need eesmärgid, mida tuleb taotleda ühisturu järkjärgulisel teostumisel.

Juhatajate nõukogu tagab nende juhiste rakendamise.

3. Peale selle juhatajate nõukogu:

a) otsustab, kas suurendada märgitud kapitali vastavalt artikli 4 lõikele 3;

b) kasutab artiklis 6 sätestatud volitusi erilaenude suhtes;

c) kasutab artiklites 11 ja 13 sätestatud volitusi direktorite nõukogu ja halduskomitee liikmete ametissenimetamise ja tagandamise suhtes;

d) lubab artikli 18 lõikes 1 sätestatud erandi tegemise;

e) kinnitab direktorite nõukogu aastaaruande;

f) kinnitab aastabilansi ja kasumiaruande;

g) kasutab ja täidab artiklites 7, 14, 17, 26 ja 27 sätestatud volitusi ja funktsioone;

h) kinnitab panga kodukorra.

4. Käesoleva lepingu ja käesoleva põhikirja raames on juhatajate nõukogu pädev tegema ühehäälselt otsuseid, mis käsitlevad panga operatsioonide peatamist ning vajaduse korral tema likvideerimist.

Artikkel 10

Kui käesolevas põhikirjas ei ole sätestatud teisiti, võetakse juhatajate nõukogu otsused vastu tema liikmete häälteenamusega. Hääletamine juhatajate nõukogus toimub vastavalt käesoleva lepingu artikli 148 sätetele.

Artikkel 11

1. Direktorite nõukogul on ainupädevus teha otsuseid laenude ja tagatiste andmise ning laenude võtmise kohta; ta määrab antud laenude intressimäära ja tagatiste eest makstava komisjonitasu; ta kannab hoolt, et panga haldamine toimuks asjakohaselt; ta tagab, et panka juhitaakse vastavalt käesoleva lepingu ja käesoleva põhikirja sätetele ning juhatajate nõukogu antud üldjuhistele.

Majandusaasta lõpus esitab direktorite nõukogu aruande juhatajate nõukogule ning pärast kinnitamist avaldab selle.

2. Direktorite nõukogu koosneb 12 liikmest ja 12 asendusliikmest.

Juhatajate nõukogu nimetab direktorite nõukogu liikmed liikmesriikide ja komisjoni esitatud kandidaatide hulgast viieks aastaks ametisse järgmiselt:

- kaks Beneluxi riikide ühisel kokkuleppel nimetatud liiget,
- kolm Saksamaa Liitvabariigi nimetatud liiget,
- kolm Prantsuse Vabariigi nimetatud liiget,
- kolm Itaalia Vabariigi nimetatud liiget,
- üks komisjoni nimetatud liige.

Neid võib nimetada uueks ametiajaks.

Igat liiget abistab asendusliige, kes nimetatakse samadel tingimustel ja sama menetluse kohaselt kui direktorid. Asendusliikmed võivad osaleda direktorite nõukogu koosolekul; neil ei

ole hääleõigust, välja arvatud juhul, kui nad esindavad liiget, kel pole võimalik kohal viibida.

Halduskomitee president või tema puudumisel asepresident juhatab direktorite nõukogu koosolekut, kuid ei osale hääletamisel.

Direktorite nõukogu liikmed valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus ja pädevus on väljaspool kahtlust; nad vastutavad ainult panga ees.

3. Juhatajate nõukogu võib direktori tagandada ainult siis, kui ta ei vasta enam oma kohustuste täitmisel nõutavatele tingimustele; nõukogu peab tegema otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega.

Kui aastaaruannet ei kinnitata, astub direktorite nõukogu tagasi.

4. Surma, vabatahtliku tagasiastumise, tagandamise või kollektiivse tagasiastumise järel tekkinud vaba ametikoht täidetakse vastavalt lõikele 2. Liige asendatakse kogu tema ülejäänud ametiajaks, välja arvatud juhul, kui asendatakse kogu direktorite nõukogu.

5. Juhatajate nõukogu määrab kindlaks direktorite nõukogu liikmete töötasu. Juhatajate nõukogu näeb ühehäälselt ette, missugune tegevus on vastuolus liikme või asendusliikme kohustustega.

Artikkel 12

1. Igal direktoril on direktorite nõukogus üks hääl.

2. Kui käesolev põhikiri ei sätesta teisiti, tehakse direktorite nõukogu otsused hääleõigusega liikmete lihthäälteenamusega. Kvalifitseeritud häälteenamuse moodustavad 8 poolthäält. Panga kodukord sätestab, mitu direktorite nõukogu liiget moodustavad otsuste vastuvõtmiseks vajaliku kvoorumi.

Artikkel 13

1. Halduskomitee koosneb presidendist ja kahest asepresidendist, kelle juhatajate nõukogu nimetab direktorite nõukogu ettepaneku põhjal ametisse kuueks aastaks. Neid võib nimetada uueks ametiajaks.

2. Direktorite nõukogu poolt kvalifitseeritud häälteenamusega vastuvõetud ettepaneku põhjal võib juhatajate nõukogu omakorda kvalifitseeritud häälteenamusega tagandada halduskomitee liikme.

3. Halduskomitee vastutab presidendi alluvuses ja direktorite nõukogu kontrolli all panga jooksva äritegevuse eest.

Ta valmistab ette direktorite nõukogu otsused, eriti laenude võtmise ning laenude ja tagatiste andmise otsused; ta tagab nende otsuste rakendamise.

4. Halduskomitee esitab häälteenamusega arvamusi laenude võtmist või laenude ja tagatiste andmist käsitlevate ettepanekute kohta.

5. Juhatajate nõukogu määrab kindlaks halduskomitee liikmete töötasu ja sätestab, missugune tegevus on vastuolus nende kohustustega.

6. President või tema eemalejäämise korral asepresident esindab panka kohtus ja muudes asjades.

7. Panga ametnikud ja muud töötajad alluvad presidendile. Ta võtab neid tööle ja vabastab nad töölt. Töötajate väljavalimisel ei arvestata mitte ainult isiklike võimeid ja kvalifikatsiooni, vaid ka liikmesriikide kodanike tasakaalustatud esindatust.

8. Halduskomitee ja panga töötajad vastutavad ainult panga ees ning on oma kohustuste täitmisel täielikult sõltumatud.

Artikkel 14

1. Komitee, mis koosneb kolmest nende pädevuse põhjal juhatajate nõukogu poolt ametisse nimetatud liikmest, kontrollib iga aasta pangaoperatsioonide teostamise ja panga

raamatupidamise nõuetekohasust.

2. Komitee annab kinnituse, et aastabilanss ja kasumiaruanne vastavad arvetele ning peegeldavad õigesti panga olukorda oma aktive ja passivate suhtes.

Artikkel 15

Pank suhtleb iga liikmesriigiga selle riigi poolt nimetatud ametiasutuse kaudu. Finantstehingute teostamisel kasutab pank asjaomase liikmesriigi emissioonipanka või mõnd teist selle riigi poolt heakskiidetud rahaasutust.

Artikkel 16

1. Pank teeb koostööd kõikide rahvusvaheliste organisatsioonidega, kes on tegevad tema omadega samasugustes valdkondades.

2. Pank taotleb asjakohaste koostöösuhete loomist nende riikide pankade ja rahaasutustega, kuhu ulatub tema tegevus.

Artikkel 17

Liikmesriigi või komisjoni taotlusel või omal algatusel tõlgendab või täiendab juhatajate nõukogu käesoleva põhikirja artikli 9 alusel enda antud juhiseid vastavalt samade sätete kohaselt, mis reguleerisid nende vastuvõtmist.

Artikkel 18

1. Käesoleva lepingu artiklis 130 seatud ülesande raames annab pank laene oma liikmetele või eraõiguslike ettevõtjate või riigi osalusega äriühingute investeerimisprojektideks, mida viiakse ellu liikmesriikide Euroopas asetseval territooriumil, niivõrd kuivõrd mõistlikel tingimustel ei ole võimalik hankida vajalikke vahendeid muudest allikatest.

Juhatajate nõukogu lubatud erandiga võib pank direktorite nõukogu ettepaneku põhjal anda siiski ühehäälselt laene investeerimisprojektideks, mida viiakse ellu tervikuna või osaliselt väljaspool liikmesriikide Euroopas asetsevat territooriumi.

2. Võimalust mööda antakse laene ainult tingimusel, et kasutatakse ka teisi finantsallikaid.

3. Kui pank annab laenu ettevõtjale või muule asutusele peale liikmesriigi, seab ta laenu tingimuseks kas selle liikmesriigi tagatise, mille territooriumil projekt ellu viiakse, või muu piisava tagatise saamise.

4. Pank võib tagada laene, mida riigi osalusega äriühingud või eraõiguslikud ettevõtjad või muud asutused on võtnud käesoleva lepingu artiklis 130 sätestatud projektide elluviimiseks.

5. Panga antud laenude ja tagatiste tagasimaksmata kogusumma ei tohi kunagi ületada 250% tema märgitud kapitalist.

6. Pank kaitseb end valuutariskide eest selliste klauslite lisamisega laenu- ja tagatiselepingutesse, mida ta peab asjakohaseks.

Artikkel 19

1. Panga antud laenude intressimäärad ja tagatiste komisjonitasud kohandatakse kapitaliturul valitsevate tingimustega ning arvutatakse sellisel viisil, et nendest saadud sissetulek võimaldab pangal täita oma kohustusi, katta oma kulusid ja luua reservfondi, nagu on sätestatud artiklis 24.

2. Pank ei alanda intressimäärasid. Kui intressimäärade alandamine tundub olevat soovitatav finantseeritava projekti laadi tõttu, võib asjaomane liikmesriik või mõni muu asutus anda abi intressi maksmiseks, niivõrd kui see sobib kokku käesoleva lepingu artikliga 92.

Artikkel 20

Pank järgib oma laenu- ning tagatisetehingutes järgmisi põhimõtteid.

1. Ta tagab oma vahendite kasutamise ühenduse huvides nii mõistlikult kui võimalik.

Ta võib anda laene või tagatise ainult siis, kui:

a) intressi- ja amortisatsioonimaksud tasutakse tootmisettevõtete projektide puhul tegevuskasumist, muude projektide puhul võtab aga vastutuse see riik, kus projekt ellu viiakse, või kindlustatakse kulude katmine muul viisil ja

b) projekti elluviimine aitab üldiselt suurendada majanduslikku tootlikkust ja edendab ühisturu väljakujundamist.

2. Ta ei osale ettevõtetes ega võta endale vastutust nende juhtimises, välja arvatud juhul, kui see on vajalik, et kaitsta panga õigusi laenatud vahendite tagasimaksmise kindlustamisel.

3. Ta võib paigutada oma nõuded kapitaliturule ja võib sel eesmärgil nõuda oma võlgnikelt võlakirjade või muude väärtpaperite väljalaskmist.

4. Pank ega liikmesriigid ei esita tingimusi, mis nõuavad panga laenuvahendite kulutamist kindlaksmääratud liikmesriigis.

5. Pank võib seada laenude tingimuseks rahvusvahelise enampakkumise korraldamise.

6. Pank ei finantseeri tervikuna või osaliselt ühtegi projekti, mille vastu on liikmesriik, mille territooriumil see tuleb ellu viia.

Artikkel 21

1. Laenu- või tagatisetaotlusi võib esitada pangale kas komisjoni või liikmesriigi kaudu, kelle territooriumil projekt ellu viiakse. Samuti võib ettevõtte taotleda laenu või tagatist otse pangalt.

2. Komisjoni kaudu esitatud taotlused edastatakse arvamuse andmiseks liikmesriigile, mille territooriumil projekt ellu viiakse. Liikmesriigi kaudu esitatud taotlused edastatakse komisjonile arvamuse andmiseks. Ettevõtjate otsetaotlused edastatakse asjaomasele liikmesriigile ja komisjonile.

Asjaomane liikmesriik ja komisjon esitavad oma arvamuse kahe kuu jooksul. Kui vastust ei ole saadud selle aja jooksul, võib pank järeldada, et kõnealuse projekti kohta ei ole vastuväiteid.

3. Direktorite nõukogu teeb otsuse laenu- ja tagatisetaotluste kohta, mille talle esitab halduskomitee.

4. Halduskomitee kontrollib, kas talle esitatud laenu- ja tagatisetaotlused vastavad käesoleva põhikirja sätetele, eriti artiklile 20. Kui halduskomitee on laenu või tagatise andmise poolt, edastab ta lepingu eelnõu direktorite nõukogule: komitee võib siduda oma pooltarvumuse selliste tingimustega, mida ta oluliseks peab. Kui halduskomitee on laenu või tagatise andmise vastu, siis esitab ta vastavad dokumendid koos oma arvamusega direktorite nõukogule.

5. Kui halduskomitee avaldab eitava arvamuse, võib direktorite nõukogu anda asjaomase laenu või tagatise ainult ühehäälsel otsusel.

6. Kui komisjon avaldab eitava arvamuse, võib direktorite nõukogu anda asjaomase laenu või tagatise ainult ühehäälsel otsusel, kusjuures komisjoni nimetatud direktor ei hääleta.

7. Kui nii halduskomitee kui ka komisjoni arvamus on eitav, ei saa direktorite nõukogu laenu või tagatist anda.

Artikkel 22

1. Pank laenab oma ülesannete täitmiseks vajalikud vahendid rahvusvahelistelt kapitaliturgudelt.

2. Liikmesriigi kapitaliturult võib pank laenata kas vastavalt õigusnormidele, mida kohaldatakse siseriiklike emissioonide suhtes, või kui liikmesriigis sellised sätted puuduvad, siis pärast seda, kui pank ja asjaomane liikmesriik on nõu pidanud ning jõudnud kavatsetava laenu suhtes üksmeelele.

Asjaomase liikmesriigi pädevad ametiasutused võivad keelduda oma nõusoleku andmisest ainult siis, kui selle riigi kapitaliturul on põhjust karta tõsisemaid häireid.

Artikkel 23

1. Pank võib kasutada kõiki kättesaadavaid vahendeid, mida ta vahetult ei vaja oma kohustuste täitmiseks, järgmisel viisil:

a) ta võib investeerida rahaturgudel;

b) ta võib osta ja müüa enda emiteeritud väärtpapereid või temalt laenu võtnute emiteeritud väärtpapereid, kui artikli 20 lõige 2 ei sätesta teisiti;

c) ta võib sooritada mis tahes muid oma eesmärkidega seotud finantstehinguid.

2. Ilma et see piiraks artikli 25 sätete kohaldamist, ei osale pank oma investeeringute haldamisel üheski valuutaarbitraa_{is}, kui see ei ole otseselt vajalik oma laenutehingute sooritamiseks või oma võetud laenudest või antud tagatistest tulenevate kohustuste täitmiseks.

3. Pank tegutseb käesoleva artikliga hõlmatud valdkondades kokkuleppel asjaomase liikmesriigi pädevate asutustega või emissioonipangaga.

Artikkel 24

1. Järk-järgult luuakse reservfond, mis moodustab kuni 10% märgitud kapitalist. Kui panga kohustuste põhjal see on õigustatud, võib direktorite nõukogu teha otsuse lisareservide moodustamiseks. Kuni reservfondi lõpliku täitumiseni paigutatakse sinna:

a) intressitulud laenudelt, mis pank on andnud liikmesriikide poolt vastavalt artiklile 5 makstavatest summadest;

b) intressitulud laenudelt, mis pank on andnud punktis a osutatud laenude tagasimaksmisest tulenevatest vahenditest,

niivõrd, kui võrd seda sissetulekut ei vajata panga kohustuste täitmiseks või tema kulude katmiseks.

2. Reservfondi ressursse investeeritakse nii, et need oleksid igal ajal kättesaadavad fondi eesmärkide saavutamiseks.

Artikkel 25

1. Pangal on alati õigus kanda oma vara ühe liikmesriigi vääringust teise liikmesriigi vääringusse, et sooritada käesoleva lepingu artiklis 130 sätestatud ülesandele vastavaid finantstehinguid, arvestades käesoleva põhikirja artikli 23 sätteid. Kui pangal on sularaha või likviidset vara vajalikus vääringus, väldib ta niipalju kui võimalik selliste ülekannete tegemist.

2. Pank ei või konverteerida oma vara liikmesriigi vääringust kolmanda riigi vääringusse ilma asjaomase liikmesriigi nõusolekuta.

3. Pank võib vabalt kasutada seda osa oma kapitalist, mis on sisse makstud kullas või konverteeritavas vääringus, ning ühendusevälistelt turgudelt laenatud vääringut.

4. Liikmesriigid kohustuvad tegema panga võlgnikele kättesaadavaks vääringu, mida nad vajavad põhisumma tagasimaksmiseks ning intresside ja komisjonitasude maksmiseks laenudelt ja tagatistelt, mida pank on andnud nende territooriumil elluviidavate projektide jaoks.

Artikkel 26

Kui liikmesriik ei täida käesolevast põhikirjast tulenevaid liikmekohustusi, eriti kohustust maksta oma osa märgitud kapitalist, anda erilaene või teenindada oma võetud laene, võib juhatajate nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega peatada laenude või tagatiste andmise sellele liikmesriigile või selle kodanikele.

Selline otsus ei vabasta riiki ega tema kodanikke nende kohustustest panga ees.

Artikkel 27

1. Kui juhatajate nõukogu teeb otsuse peatada panga operatsioonid, lõpetatakse viivitamata kogu panga tegevus, välja arvatud see, mis on vajalik panga varade asjakohase kasutamise, kaitsmise ja säilitamise ning tema kohustuste täitmise tagamiseks.

2. Likvideerimise korral nimetab juhatajate nõukogu ametisse likvideerijad ja annab neile juhtnõõrid likvideerimise täideviimiseks.

Artikkel 28

1. Pangal on igas liikmesriigis kõige ulatuslikum õigusvõime, mis vastavalt selle riigi seadustele kuulub juriidilistele isikutele; sealhulgas võib ta omandada või võõrandada vallas- ja kinnisvara ning olla kohtus hagejaks või kostjaks.

Panga immuniteetid ja protokollid kehtestatakse käesoleva lepingu artiklis 218 sätestatud protokollis.

2. Panga omand vabastatakse igasugusest rekvireerimisest või sundvõõrandamisest.

Artikkel 29

Vaidlusi ühelt poolt panga ja teiselt poolt tema võlausaldajate, võlgnike või teiste isikute vahel lahendavad riikide pädevad kohtud, välja arvatud juhul, kui need vaidlused on antud Euroopa Kohtu pädevusse.

Pangal on igas liikmesriigis kohtudokumentide kättetoimetamise aadress. Ta võib siiski lepingutes määratleda konkreetse kättetoimetamise aadressi või näha ette vahekohtumenetluse.

Panga omandit ja varasid saab ainult kohtu otsusega arestida või allutada sundtäitmisele.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P.H. SPAAK
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY et d'OPPEURS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN

I.3 PROTOKOLL

Saksamaa sisekaubanduse ja sellega seotud probleemide kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

VÖTTES ARVESSE käesolevat Saksamaa jagunemisest tulenevat olukorda,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale lepingule.

1. Kuna nende Saksamaa territooriumide, kus kehtib Saksamaa Liitvabariigi põhiseadus ning nende territooriumide, kus see ei kehti vahel toimuv kaubandus on osa Saksamaa sisekaubandusest, ei nõua käesoleva lepingu kohaldamine Saksamaal nimetatud kaubanduse suhtes praegu kehtiva korra muutmist.

2. Iga liikmesriik teatab teistele liikmesriikidele ja komisjonile kõigist Saksamaa Liitvabariigi põhiseaduse kohaldamisalasse mittekuuluvate Saksamaa territooriumidega sõlmitud kaubanduslepingutest ning nende rakendussätetest. Iga liikmesriik tagab, et nende lepingute rakendamine ei oleks vastuolus ühisturu põhimõtetega ning eelkõige võtab vajalikke meetmeid liikmesriikide majanduse kahjustamise vältimiseks.

3. Iga liikmesriik võib võtta asjakohaseid meetmeid temale teise liikmesriigi ja sellise Saksamaa territooriumi, kus ei kehti Saksamaa Liitvabariigi põhiseadus, vahel toimuvast kaubandusest tulenevate mistahes raskuste vältimiseks.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P.H. SPAAK
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY et d'OPPEURS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN

I.4 PROTOKOLL

teatavate Prantsusmaad käsitlevate sätete kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES kooskõlas käesoleva lepingu üldiste eesmärkidega lahendada praegu esinevaid teatavaid konkreetseid probleeme,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale lepingule.

I. Maksud ja toetused

1. Komisjon ja nõukogu uurivad igal aastal kehtivat eksporditoetuste ja eriliste impordimaksude süsteemi frangi piirkonnas.

Uurimise ajal teatab Prantsusmaa valitsus meetmetest, mida ta kavatses rakendada toetuste ja maksude taseme vähendamiseks ja lihtsustamiseks.

Ta teatab nõukogule ja komisjonile ka kõikidest uutest maksudest, mida ta kavatses edaspidise liberaliseerimise käigus kehtestada ning kõikidest toetuste ja maksude kohandustest, mida ta kavatses teha 1. jaanuaril 1957 kehtiva maksimummäära piires. Neid meetmeid võib arutada nimetatud institutsioonide siseselt.

2. Kui nõukogu leiab, et ühtsuse puudumine on teise liikmesriigi teatud tööstusharudele kahjustav, võib ta kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal taotleda Prantsusmaa valitsuselt teatud meetmete võtmist maksude ja toetuste ühtsustamiseks igas järgnevas kolmes kategoorias: tooraine, pooltooted ja valmistooted. Kui Prantsusmaa valitsus ei võta nimetatud meetmeid, annab nõukogu uuesti kvalifitseeritud häälteenamusega teistele liikmesriikidele loa võtta kaitsemeetmeid, mille tingimused ja üksikasjad määrab nõukogu.

3. Kui frangiipiirkonna maksebilansi jooksevkonto on olnud tasakaalus kauem kui üks aasta ning kui valuutareservid on saavutanud rahuldava taseme eelkõige oma väliskaubanduse mahu osas, võib nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal otsustada kohustada Prantsuse valitsust tühistama maksude ja toetuste süsteemi.

Kui komisjon ja Prantsuse valitsus ei jõua ühisele kokkuleppele küsimuses, kas frangiipiirkonna valuutareservide tase on rahuldav, edastavad nad nimetatud küsimuse arvamuse saamiseks isikule või organile, kes on ühise kokkuleppe alusel valitud vahekohtuorganiks. Kui kokkuleppele ei jõuta, nimetab vahekohtuniku Euroopa Kohtu esimees.

Kui otsustatakse, et toetuste ja maksude süsteem tuleb tühistada, tehakse seda viisil, mis ei häiri maksebilansi tasakaalu; eelkõige võib seda teha järk-järgult. Pärast süsteemi tühistamist kohaldatakse käesoleva lepingu sätteid täies ulatuses.

Väljendil "maksebilansi jooksevkonto" on talle rahvusvaheliste organisatsioonide ja Rahvusvahelise Valuutafondi antud tähendus; see koosneb kaubandusbilansist ning tulule või teenustele iseloomulikest nähtamatutest tehingutest.

II. Tasu ületunnitöö eest

1. Liikmesriigid leiavad, et ühisturu loomine tekitab esimese etapi lõppedes olukorra, kus põhitööaeg, mida ületavate töötundide eest makstakse lisatasu ning ületöötundide keskmine tasu tööstuses vastab Prantsusmaal 1956. aastal kehtinud keskmisele.

2. Kui see olukord ei teki esimese etapi lõpuks, annab komisjon Prantsusmaale loa rakendada

nendes tööstusharudes, kus ületöötunde ei tasustata võrdselt, kaitsemeetmeid, mille tingimused ja üksikasjad määrab komisjon, välja arvatud juhul, kui nimetatud tööstusharude palgataseme keskmine tõus teistes liikmesriikides ületab Prantsusmaa 1956. aasta keskmise tasemega võrreldes toimunud tõusu teatud protsendi võrra, mille komisjon kinnitab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega antud nõusolekuga.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P.H SPAAK
ADANAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY et d'OPPUEURS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN

I.5 PROTOKOLL Itaalia kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES lahendada teatavaid konkreetseid Itaaliaga seotud probleeme,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale lepingule.

ÜHENDUSE LIIKMESRIIGID

VÕTAVAD ARVESSE tööka, et Itaalia valitsus viib ellu kümne aasta pikkust majandusliku laienemise programmi, millega on kavas parandada Itaalia majanduse struktuuri tasakaalustamatusest tingitud olukorda, eelkõige varustades Lõuna-Itaalia ja Itaalia saarte vähemarenenud piirkonnad infrastruktuuriga ning luues tööpuuduse likvideerimiseks uusi töökohti;

MEENUTAVAD, et selle Itaalia valitsuse programmi põhimõtteid ja eesmärke on vaagitud ja need heaks kiitnud rahvusvahelise koostöö organisatsioonid, mille liikmed liikmesriigid on;

MÕISTAVAD, et Itaalia programmi eesmärkide saavutamine on nende ühistes huvides;

LEPIVAD KOKKU selleks, et Itaalia valitsusel oleks hõlpsam seda ülesannet täita, soovitada ühenduse institutsioonidel rakendada kõiki käesoleva lepinguga ettenähtud meetodeid ja menetlusi ning eelkõige asjakohaselt kasutada Euroopa Investeerimispanka ja Euroopa Sotsiaalfondi ressursse;

ON ARVAMUSEL, et ühenduse institutsioonid peaksid käesoleva lepingu kohaldamisel arvesse võtma püsivaid jõupingutusi, mida Itaalia majandusel tuleb teha järgmistel aastatel, ja seda, et eriti maksebilansis või tööhõive tasemes on soovitav vältida ohtlikke pingeid, mis võiksid ohtu seada käesoleva lepingu kohaldamise Itaalias;

MÕISTAVAD, et artiklite 108 ja 109 kohaldamisel tuleb hoolitseda selle eest, et Itaalia valitsuselt nõutavad mis tahes meetmed ei kahjustaks selle majandusliku laienemise ja rahvastiku elatustaseme tõstmise programmi lõpuleviimist.

Kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P.H. SPAAK
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY et d'OPPEURS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN

I.6 PROTOKOLL **Luksemburgi Suurhertsogiriigi kohta**

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES lahendada teatud Luksemburgi Suurhertsogiriiki puudutavad eriprobleemid,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale lepingule.

Artikkel 1

1. Luksemburgi Suurhertsogiriigile antakse tema põllumajanduse erilise seisundi tõttu luba säilitada koguselised piirangud lepinguosaliste 3. detsembri 1955. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe Luksemburgi põllumajanduse kohta tehtud otsuse lisas esitatud toodete impordi osas.

Belgia, Luksemburg ja Madalmaad kohaldavad 25. juuni 1921. aasta Belgia ja Luksemburgi majandusliidu konventsiooni artikli 6 kolmandas lõikes sätestatud süsteemi.

2. Luksemburgi Suurhertsogiriik võtab kõik struktuurilised, tehnilised ja majanduslikud meetmed, mis võimaldavad Luksemburgi põllumajanduse järkjärgulist integreerimist ühisturuga. Komisjon võib anda Luksemburgi Suurhertsogiriigile võetavate meetmete osas soovitusi.

Üleminekuperioodi lõpus otsustab nõukogu kvalifitseeritud hälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal, millises ulatuses säilitada, muuta või lõpetada Luksemburgi Suurhertsogiriigile lubatud mööndused.

Iga asjakohane liikmesriik võib selle otsuse vaidlustada vastavalt käesoleva lepingu artikli 8 lõikele 4 nimetatud vahekohtus.

Artikkel 2

Komisjon võtab käesoleva lepingu artikli 48 lõikes 3 sätestatud töötajate vaba liikumist puudutavaid määrusi kehtestades Luksemburgi Suurhertsogiriigi osas arvesse selle maa erilist demograafilist olukorda.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P. H. SPAAK
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BEGH
J. LUNS

J. Ch. SNOY et d'OPPUERS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
LINTHORST HOMAN

I.7 PROTOKOLL **kauba kohta, mis pärineb ja on toodud teatavatest maadest** **ning mille suhtes kohaldatakse liikmesriiki importimisel erirežiimi**

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES üksikasjalikumalt määratleda käesoleva lepingu kohaldamist teatud kaupade suhtes, mis pärinevad ja on toodud teatavatest maadest ning mille suhtes kohaldatakse liikmesriiki importimisel erirežiimi,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale lepingule.

1. Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu kohaldamine ei nõua mingit muudatust tollirežiimis, mis kehtib käesoleva lepingu jõustumise ajal:

- a) Beneluxi riikidesse Suriname'ist või Hollandi Antillidest pärineva ja sealt toodud kauba impordi suhtes;
- b) Prantsusmaale Marokost, Tuneesiast, Vietnami Vabariigist, Kambodžast või Laosest pärineva

ja sealt toodud kauba impordi suhtes. Sama kohaldatakse ka Prantsuse asumaadele Uus-Hebriidide kondomiiniumis;

c) Itaaliasse Liibüast või praegu Itaalia haldusalasse kuuluvalt Somaalimaa hooldusterritooriumilt pärineva ja sealt toodud kauba impordi suhtes.

2. Liikmesriiki imporditud ja eespool nimetatud režiimist kasu saavaid kaupu ei loeta käesoleva lepingu artikli 10 tähenduses selles riigis vabas ringluses olevaks, kui neid reeksporditakse teise liikmesriiki.

3. Liikmesriigid edastavad enne esimese aasta möödumist käesoleva lepingu jõustumisest komisjonile ja teistele liikmesriikidele oma eeskirjad, mis reguleerivad käesolevas protokollis nimetatud erirežiimi, koos nimekirjaga kaupadest, mille suhtes on õigus kohaldada sellist erirežiimi.

Peale selle teatavad nad komisjonile ja teistele liikmesriikidele kõigist nendes nimekirjades või režiimis hiljem tehtud muudatustest.

4. Komisjon tagab, et nende eeskirjade kohaldamine ei kahjusta teisi liikmesriike; selleks võib ta liikmesriikidevaheliste suhete asjus võtta mis tahes vajalikke meetmeid.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P.H. SPAAK
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY et d'OPPEURS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN

I.8 PROTOKOLL

Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse toodete puhul Prantsuse Vabariigi ülemeredepartemangude ja Alžeeria suhtes rakendatava režiimi kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

OLLES TEADLIKUD asjaolust, et käesoleva lepingu Alžeeriat ja Prantsuse Vabariigi ülemeredepartemange puudutavad sätted tõstatavad probleemi Alžeeria ja nimetatud departemangude osas Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepinguga reguleeritud toodetele kohaldatavast režiimist,

SOOVIDES leida asjakohast lahendust, mis on kooskõlas nende kahe lepingu põhimõtetega,

KOHUSTUDES lahendama käesoleva probleemi vastastikuse koostöö vaimus lühima võimaliku aja jooksul, hiljemalt Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu esimese muutmise ajaks.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P.H. SPAAK
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY et d'OPPEURS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN

I.9 PROTOKOLL

mineraalõlide ja nende teatavate derivaatide kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale lepingule.

1. Iga liikmesriik võib kuue aasta jooksul peale käesoleva lepingu jõustumist säilitada teiste liikmesriikide ja kolmandate riikide suhtes tolli- ja muud samaväärse toimega maksud, mis on kehtivad 1. jaanuaril 1957. aastal Brüsseli nomenklatuuri rubriikidesse 27.09, 27.10, 27.11, 27.12 ja ex 27.13 (parafiinvaha, mikrokristallvaha, toorparafiin ja õlivaba parafiin) kuuluvatele toodetele kohaldavate maksudega või kui kehtestatakse tolli- ja muud maksud on madalamad, siis käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval kohaldatavate maksudega. Toornafta suhtes säilitatav tollimaks ei tohi siiski tõsta toornaftale kohaldatava tollimaksu ja selle eespool viidatud derivaatidele kohaldatava tollimaksu 1. jaanuaril 1957. aastal eksisteerivat vahet rohkem kui 5%. Sellise vahe puudumisel ei tohi võimalik edaspidi tekkiv vahe ületada 5% tollimaksust, mida kohaldati 1. jaanuaril 1957. aastal rubriiki 27.09 kuuluvate toodete suhtes. Kui enne nimetatud kuueaastase perioodi lõppu vähendatakse tolli- või muid samaväärse toimega makse, mis on samaväärse toimega rubriiki 27.09 kuuluvatele toodetele kohaldatavate tolli- või muude maksudega, siis vähendatakse vastavalt ka kõiki teistele ülalpool viidatud toodetele kohaldatavaid samaväärse toimega tolli- või muid makse.

Selle perioodi lõpus tühistatakse eelmise lõiguga kooskõlas säilitatud tollimaksud liikmesriikide vahel täies ulatuses. Samast ajast alates kohaldatakse kolmandate riikide suhtes ühist tollitariifistikku.

2. Kõikidele Brüsseli nomenklatuuri rubriiki 27.09 kuuluvate mineraalõlide tootmisele antavatele toetustele, kui selline toetus on vajalik toornafta hinna lähendamiseks liikmesriigi Euroopas asuva sadama CIF-maailmaturu hinnale, kohaldatakse käesoleva lepingu artikli 92 lõike 3 alapunkti c.

Esimese kahe etapi jooksul kasutab komisjon talle artikliga 93 antud volitusi ainult ulatuses, mis on vajalik selliste toetuste väärkasutuse vältimiseks.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P. H. SPAAK.
ADENAUER.
PINEAU.
Antonio SEGNI.
BECH.
J. LUNS.

J. Oh. SNOY et d'OPPUERS.
HALLSTEIN.
M. FAURE.
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS.
J. LINTHORST HOMAN

I.10 PROTOKOLL

Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu kohaldamise kohta Madalmaade Kuningriigi Euroopa-väliste osade suhtes

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu allakirjutamise ajal määratleda käesoleva lepingu artikli 227 sätete reguleerimisala Madalmaade Kuningriigi suhtes,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale lepingule.

Madalmaade Kuningriigi valitsusel on kuningriigi 29. detsembri 1954. aasta statuudist tuleneva põhiseadusliku korra tõttu erandina artiklist 227 õigus ratifitseerida käesolev leping ainult Madalmaade Kuningriigi Euroopa-osa ja Hollandi Uus-Guinea nimel.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas

P.H. SPAAK
ADENAUER.
PINEAU.
Antonio SEGNI.
BECH.
J. LUNS.

J. Ch. SNOY et d'OPPEURS
HALLSTEIN.
M. FAURE.
Gaetano MARTINO.
Lambert SCHAUS.
J. LINTHORST HOMAN.

I.11 Ülemeremaade ja -territooriumide ühendusega assotseerimise RAKENDUSKONVENTSIOON

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES sõlmida käesoleva lepingu artiklis 136 sätestatud rakenduskonventsiooni,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale lepingule.

Artikkel 1

Liikmesriigid osalevad allpool sätestatud tingimustel käesoleva lepingu lisa IV loetletud maade ja territooriumide sotsiaalset ja majanduslikku arengut edendavates meetmetes, täiendades nende maade ja territooriumide eest vastutavate asutuste jõupingutusi.

Sellel eesmärgil luuakse käesolevaga ülemeremaade ja -territooriumide arengufond, millesse liikmesriigid maksavad viie aasta jooksul käesoleva konventsiooni lisa A sätestatud iga-aastaseid makseid.

Fondi haldab komisjon.

Artikkel 2

Maade ja territooriumide eest vastutavad asutused esitavad komisjonile kokkuleppel kohalike asutuste või asjakohaste maade ja territooriumide rahvaste esindajatega sotsiaal- ja majandusprojektid, mille rahastamist ühenduselt taotletakse.

Artikkel 3

Komisjon koostab iga-aastased üldised tegevusprogrammid käesoleva konventsiooni lisa B kohaselt kättesaadavate vahendite erinevatele programmitüüpidele eraldamise kohta.

Üldised tegevusprogrammid käsitlevad järgmisi rahastamisprojekte:

- a) teatud sotsiaalasutused, eelkõige haiglad, õppe- või tehnikauuringute asutused ja asjaomase elanikkonna kutsenõustamise ja kutsealase täiendamise asutused;
- b) avalikku huvi puudutavad majandusinvesteeringud, mis on vahetult seotud konkreetseid tootlikke arendusprojekte sisaldava tegevusprogrammi rakendamisega.

Artikkel 4

Iga majandusaasta alguses määrab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega pärast konsulteerimist komisjoniga, millised vahendid antakse:

- a) artikli 3 punktis a nimetatud sotsiaalasutustele;
- b) artikli 3 punktis b nimetatud avalikes huvides tehtud majandusinvesteeringutele.

Nõukogu otsuse eesmärgiks on saavutada kättesaadavate vahendite mõistlik geograafiline jaotumine.

Artikkel 5

1. Komisjon määrab, kuidas eraldada artikli 4 punkti a kohaselt kättesaadavad vahendid vastavalt erinevate sotsiaalasutuste rahastamist puudutavatele taotlustele.

2. Komisjon koostab ettepanekud nende majandusinvesteeringuprojektide rahastamiseks, mille rakendamist ta kaalub artikli 4 punkti b kohaselt.

Ta esitab need ettepanekud nõukogule.

Kui ükski liikmesriik ei nõua ühe kuu jooksul, et nõukogu ettepanekud läbi vaataks, loetakse need heaks kiidetuks.

Kui nõukogu ettepanekud läbi vaatab, teeb ta otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega kahe kuu jooksul.

3. Ühel aastal eraldamata jäänud vahendid kantakse üle järgmistele aastatele.

4. Eraldatud vahendid antakse kõnealuse töö korraldamise eest vastutavate asutuste kasutusse. Komisjon tagab vahendite sihtotstarbelise kasutamise majanduslikult kõige otstarbekamal viisil.

Artikkel 6

Nõukogu sätestab kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal kuue kuu jooksul käesoleva lepingu jõustumisest eeskirjad osamaksude kogumise ja ülekannete, eelarve koostamise ja arengufondi vahendite haldamise kohta.

Artikkel 7

Artiklites 4, 5 ja 6 nimetatud kvalifitseeritud häälteenamus on 67 häält. Liikmesriikide hääled jagunevad järgmiselt:

Belgia	11 häält
Saksamaa	33 häält
Prantsusmaa	33 häält
Itaalia	11 häält
Luksemburg	1 hääl
Madalmaad	11 häält

Artikkel 8

Asutamisõigust laiendatakse igal maal ja territooriumil järk-järgult teiste liikmesriikide kodanikele ja ettevõtjatele, välja arvatud selle liikmesriigi kodanikele ja ettevõtjatele, millel on erilised suhted asjaomase maa või territooriumiga. Nõukogu sätestab käesoleva konventsiooni kohaldamise esimesel aastal kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal selle jõustumise viisi, tagamaks mistahes diskrimineerimise järk-järgulise kaotamise kohta üleminekuperioodi jooksul.

Artikkel 9

Liikmesriikide ning maade ja territooriumide vahelisele kaubandusele kohaldatakse käesoleva lepingu artiklites 133 ja 134 sätestatud tollirežiimi.

Artikkel 10

Liikmesriigid kohaldavad oma kaubandussuhetele maade ja territooriumidega käesoleva konventsiooni kehtivusajal käesoleva lepingu selle peatüki sätteid, mis käsitlevad liikmesriikide vaheliste kvantitatiivsete piirangute kõrvaldamist ja mida liikmesriigid kohaldavad sama perioodi jooksul omavahelistele kaubandussuhetele.

Artikkel 11

1. Igas riigis või territooriumil, kus kehtivad impordikvoodid, muudetakse ühe aasta jooksul pärast käesoleva konventsiooni jõustumist liikmesriikidele, välja arvatud liikmesriigile, millel on asjaomase maa või territooriumiga erilised suhted, avatud kahepoolsed kvoodid üldkvootideks, mis ilma igasuguse diskrimineerimiseta on avatud kõikidele teistele liikmesriikidele. Samast kuupäevast alates tõstetakse neid kvote iga-aastaselt kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 32 ja artikli 33 lõigetega 1, 2, 4, 5, 6 ja 7.

2. Kui mõne liberaliseerimata toote puhul ei ulatu üldkvoot 7%ni asjassepuutuvale maale või territooriumile imporditavast kogumahust, siis hiljemalt ühe aasta jooksul pärast käesoleva konventsiooni jõustumist võetakse kasutusele kvoot, mis on võrdne 7%ga nimetatud impordi kogumahust ning mida tõstetakse iga-aastaselt kooskõlas esimese lõikega.

3. Kui teatud toodete osas ei ole mõnede maadele või territooriumidele impordikvootide avatud, määrab komisjon oma otsusega teistele liikmesriikidele pakutavate kvootide avamise ja nende tõstmise viisi.

Artikkel 12

Kui liikmesriikide kehtestatud impordikvoodid katavad impordi nii nendest riikidest, kellel on maade ja territooriumidega erilised suhted, kui ka impordi asjaomaselt maalt või territooriumilt, kohaldatakse asjaomastelt maadelt ja territooriumidelt imporditud toodetele impordistatistikal

põhinevat üldkvooti. Selline kvoot kehtestatakse ühe aasta jooksul alates käesoleva konventsiooni jõustumisest ning seda tõstetakse vastavalt artikli 10 sätetele.

Artikkel 13

Artikkel 10 ei välista selliste impordi-, ekspordi- või transiidikeeldude või -piirangute kohaldamist, mis on õigustatud kõlbluse, avaliku korra või avaliku julgeoleku seisukohast; seotud inimeste, loomade või taimede elu ja tervise kaitsega, kunstilise, ajaloolise või arheoloogilise väärtusega rahvusliku rikkuse või tööstus- ja kaubandusomandi kaitsega. Sellised keelud või piirangud ei kujuta endast siiski meelevaldse diskrimineerimise vahendit ega kaubanduse varjatud piiramist.

Artikkel 14

Pärast käesoleva konventsiooni kehtivuse lõppemist ning kuni assotsieerimist reguleerivate uute sätete vastuvõtmiseni jäävad maadelt ja territooriumidelt pärinevate toodete impordikvoodid ühelt poolt ning liikmesriikidesse maadelt ja territooriumidelt pärinevate toodete importimiseks teiselt poolt konventsiooni kehtivuse viiendal aastal määratud tasemele. Viienda aasta lõpus kehtivad asutamisõigust puudutavad kokkulepped jäävad samuti jõusse.

Artikkel 15

1. Kolmandatest riikidest Itaaliasse ja Beneluxi maadesse imporditava röstimata kohviubade ning Saksamaa Liitvabariiki imporditavate banaanide tariifikvoodid kehtestatakse kooskõlas käesolevale konventsioonile lisatud protokollidega.

2. Kui käesolev konventsioon kaotab kehtivuse enne uue kokkuleppe sõlmimist, kohaldatakse liikmesriikidele kuni uue kokkuleppe sõlmimiseni banaanide, kakaoubade ja röstimata kohviubade impordi tariifikvooote, mis vastavad teise etapi alguses kehtinud tollimaksule; sellised kvoodid on võrdsed kolmandatest riikidest pärineva impordi mahuga viimase aasta jooksul, mille kohta on olemas statistilised andmed.

Neid kvooote tõstetakse vajadusel vastavalt tarbimise suurenemisele importivates riikides.

3. Liikmesriigid, kellele kohaldatakse vastavalt kolmandatest riikidest röstimata kohviubade ja banaanide impordi käsitlevatele protokollidele röstimata kohviubade ja banaanide impordi tariifikvooote, mis vastavad käesoleva lepingu jõustumisel kehtinud tollimaksule, võivad nõuda, et teises lõigus sätestatud režiimi asemel jäetakse nende toodete tariifikvoodid konventsiooni kehtivuse tähtpäevaks saavutatud tasemele.

Neid kvooote tõstetakse vajadusel vastavalt teise lõike sätetele.

4. Komisjon määrab asjaomaste riikide taotlusel eelnenud lõikudes nimetatud tariifikvootide suuruse.

Artikkel 16

Käesoleva konventsiooni artiklite 1–8 sätteid kohaldatakse Prantsusmaa ülemeredepartemangude ja Alžeeria suhtes.

Artikkel 17

Käesolev konventsioon sõlmitakse viieks aastaks, ilma et see piiraks artiklite 14 ja 15 kohaldamist.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P. H. SPAAK.
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY et d'OPPUERS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN

Käesoleva konventsiooni artiklis 1 nimetatud lisa A

	1. aasta	2. aasta	3. aasta	4. aasta	5. aasta	Kokku
Protsendimäärad	10%	12,5%	16.5%	22.5%	38.5%	100%
Maad	MILJONIT EML ARVESTUSÜHIKUT					
Belgia	7	8.75	11.55	15.75	26.95	70
Saksamaa	20	25	33	45	77	200
Prantsusmaa	20	25	33	45	77	200
Itaalia	4	5	6.60	9	15.40	40
Luksemburg	0.125	0.15625	0.20625	0.28125	0.48125	1.25
Madalmaad	7	8.75	11.55	15.75	26.95	70

Käesoleva konventsiooni artiklis 3 nimetatud lisa B

	1. aasta	2. aasta	3. aasta	4. aasta	5. aasta	Kokku
Protsendimäärad	10%	12.5%	16.5%	22.5%	38.5%	100%
Järgmiste riikide ülemere maad ja - territooriumid	MILJONIT EML ARVESTUSÜHIKUT					
Belgia	3	3.75	4.95	6.75	11.55	30
Prantsusmaa	51.125	63.906	84.356	115.031	196.832	511.25
Itaalia	0.5	0.625	0.825	1.125	1.925	5
Madalmaad	3.5	4.375	5.775	7.875	13.475	35

I.12 PROTOKOLL**bananaide impordi tariifikvoodi kohta***(Brüsseli nomenklatuuri rubriik ex 08.01)*

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale konventsioonile.

1. Alates käesoleva lepingu artikli 23 lõike 1 punktis b sätestatud välise tollimaksu esimesest lähendamisest kuni teise etapi lõpuni antakse Saksamaa Liitvabariigile iga-aastane tollimaksuvaba impordikvoot, mis on 90% 1956. aastal imporditud kogustest, millest on lahutatud käesoleva lepingu artiklis 131 viidatud riikidest ja territooriumidelt toodud kogused.

2. Alates teise etapi lõpust kuni kolmanda etapi lõpuni on kvoot 80% ülal määratletud kogusest.

3. Punktides 1 ja 2 kindlaksmääratud aastakvoote tõstetakse 50% võrra arvutatuna igal eelneval aastal imporditud üldkoguse ja 1956. aastal imporditud koguste vahest.

Kui võrreldes 1956. aastal imporditud kogustega koguimport väheneb, ei tohi ülal sätestatud aastakvoodid ületada 90% iga eelneva aasta impordikogusest punktis 1 nimetatud perioodi jooksul või 80% iga eelneva aasta impordikogusest punktis 2 nimetatud perioodi jooksul.

4. Niipea kui ühist tollitariifistikku kohaldatakse tervikuna, on kvoot 75% 1956. aasta impordikogusest. Seda kvooti tõstetakse vastavalt punkti 3 esimeses lõigus sätestatule.

Kui koguimport on võrreldes 1956. aastal imporditud kogustega vähenenud, siis ei tohi ülal sätestatud aastakvoot ületada 75% iga eelneva aasta impordikogusest.

Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal teha otsuse selle kvoodi tühistamiseks või muutmiseks.

5. 1956. aasta impordikogus, millest on lahutatud käesoleva lepingu artiklis 131 viidatud maadest ja territooriumidelt imporditud kogused, mida tuleb kvoodi arvutamisel eelnevate sätete kohaselt kasutada baasmäärana, on 290 000 tonni.

6. Kui maad ja territooriumid ei ole võimelised tarnima Saksamaa Liitvabariigi nõutud koguseid

täies ulatuses, teatavad asjaomased liikmesriigid oma valmisolekust nõustuda saksa tariifikvoodi vastava tõusuga.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P.H. SPAAK
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY et d'OPPEURS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN

Käesoleva protokolliga allkirjastamise ajal tegi Saksamaa Liitvabariigi täievoliline esindaja oma valitsuse nimel järgmise deklaratsiooni, mille teised täievolilised esindajad teatavaks võtsid:

Saksamaa Liitvabariik teatab oma valmisolekust toetada mistahes meetmeid, mida Saksamaa ettevõtjad ja ühiskond võivad võtta assotsieerunud ülemeremaadest ja territooriumidelt imporditud banaanide müügi edendamiseks liitvabariigis.

Sellel eesmärgil alustatakse äriühingute ning erinevate banaanide tarnimise ja müügiga seotud riikide vahel läbirääkimisi niipea kui võimalik.

I.13 PROTOKOLL **röstimata kohviubade impordi tariifikvootide kohta**

(Brüsseli nomenklatuuri rubriik ex 09.01)

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale konventsioonile.

A. Itaalia

Ülemeremaade ja -territooriumide ühendusega assotsieerimise esimese perioodi jooksul ning pärast tollimaksu esimest muutmist kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 23, kohaldatakse kolmandatest riikidest Itaalia territooriumile imporditud röstimata kohviubade suhtes 1956. aastal Itaaliasse imporditud kogumahuga võrdse aastakvoodi piires käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval kehtinud tollimaksu.

Alates käesoleva lepingu jõustumise järgsest kuuendast aastast kuni teise etapi lõpuni vähendatakse eelmises lõigus sätestatud esialgset kvooti 20% võrra.

Alates kolmanda etapi algusest ja kogu kolmanda etapi ajal on kvoot 50% esialgsest kvoodist.

Nelja aasta jooksul pärast üleminekuperioodi lõppu võib Itaaliasse imporditud röstimata kohviubade tollimaksu jätkuvalt sisse nõuda asjakohasele riigile käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval kehtinud määraga, kuid mitte rohkem kui 20% esialgsest kvoodist.

Komisjon uurib, kas eelmises lõigus sätestatud protsendimäär ja periood on põhjendatud.

Käesoleva lepingu sätteid kohaldatakse imporditud kogustele, mis ületavad ülalpool sätestatud kvote.

B. Beneluxi maad

Alates teise etapi algusest ja kogu teise etapi ajal võib jätkuvalt Beneluxi maade territooriumidele importida kolmandatest riikidest tollimaksuvaba röstimata kohviube määras, mis vastab 85% eelmisel statistikas kajastatud aastal imporditud röstimata kohviubade summaarsele kogusele.

Alates kolmanda etapi algusest ja kogu kolmanda etapi ajal vähendatakse eelmises lõigus viidatud tollimaksuvaba impordi 50 protsendini eelmisel statistikas kajastatud aastal imporditud

rõstimata kohviubade summaarsest kogusest.

Käesoleva lepingu sätteid kohaldatakse imporditud kogustele, mis ületavad ülalpool sätestatud kvoote.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P.H. SPAAK.

ADENAUER.

PINEAU.

Antonio SEGNI.

BECH.

J. LUNS.

J. Ch. SNOY et d'OPPEURS.

HALLSTEIN.

M. FAURE.

Gaetano MARTINO.

Lambert SCHAUS.

J. LINTHORST HOMAN.

I.14 PROTOKOLL Euroopa Kohtu põhikirja kohta

EUROOPA MAJANDUSÜHENDUSE ASUTAMISLEPINGU KÕRGED LEPINGUOSALISED,
SOOVIDES sätestada käesoleva lepingu artikliga 188 ettenähtud Euroopa Kohtu põhikirja,
on määranud sel eesmärgil oma täievolilisteks esindajateks:

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS:

majandusministeeriumi peasekretäri, valitsustevahelise konverentsi
Belgia delegatsiooni juhi parun J. Ch. SNOY et d'OPPEURS'I

SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT:

Saksamaa Liitvabariigi suursaadiku, valitsustevahelise konverentsi
Saksamaa delegatsiooni juhi professor dr Carl Friedrich OPHÜLS'I;

PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT:

õigusteaduse professori, valitsustevahelise konverentsi Prantsusmaa
delegatsiooni juhi asetäitja Robert MARJOLINI;

ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT:

välisministeeriumi aseriigisekretäri, valitsustevahelise konverentsi
Itaalia delegatsiooni juhi V. BADINI CONFALONIERI;

TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOGINNA:

Luksemburgi Suurhertsogiriigi suursaadiku, valitsustevahelise
konverentsi Luksemburgi delegatsiooni juhi Lambert SCHAUSI;

TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA:

valitsustevahelise konverentsi Madalmaade delegatsiooni juhi J. LINTHORST HOMANI,

KES, olles esitanud oma kehtivaks ja vormikohaseks tunnistatud täisvolitused,

on kokku leppinud järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Majandusühenduse
asutamislepingule.

Artikkel 1

Käesoleva lepingu artikliga 4 asutatud Euroopa Kohus moodustatakse ja toimib kooskõlas

käesoleva lepingu ja käesoleva põhikirja sätetega.

I JAOTIS **Kohtunikud ja kohtujuristid**

Artikkel 2

Enne oma kohustuste täitmisele asumist annab iga kohtunik avalikul kohtuistungil vande täita oma kohustusi erapooletult ja kohusetundlikult ning hoida kohtu nõupidamiste saladust.

Artikkel 3

Kohtunikel on kohtulik puutumatus. Kui nad on ametist lahkunud, on neil jätkuvalt puutumatus oma ametiülesannete täitmisel sooritatud tegude, sealhulgas suuliste ja kirjalike avalduste suhtes. Täiskogu istungil võib Euroopa Kohus puutumatus eest võtta.

Kui puutumatus on võetud ja kohtuniku vastu on alustatud kriminaalmenetlust, arutab tema kohtuasja mis tahes liikmesriigis üksnes kohus, kes on pädev kohut mõistma riigi kõrgeima kohtu liikmete üle.

Artikkel 4

Kohtunikud ei või pidada poliitilist ega haldusametikohta.

Nad ei või töötada ühelgi teisel tasustataval ega mittetasustataval ametikohal, kui nõukogu pole selleks erandkorras eriluba andnud.

Oma kohustusi täitma asudes kohustuvad nad pidulikult nii ametiaja jooksul kui ka pärast selle lõppemist austama sellest tulenevaid kohustusi ning eriti oma kohustust käituda ausalt ja diskreetselt, kui neile pärast ametist lahkumist pakutakse teatud ametikohta või soodustusi.

Mis tahes kahtlused selles küsimuses lahendatakse Euroopa Kohtu otsusega.

Artikkel 5

Kui tavaline asendamine või surm välja arvata, lõpevad kohtuniku kohustused ametist lahkumisel.

Ametist lahkumisel esitab kohtunik Euroopa Kohtu presidendile tagasiastumisavalduse edasiandmiseks nõukogu eesistujale. Alates sellisest teadaandmisest vabaneb kohtuniku ametikoht.

Kui ei kohaldata artiklit 6, jääb kohtunik ametisse, niikaua kui tema ametijärglane asub oma kohustusi täitma.

Artikkel 6

Kohtuniku võib ametist tagandada või ilma jätta õigusest saada pensioni või muid seda asendavaid hüvesid üksnes juhul, kui ta Euroopa Kohtu kohtunike ja kohtujuristide üksmeelse arvamuse kohaselt ei vasta enam oma ametikoha nõuetele või ei täida sellest tulenevaid kohustusi. Asjaomane kohtunik ei osale sellisel nõupidamisel.

Kohtusekretär edastab Euroopa Kohtu otsuse assamblee presidendile ja komisjoni presidendile ning teatab sellest nõukogu eesistujale.

Juhul kui kohtunik otsustatakse tema ametikohalt tagandada, vabaneb kohtunikukoht alates viimati nimetatud teatamisest.

Artikkel 7

Kohtunik, kes asendab Euroopa Kohtu liiget, kelle ametiaeg ei ole lõppenud, määratakse ametisse tema eelkäija ülejäänud ametiajaks.

Artikkel 8

Artiklite 2–7 sätteid kohaldatakse kohtujuristide suhtes.

II JAOTIS

Korraldus

Artikkel 9

Kohtusekretär annab Euroopa Kohtu ees vande täita oma kohustusi erapooletult ja kohusetundlikult ning hoida kohtu nõupidamiste saladust.

Artikkel 10

Euroopa Kohus korraldab kohtusekretäri asendamise juhtudel, mil tal pole võimalik kohtuistungil viibida.

Artikkel 11

Et Euroopa Kohus saaks toimida, määratakse selle juurde ametnikud ja muud teenistujad. Need alluvad kohtusekretärile presidendi järelevalve all.

Artikkel 12

Euroopa Kohtu ettepaneku põhjal võib nõukogu ühehäälselt sätestada kaasettekandjate nimetamise ja koostada nende ametijuhendi. Kaasettekandjatelt võidakse kodukorras sätestatud tingimustel nõuda osalemist ettevalmistavates uurimistoimingutes Euroopa Kohtu menetluses olevates asjades ja koostööd ettekandjaks oleva kohtunikuga.

Kaasettekandjad valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ning kellel on vajalik õiguslane kvalifikatsioon; ametisse nimetab nad nõukogu. Nad annavad Euroopa Kohtu ees vande täita oma kohustusi erapooletult ja kohusetundlikult ning hoida kohtu nõupidamiste saladust.

Artikkel 13

Kohtunikelt, kohtujuristidelt ja kohtusekretärielt nõutakse elamist Euroopa Kohtu asukohas.

Artikkel 14

Euroopa Kohus täidab oma ülesandeid pidevalt. Kohtu puhkuste kestuse otsustab Euroopa Kohus, võttes kohaselt arvesse tõiseid vajadusi.

Artikkel 15

Euroopa Kohtu otsused on kehtivad üksnes siis, kui kohtu nõupidamisel osaleb paaritu arv liikmeid. Kohtu täiskogu otsused on kehtivad, kui kohal on viis liiget. Kodade otsused kehtivad üksnes siis, kui kohal on kolm kohtunikku; kui ühel koja kohtunikest ei ole võimalik kohal viibida, võidakse kooskõlas kodukorras sätestatud tingimustega istungile kaasata teise koja kohtunik.

Artikkel 16

Ükski kohtunik ega kohtujurist ei tohi osaleda asja lahendamisel, milles ta on eelnevalt osalenud esindajana või nõustajana või tegutsenud ühe poole advokaadina või milles teda kohtu või uurimiskomisjoni liikmena või muudes ülesannetes on kutsutud arvamust esitama.

Kui kohtunik või kohtujurist mingil erilisel põhjusel leiab, et ta ei tohiks osaleda konkreetse kohtuasja otsustamisel või läbivaatamisel, teatab ta sellest presidendile. Kui president mingil erilisel põhjusel arvab, et mõni kohtunik või kohtujurist ei tohiks konkreetse kohtuasja arutamisel osaleda ega ettepanekuid teha, teatab ta sellest asjaomasele isikule.

Käesoleva artikli kohaldamisel ilmnevad mis tahes raskused lahendatakse Euroopa Kohtu otsusega.

Kohtumenetluse pool ei või taotleda Euroopa Kohtu või selle koja koosseisu muutmist mõne kohtuniku kodakondsuse alusel või seetõttu, et Euroopa Kohtu või koja koosseisus ei ole kõnealuse poole kodakondsusest kohtunikku.

III JAOTIS Menetlus

Artikkel 17

Ühenduse riike ja institutsioone esindab Euroopa Kohtus igaks üksikuks kohtuasjaks määratud esindaja; esindajat võib abistada nõustaja või advokaat, kellel on õigus esineda liikmesriigi kohtus.

Teisi pooli peab esindama advokaat, kellel on õigus esineda liikmesriigi kohtus.

Sellistel esindajatel, nõustajatel ja advokaatidel on kodukorras sätestatud tingimuste kohaselt Euroopa Kohtusse ilmumisel õigused ja puutumatus, mis on neile vajalikud, et sõltumatult oma ülesandeid täita.

Euroopa Kohtusse ilmuvate nõustajate ja advokaatide suhtes on Euroopa Kohtul kodukorras sätestatud tingimustel volitused, mis tavaliselt antakse kohtutele.

Ülikoolide õppejõududel, kes on sellise liikmesriigi kodanikud, mille seadused lubavad neil olla kohtus esindajaks, on Euroopa Kohtus samad õigused, mis on käesoleva artikliga antud advokaatidele, kellel on õigus esineda liikmesriigi kohtus.

Artikkel 18

Euroopa Kohtu menetlus koosneb kahest osast: kirjalikust ja suulisest.

Kirjalik menetlus koosneb avalduste, arvamuste, vastuväidete ning märkuste ja neile antud vastuste, aga ka kõigi kirjalike tõendite ja muude dokumentide või nende tõestatud koopiate edastamisest kohtumenetluse pooltele ja ühenduse institutsioonidele, kelle otsused on vaidlustatud.

Kohtusekretär edastab need kodukorras sätestatud korras ja ajavahemikus.

Suuline menetlus koosneb ettekandjaks oleva kohtuniku esitatud ettekande lugemisest, esindajate, nõustajate ja liikmesriigi kohtus esinema õigustatud advokaatide ning kohtujuristi ettepanekute ärakuulamisest Euroopa Kohtus, aga ka tunnistajate ja ekspertide ärakuulamisest, kui neid on.

Artikkel 19

Asi esitatakse Euroopa Kohtule kohtusekretärile adresseeritud kirjaliku avaldusega. Avalduses sisalduvad avalduse esitaja nimi ja alalise elu- või asukoha aadress ning allakirjutanu amet, poole nimi, kelle vastu avaldus esitatakse, vaidluse sisu, nõudmised ja lühike ülevaade avalduse aluseks olevatest asjaoludest.

Avaldusele lisatakse vajaduse korral meede, mille tühistamist taotletakse, või käesoleva lepingu artiklis 175 osutatud asjaoludel dokumentaalselt tõestatud kuupäev, mil institutsioonilt nõuti toimingute tegemist kooskõlas nimetatud artikliga. Kui dokumente ei esitata koos avaldusega, palub kohtusekretär asjaomasel poolel esitada need mõistliku tähtaja jooksul, kuid sel puhul ei aegu poole õigused isegi juhul, kui sellised dokumendid esitatakse pärast menetluse algatamise tähtaja möödumist.

Artikkel 20

Käesoleva lepingu artikliga 177 reguleeritud kohtuasjade puhul teatab liikmesriigi kohus, kes peatab menetluse ja annab asja Euroopa Kohtusse, oma otsusest Euroopa Kohtule. Siis teatab kohtusekretär otsusest pooltele, liikmesriikidele ja komisjonile, samuti nõukogule, kui akt, mille kehtivus või tõlgendamine on vaidluse all, pärineb nõukogult.

Kahe kuu jooksul alates sellest teatamisest on pooltel, liikmesriigil, komisjonil ja vajaduse korral ka nõukogul õigus esitada Euroopa Kohtule seisukohti või kirjalikke märkusi.

Artikkel 21

Euroopa Kohus võib pooltelt nõuda kõikide dokumentide esitamist ja kogu teabe andmist, mida ta peab soovitavaks. Mis tahes keeldumine võetakse ametlikult teatavaks.

Euroopa Kohus võib nõuda ka liikmesriikidelt ja institutsioonidelt, mis ei ole kohtumenetluse pooled, kogu teavet, mida kohus peab menetluses vajalikuks.

Artikkel 22

Euroopa Kohus võib omal valikul igale üksikisikule, organile, ametiasutusele, komiteele või organisatsioonile igal ajal usaldada ülesande anda eksperdiarvamus.

Artikkel 23

Tunnistajaid võib ära kuulata kodukorras sätestatud tingimustel.

Artikkel 24

Kohtusse ilmumata jäänud tunnistajate suhtes on Euroopa Kohtul volitused, mis tavaliselt antakse kohtutele, ning ta võib määrata rahatrahve kodukorras sätestatud tingimustel.

Artikkel 25

Tunnistajaid ja eksperte võib ära kuulata vande all, mis antakse kodukorras sätestatud viisil või tunnistaja või eksperdi elukohariigi õigusaktides sätestatud viisil.

Artikkel 26

Euroopa Kohus võib anda korralduse, et tunnistaja või eksperdi kuulaks ära tema alalise elukoha järgne kohus.

Korraldus saadetakse täitmiseks pädevale kohtule kodukorras sätestatud tingimustel. Vastavalt õigusabitaotlusele koostatud dokumendid tagastatakse Euroopa Kohtule samadel tingimustel.

Kulud katab Euroopa Kohus, ilma et see piiraks õigust kulusid välja nõuda pooltelt, kui see on asjakohane.

Artikkel 27

Liikmesriik käsitleb tunnistaja või eksperdi vande murdmist samal viisil nagu siis, kui rikkumine oleks toime pandud liikmesriigi tsiviilasju lahendavas kohtus. Euroopa Kohtu nõudmisel esitab asjaomane liikmesriik õiguserikkuja vastu oma pädevas kohtus süüdistuse.

Artikkel 28

Kohtuistung on avalik, kui Euroopa Kohus omal algatusel või poolte avalduse alusel tõsistel põhjustel ei otsusta teisiti.

Artikkel 29

Istungi jooksul võib Euroopa Kohus küsitleda eksperte, tunnistajaid ja pooli endid. Viimased võivad siiski Euroopa Kohtu poole pöörduda üksnes oma esindajate vahendusel.

Artikkel 30

Iga kohtuistung protokollitakse ning protokollile kirjutavad alla president ja kohtusekretär.

Artikkel 31

Läbivaatamisele tulevate kohtuasjade nimekirja koostab president.

Artikkel 32

Euroopa Kohtu nõupidamised on salajased ja jäävad salajaseks.

Artikkel 33

Kohtuotsustes sedastatakse põhjused, millel need rajanevad. Neis näidatakse nõupidamisest osa võtnud kohtunike nimed.

Artikkel 34

Kohtuotsustele kirjutavad alla president ja kohtusekretär. Need loetakse ette avalikul kohtuistungil.

Artikkel 35

Euroopa Kohus langetab otsuse kohtukulude asjus.

Artikkel 36

Euroopa Kohtu president võib lihtmenetluse korras, mis vajaduse korral võib erineda mõnest käesolevas põhikirjas sisalduvast eeskirjast ja mis sätestatakse kodukorras, langetada otsuse kohaldamise peatamise avalduste kohta, nagu on sätestatud käesoleva lepingu artiklis 185, või ette kirjutada ajutisi meetmeid vastavalt artiklile 186 või peatada täitmise kooskõlas artikli 192 viimase lõiguga.

Kui presidendil pole võimalik kohal viibida, asendab teda teine kohtunik kodukorras sätestatud tingimustel.

Presidendi või teda asendava kohtuniku otsus on ajutine ega mõjuta mingil viisil Euroopa Kohtu sisulist otsust.

Artikkel 37

Ühenduse liikmesriigid ja institutsioonid võivad Euroopa Kohtus läbivaatamisel olevates kohtuasjades menetlusse astuda.

Sama õigus on igal isikul, kes tõendab oma huvi Euroopa Kohtusse esitatud kohtuasja tulemuste vastu, välja arvatud liikmesriikidevahelistes, ühenduse institutsioonide vahelistes või liikmesriikide ja ühenduse institutsioonide vahelistes kohtuasjades.

Menetlusse astumise avalduses esitatavad nõudmised piirduvad ühe poole nõudmiste toetamisega.

Artikkel 38

Kui nõuetekohaselt kohtukutse saanud kostja ei esita kirjalikku vastust enda kaitseks, tehakse tagaseljaotsus tema kahjuks. Otsuse vastu võib esitada vastuväite ühe kuu jooksul alates selle teatavaks tegemisest. Vastuväitel ei ole tagaseljaotsuse täitmist peatavat toimet, kui Euroopa Kohus ei otsusta teisiti.

Artikkel 39

Liikmesriigid, ühenduse institutsioonid ning teised füüsilised ja juriidilised isikud võivad kodukorras sätestatavatel juhtudel ja tingimustel kolmandate isikutena menetlusse astuda, et vaidlustada ilma neid ära kuulamata tehtud kohtuotsus, kui otsus piirab nende õigusi.

Artikkel 40

Kui kohtuotsuse mõte või ulatus on kahtluse all, annab Euroopa Kohus mis tahes huvitatud menetlusosalise või ühenduse institutsiooni avalduse alusel selle tõlgenduse.

Artikkel 41

Avalduse kohtuotsuse teistmiseks võib Euroopa Kohtule esitada üksnes sellise seiga teadasaamisel, mis oma olemuselt on otsustav ja mis otsuse langetamise ajal ei olnud Euroopa Kohtule ega teistmist taotlevale poolele teada.

Teistmist alustatakse Euroopa Kohtu otsusega, milles selgesõnaliselt sedastatakse uue seiga olemasolu, tunnistatakse, et selle olemus lubab võtta asja teistmisele, ja kuulutatakse avaldus selle alusel vastuvõetavaks.

Avaldust kohtuotsuse teistmiseks ei saa esitada pärast kümne aasta möödumist kohtuotsuse kuupäevast.

Artikkel 42

Ajapikenduse andmine seoses suurte vahemaadega määratakse kodukorras.

Tähtaja möödumise tagajärjel ei piirata kellegi õigusi, kui asjaomane pool tõestab ettenägematute asjaolude või vääramatute jõu olemasolu.

Artikkel 43

Ühenduse lepinguvälise vastutusega seotud asjade aegumistähtaeg on viis aastat vastutuse

aluseks olevast sündmusest. Aegumistähtaeg katkeb, kui Euroopa Kohtus algatatakse menetlus või kui enne sellist menetlust esitab kannatanud pool avalduse asjakohasele ühenduse institutsioonile. Viimasel juhul tuleb menetlus algatada kahe kuu jooksul, nagu on sätestatud artiklis 173; vajaduse korral kohaldatakse artikli 175 teise lõigu sätteid.

Artikkel 44

Käesoleva lepingu artiklis 188 sätestatud Euroopa Kohtu kodukord sisaldab peale käesoleva põhikirjaga ettenähtud sätete sätteid, mis on vajalikud selle kohaldamiseks ja vajaduse korral selle täiendamiseks.

Artikkel 45

Nõukogu võib ühehäälselt teha käesoleva põhikirja sätetes selliseid kohandusi, mida võivad nõuda nõukogu poolt kooskõlas käesoleva lepingu artikli 165 viimase lõiguga tarvitusele võetud meetmed.

Artikkel 46

Kohe pärast vande andmist valib nõukogu eesistuja loosi teel need kohtunikud ja kohtujuristid, kelle ametiaeg lõppeb kooskõlas käesoleva lepingu artikli 167 teise ja kolmanda lõiguga pärast esimese kolme aasta möödumist.

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

Seitsmeteistkümnendal aprillil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Brüsselis.

J. Ch. SNOY et d'OPPUERS

C.F. OPHÜLS

Robert MARJOLIN

Vittorio BADINI CONFALONIERI

Lambert SCHAUS

J. LINTHORST HOMAN

I.15 Euroopa Majandusühenduse privileegide ja immunitetide PROTOKOLL

Euroopa majandusühenduse asutamislepingu kõrged lepinguosalised,

ARVESTADES, et kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 218, on ühendusel liikmesriikide territooriumil oma ülesannete täitmiseks vajalikud privileegid ja immunitetid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud eraldi protokollis.

VÖTTES ARVESSE samuti , et kooskõlas Euroopa Investeerimispannga põhikirja artikliga 28 on Euroopa Investeerimispangal privileegid ja immunitetid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud eelmises lõigus nimetatud protokollis,

ON NIMETANUD käesoleva protokolliga koostamisel oma täievolilisteks esindajateks:

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS:

majandusministeeriumi peasekretäri, valitsustevahelise konverentsi Belgia delegatsiooni juhi parun J. Ch. SNOY et d'OPPUERS'I

SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT:

Saksamaa Liitvabariigi suursaadiku, valitsustevahelise konverentsi Saksamaa delegatsiooni juhi professor dr Carl Friedrich OPHÜLS'I;

PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT:

õigusteaduse professori, valitsustevahelise konverentsi Prantsusmaa

delegatsiooni juhi asetäitja Robert MARJOLINI;

ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT:

välisministeeriumi aseriigisekretäri, valitsustevahelise konverentsi Itaalia delegatsiooni juhi V. BADINI CONFALONIERI;

TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOGINNA:

Luksemburgi Suurhertsogiriigi suursaadiku, valitsustevahelise konverentsi Luksemburgi delegatsiooni juhi Lambert SCHAUSI;

TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA:

valitsustevahelise konverentsi Madalmaade delegatsiooni juhi J. LINTHORST HOMANI,

KES, olles esitanud oma kehtivaks ja vormikohaseks tunnistatud täisvolitused,

on kokku leppinud järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingule.

1. PEATÜKK

Ühenduse omand, vara ja tegevus

Artikkel 1

Ühenduse ruumid ja ehitised on puutumatud. Neid ei või läbi otsida, arestida, konfiskeerida ega sundvõõrandada. Ühenduse omandi ja vara suhtes ei kehti Euroopa Kohtu loata ükski haldus- ega õiguslik piirang.

Artikkel 2

Ühenduse arhiivid on puutumatud.

Artikkel 3

Ühendus, tema vara, tulud ja muu omand on vabastatud kõikidest otsestest maksudest.

Alati kui võimalik, võtavad liikmesriikide valitsused asjakohased meetmed, et hüvitada või tagastada vallas- ja kinnisvara hinnas sisalduvad kaudsed maksud ja müügimaksud, kui ühendus teeb ametlikuks kasutuseks ulatuslikke oste, mille hind sisaldab selliseid makse. Neid sätteid ei kohaldata, kui nende mõjul ühenduse piires kahjustataks konkurentsi.

Vabastus ei kehti maksude ja tasude suhtes, mis katavad üksnes kommunaalteenuste kulud.

Artikkel 4

Ühendus on vabastatud kõikidest tollimaksudest, impordi- ja ekspordikeeldudest ning impordi- ja ekspordipiirangutest ametlikuks kasutuseks mõeldud kaupade puhul; riigi territooriumil, kuhu need kaubad on selliselt imporditud, ei võõrandata neid tasu eest ega tasuta, välja arvatud tingimustel, mille on heaks kiitnud selle riigi valitsus.

Samuti on ühenduse väljaanded vabastatud tollimaksudest, impordi- ja ekspordikeeldudest ning impordi- ja ekspordipiirangutest.

2. PEATÜKK

Side ja reisiluba (Laissez-Passer)

Artikkel 5

Ühenduse institutsioonidele võimaldatakse ametlikuks sidepidamiseks ja kõikide oma dokumentide edastamiseks iga liikmesriigi territooriumil sama kord, mille see riik tagab diplomaatilistele esindustele.

Ühenduse institutsioonide ametlikku kirjavahetust ja muid ametlikke teateid ei tsenseerita.

Artikkel 6

Ühenduse institutsioonide presidendid võivad ühenduse institutsioonide liikmetele ja teenistujatele väljastada nõukogu kehtestatud vormis reisiloa (laissez-passer), mida liikmesriikide ametiasutused tunnustavad kehtiva reisidokumentina. Neid reisilube väljastatakse ametnikele ja muudele teenistujatele tingimustel, mis on ette nähtud käesoleva lepingu artiklis 212 sätestatud ühenduse ametnike personalieeskirjades ja muude teenistujate teenistustingimustes.

Komisjon võib sõlmida lepinguid nende reisilubade tunnustamiseks kehtivate reisidokumentidena kolmandate riikide territooriumil.

3. PEATÜKK **Assamblee liikmed**

Artikkel 7

Assamblee istungipaika sõitvate või sealt lahkuvate assamblee liikmete vaba liikumise suhtes ei kehtestata ühtegi haldus- ega muud piirangut.

Tolli- ja valuutakontrolli suhtes võimaldatakse assamblee liikmetele:

a) nende oma valitsuse poolt samad soodustused, mis välismaal ajutisel ametilähetusel olevatele kõrgetele ametnikele;

b) teiste liikmesriikide valitsuste poolt samad soodustused, mis välisriikide valitsuste esindajatele ajutisel ametilähetusel.

Artikkel 8

Assamblee liikmeid ei või üle kuulata, neid kinni pidada ega neid kohtumenetlusele allutada nende poolt oma kohustuste täitmisel avaldatud arvamuste või antud häälte tõttu.

Artikkel 9

Assamblee istungjärkude ajal on assamblee liikmetel:

a) oma riigi territooriumil samasugune immunitet nagu selle riigi parlamendi liikmetel;

b) teise liikmesriigi territooriumil immunitet kinnipidamise ja kohtumenetluse suhtes.

Assamblee liikmete immunitet kehtib ka siis, kui nad sõidavad assamblee istungipaika ja sealt tagasi.

Immuniteedile ei saa tugineda, kui assamblee liige tabatakse õiguserikkumiselt, ning see ei takista assambleel kasutamast õigust tühistada oma liikme immunitet.

4. PEATÜKK **Euroopa Ühenduse institutsioonide töös osalevad** **liikmesriikide esindajad**

Artikkel 10

Ühenduse institutsioonide töös osalevatele liikmesriikide esindajatele, nende nõuandjatele ja tehnilistele asjatundjatele võimaldatakse oma kohustusi täites ning kohtumispäika ja sealt tagasi sõites tavapärased privileegid, immunitetid ja soodustused.

Käesolev artikkel kehtib samuti ühenduse konsultatiivorganite kohta.

5. PEATÜKK **Ühenduse ametnikud ja muud teenistujad**

Artikkel 11

Iga liikmesriigi territooriumil on käesoleva lepingu artiklis 212 nimetatud ühenduse ametnikel ja muudel teenistujatel nende kodakondsusest olenemata järgmised privileegid ja immunitetid:

a) vastavalt käesoleva lepingu artiklite 179 ja 215 sätetele, kohtulik puutumatus ametiülesannete täitmisel sooritatud tegude, sealhulgas suuliste ja kirjalike avalduste suhtes;

neile jääb see puutumatus ka pärast nende ametist lahkumist.

b) teenistujate, nende abikaasade ja neist sõltuvate pereliikmete puhul ei kehti sisserändepiirangud ega välismaalaste registreerimise formaalsused;

c) valuutaeeskirjade suhtes on neil samad soodustused, mis tavapäraselt võimaldatakse rahvusvaheliste organisatsioonide ametnikele;

d) õigus selles riigis esmakordsel ametisseasumisel tollimaksuvabalt riiki tuua oma mööbel ja muu vallasvara ning õigus oma mööbel ja muu vallasvara tollimaksuvabalt sellest riigist taas välja viia, kui nende ametikohustused selles riigis lõpevad; mõlemal juhul vastavalt tingimustele, mida peab vajalikuks selle riigi valitsus, kus seda õigust kasutatakse;

e) õigus tollimaksuvabalt riiki tuua isiklikuks kasutamiseks mõeldud auto, mis on omandatud riigis, kus nad viimati elasid, või riigis, mille kodakondsed nad on, selle riigi siseturul valitsevate tingimuste kohaselt, ning see auto tollimaksuvabalt sellest riigist taas välja viia; mõlemal juhul vastavalt tingimustele, mida peab vajalikuks asjaomase riigi valitsus.

Artikkel 12

Kooskõlas tingimuste ja menetlusega, mille on kinnitanud nõukogu komisjoni ettepanekute põhjal, mis tuleb esitada ühe aasta jooksul käesoleva lepingu jõustumisest, on ühenduse ametnikud ja muud teenistujad kohustatud maksma ühendusele maksu töö- ja muudelt tasudelt, mida ühendus neile maksab.

Töö- ja muud tasud, mida ühendus neile maksab, on vabastatud riigimaksudest.

Artikkel 13

Tulumaksu, omandimaksu ja pärandimaksu rakendamisel ning ühenduse liikmesriikide vahel sõlmitud topeltmaksustamise vältimist käsitlevate konventsioonide kohaldamisel loetakse, et ühenduse ametnikud ja muud teenistujad, kes üksnes oma kohustuste täitmiseks ühenduse teenistuses asuvad elama liikmesriigi territooriumile, mis nende ühenduse teenistusse astudes ei ole maksustav elukohariik, nii nende tegelikus elukohariigis kui ka maksustavas elukohariigis on säilitanud oma elukoha viimati nimetatud riigis, tingimusel et see riik on ühenduse liige. See säte kehtib ka abikaasa kohta, kui abikaasa ei tegutse iseseisvalt tasustataval töökohal, ning käesolevas artiklis nimetatud isikute ülalpidamisel ja hoole all olevate laste kohta.

Eelmises lõigus nimetatud isikutele kuuluv vallasvara, mis asub selle riigi territooriumil, kus nad viibivad, on selles riigis vabastatud pärandimaksust; pärandimaksu suurust määrares loetakse selline vara nende isikute maksustavas elukohariigis asuvaks, arvestades kolmandate riikide õigusi ja topeltmaksustamist käsitlevate rahvusvaheliste konventsioonide võimalikku kohaldamist.

Käesoleva artikli sätete kohaldamisel ei arvestata sellist elukohta, mis on seotud üksnes kohustuste täitmisega muude rahvusvaheliste organisatsioonide teenistuses.

Artikkel 14

Nõukogu kinnitab komisjoni ettepaneku põhjal, mis tuleb esitada ühe aasta jooksul käesoleva lepingu jõustumisest, ühehäälselt ühenduse ametnike ja muude teenistujate sotsiaalkindlustustagatiste kava.

Artikkel 15

Komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist teiste asjaomaste institutsioonidega määrab nõukogu kindlaks ühenduse ametnike ja muude teenistujate kategooriad, kelle kohta osaliselt või täielikult kehtivad artikli 11, artikli 12 teise lõigu ja artikli 13 sätted.

Liikmesriikide valitsustele teatatakse korrapäraselt sellistesse kategooriatesse kuuluvate ametnike ja muude teenistujate nimed, ametinimetused ja aadressid.

6. PEATÜKK

Euroopa Ühenduse juurde akrediteeritud kolmandate riikide esinduste privilegid ja immuunitedid

Artikkel 16

Liikmesriik, mille territooriumil on ühenduse institutsiooni asukoht, annab kolmandate riikide esindustele, mis on akrediteeritud ühenduse juurde, tavapärased diplomaatilised immuuniteedid ja privileegid.

7. PEATÜKK Üldsätted

Artikkel 17

Ühenduse ametnikele ja muudele teenistujatele antakse privileegid, immuuniteedid ja soodustused üksnes ühenduse huvides.

Iga ühenduse institutsioon peab ametnikule või muule teenistujale antud immuuniteedi tühistama alati, kui kõnealune institutsioon leiab, et sellise immuuniteedi tühistamine ei ole vastuolus ühenduse huvidega.

Artikkel 18

Käesoleva protokolliga kohaldamisel teevad ühenduse institutsioonid koostööd asjaomaste liikmesriikide vastutavate ametiasutustega.

Artikkel 19

Artiklid 11–14 ja 17 on kohaldatavad komisjoni liikmete suhtes.

Artikkel 20

Artiklid 11–14 ja 17 on kohaldatavad Euroopa Kohtu kohtunike, kohtujuristide, kohtusekretäri ja kaasettekandjate suhtes, ilma et eelöeldu piiraks Euroopa Kohtu põhikirja protokolliga kohtunike ja kohtujuristide kohtulikku puutumatust käsitleva artikli 3 sätete kohaldamist.

Artikkel 21

Ilma et see piiraks Euroopa Investeerimispanka põhikirja käsitleva protokolliga sätete kohaldamist, kohaldatakse käesolevat protokolliga ka Euroopa Investeerimispanka, selle organite liikmete, selle personali ning selle tegevuses osalevate liikmesriikide esindajate suhtes.

Peale selle on Euroopa Investeerimispank vabastatud mis tahes kujul maksustamisest või muust sellelaadsest kohustusest tema kapitali suurenemise korral ning mitmesugustest formaalsustest, mida võidakse sellega siduda riigis, kus on kõnealuse panga alaline asukoht. Samamoodi ei anna Euroopa Investeerimispanka tegevuse lõpetamine või likvideerimine alust maksustamiseks. Lõpuks, panga ja selle institutsioonide põhikirjalist tegevust ei maksustata käibemaksuga.

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

Seitsmeteistkümnendal aprillil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Brüsselis.

J. Ch. SNOY et d'OPPUERS

C. F. OPHÜLS

Robert MARJOLIN

Vittorio BADINI

Lambert SCHAUS

J. LINTHORST HOMAN

KONVENTSI OON

**Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu muutmiseks,
et luua asutamislepingu neljandas osas määratletud assotsieerimise erisüsteem
Hollandi Antillide suhtes kohaldamiseks**

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS, SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT, PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT, ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT, TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOGINNA, TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA –

VÕTTES ARVESSE Roomas 25. märtsil 1957. aastal allkirjastatud Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut ning samal päeval nende valitsuste poolt tehtud tahteavaldust seoses Hollandi Antillide ühendusega assotsieerimisega, mis on lisatud ühisturu ja Euratomi valitsustevahelise konverentsi lõppaktile,

SOOVIDES kohaldada Madalmaade Kuningriigi taotlusel Hollandi Antillide Euroopa Majandusühendusega majandusliku assotsieerimise suhtes asutamislepingu neljandas osas määratletud erisüsteemi koos erisätetega, mis käsitlevad Hollandi Antillides rafineeritud naftasaaduste impordi ühendusse,

VÕTTES ARVESSE nõukogu 22. oktoobri 1962. aasta pooldavat arvamust, milleni jõuti pärast konsulteerimist assamblee ja komisjoniga,

ON OTSUSTANUD muuta sellel eesmärgil Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut vastavalt sellele artiklile 236 ning on selleks määranud oma täievolilisteks esindajateks:

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS:

välisminister Henri FAYAT’;

SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT:

välisminister Rolf LAHRI;

PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT:

suursaadiku, konverentsil osaleva Prantsuse delegatsiooni presidendi Jean-Marc BOEGNER’;

ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT:

asevälisminister Carlo RUSSO;

TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOGINNA:

valitsuse aseesimehe ja välisministri Eugène SCHAUSI;

TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA:

välisminister H. R. VAN HOUTENI;

Hollandi Antillide täievoliline minister W. F. M. LAMPE,

KELLE kutsus kokku Euroopa Majandusühenduse Nõukogu eesistuja ning kes on esitanud oma kehtivaks ja vormikohaseks tunnistatud täisvolitused,

ON KOKKU LEPPINUD järgmises.

Artikkel 1

Hollandi Antillid kantakse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu IV lisas olevasse nimekirja. Seetõttu lõpetatakse selle riigi suhtes protokolliga kohaldamine, milles käsitletakse teatavatest maadest pärinevaid ja sealt toodud kaupu, mille suhtes kohaldatakse liikmesriiki importimisel erirežiimi.

Mis puudutab suhteid ühelt poolt Hollandi Antillide ning teiselt poolt liikmesriikide ja ülemereterritooriumide vahel, kohaldatakse selle maa suhtes süsteemi, mis tuleneb asutamislepingu kohaldamisest käesoleva konventsiooni jõustumise päeval ning mis edaspidi tuleneb sellest ülemeremaade ja -territooriumide suhtes.

Artikkel 2

Protokollidele, mis on lisatud Euroopa Majandusühenduse asutamislepingule, lisatakse asutamislepingu lahutamatu osana järgmine protokoll: "Protokoll Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste Euroopa Ühendusse importimise kohta", mille tekst lisatakse käesolevale

konventsioonile.

Artikkel 3

Käesoleva konventsiooni ratifitseerivad kõrged lepinguosalised kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Itaalia Vabariigi valitsusele.

Käesolev konventsioon jõustub viimase allakirjutanud riigi poolt ratifitseerimiskirja hoiuleandmisele järgneva kuu esimesel päeval. Kuid kui hoiuleandmine toimub vähem kui viisteist päeva enne järgmise kuu algust, lükatakse konventsiooni jõustumine edasi ratifitseerimiskirja hoiuleandmisele järgneva teise kuu esimese päevani.

Artikkel 4

Käesolev konventsioon, mille originaal on koostatud saksa, prantsuse, itaalia ja hollandi keeles, kusjuures kõik neli teksti on võrdselt autentset, antakse hoiule Itaalia Vabariigi valitsuse arhiivi. Itaalia Vabariigi valitsus edastab tõestatud koopia kõigi teiste allakirjutanud riikide valitsustele.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale konventsioonile alla kirjutanud.

Kolmeteistkümnendal novembril tuhande üheksasaja kuuekümnel teisel aastal Brüsselis.

H. FAYAT

R. LAHR

J. M. BOEGNER

C. RUSSO

E. SCHAUS

H. R. VAN HOUTEN, W. F. M. LAMPE

PROTOKOLL

Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste Euroopa Majandusühendusse importimise kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED –

SOOVIDES täpsustada üksikasju kaubandussüsteemi kohta, mida kohaldatakse Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste importimisel Euroopa Majandusühendusse,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse sellele asutamislepingule.

Artikkel 1

Käesolevat protokollit kohaldatakse liikmesriikides kasutamiseks imporditud naftasaaduste suhtes, mis kuuluvad Brüsseli nomenklatuuri rubriikidesse 27.10, 27.11, 27.12, ex 27.13 (parafiin, nafta- või põlevkiviõli ja parafiinijäägid) ja 27.14.

Artikkel 2

Liikmesriigid kohustuvad andma käesolevas protokollis sätestatud tingimustel Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaadustele tollisoodustused, mis tulenevad Hollandi Antillide assotsieerimisest ühendusega. Need sätted jäävad jõusse hoolimata sellest, milliseid päritolureegleid kohaldavad liikmesriigid.

Artikkel 3

1. Kui komisjon teeb liikmesriigi taotlusel või omal algatusel kindlaks, et Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste import ühendusse eespool artiklis 2 ettenähtud süsteemi kohaselt tekitab tõelisi raskusi ühe või mitme liikmesriigi turul, otsustab ta, et kõnealused liikmesriigid kehtestavad, suurendavad või taaskehtestavad nimetatud impordile tollimaksu sellises ulatuses ja selliseks ajavahemikuks, nagu on vaja olukorra lahendamiseks. Selliselt kehtestatud,

suurendatud või taaskehtestatud tollimaksumäär ei tohi ületada samade toodete puhul kolmandate riikide suhtes kohaldatavat tollimaksu.

2. Lõike 1 sätteid võib kohaldada igal juhul, kui Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste import ühendusse tõuseb kahe miljoni tonnini aastas.

3. Nõukogule teatatakse otsustest, mida komisjon teeb vastavalt lõigetele 1 ja 2, kaasa arvatud need, mille eesmärk on liikmesriigi taotlus tagasi lükata. Nõukogu võtab selles küsimuses ükskõik millise liikmesriigi taotlusel vastutuse enda peale ja võib neid otsuseid igal ajal kvalifitseeritud häälteenamusega muuta või tühistada.

Artikkel 4

1. Kui liikmesriik leiab, et Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste import otse või teiste liikmesriikide kaudu eespool artiklis 2 ettenähtud süsteemi kohaselt tekitab tema turul tõelisi raskusi ja et nende kõrvaldamiseks on vaja võtta viivitamata meede, võib see liikmesriik omal algatusel teha otsuse kohaldada neile importkaupadele tollimakse, mille määr ei tohi ületada samade toodete puhul kolmandate riikide suhtes kohaldatavat tollimaksu. Liikmesriik teatab oma otsusest komisjonile, kes ühe kuu jooksul otsustab, kas selle riigi meetmeid jätkatakse või tuleb need muuta või tühistada. Komisjoni sellise otsuse suhtes kohaldatakse artikli 3 lõike 3 sätteid.

2. Kui Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste import ühte või mitmesse EMÜ otse või teiste liikmesriikide kaudu eespool artiklis 2 ettenähtud süsteemi kohaselt ületab ühe kalendriaasta jooksul käesoleva protokolli lisas märgitud tonnaa_i, loetakse meetmed, mida see liikmesriik või liikmesriigid lõike 1 alusel jooksvaks aastaks võtavad, õigustatuks; kui komisjon on kinnitatud tonnaa_i ületamises veendunud, võtab ta kõnealused meetmed arvesse. Niisugusel juhul hoiduvad teised liikmesriigid selle küsimuse vormikohasest esitamisest nõukogule.

Artikkel 5

Kui ühendus otsustab kohaldada naftasaadustele koguselisi piiranguid, olenemata sellest, kust need on imporditud, võib neid piiranguid kohaldada ka selliste Hollandi Antillidelt imporditud saaduste suhtes. Sel juhul antakse Hollandi Antillidele kolmandate riikidega võrreldes soodusre_iim.

Artikkel 6

1. Komisjon vaatab pärast konsulteerimist assamblee ja komisjoniga ühehäälselt läbi artiklite 2–5 sätteid, kui naftasaadustele kolmandatest riikidest ja assotsieerunud riikidest võetakse vastu ühine päritolumääratlus või kui kõnealuste saaduste kohta tehakse otsuseid ühise kaubanduspoliitika raames või kui kehtestatakse ühine energiapoliitika.

2. Kui toimub niisugune läbivaatamine, tuleb Hollandi Antillide kasuks igal juhul säilitada sobival kujul ja naftasaaduste 2,5 miljoni tonnise miinimumkoguse suhtes samaväärsed soodustused.

3. Ühenduse kohustused käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud samaväärsete soodustuste suhtes võidakse vajaduse korral jaotada riikide vahel, võttes arvesse käesoleva protokolli lisas näidatud tonnaa_i.

Artikkel 7

Käesoleva protokolli rakendamisel vastutab komisjon Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste liikmesriikidesse importimise tava järgimise eest. Vastavalt komisjoni soovitatud haldustingimustele edastavad liikmesriigid kogu selleks vajaliku teabe komisjonile, kes hoolitseb selle levitamise eest.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

Kolmeteistkümnendal novembril tuhande üheksasaja kuuekümne teisel aastal Brüsselis.

H. FAYAT

R. LAHR

J. M. BOEGNER

C. RUSSO

E. SCHAUS

H. R. VAN HOUTEN, W. F. M. LAMPE

Protokolli lisa

Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste importi Euroopa Majandusühendusse käsitleva protokolli artikli 4 lõike 2 rakendamiseks on kõrged lepinguosalisel otsustanud, et Antillidelt imporditud naftasaaduste 2 miljoni tonnine kogus jagatakse liikmesriikide vahel järgmiselt:

Saksamaa	625 000 tonni
Belgia/Luksemburgi majandusliit	200 000 tonni
Prantsusmaa	75 000 tonni
Itaalia	100 000 tonni
Madalmaad	1 000 000 tonni

LÕPPAKT

TEMA MAJESTEEDI BELGLASTE KUNINGA,

SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENDI,

PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENDI,

ITAALIA VABARIIGI PRESIDENDI,

TEMA KUNINGLIKU KÕRGUSE LUKSEMBURGI SUURHERTSOGINNA,

TEMA MAJESTEEDI MADALMAADE KUNINGANNA

täievolilised esindajad, kes kogunesid Brüsselis 13. novembril 1962. aastal liikmesriikide valitsuste esindajate konverentsil, muutmaks Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut vastavalt selle artiklile 236,

ON VÕTNUD AMETLIKULT TEATAVAKS järgmised dokumendid:

- Madalamaade Kuningriigi valitsuse 4. juunil 1962. aastal nõukogule esitatud asutamislepingu muutmise eelnõu, et luua asutamislepingu neljandas osas määratletud assotsieerimise erisüsteem Hollandi Antillide suhtes kohaldamiseks,
- assamblee 19. oktoobril 1962. aastal vastuvõetud arvamus,
- Euroopa Majandusühenduse Komisjoni 10. septembri 1962. aasta arvamus,
- Euroopa Majandusühenduse Nõukogu 22. oktoobri 1962. aasta arvamus, milles toetatakse liikmesriikide valitsuste esindajate konverentsi kohtumist seoses Hollandi Antillide assotsieerimisega Euroopa Majandusühendusega,

ON VASTU VÕTNUD järgmised dokumendid:

- konventsioon Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu muutmiseks, et luua asutamislepingu neljandas osas määratletud assotsieerimise erisüsteem Hollandi Antillide suhtes kohaldamiseks,
- protokoll Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste Euroopa Majandusühendusse importimise kohta ja selle protokolli lisa.
- Kõnealuste dokumentide allkirjastamise ajal võttis konverents vastu järgmised

deklaratsioonid:

- deklaratsioon kaubandussüsteemi kohta Hollandi Antillide ja assotsieerunud ülemeremaade vahel:

Pidades silmas komisjoni nõukogule esitatud arvamust on liikmesriikide valitsuste esindajad kokku leppinud, et Hollandi Antillide ja assotsieerunud ülemeremaade vaheline kaubandussuhete süsteem määratakse kindlaks kokkuleppel nende riikidega.

- Deklaratsioon Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste ühendusse importimise lõpliku süsteemi kohta:

Liikmesriikide valitsuste esindajad nõustuvad, et Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste importi Euroopa Majandusühendusse käsitleva protokollis artiklis 6 sätestatud lõpliku süsteemi kindlaksmääramisel võetakse arvesse vajadust tagada Hollandi Antillide ja teiste assotsieerunud ülemeremaade võrdne kohtlemine vastavalt ühenduse asutamislepingu neljandale osale.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale lõppaktile alla kirjutanud.

Kolmeteistkümnendal novembril tuhande üheksasaja kuuekümne teisel aastal Brüsselis.

H. FAYAT

R. LAHR

J. M. BOEGNER

C. RUSSO

E. SCHAUS

H. R. VAN HOUTEN, W. F. M. LAMPE

II.1 EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUSE (EURATOM) ASUTAMISLEPING

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS, SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT, PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT, ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT, TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOGINNA, TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA,

TÕDEDES, et tuumaenergia kujutab endast tööstuse arenguks ja tugevdamiseks olulist ressursi ning võimaldab edendada tööd rahu heaks,

VEENDUNUD, et üksnes viivitamata tehtud ühiste jõupingutustega võib jõuda saavutusteni, mis vastavad nende riikide loovale potentsiaalile,

otsustanud luua vajalikud tingimused võimsa tuumatööstuse arenguks, mis annaks laialdasi energiaressursse, viiks tehniliste protsesside ajakohastamiseni ja aitaks paljude muude rakendusvõimalustega kaasa nende rahvaste heaolule,

PÜÜDES luua vajalikud ohutustingimused, et kõrvaldada elanikkonna elu ja tervist ohustavad tegurid,

SOOVIDES kaasata oma töösse ka teisi riike ja teha koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega, kes arendavad aatomienergia rahuotstarbelist kasutamist,

ON OTSUSTANUD rajada EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUSE ja sel eesmärgil määranud oma täievolilisteks esindajateks:

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS:

välisminister Paul Henri SPAAKI,

majandusministeeriumi peasekretäri, valitsustevahelise konverentsi Belgia delegatsiooni juhi

parun J. Ch. SNOY et d'OPPUERS'I;

SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT:

liidukantsler dr Konrad ADENAUERI,

välisministeeriumi riigisekretäri professor dr Walter HALLSTEINI;

PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT:

välisminister Christian PINEAU,

asevälisminister Maurice FAURE'I;

ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT:

ministrite nõukogu esimehe Antonio SEGNI,

välisminister professor Gaetano MARTINO;

TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOGINNA:

valitsuse esimehe ja välisministri Joseph BECHI,

suursaadiku, valitsustevahelise konverentsi Luksemburgi delegatsiooni juhi Lambert SCHAUSI;

TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA:

välisminister Joseph LUNSI, valitsustevahelise konverentsi

Madalmaade delegatsiooni juhi J. LINTHORST HOMANI,

KES, olles esitanud oma kehtivaks ja vormikohaseks tunnustatud täisvolitused, ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES.

I JAOTIS **Ühenduse ülesanded**

Artikkel 1

Käesoleva lepinguga asutavad KÕRGED LEPINGUOSALISED omavahelise EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUSE (EURATOM).

Ühenduse ülesanne on kaasa aidata elatustaseme tõstmisele liikmesriikides ja suhete arendamisele teiste riikidega, luues tuumatööstuse kiireks tekkeks ja arenguks vajalikud tingimused.

Artikkel 2

Et seda ülesannet täita, peab ühendus käesoleva lepingu kohaselt:

- a) edendama teadusuuringuid ja tagama tehniliste teadmiste leviku;
- b) kehtestama ühtsed ohutusnormid töötajate ja kogu elanikkonna tervise kaitseks ning tagama, et neid järgitaks;
- c) soodustama investeerimist ja tagama tuumaenergeetika arenguks vajalike põhirajatiste püstitamise ühenduses, ergutades eriti ettevõtjate algatusi;
- d) tagama, et kõiki kasutajaid ühenduses varustataks regulaarselt ja õiglaselt maakide ja tuumkütusega;
- e) tagama asjakohase järelevalve abil, et tuumamaterjale ei kasutataks muul kui ettenähtud eesmärgil;
- f) kasutama talle antud omandiõigust lõhustuvate erimaterjalide suhtes;
- g) tagama laia turu ja parimate tehniliste vahendite kättesaadavuse erimaterjalide ja -seadmete ühisturu loomise kaudu, tuumaenergeetikasse investeerimiseks mõeldud kapitali vaba liikumise

ja spetsialistide töövõtuvabaduse kaudu ühenduse piires;

h) seadma teiste riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega sisse suhted, mis soosivad tuumaenergia rahuotstarbeliste kasutusviiside edendamist.

Artikkel 3

1. Ühendusele antud ülesandeid täidavad järgmised institutsioonid:

ASSAMBLEE,

NÕUKOGU,

KOMISJON,

EUROOPA KOHUS.

Iga institutsioon toimib talle käesoleva lepinguga antud volituste piires.

2. Nõukogu ja komisjoni abistab nõuandva pädevusega majandus- ja sotsiaalkomitee.

II JAOTIS

Sätted tuumaenergiaalase arengu soodustamise kohta

1. PEATÜKK

Teadusliku uurimistöö edendamine

Artikkel 4

1. Komisjon vastutab tuumaalase uurimistöö edendamise ja hõlbustamise eest liikmesriikides ning selle täiendamise eest, viies ellu ühenduse teadus- ja koolitusprogrammi.

2. Komisjoni sellekohane tegevus toimub käesoleva lepingu I lisas loetletud valdkondades.

Nõukogu võib seda nimekirja komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega muuta. Komisjon konsulteerib artikli 134 alusel moodustatud teadus- ja tehnikakomiteega.

Artikkel 5

Et koordineerida ja täiendada liikmesriikide teadusuuringuid, kutsub komisjon liikmesriike, üksikisikuid ja ettevõtjaid kas konkreetsele saajale esitatud ja asjaomasele valitsusele edastatud taotluse või üldise avaldatud taotluse kaudu üles edastama talle taotluses nimetatud teadusuuringutega seotud programme.

Pärast seda, kui asjaosalistele on antud kõik võimalused esitada kommentaare, võib komisjon esitada oma põhjendatud arvamuse iga talle edastatud programmi kohta. Komisjon esitab sellise arvamuse, kui programmi edastanud riik, isik või ettevõtja seda nõuab.

Selliste arvamuste kaudu takistab komisjon asjatut kattuvat tegevust ja suunab uurimistöö valdkondadesse, mida ei ole piisavalt uuritud. Komisjon ei või neid programme avaldada ilma neid edastanud riigi, isiku või ettevõtja loata.

Komisjon avaldab regulaarsete ajavahemike järel nende tuumaalase uurimistöö valdkondade nimekirja, mida ta peab ebapiisavalt uurituks.

Komisjon võib vastastikuseks konsulteerimiseks ja informatsiooni vahetamiseks kutsuda kokku riikliku ja erasektori teaduskeskuste esindajaid, aga samuti samas või seotud valdkonnas uurimistööd tegevaid asjatundjaid.

Artikkel 6

Komisjon võib talle edastatud uurimisprogrammide elluviimise soodustamiseks:

a) anda teadustöölepingute raames rahalist abi, pakkumata seejuures siiski subsiidiume;

b) tarnida selliste programmide elluviimiseks kas tasuta või tasu eest tema käsutuses olevaid mis tahes lähtematerjale või lõhustuvaid erimaterjale;

c) anda kas tasuta või tasu eest liikmesriikide, isikute või ettevõtjate käsutusse rajatisi, seadmeid või eksperdiabi;

d) edendada asjaomaste liikmesriikide, isikute või ettevõtjate ühisrahastamist.

Artikkel 7

Komisjoni ettepanekul, kes konsulteerib teadus- ja tehnikakomiteega, määrab nõukogu ühehäälselt kindlaks ühenduse teadus- ja koolitusprogrammid.

Need programmid koostatakse kõige enam viieks aastaks.

Nende programmide elluviimiseks vajalikud summad lisatakse igal aastal ühenduse teadustöö ja investeerimise eelarvesse.

Komisjon tagab, et need programmid viiakse ellu, ning esitab nõukogule selle kohta igal aastal aruande.

Komisjon hoiab majandus- ja sotsiaalkomiteed ühenduse teadus- ja koolitusprogrammidega üldjoontes kursis.

Artikkel 8

1. Pärast teadus- ja tehnikakomiteega konsulteerimist asutab komisjon Tuumauuringute Ühiskeskuse.

See keskus tagab, et uurimisprogrammid ja teised komisjoni poolt talle ülesandeks tehtud ülesanded viiakse ellu.

Samuti tagab ta, et kehtestatakse ühtne tuumaalane terminoloogia ja standardne mõõtmissüsteem.

Keskus asutab tuumamõõtmiste keskbüroo.

2. Keskuse tegevus võib geograafilistel või funktsionaalsetel põhjustel toimuda eri asutustes.

Artikkel 9

1. Komisjon võib pärast majandus- ja sotsiaalkomitee arvamuse saamist asutada Tuumauuringute Ühiskeskuse raames koole spetsialistide väljaõpetamiseks eelkõige geoloogiliste uuringute, kõrge puhtuseastmega tuumamaterjalide tootmise, kiiritatud kütuste töötlemise, tuumatehnika, tervisekaitse ning radioisotoopide tootmise ja kasutamise valdkonnas.

Komisjon määrab kindlaks sellise koolituse üksikasjad.

2. Asutatakse ülikooli staatuses institutsioon; selle tegevusviisi määrab kindlaks nõukogu, tehes otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal.

Artikkel 10

Komisjon võib lepingu alusel usaldada ühenduse uurimisprogrammi teatavate osade elluviimise liikmesriikide, isikute või ettevõtjate või ka kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide või kolmandate riikide kodanike hooleks.

Artikkel 11

Komisjon avaldab artiklites 7, 8 ja 10 nimetatud uurimisprogrammid, samuti regulaarsed aruanded nende rakendamise ja edenemise kohta.

2. PEATÜKK **Teabe levik**

1. jagu **Ühenduse käsutuses olev teave**

Artikkel 12

Liikmesriikidel, isikutel ja ettevõtjatel on õigus komisjonile tehtud avalduse alusel saada

ühenduse omanduses olevate patentide, ajutiselt kaitstud patendiõiguste, kasulike mudelite või patenditaotluste alusel lihtlitsentse, kui nad suudavad nendega seotud leiutisi tõhusalt kasutada.

Samadel tingimustel annab komisjon patentide, ajutiselt kaitstud patendiõiguste, kasulike mudelite või patenditaotluste alusel all-litsentse, kui ühendusel on lepinguline litsents, mis annab talle õiguse seda teha.

Komisjon annab selliseid litsentse või all-litsentse tingimustel, mis lepitakse kokku litsentsisaajatega, ning annab kogu nende kasutamiseks vajaliku teabe. Need tingimused on eelkõige seotud sobiva tasu ja vajaduse korral ka litsentsisaaja õigusega anda kolmandatele isikutele all-litsentse ning kohustusega hoida teavet ärisaladusena.

Kui kolmandas lõigus osutatud tingimuste suhtes kokkuleppele ei jõuta, võivad litsentsisaajad kohaste tingimuste kindlaksmääramiseks anda asja Euroopa Kohtusse.

Artikkel 13

Komisjon edastab liikmesriikidele, isikutele ja ettevõtjatele ühenduse omandatud teabe, mida artikkel 12 ei hõlma ning mis pärineb kas ühenduse enda uurimisprogrammidest või on edastatud komisjonile vabaks kasutamiseks.

Komisjon võib siiski seostada sellise teabe avalikustamise tingimusega, et seda käsitletakse konfidentsiaalsena ega edastata kolmandatele isikutele.

Komisjon võib avalikustada kasutus- või levituspiirangute alusel saadud teavet, nagu näiteks niinimetatud salastatud teave, kui ta tagab nendest piirangutest kinnipidamise.

2. jagu **Muu teave**

a) Teabe levitamine vabatahtliku kokkuleppe korras

Artikkel 14

Komisjon püüab vabatahtliku kokkuleppe korras tagada nii ühendusele tema eesmärkide saavutamiseks kasuliku teabe edastamise kui ka sellist teavet hõlmavate patentide, ajutiselt kaitstud patendiõiguste, kasulike mudelite või patenditaotluste alusel litsentside andmise.

Artikkel 15

Komisjon kehtestab korra, mille kohaselt liikmesriigid, isikud ja ettevõtjad võivad kasutada teda vahendajana oma esialgsete või lõplike uurimistulemuste vahetamiseks, kui ühendus ei ole neid tulemusi komisjoni antud lepingulise uurimistöö raames saanud.

See kord peab tagama vahetuse salastatuse. Komisjon võib siiski anda edastatavad tulemused dokumenteerimiseks Tuumauuringute Ühiskeskusele; sellega ei kaasne nende kasutusõigus ilma edastava poole nõusolekuta.

b) Teabe edastamine komisjonile kohustuslikus korras

Artikkel 16

1. Niipea kui liikmesriigile on esitatud konkreetset tuumaenergiaalane patendi- või kasuliku mudeli taotlus, palub see riik taotlejalt nõusolekut, et taotluse sisu viivitamata edastada komisjonile.

Kui taotleja on nõus, toimub selline teabe edastamine kolme kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast. Kui taotleja ei ole nõus, teatab liikmesriik sama aja jooksul komisjonile taotluse esitamisest.

Komisjon võib nõuda, et liikmesriik edastaks selle taotluse sisu, millest on komisjonile teatatud.

Komisjon esitab nõudmise kahe kuu jooksul alates teatamise kuupäevast. Selle tähtaja pikendamine pikendab vastavalt käesoleva lõike kuuendas lõigus nimetatud tähtaega.

Saanud komisjonilt sellise nõudmise, palub liikmesriik taotlejalt uuesti nõusolekut taotluse sisu edastamiseks. Kui taotleja on nõus, edastatakse teave viivitamata.

Kui taotleja ei ole nõus, peab liikmesriik siiski edastama komisjonile taotluse sisu 18 kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast.

2. Liikmesriigid teatavad komisjonile igast sellisest veel avaldamata patendi- või kasuliku mudeli taotlusest, mis esmapilgul näib käsitlevat teemat, mis ei pruugi olla konkreetset tuumaenergiaalane, kuid on otseselt seotud tuumaenergeetika arendamisega ühenduses ja on ühendusele oluline, 18 kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast.

Kui komisjon nõuab, edastatakse taotluse sisu talle kahe kuu jooksul.

3. Liikmesriigid vähendavad miinimumini selliste lõigetes 1 ja 2 nimetatud teemasid käsitlevate patendi- ja kasuliku mudeli taotluste menetlemise aega, mille kohta komisjon on esitanud nõudmise, et neid saaks võimalikult kiiresti avaldada.

4. Komisjon käsitleb eespool nimetatud viisil edastatud teavet konfidentsiaalsena. Seda võib anda üksnes dokumenteerimiseks. Komisjon võib siiski taotleja nõusolekul või kooskõlas artiklitega 17–23 kasutada leiutisi, millest talle on teatatud.

5. Käesoleva artikli sätteid ei kohaldata, kui kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooniga sõlmitud kokkuleppe alusel on teabe edastamine välistatud.

c) Litsentside andmine vahekohtumenetluse korras või kohustuslikult

Artikkel 17

1. Kui vabatahtlikule kokkuleppele ei jõuta, võib lihtlitsentse anda kas vahekohtumenetluse korras või kohustuslikult kooskõlas artiklitega 18–23:

a) ühendusele või ühissettevõtetele, kellele see õigus on artikli 48 alusel antud otseselt tuumauuringutega seotud leiutisi hõlmavate patentide, ajutiselt kaitstud patendiõiguste või kasulike mudelite suhtes, kui selliste litsentside andmine on vajalik nende endi uurimistöö jätkamiseks või kui see on hädavajalik nende rajatiste käigushoidmiseks.

Komisjoni nõudel sisaldavad sellised litsentsid õigust lubada kolmandatel isikutel leiutist kasutada, kui nad täidavad ühenduse või ühissettevõtete antud tööülesandeid või tellimusi;

b) isikutele või ettevõtjatele, kes on pöördunud komisjoni poole nende saamiseks patentide, ajutiselt kaitstud patendiõiguste või kasulike mudelite peale, mis hõlmavad otseselt ühenduses tuumaenergeetika arendamisega seotud ja selle jaoks olulise tähtsusega leiutisi, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

i) patenditaotluse esitamisest on möödunud vähemalt neli aastat, välja arvatud leiutise puhul, mis on seotud konkreetset tuumaenergiaalase teemaga;

ii) selle liikmesriigi territooriumil, kus leiutist kaitstakse, ei ole rahuldatud leiutise suhtes tuumaenergia arengust tulenevad vajadused, mida komisjon näeb;

iii) patendiomanik, keda on kutsutud üles kas ise või litsentsiomanike kaudu neid vajadusi rahuldama, ei ole seda teinud;

iv) litsentsi taotlevad isikud või ettevõtjad suudavad leiutist kasutades neid vajadusi tõhusalt rahuldada.

Liikmesriigid ei või selliste vajaduste rahuldamiseks võtta oma siseriiklikes õigusaktides sätestatud sunnimeetmeid, mis piiravad leiutisele antud kaitset, kui komisjon ei ole seda eelnevalt taotlenud.

2. Vastavalt lõikele 1 ei tohi lihtlitsentse anda, kui patendiomanik tõestab seaduslike põhjuste olemasolu, eriti seda, et tema käsutuses ei ole olnud piisavalt aega.

3. Litsentsi andmine lõike 1 kohaselt annab õiguse saada täielikku hüvitist, mille summa lepivad omavahel kokku patendi, ajutiselt kaitstud patendiõiguse või kasuliku mudeli omanik ning litsentsisaaja.

4. Käesoleva artikli sätteid ei mõjuta tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni sätteid.

Artikkel 18

Käesolevaga asutatakse selles jaos sätestatud eesmärkidel vahekohtukomitee. Nõukogu nimetab Euroopa Kohtu ettepaneku põhjal selle komitee liikmed ja kehtestab kodukorra.

Pooled võivad vahekohtukomitee otsuse peale esitada Euroopa Kohtule peatava toimega edasikaebuse ühe kuu jooksul alates otsuse teatavakstegemisest. Euroopa Kohus vaatab asja läbi üksnes vahekohtukomitee otsuse formaalse kehtivuse ja käesoleva lepingu sätete tõlgendamise seisukohalt.

Vahekohtukomitee lõppotsustel on asjaosaliste poolte vahel *res judicata* jõud. Need pööratakse artikli 164 kohaselt täitmisele.

Artikkel 19

Kui komisjon kavatses vabatahtlikku kokkulepet saavutamata tagada litsentside andmise mõnel artiklis 17 sätestatud juhtudest, teatab ta oma kavatsusest patendi, ajutiselt kaitstud patendiõiguse, kasuliku mudeli või patenditaotluse omanikule ning märgib sellises teates ka litsentsi taotleja nime ja litsentsi ulatuse.

Artikkel 20

Patendiomanik võib ühe kuu jooksul alates artiklis 19 nimetatud teate kättesaamisest teha komisjonile ja vajaduse korral ka taotlejale ettepaneku sõlmida erikokkulepe esitada asi vahekohtukomiteele.

Kui komisjon või taotleja keeldub sellise kokkuleppe sõlmimisest, ei või komisjon liikmesriigilt või selle asjaomastelt asutustelt nõuda litsentsi andmist või lasta seda anda.

Kui asi on erikokkuleppe korras esitatud vahekohtukomiteele, kes leiab, et komisjoni nõudmine on kooskõlas artikli 17 sätetega, teeb ta teatavaks oma põhjendatud otsuse, mis sisaldab taotlejale litsentsi andmist ning sätestab litsentsi tingimused ja selle eest makstava tasu, kui pooled ei ole nendes punktides kokkuleppele jõudnud.

Artikkel 21

Kui patendiomanik ei tee ettepanekut asja vahekohtukomiteele esitada, võib komisjon asjaomast liikmesriiki või selle asjakohaseid asutusi üles kutsuda litsentsi andma või anda laskma.

Kui liikmesriik või selle asjaomased asutused on pärast patendiomaniku ärakuulamist seisukohal, et artikli 17 tingimusi ei ole täidetud, teatavad nad komisjonile oma keeldumisest litsentsi anda või anda lasta.

Kui liikmesriik või selle asjaomased asutused keelduvad litsentsi andmast või anda laskmast või kui nelja kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast ei ole litsentsi andmise kohta teatatud, võib komisjon kahe kuu jooksul anda asja Euroopa Kohtusse.

Euroopa Kohtu menetluse käigus tuleb patendiomanik ära kuulata.

Kui Euroopa Kohtu otsusega tehakse kindlaks, et artikli 17 tingimused on täidetud, võtavad liikmesriik või selle asjaomased asutused selle otsuse täitmiseks vajalikud meetmed.

Artikkel 22

1. Kui patendi, ajutiselt kaitstud patendiõiguse või kasuliku mudeli omanik ja litsentsisaaja ei jõua kokkuleppele hüvitise summa suhtes, võivad asjaomased pooled sõlmida erikokkuleppe esitada asi vahekohtukomiteele.

Seda tehes loobuvad pooled oma õigusest algatada kohtumenetlus, välja arvatud artiklis 18 sätestatud juhul.

2. Kui litsentsisaaja keeldub erikokkuleppe sõlmimisest, loetakse talle antud litsents kehtetuks.

Kui patendiomanik keeldub erikokkuleppe sõlmimisest, määrab käesolevas artiklis nimetatud hüvitise kindlaks asjaomane siseriiklik asutus.

Artikkel 23

Pärast ühe aasta möödumist võib vahekohtukomitee või asjaomase siseriikliku asutuse otsuse litsentsitingimuste suhtes uuesti läbi vaadata, kui on ilmnunud uusi fakte, mis seda õigustavad.

Uuesti läbivaatamine on otsuse teinud asutuse ülesanne.

3. jagu Salastatust käsitlevad sätted

Artikkel 24

Teave, mille ühendus saab oma uurimisprogrammi elluviimise tulemusena ja mille avaldamine võib kahjustada ühe või mitme liikmesriigi riigikaitsehuve, kuulub salastatuskorra alla vastavalt järgmistele sätetele:

1. Nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal vastu julgeolekueeskirja, milles käesoleva artikli sätteid arvesse võttes sätestatakse kohaldatavad salastatusasemed ning igale tasemele vastavad julgeolekumeetmed.

2. Kui komisjon on seisukohal, et teatava teabe avalikustamine võib kahjustada ühe või mitme liikmesriigi riigikaitsehuve, kohaldab ta selle teabe suhtes ajutiselt julgeolekueeskirjaga selliseks puhuks ettenähtud salastatusaset.

Komisjon edastab sellise teabe viivitamata liikmesriikidele, kes tagavad selle kaitse ajutiselt samal viisil.

Liikmesriigid teatavad komisjonile kolme kuu jooksul, kas nad soovivad säilitada ajutiselt kohaldatud taset, asendada selle teisega või salastatuse kustutada.

Pärast selle tähtaja lõppemist kohaldatakse taotletud salastatusasemetest kõrgeimat. Komisjon teatab sellest liikmesriikidele.

Komisjoni või liikmesriigi nõudmisel võib nõukogu millal tahes ühehäälselt kohaldada muud salastatusaset või salastatuse kustutada. Enne mis tahes sammude astumist mõne liikmesriigi taotlusel peab nõukogu saama komisjoni arvamuse.

3. Artiklite 12 ja 13 sätteid ei kohaldata salastatud teabe suhtes.

Siiski, tingimusel et asjakohaseid julgeolekumeetmeid järgitakse:

a) võib komisjon edastada artiklites 12 ja 13 osutatud teavet:

i) ühisettevõttele;

ii) isikule või ettevõtjale, kes ei ole ühisettevõtte, selle liikmesriigi kaudu, kelle territooriumil see isik või ettevõtja tegutseb;

b) võib liikmesriik edastada artiklis 13 osutatud teavet isikule või ettevõtjale, kes ei ole ühisettevõtte ja kes tegutseb selle liikmesriigi territooriumil, tingimusel et komisjonile on sellest edastamisest teatatud.

Igal liikmesriigil on õigus nõuda, et komisjon annaks artikli 12 alusel litsentsi selle riigi või selle territooriumil tegutseva isiku või ettevõtja vajaduste täitmiseks.

Artikkel 25

1. Liikmesriik, kes teatab sellisest patendi- või kasuliku mudeli taotlusest, mis on seotud artikli 16 lõikes 1 või 2 nimetatud teemaga, või edastab selle sisu, pöörab kohasel juhul tähelepanu vajadusele kohaldada riigikaitse huvides mõnda salastatusaset, teatades samal ajal selle kohaldamise eeldatava kestuse.

Komisjon edastab teistele liikmesriikidele kogu eelmise lõigu kohaselt saadud teabe. Komisjon ja liikmesriigid rakendavad neid meetmeid, mis julgeolekueeskirja alusel vastavad päritoluriigi taotletud salastatusasemele.

2. Komisjon võib seda teavet edastada ka ühisettevõtetele või liikmesriigi kaudu isikule või

ettevõtjale, kes ei ole ühissettevõtte ja kes tegutseb selle riigi territooriumil.

Leiutisi, mille kohta on esitatud lõikes 1 nimetatud taotlus, võib kasutada üksnes taotleja nõusolekul või kooskõlas artiklitega 17–23.

Käesolevas lõikes nimetatud teabe edastamise ja vajaduse korral ka kasutamise suhtes rakendatakse meetmeid, mis julgeolekueeskirja kohaselt vastavad päritoluriigi taotletud salastatustasemele.

Teabe edastamise puhul tuleb alati taotleda päritoluriigi nõusolekut. Nõusoleku teavet edastada või kasutada võib jätta andmata üksnes riigikaitse huvides.

3. Komisjoni või liikmesriigi taotlusel võib nõukogu alati ühehäälselt kohaldada muud salastatustaset või salastatuse kustutada. Enne mis tahes sammude astumist mõne liikmesriigi taotlusel peab nõukogu saama komisjoni arvamuse.

Artikkel 26

1. Kui patente, patenditaotluste, ajutiselt kaitstud patendiõiguste, kasulike mudelite või kasuliku mudeli taotlustega hõlmatud teave on kooskõlas artiklitega 24 ja 25 salajaseks tunnistatud, ei või selle salajaseks tunnistamist taotlenud riigid keelata vastavate taotluste esitamist teistes liikmesriikides.

Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et säilitada selliste õiguste ja taotluste salastatus nende endi õigusaktides ja eeskirjades sätestatud menetluse kohaselt.

2. Teavet, mis on tunnistatud salajaseks kooskõlas artikliga 24, ei või esitada väljaspool liikmesriike muidu, kui üksnes viimaste ühehäälsel nõusolekul. Kui liikmesriigid ei tee oma seisukohta teatavaks, loetakse nende nõusolek antuks kuue kuu möödumisel alates kuupäevast, mil komisjon teatas liikmesriikidele sellisest teabest.

Artikkel 27

Riigikaitse huvides teabe salajaseks tunnistamist taotlenud isikule tekitatud kahju hüvitatakse liikmesriikide siseriikliku õiguse kohaselt ning selle eest vastutab riik, kes taotles teabe salajaseks tunnistamist või kes saavutas kas salastatustaseme tõstmise või salastatustähtaja pikendamise või põhjustas väljaspool ühendust taotluste esitamise keelamise.

Kui mitu liikmesriiki on saavutanud kas salastatustaseme tõstmise või salastatustähtaja pikendamise või põhjustanud väljaspool ühendust taotluste esitamise keelamise, vastutavad nad koos oma tegevusest tuleneva kahju heastamise eest.

Ühendus ei või käesoleva artikli alusel hüvitist nõuda.

4. jagu Erisätted

Artikkel 28

Kui avaldamata patenditaotlusi või kasuliku mudeli taotlusi või riigikaitse huvides salajaseks tunnistatud patente või kasulikke mudeleid kasutatakse nende komisjonile edastamise tõttu vääriti või kui need saavad teatavaks kõrvalisele isikule, heastab ühendus õigustatud isikule tekitatud kahju.

Ilma et see piiraks ühenduse õigusi kahju eest vastutava isiku suhtes, omandab ühendus sel määral, mil ta on sellise kahju heastanud, samasuguse hagemisõiguse, nagu on asjaomastel isikutel kolmandate isikute suhtes. See ei mõjuta ühenduse õigust võtta meetmeid kahju tekitanud isiku suhtes kooskõlas kehtivate üldeeskirjadega.

Artikkel 29

Kui ühelt poolt liikmesriigi, isiku või ettevõtja ja teiselt poolt kolmanda riigi, rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodaniku vaheline kokkulepe või leping teadus- või tööstusinfo vahetamise kohta tuumaenergeetika vallas nõuab ükskõik kummalt poolt allakirjutamist oma suveräänseid õigusi teostava riigi poolt, siis sõlmib selle komisjon.

Artiklite 103 ja 104 sätete kohaselt võib komisjon siiski kohaseks peetavatel tingimustel volitada liikmesriiki, isikut või ettevõtjat selliseid kokkuleppeid sõlmima.

3. PEATÜKK **Tervisekaitse ja ohutus**

Artikkel 30

Ühenduse piires kehtestatakse põhistandardid töötajate ja kogu elanikkonna tervise kaitseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest.

Väljend "põhistandardid" tähendab:

- a) suurimaid lubatud doose, mis tagavad piisava ohutuse;
- b) suurimaid lubatud kiiritus- ja saastetasemeid;
- c) töötajate meditsiinilise järelevalve põhimõtteid.

Artikkel 31

Komisjon töötab põhistandardid välja pärast seda, kui ta on saanud arvamuse eksperdirühmalt, kelle teadus- ja tehnikakomitee on määranud liikmesriikide teadusekspertide, eriti tervishoiuekspertide hulgast. Nende põhistandardite kohta saab komisjon majandus- ja sotsiaalkomitee arvamuse.

Pärast assambleega konsulteerimist kehtestab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega põhistandardid komisjoni ettepaneku põhjal, kes edastab nõukogule nimetatud komiteede arvamused.

Artikkel 32

Komisjoni või liikmesriigi taotlusel võib põhistandardid uuesti läbi vaadata ja neid täiendada kooskõlas artiklis 31 sätestatud menetlusega.

Komisjon vaatab läbi iga liikmesriigi sellekohase taotluse.

Artikkel 33

Liikmesriigid kehtestavad põhistandardite järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid ning võtavad vajalikud meetmed õppe- ja kasvatustöö ning kutseõppe osas.

Komisjon esitab kohased soovitused selles valdkonnas kohaldatavate õigusaktide ühtlustamiseks liikmesriikides.

Selleks edastavad liikmesriigid komisjonile käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval kohaldatavad õigusaktid ja kõikide järgmiste samalaadsete õigusaktide eelnõud.

Komisjon esitab võimalikud soovitused selliste õigusaktide eelnõude kohta kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil need eelnõud talle esitati.

Artikkel 34

Iga liikmesriik, kelle territooriumil hakkavad toimuma eriti ohtlikud katsetused, võtab tervisekaitsealaseid lisameetmeid, mille kohta ta saab eelnevalt komisjoni arvamuse.

Komisjoni nõusolek on vajalik, kui selliste katsetuste tagajärjed võivad avaldada mõju teiste liikmesriikide territooriumil.

Artikkel 35

Iga liikmesriik loob vajalikud vahendid õhu, vee ja pinnase radioaktiivsustaseme pidevseireks ja põhistandardite järgimiseks.

Komisjonil on õigus juurde pääseda sellistele vahenditele; ta võib kontrollida nende tööd ja tõhusust.

Artikkel 36

Asjaomased asutused edastavad perioodiliselt komisjonile teavet artiklis 35 nimetatud kontrollide kohta, et komisjon oleks teadlik elanikkonnale mõjuva radioaktiivsuse tasemest.

Artikkel 37

Kõik liikmesriigid annavad komisjonile mis tahes kujul radioaktiivsete jäätmete lõpphoiustamise plaanidega seotud üldandmeid, mis võimaldavad kindlaks määrata, kas sellise plaani ellurakendamise tagajärjel võib teise liikmesriigi vesi, pinnas või õhuruum radioaktiivselt saastuda.

Komisjon esitab oma arvamuse kuue kuu jooksul pärast artiklis 31 nimetatud eksperdirühmaga konsulteerimist.

Artikkel 38

Komisjon esitab liikmesriikidele õhu, vee ja pinnase radioaktiivsustaseme kohta soovitusi.

Hädaolukordades annab komisjon direktiivi, millega kohustab asjaomast liikmesriiki võtma komisjoni poolt sätestatud ajavahemikus kõik vajalikud meetmed põhistandardite rikkumise vältimiseks ning õigusaktide järgimiseks.

Kui kõnealune riik sätestatud ajavahemiku jooksul komisjoni direktiivi ei järgi, võib komisjon või iga asjaomane liikmesriik artiklitest 141 ja 142 kõrvale kaldudes asja viivitamata Euroopa Kohtusse anda.

Artikkel 39

Komisjon moodustab Tuumauuringute Ühis keskuse asutamise järel selle raames tervisekaitse uurimis- ja dokumendiosakonna.

Selle osakonna ülesandeks on eelkõige artiklites 33, 36 ja 37 nimetatud dokumentide ja teabe kogumine ning komisjoni abistamine talle käesoleva peatükiga antud ülesannete täitmisel.

4. PEATÜKK Investeeringud

Artikkel 40

Et soodustada isikute- ja ettevõtjate poolseid algatusi ning aidata kaasa nende poolt tuumavaldkonda tehtavate investeeringute koordineeritud arengule, avaldab komisjon perioodiliselt näidisprogramme eriti tuumaenergia tootmissihtide ja kõigi nende saavutamiseks vajalike investeeringuliikide kohta.

Enne nende programmide avaldamist peab komisjon nende kohta saama majandus- ja sotsiaalkomitee arvamuse.

Artikkel 41

Isikud ja ettevõtjad, kes tegutsevad käesoleva lepingu II lisas loetletud tööstusharus, edastavad komisjonile uute rajatiste, samuti nende asendamise või ümberseadistamisega seotud investeerimiskavad, mis oma liigilt ja suuruselt vastavad nõukogu poolt komisjoni ettepanekul sätestatud kriteeriumidele.

Eespool nimetatud tööstusharude loetelu võib nõukogu muuta kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal, kes peab esmalt saama majandus- ja sotsiaalkomitee arvamuse.

Artikkel 42

Artiklis 41 nimetatud kavad edastatakse komisjonile ja informeerimiseks ka asjaomasele liikmesriigile hiljemalt kolm kuud enne esimeste tarnelepingute sõlmimist või kui ettevõtja kavatses teha töö oma ressursidega, kolm kuud enne töö algust.

Nõukogu võib komisjoni ettepaneku põhjal seda tähtaega muuta.

Artikkel 43

Komisjon arutab isikute või ettevõtjatega läbi kõik investeerimiskavade aspektid, mis on seotud

käesoleva lepingu eesmärkidega.

Ta edastab oma seisukohad asjaomastele liikmesriikidele.

Artikkel 44

Komisjon võib asjaomaste liikmesriikide, isikute ja ettevõtjate nõusolekul avaldada iga temale edastatud investeerimiskava.

5. PEATÜKK Ühisettevõtted

Artikkel 45

Ühenduses tuumatööstuse arengu seisukohast eriti tähtsaid ettevõtjaid võib asutada käesolevas lepingus määratletud ühisettevõtetena kooskõlas järgmiste artiklitega.

Artikkel 46

1. Kõik ühisettevõtte asutamise projektid, olgu need komisjoni, liikmesriigi või muu osalise algatatud, tuleb komisjonil läbi vaadata.

Selleks peab komisjon saama liikmesriikide ja kõigi avalik-õiguslike või eraõiguslike asutuste seisukoha, kes on tema arvates sobivad nõu andma.

2. Komisjon edastab nõukogule kõik ühisettevõtte asutamise projektid koos oma põhjendatud arvamusega.

Kui komisjon annab kavandatava ühisettevõtte vajalikkuse kohta soodsa hinnangu, esitab ta nõukogule ettepanekud järgmiste üksikasjade kohta:

- a) ühisettevõtte asukoht;
- b) põhikiri;
- c) rahastamise ulatus ja ajagraafik;
- d) ühenduse võimalik osalus ühisettevõtte rahastamises;
- e) kolmanda riigi, rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodaniku võimalik osalus ühisettevõtte rahastamises või juhtimises;
- f) mõnede või kõikide käesoleva lepingu III lisas loetletud eeliste andmine.

Komisjon lisab üksikasjaliku aruande projekti kohta tervikuna.

Artikkel 47

Kui komisjon on asja nõukogule esitanud, võib viimane nõuda komisjonilt sellist lisateavet või selliste täiendavate uuringute tegemist, mida ta vajalikuks peab.

Kui nõukogu leiab kvalifitseeritud häälteenamusega, et komisjoni poolt ebasoodsa hinnangu saanud projekt tuleks siiski ellu viia, esitab komisjon nõukogule artiklis 46 nimetatud ettepanekud ja üksikasjaliku aruande.

Eelmises lõigus osutatud juhul või kui komisjoni hinnang on soodne, langetab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega otsuse iga komisjoni ettepaneku kohta.

Nõukogu otsustab siiski ühehäälselt järgmised küsimused:

- a) ühenduse osalus ühisettevõtte rahastamises;
- b) kolmanda riigi, rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodaniku osalus ühisettevõtte rahastamises või juhtimises.

Artikkel 48

Nõukogu võib komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt rakendada mõnesid või kõiki käesoleva lepingu III lisas loetletud eeliseid iga ühisettevõtte suhtes; iga liikmesriik peab omalt poolt

tagama nende eeliste andmise.

Nõukogu võib sama menetluse kohaselt sätestada nende eeliste andmise tingimused.

Artikkel 49

Ühissettevõtte asutatakse nõukogu otsusega.

Iga ühissettevõtte on juriidiline isik.

Igas liikmesriigis on tal kõige ulatuslikum õigus- ja teovõime, mis vastavalt selle liikmesriigi seadustele kuulub juriidilistele isikutele; sealhulgas võib ta omandada või võõrandada vallas- ja kinnisvara ning olla kohtus hagejaks või kostjaks.

Kui käesolevas lepingus või ühissettevõtte põhikirjas ei ole ette nähtud teisiti, alluvad kõik ühissettevõtted tööstusettevõtete või äriühingute kohta kehtivale korrale; oma põhikirjas võivad nad täiendavalt toetuda liikmesriikide siseriiklikele seadustele.

Kui pädevus ei ole käesoleva lepinguga antud Euroopa Kohtule, lahendatakse ühissettevõtete vaidlusküsimused vastavas siseriiklikus kohtus.

Artikkel 50

Ühissettevõtete põhikirja muudetakse vajaduse korral selles sisalduvate erisätete alusel.

Sellised muudatused ei jõustu siiski enne, kui nõukogu on need vastavalt artiklis 47 sätestatud menetlusele komisjoni ettepaneku põhjal heaks kiitnud.

Artikkel 51

Komisjon vastutab kõigi ühissettevõtete asutamisega seotud nõukogu otsuste täitmise eest kuni nende asutuste tegevuse eest vastutavate organite asutamiseni.

6. PEATÜKK Tarned

Artikkel 52

1. Maakide, lähtematerjalide ja lõhustuvate erimaterjalide tarned tagatakse kooskõlas käesoleva peatüki sätetega tarneallikatele võrdse juurdepääsu põhimõtte kohaselt ühise tarnepoliitika abil.

2. Sel otstarbel ja käesolevas peatükis sätestatud tingimuste alusel:

a) keelatakse kõik toimingud, mille eesmärk on tagada teatavatele kasutajatele privilegeeritud seisund;

b) käesolevaga asutatakse tarneagentuur; sellel on optiooniõigus liikmesriikide territooriumil toodetud maakide, lähtematerjalide ja lõhustuvate erimaterjalide suhtes ning ainuõigus sõlmida nii ühendusest kui ka väljastpoolt ühendust pärinevate maakide, lähtematerjalide ja lõhustuvate erimaterjalide tarnelepinguid.

Tarneagentuur ei või mingil viisil kasutajate vahel vahet teha selle põhjal, kuidas ta kavatses taotletud varusid kasutada, kui selline kasutusviis ei ole seadusevastane ega vastuolus ühenduseväliste tarnijate poolt kõnealuse saadetise suhtes kehtestatud tingimustega.

1. jagu Tarneagentuur

Artikkel 53

Tarneagentuur tegutseb komisjoni järelevalve all, kes adresseerib sellele direktiive, komisjonil on tarneagentuuri otsuste üle vetoõigus ning ta nimetab selle peadirektori ja tema asetäitja.

Iga kaudse või otsese toiminguga, mille tarneagentuur on oma optiooniõigust või tarnelepingute sõlmimise ainuõigust kasutades teinud, võivad asjaosalised esitada komisjonile, kes teeb oma otsuse selle kohta ühe kuu jooksul.

Artikkel 54

Tarneagentuur on majanduslikult iseseisev juriidiline isik.

Nõukogu kehtestab kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal tarneagentuuri põhikirja.

Põhikirja võib muuta sama menetluse kohaselt.

Põhikirjaga määratakse kindlaks tarneagentuuri kapital ning selle märkimise tingimused. Kontrollpakk kuulub alati ühendusele ja liikmesriikidele. Kapitali jagunemise määravad kindlaks liikmesriigid ühisel kokkuleppel.

Tarneagentuuri tegevuse ärilise juhtimise eeskirjad kehtestatakse põhikirjaga. Viimases võidakse ette näha tehingute eest võetav tasu, et katta tarneagentuuri halduskulud.

Artikkel 55

Liikmed edastavad või lasevad edastada tarneagentuurile kogu vajaliku teabe, et võimaldada tal kasutada oma optiooniõigust ja tarnelepingute sõlmimise ainuõigust.

Artikkel 56

Liikmesriigid vastutavad selle eest, et tarneagentuurile oleks tagatud vaba tegutsemine nende territooriumil.

Nad võivad asutada ühe või mitu asutust, kellel on õigus esindada nende jurisdiktsiooni alla kuuluvate Euroopaväliste territooriumide tootjaid ja kasutajaid suhetes tarneagentuuriga.

2. jagu Ühendusest pärinevad maagid, lähtematerjalid ja lõhustuvad erimaterjalid

Artikkel 57

1. Tarneagentuuri optiooniõigus hõlmab:

- a) 8. peatüki sätete alusel ühenduse omanduses olevate materjalide kasutus- ja tarbimisõiguse saamist;
- b) omandiõiguse saamist kõikidel muudel juhtudel.

2. Tarneagentuur kasutab oma optiooniõigust maakide, lähtematerjalide ja lõhustuvate erimaterjalide tootjatega lepinguid sõlmides.

Artiklite 58, 62 ja 63 alusel pakuvad kõik tootjad neid maake, lähtematerjale või lõhustuvaid erimaterjale, mida nad liikmesriikide territooriumil toodavad, enne nende kasutamist, ümberpaigutamist või ladustamist tarneagentuurile.

Artikkel 58

Kui tootja tegevus hõlmab mitu tootmisetappi alates maagi kaevandamisest kuni metalli tootmiseni, viimane kaasa arvatud, võib ta toodet tarneagentuurile pakkuda ükskõik missuguses tootmisetapis.

Sama kehtib ka kahe või enama omavahel soetud ettevõtja puhul, kui nende seotus on nõuetekohaselt komisjonile teatavaks tehtud ja komisjoniga läbi arutatud artiklites 43 ja 44 sätestatud menetluse kohaselt.

Artikkel 59

Kui tarneagentuur ei kasuta oma optiooniõigust mõne tootja kogu või osa toodangu suhtes, siis tootja:

- a) võib maake, lähtematerjale või lõhustuvaid erimaterjale töödelda või lasta töödelda kas omavahendeid kasutades või lepingu alusel, tingimusel et ta pakub selliselt töödeldud saadust tarneagentuurile;
- b) saab komisjoni otsusega loa käsutada oma olemasolevat toodangut väljaspool ühendust,

eeldades, et ta ei paku soodsamaid tingimusi kui enne tarneagentuurile tehtud pakkumisel. Lõhustuvaid erimaterjale võib siiski eksportida üksnes tarneagentuuri kaudu ja kooskõlas artikli 62 sätetega.

Komisjon ei või sellist luba anda, kui tarnesaajad ei anna tagatist, et ühenduse huvid on kaitstud, või kui selliste lepingute tingimused on vastuolus käesoleva lepingu eesmärkidega.

Artikkel 60

Potentsiaalsed kasutajad teatavad tarneagentuurile perioodiliselt, milliseid varusid nad vajavad, märkides ära koguse, füüsilised ja keemilised omadused, päritolukohta, otstarbe, kohaletoimetamise kuupäeva ja hinnatingimused, mis peavad moodustama nende vahel sõlmitava tarnelepingu tingimused.

Samuti teatavad tootjad tarneagentuurile endapoolsetest pakkumistest, esitades kõik neile tootmisprogrammide koostamiseks vajalikud näitajad, eriti lepingu kestuse. Selliste lepingute kehtivusaeg ei ole üle kümne aasta, välja arvatud komisjoni nõusolekul.

Tarneagentuur teatab potentsiaalsetele kasutajatele saadud pakkumistest ja taotluste mahust ning palub neil kindlaksmääratud aja jooksul esitada oma tellimused.

Kui tarneagentuur on sellised tellimused kätte saanud, teeb ta teatavaks tingimused, mille alusel tal on võimalik neid täita.

Kui tarneagentuur ei saa kõiki tellimusi täismahus täita, jagab ta varud iga pakkumisega seotud tellimuste vahel artiklite 68 ja 69 sätete alusel proportsionaalselt.

Tarneagentuuri eeskirjadega, mis komisjon peab heaks kiitma, määratakse kindlaks, kuidas nõudmist pakkumisega tasakaalustada.

Artikkel 61

Tarneagentuur täidab kõik tellimused, kui puuduvad õiguslikud või materiaalsed takistused.

Lepingut sõlmides võib tarneagentuur artikli 52 sätteid järgides nõuda kasutajatelt vastavat ettemaksu kas tagatisena või selleks, et aidata kaasa tarneagentuuri enda pikaajaliste maksekohustuste täitmisele tootjate ees, kui need kohustused on olulised tellimuse täitmiseks.

Artikkel 62

1. Tarneagentuur kasutab oma optiooniõigust liikmesriikide territooriumil toodetud lõhustuvate erimaterjalide suhtes selleks, et:

- a) rahuldada ühenduses kasutajate nõudlust kooskõlas artikliga 60,
- b) ise selliseid materjale ladustada või
- c) eksportida selliseid materjale komisjoni loaga, mis on kooskõlas artikli 59 punkti b teise lõiguga.

2. Sellised materjalid ja mis tahes taastootlikud jäätmed, kuigi nende kohta kehtivad endiselt 7. peatüki sätted, jäetakse siiski tootja omandusse, et ta saaks:

- a) ladustada neid tarneagentuuri loal;
- b) kasutada neid oma vajaduste piires või
- c) teha need kättesaadavaks ühenduse ettevõtjatele nende vajaduste piires, kui nendel ettevõtjatel on otsene side tootjaga nõuetekohaselt komisjonile edastatud programmi elluviimiseks, mille eesmärgiks ega tagajärjeks ei ole tootmise, tehnilise arengu ega investeerimise piiramine ega kasutajate vahel sobimatu ebavõrdsuse tekitamine ühenduses.

3. Liikmesriikide territooriumil toodetud lõhustuvate erimaterjalide suhtes, mille puhul tarneagentuur ei ole oma optiooniõigust kasutanud, kohaldatakse artikli 89 lõike 1 punkti a sätteid.

Artikkel 63

Ühisettevõtete toodetud maake, lähtematerjale või lõhustuvaid erimaterjale jagatakse kasutajatele kooskõlas nende ettevõtjate põhikirjas või kokkulepetes sätestatud reeglitega.

3. jagu

Väljastpoolt ühendust pärinevad maagid, lähtematerjalid ja lõhustuvad erimaterjalid

Artikkel 64

Tarneagentuuril on vajaduse korral ühenduse ja kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni vahel sõlmitud kokkulepete raames ainuõigus sõlmida kokkuleppeid või lepinguid, mille peaesmärk on väljastpoolt ühendust pärinevate maakide, lähtematerjalide või lõhustuvate erimaterjalide tarnimine, arvestades käesolevas lepingus ettenähtud erandeid.

Artikkel 65

Artiklit 60 kohaldatakse kasutajapoolsete taotluste ning kasutajate ja tarneagentuuri vaheliste lepingute suhtes, mis on seotud väljastpoolt ühendust pärinevate maakide, lähtematerjalide või lõhustuvate erimaterjalide tarnetega.

Tarneagentuur võib siiski otsustada tarnete geograafilise päritolu üle eeldusel, et sellega on kasutajale tagatud vähemalt sama soodsad tingimused kui tellimuses märgitud.

Artikkel 66

Kui komisjon leiab asjaomaste kasutajate avalduste põhjal, et tarneagentuur ei suuda kõiki või osa tarnetega seotud tellimusi sobiva aja jooksul täita või et ta suudab seda teha üksnes ülemäära kõrge hinnaga, on kasutajatel õigus sõlmida otselepinguid, mis on seotud tarnetega väljastpoolt ühendust, tingimusel et sellised lepingud vastavad olulistes küsimustes nende tellimustes märgitud tingimustele.

See õigus antakse neile üheks aastaks; seda võib pikendada, kui selle andmist põhjustanud olukord kestab.

Käesolevas artiklis sätestatud õiguse kasutajad edastavad sõlmida kavatsetavad otselepingud komisjonile. Komisjon võib ühe kuu jooksul protestida selliste lepingute sõlmimise, kui need on vastuolus käesoleva lepingu eesmärkidega.

4. jagu

Hinnad

Artikkel 67

Välja arvatud käesolevas lepingus ettenähtud erandid, tulenevad hinnad nõudmise ja pakkumise tasakaalust, nagu sätestatud artiklis 60; liikmesriikide siseriiklikud eeskirjad ei tohi nende sätetega vastuolus olla.

Artikkel 68

Hinnakujundustavad, mille eesmärgiks on tagada teatavatele kasutajatele eelisseisund, rikkudes käesolevas peatükis sätestatud tarneallikatele võrdse juurdepääsu põhimõtet, on keelatud.

Kui tarneagentuur leiab, et selliseid võtteid kasutatakse, teatab ta sellest komisjonile.

Kui komisjon tähelepanekuga nõustub, võib ta määrata kõnealuste pakkumiste hinnad tasemel, mis vastab tarneallikatele võrdse juurdepääsu põhimõttele.

Artikkel 69

Nõukogu võib hinnad komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt kinnitada.

Kui tarneagentuur kehtestab vastavalt artiklile 60 tingimused, mille alusel tal on võimalik tellimusi täita, võib ta teha tellimuse esitanud kasutajatele ettepaneku hinnad võrdsustada.

5. jagu

Tarnepoliitikat käsitlevad sätted

Artikkel 70

Ühenduse eelarvega kindlaksmääratud piires võib komisjon enda määratud tingimustel anda rahalist toetust geoloogiliste uuringute programmidele liikmesriikide territooriumil.

Komisjon võib anda liikmesriikidele soovitusi geoloogiliste uuringute ja maardlate kasutamise arengu kohta.

Liikmesriigid esitavad igal aastal komisjonile aruande geoloogiliste uuringute ja tootmise arengu, töenäoliste reservide ja nende territooriumil kaevandusse tehtud või plaanitud investeeringute kohta. Aruanded esitatakse nõukogule koos komisjoni arvamusega, milles märgitakse eelkõige ära, milliseid meetmeid on liikmesriigid neile eelmise lõigu alusel tehtud soovitude põhjal võtnud.

Kui komisjon on asja nõukogule esitanud ja viimane on kvalifitseeritud häälteenamusega seisukohal, et ehkki pikaajaliselt näivad kaevandamise väljavaated majanduslikult õigustatud, on geoloogilised uuringud ja kaevandamistöde laiendamine endiselt rõhutatult ebapiisavad, loetakse, et asjaomane liikmesriik on loobunud nii iseenda kui oma kodanike õigusest võrdset juurde pääseda teistele tarneallikatele ühenduse piires, seni kui tal pole õnnestunud olukorda parandada.

Artikkel 71

Komisjon esitab liikmesriikidele kõik vajalikud soovitused seoses eeskirjadega tulude ja kaevandamise kohta.

Artikkel 72

Tarneagentuur võib moodustada kas ühenduses või väljaspool ühendust saadaolevast materjalist vajalikud kaubanduslikud varud, et soodustada ühenduse varustamist ja jooksvaid tarneid.

Komisjon võib vajaduse korral otsustada moodustada julgeolekuvarud. Selliste varude rahastamise viisi kiidab nõukogu heaks komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega.

6. jagu Erisätted

Artikkel 73

Kui ühelt poolt liikmesriigi, isiku või ettevõtja ja teiselt poolt kolmanda riigi, rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodaniku vahel sõlmitud kokkulepe või leping näeb muu hulgas ette tarneagentuuri pädevusvaldkonda kuuluvate toodete tarnimise, siis on selle kokkuleppe või lepingu sõlmimiseks või uuendamiseks toodete tarnimise osas vaja komisjoni eelnevat nõusolekut.

Artikkel 74

Maakide, lähtematerjalide ja lõhustuvate erimaterjalide nii väikestes kogustes, nagu tavaliselt kasutatakse teadusuuringutes, edasitoimetamise, impordi ja ekspordi võib komisjon käesoleva peatüki sätete kohaldamisest vabastada.

Tarneagentuurile teatatakse igast käesoleva sätte alusel toimuvast edasitoimetamisest, impordist või ekspordist.

Artikkel 75

Käesoleva peatüki sätteid ei kohaldata maakide, lähtematerjalide või lõhustuvate erimaterjalide töötlemise, muundamise või vormimisega seotud kokkulepete suhtes, mis on sõlmitud:

- a) mitme isiku või ettevõtja vahel, kui materjal tuleb pärast töötlemist, muundamist või vormimist tagastada isikule või ettevõtjale, kellelt see on saadud;
- b) isiku või ettevõtja ja rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodaniku vahel, kui materjali töödeldakse, muundatakse või vormitakse väljaspool ühendust ja tagastatakse seejärel isikule või ettevõtjale, kellelt see on saadud, või

c) ettevõtja või isiku ja rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodaniku vahel, kui materjali töödeldakse, muundatakse või vormitakse ühenduses ja tagastatakse seejärel kas organisatsioonile või kodanikule, kellelt see on saadud, või muule sellise organisatsiooni või kodaniku määratud kaubasaajale, kes asub samuti väljaspool ühendust.

Asjaomased isikud või ettevõtjad teatavad siiski tarneagentuurile sellistest kokkulepetest ning niipea, kui lepingud on alla kirjutatud, ka edasitoimetatava materjali kogused. Komisjon võib takistada punktis b nimetatud kokkulepete sõlmimist, kui ta leiab, et muundamist või vormimist ei ole võimalik teha tõhusalt ja ohutult ning ilma materjalikadudeta ühenduse kahjuks.

Selliste kokkulepetega seotud materjalide suhtes kehtivad liikmesriikide territooriumil 7. peatükis sätestatud julgeolekumeetmed. 8. peatüki sätteid ei kohaldata siiski punktis c nimetatud kokkulepetega hõlmatud lõhustuvate erimaterjalide suhtes.

Artikkel 76

Liikmesriigi või komisjoni algatusel ning eriti juhul, kui ettenägematud asjaolud põhjustavad üldise puuduse, võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt ja pärast assambleega konsulteerimist muuta käesoleva peatüki sätteid. Komisjon uurib kõiki selliseid liikmesriikide esitatud taotlusi.

Seitse aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist võib nõukogu need sätted tervikuna kinnitada. Kui neid ei kinnitata, võetakse vastu käesoleva peatüki teemaga seotud uued sätted kooskõlas eelmises lõigus sätestatud menetlusega.

7. PEATÜKK Julgeolekumeetmed

Artikkel 77

Kooskõlas käesoleva peatüki sätetega veendub komisjon selles, et liikmesriikide territooriumil:

a) ei kasutata maake, lähtematerjale ega lõhustuvaid erimaterjale mingil muul kui kasutaja teatatud eesmärgil;

b) järgitakse tarnetega seotud eeskirju ja kõiki julgeolekukohustusi, mis ühendus on mõne kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooniga sõlmitud kokkuleppe alusel võtnud.

Artikkel 78

Igaüks, kes ehitab rajatise lähtematerjalide või lõhustuvate erimaterjalide tootmiseks, eraldamiseks või muul viisil kasutamiseks või kiiritatud tuumkütuste töötlemiseks või kasutab sellist rajatist, teatab komisjonile rajatise tehnilised põhinäitajad sellises ulatuses, kui nende teadmine on vajalik artiklis 77 sätestatud eesmärkide saavutamiseks.

Komisjon peab kiiritatud materjalide keemiliseks töötlemiseks kasutatava tehnoloogia heaks kiitma sel määral, kui see on vajalik artiklis 77 sätestatud eesmärkide saavutamiseks.

Artikkel 79

Komisjon nõuab tegevuspäeviku pidamist ja esitamist, et võimaldada kasutatud või toodetud maakide, lähtematerjalide ja lõhustuvate erimaterjalide üle arvestust pidada. Sama nõue kehtib ka lähtematerjalide ja lõhustuvate erimaterjalide veo puhul.

Need, kelle suhtes sellised nõuded kehtivad, teatavad asjaomase liikmesriigi ametivõimudele kõigist artikli 78 ja käesoleva artikli esimese lõigu alusel komisjonile edastatavatest teadaannetest.

Käesoleva artikli esimeses lõigus nimetatud nõuete laad ja ulatus määratakse kindlaks määruses, mille komisjon annab ja nõukogu heaks kiidab.

Artikkel 80

Komisjon võib nõuda, et kogu regenereeritud või kõrvaltootena saadud liigne lõhustuv erimaterjal, mida tegelikult ei kasutata või mis ei ole kasutusvalmis, antaks hoiule tarneagentuuri hoidlatesse või teistesse hoidlatesse, mis on või võivad olla komisjoni järelevalve

all.

Nõnda hoiustatud lõhustuvad erimaterjalid tuleb asjaomaste nõudmisel viivitamata neile tagastada.

Artikkel 81

Komisjon võib saata inspektoreid liikmesriikide territooriumile. Enne kui inspektor esimest korda mõne liikmesriigi territooriumile lähetatakse, konsulteerib komisjon asjaomase riigiga; sellisest konsultatsioonist piisab ka sama inspektori järgmisteks lähetusteks.

Sel määral, kui see on vajalik, et kohaldada käesolevas peatükis sätestatud järelevalvet maakide, lähtematerjalide ja lõhustuvate erimaterjalide suhtes, ning et tagada artikli 77 sätete järgimine, pääsevad inspektorid oma volitusi tõendava dokumendi esitamisel alati kõikidesse kohtadesse ja andmete juurde ning kõikide isikute juurde, kes oma ameti tõttu tegelevad materjalide, seadmete või rajatistega, mille suhtes need julgeolekumeetmed kehtivad. Kui asjaomane riik seda nõuab, on komisjoni poolt määratud inspektoritega kaasas selle riigi ametivõimude esindajad; see ei sunni siiski inspektoreid viivitama ega takista neid muul viisil nende ülesannete täitmisel.

Kui kontrollimisele ollakse vastu, pöördub komisjon Euroopa Kohtu presidendi poole korralduse saamiseks, et tagada kontrollimine sundkorras. Euroopa Kohtu president teeb oma otsuse teatavaks kolme päeva jooksul.

Kui viivitus kätkeb ohtu, võib komisjon ise anda otsuse vormis kirjaliku korralduse jätkata kontrollimist. See korraldus esitatakse viivitamata Euroopa Kohtu presidendile edasiseks kinnitamiseks.

Pärast korralduse või otsuse teatavakstegemist tagavad asjaomase riigi ametivõimud, et inspektorid pääseksid korralduses või otsuses nimetatud kohtadesse.

Artikkel 82

Inspektorid võtab teenistusse komisjon.

Nad vastutavad artiklis 79 nimetatud päevikute kättesaamise ja kontrollimise eest. Kõikidest rikkumistest teatavad nad komisjonile.

Komisjon võib anda direktiivi, milles kutsutakse asjaomast liikmesriiki võtma komisjoni poolt määratud tähtaja jooksul kõik vajalikud meetmed, et lõpetada sellised rikkumised; komisjon teatab sellest nõukogule.

Kui liikmesriik ei järgi komisjoni direktiivi määratud tähtaja jooksul, võib komisjon või iga asjaomane liikmesriik artiklitest 141 ja 142 kõrvale kaldudes asja otse Euroopa Kohtusse anda.

Artikkel 83

1. Kui isikud või ettevõtjad rikuvad neile käesoleva peatükiga pandud kohustusi, võib komisjon sellistele isikutele või ettevõtjatele sanktsioone kohaldada.

Need sanktsioonid on raskusastme järgi loetletuna järgmised:

- a) hoiatus;
- b) erihüvitiste, nagu rahalise või tehnilise abi andmise lõpetamine;
- c) ettevõtte andmine kuni neljaks kuuks isiku või nõukogu juhtimise alla, kes nimetatakse ametisse komisjoni ja selle liikmesriigi ühisel kokkuleppel, kelle jurisdiktsiooni alla ettevõtja kuulub;
- d) lähtematerjalide või lõhustuvate erimaterjalide täielik või osaline äravõtmine.

2. Otsused, mis komisjon teeb lõiget 1 rakendades ja mis nõuavad materjalide äraandmist, on täitmisele pööratavad. Liikmesriikide territooriumil võib neid täitmisele pöörata kooskõlas artikliga 164.

Artiklist 157 kõrvale kaldudes on mõne lõikes 1 sätestatud sanktsiooni kehtestavate komisjoni

otsuste vastu Euroopa Kohtule esitatud kaebustel peatav toime. Euroopa Kohus võib siiski komisjoni või asjaomase liikmesriigi avalduse alusel teha korralduse, et otsus pöörataks viivitamata täitmisele.

Kahjustatud huvide kaitse tagamiseks kehtestatakse kohane õiguslik menetlus.

3. Komisjon võib liikmesriikidele anda soovitusi seaduste ja eeskirjade kohta, mis on mõeldud käesolevast peatükist tulenevate kohustuste täitmise tagamiseks nende territooriumil.

4. Liikmesriigid tagavad, et sanktsioonid pöörataks täitmisele ning et vajaduse korral rikkumiste toimepanijad korvaksid kahju.

Artikkel 84

Julgeolekumeetmete kohaldamisel ei tohi olla diskrimineerimist selle alusel, mis otstarbel maake, lähtematerjale ja lõhustuvaid erimaterjale kavatsetakse kasutada.

Julgeolekumeetmete reguleerimisala ja kohaldamise menetlus ning nende kohaldamise eest vastutavate organite volitused piirduvad sellega, mis on vajalik käesolevas peatükis sätestatud eesmärkide saavutamiseks.

Julgeolekumeetmeid ei või kohaldada kaitsevajaduste rahuldamiseks mõeldud materjalide suhtes, mida töödeldakse spetsiaalselt selleks otstarbeks või mis kooskõlas operatiivkavaga pärast sellist töötlemist paigutatakse või antakse hoiule sõjaväerajatisse.

Artikkel 85

Kui uued asjaolud nõuavad, võib nõukogu liikmesriigi või komisjoni taotlusel käesolevas peatükis sätestatud julgeolekumeetmete kohaldamise korda komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast assambleega konsulteerimist ühehäälselt kohandada. Komisjon vaatab läbi iga liikmesriigi sellekohase taotluse.

8. PEATÜKK Omandiõigus

Artikkel 86

Lõhustuvad erimaterjalid kuuluvad ühendusele.

Ühenduse omandiõigus hõlmab kõiki lõhustuvaid erimaterjale, mida toodab või impordib liikmesriik, isik või ettevõtja ning mille suhtes kehtivad 7. peatükis sätestatud julgeolekumeetmed.

Artikkel 87

Liikmesriikidel, isikutel või ettevõtjatel on piiramatu õigus kasutada ja tarbida nõuetekohaselt omandatud lõhustuvaid erimaterjale neile käesoleva lepinguga pandud kohustuste, eriti julgeolekumeetmete, tarneagentuurile antud optiooniõiguse ning tervisekaitse alaste kohustuste alusel.

Artikkel 88

Tarneagentuur peab ühenduse nimel erikontot pealkirjaga "Lõhustuvate erimaterjalide rahaliste vahendite konto".

Artikkel 89

1. Lõhustuvate erimaterjalide rahaliste vahendite kontol:

a) kantakse liikmesriigi, isiku või ettevõtja omandisse jäetud või käsutusse antud lõhustuvate erimaterjalide väärtus ühenduse kreditisse ja selle liikmesriigi, isiku või ettevõtja deebetisse;

b) kantakse liikmesriigi, isiku või ettevõtja toodetud või imporditud ning ühenduse omandusse läinud lõhustuvate erimaterjalide väärtus ühenduse deebetisse ja selle liikmesriigi, isiku või ettevõtja kreditisse. Samasugune kanne tehakse, kui liikmesriik, isik või ettevõtja tagastab ühendusele lõhustuvad erimaterjalid, mis enne on jäetud selle riigi, isiku või ettevõtja omandisse või antud tema käsutusse.

2. Lõhustuvate erimaterjalide koguste väärtuse kõikumist kajastatakse raamatupidamises nõnda, et see ei põhjustaks ühendusele tulu ega kulu. Mis tahes tulu saab või kulu kannab materjali valdaja.

3. Eespool nimetatud tehingutest tulenev jääksumma tuleb võlausaldaja nõudmise korral viivitamata tasuda.

4. Kui tarneagentuur võtab oma nimel tehinguid ette, käsitatakse teda käesoleva peatüki kohaldamisel ettevõtjana.

Artikkel 90

Kui uued asjaolud nõuavad, võib nõukogu liikmesriigi või komisjoni taotlusel käesoleva peatüki sätteid ühenduse omandiõiguse kohta komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast assambleega konsulteerimist ühehäälselt kohandada. Komisjon vaatab läbi iga liikmesriigi sellekohase taotluse.

Artikkel 91

Kõikide nende esemete, materjalide ja varade omandiõiguslik režiim, mis käesoleva peatüki alusel ei kuulu ühendusele, määratakse kindlaks iga liikmesriigi õigusega.

9. PEATÜKK Tuumaühisturg

Artikkel 92

Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse käesoleva lepingu IV lisa nimekirjades loetletud kaupade ja toodete suhtes.

Nõukogu võib neid nimekirju komisjoni või liikmesriigi taotlusel komisjoni ettepaneku põhjal muuta.

Artikkel 93

Üks aasta pärast käesoleva asutamislepingu jõustumist kaotavad liikmesriigid omavahelises kaubanduses kõik impordi- ja eksporditollimaksud, samaväärse toimega maksud ning koguselised impordi- ja ekspordipiirangud järgmiste toodete suhtes:

a) A1- ja A2-nimekirjas loetletud tooted;

b) B-nimekirjas loetletud tooted, kui nende suhtes kehtib ühine tollitariifistik ja kui nendega on kaasas ühenduse antud tõend, mis kinnitab, et neid kavatsetakse kasutada tuumaenergiaalasel otstarbel.

Liikmesriikide jurisdiktsiooni alla kuuluvatel Euroopa-välistel territooriumidel võib siiski jätkata eranditult fiskaalsete impordi- ja ekspordimaksude või samaväärse toimega maksude nõudmist. Selliste maksude määrad ja nende kohaldamise alused ei tohi põhjustada diskrimineerimist kõnealuse riigi ja teiste liikmesriikide vahel.

Artikkel 94

Liikmesriigid kehtestavad ühise tollitariifistiku kooskõlas järgmiste sätetega:

a) A1-nimekirjas loetletud toodete suhtes kinnitatakse ühine tollitariifistik kõige madalamal tasemel, mida 1. jaanuaril 1957. aastal liikmesriikides kohaldatakse;

b) A2-nimekirjas loetletud toodete suhtes võtab komisjon kõik ajakohased meetmed, tagamaks, et liikmesriikidevahelised läbirääkimised algaksid kolme kuu jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest. Kui nendest toodetest mõne suhtes ei jõuta kokkuleppele ühe aasta jooksul alates käesoleva lepingu sõlmimisest, määrab ühise tollitariifistiku raames kehtestatavad maksud komisjoni ettepaneku põhjal nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega;

c) A1- ja A2-nimekirjas loetletud toodete ühist tollitariifistikku hakatakse kohaldama pärast ühe aasta möödumist käesoleva lepingu sõlmimisest.

Artikkel 95

Nõukogu võib komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt otsustada B-nimekirjas olevate toodete suhtes ühist tollitariifistikku varem kohaldada, kui selline meede võiks kaasa aidata tuumaenergeetika arengule ühenduses.

Artikkel 96

Liikmesriigid kaotavad kõik kodakondsusel põhinevad kitsendused, mis mõjutavad liikmesriikide kodanike õigust asuda oskustööle tuumaenergeetika valdkonnas, arvestades avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise põhinõuetest tulenevaid piiranguid.

Pärast assambleega konsulteerimist võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal, kes küsib kõigepealt majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, anda kvalifitseeritud häälteenamusega direktiive käesoleva artikli kohaldamiseks.

Artikkel 97

Liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvate avalik-õiguslike või eraõiguslike füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes ei tohi kohaldada mingeid kodakondsusel põhinevaid kitsendusi, kui nad soovivad osaleda teadusliku või tööstusliku tuumarajatise ehitamisel ühenduses.

Artikkel 98

Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, et aidata kaasa tuumariske katvate kindlustuslepingute sõlmimisele.

Kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest annab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal, kes küsib kõigepealt majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, kvalifitseeritud häälteenamusega ja pärast assambleega konsulteerimist direktiivid käesoleva artikli kohaldamiseks.

Artikkel 99

Komisjon võib anda soovitusi käesoleva lepingu II lisas loetletud tööstusharude rahastamiseks mõeldud kapitali liikumise soodustamiseks.

Artikkel 100

Kõik liikmesriigid kohustuvad andma loa teha kaupade, teenuste või kapitali liikumisega seotud makseid ning kõikide kapitali ja töötasude ülekandeid selle liikmesriigi vääringus, kus võlausaldaja või makse saaja elab, sel määral kui kaupade, teenuste, kapitali ja isikute liikumine liikmesriikide vahel on vastavalt käesolevale lepingule liberaliseeritud.

10. PEATÜKK **Välissuhted**

Artikkel 101

Ühendus võib oma volituste ja pädevuse piires sõlmida kokkuleppeid või lepinguid kolmanda riigi, rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodanikuga.

Selliste kokkulepete või lepingute üle peab komisjon läbirääkimisi kooskõlas nõukogu direktiividega: komisjon sõlmib need nõukogu heakskiidul, kes teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega.

Kokkulepete või lepingute üle, mille rakendamine ei nõua nõukogu heakskiitu ja mida võib täita vastava eelarve piires, peab läbirääkimisi ja need sõlmib üksi komisjon; komisjon teatab nendest nõukogule.

Artikkel 102

Kolmanda riigi, rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodanikuga sõlmitud kokkulepped või lepingud, milles peale ühenduse osaleb ka üks või mitu liikmesriiki, ei jõustu enne, kui kõik asjaomased liikmesriigid on komisjonile teatanud, et need kokkulepped või lepingud on muutunud kohaldatavaks kooskõlas nende siseriikliku õigusega.

Artikkel 103

Liikmesriigid edastavad komisjonile kolmanda riigi, rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodanikuga sõlmitavate kokkulepete või lepingute projektid sel määral, kui sellised kokkulepped või lepingud käsitlevad käesoleva lepingu reguleerimisalasse jäävaid küsimusi.

Kui kokkuleppe või lepingu projekt sisaldab klausleid, mis takistavad käesoleva lepingu kohaldamist, teeb komisjon oma märkused asjaomasele riigile teatavaks ühe kuu jooksul alates sellise projekti saamisest.

Riik ei sõlmi kavandatavat kokkulepet või lepingut enne, kui ta on andnud rahuldavad vastused komisjoni vastuväidetele või täitnud Euroopa Kohtu otsuse, kes on riigi avalduse põhjal teinud kiireloomulise otsuse kavandatavate klauslite kokkusobivuse üle käesoleva lepinguga. Euroopa Kohtule võib avalduse esitada millal tahes pärast seda, kui riik on komisjoni märkused kätte saanud.

Artikkel 104

Ükski isik ega ettevõtja, kes sõlmib kolmanda riigi, rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodanikuga lepingu või kokkuleppe või uuendab seda pärast käesoleva lepingu jõustumist, ei või kõnealusele kokkuleppele või lepingule tuginedes jätta talle käesoleva lepinguga pandud kohustusi täitmata.

Kõik liikmesriigid võtavad meetmeid, mida nad peavad vajalikuks, et edastada komisjonile viimase nõudmisel kogu teave, mis on seotud kokkulepete või lepingutega, mille isik või ettevõtja on sõlminud kolmanda riigi, rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodanikuga käesoleva lepingu reguleerimisalal pärast selle jõustumist. Komisjon võib sellist edastamist nõuda üksnes selle kontrollimiseks, et need kokkulepped või lepingud ei sisaldaks klausleid, mis takistavad käesoleva lepingu rakendamist.

Komisjoni avalduse peale teeb Euroopa Kohus otsuse selliste kokkulepete või lepingute kokkusobivuse kohta käesoleva lepingu sätetega.

Artikkel 105

Liikmesriigi, isiku või ettevõtja poolt kolmanda riigi, rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodanikuga enne käesoleva lepingu jõustumist sõlmitud kokkuleppe või lepingu täitmist ei või käesoleva lepingu sätetele tuginedes takistada, kui sellisest kokkuleppest või lepingust on teatatud komisjonile hiljemalt 30 päeva pärast käesoleva lepingu jõustumist.

Käesoleva lepingu täitmatajätmise põhjusena ei või siiski tugineda kokkulepetele või lepingutele, mis isik või ettevõtja on sõlminud kolmanda riigi, rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodanikuga käesoleva lepingu allakirjutamise ja selle jõustumise vahel, kui komisjoni avalduse põhjal Euroopa Kohtu antud arvamuse järgi on üks pooltest sõlminud selle kokkuleppe või lepingu kavatsusega käesoleva lepingu sätetest kõrvale hoida.

Artikkel 106

Liikmesriikidelt, kes enne käesoleva lepingu jõustumist on kolmandate riikidega sõlminud koostöölepinguid tuumaenergeetika vallas, nõutakse, et nad koos komisjoniga alustaksid vajalikke läbirääkimisi nende kolmandate riikidega, selleks et ühendus võiks võimaluste piires sellistest lepingutest tulenevad õigused ja kohustused üle võtta.

Kõik selliste läbirääkimiste tulemusena tekkivad uued lepingud nõuavad eespool nimetatud lepingutele alla kirjutanud liikmesriigi või -riikide nõusolekut ja nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega antud heakskiitu.

III JAOTIS **Sätted institutsioonide kohta**

1. PEATÜKK **Ühenduse institutsioonid**

1. jagu **Assamblee**

Artikkel 107

Assamblee, mis koosneb ühenduseks liitunud riikide rahvaste esindajatest, kasutab talle käesoleva lepinguga antud nõuande- ja järelevalvevolitusi.

Artikkel 108

1. Assamblee koosneb esindajatest, kelle parlamendid määravad oma liikmete hulgast vastavalt igas liikmesriigis sätestatud menetlusele.

2. Esindajate arv on järgmine:

Belgia	14
Saksamaa	36
Prantsusmaa	36
Itaalia	36
Luksemburg	6
Madalmaad	14

3. Assamblee koostab ettepanekuid otsesteks ja üldisteks valimisteks ühtse menetluse kohaselt kõikides liikmesriikides.

Nõukogu määrab ühehäälselt asjakohased sätted, mida ta soovib liikmesriikidel vastu võtta kooskõlas nende põhiseadusest tulenevate nõuetega.

Artikkel 109

Assamblee peab iga-aastase istungjärgu. See tuleb kutsumiseta kokku oktoobrikuu kolmandal teisipäeval.

Assamblee võib tulla kokku erakorraliseks istungjärguks, kui seda taotleb assamblee liikmete enamus või kui seda taotleb nõukogu või komisjon.

Artikkel 110

Assamblee valib oma liikmete hulgast presidendi ja juhatuse.

Komisjoni liikmed võivad osa võtta kõikidest istungitest ning nende taotluse korral tuleb nad komisjoni nimel ära kuulata.

Komisjon vastab suuliselt või kirjalikult assamblee või selle liikmete küsimustele.

Assamblee kuulab nõukogu ära kooskõlas tingimustega, mis nõukogu on sätestanud oma kodukorraga.

Artikkel 111

Kui käesolev leping ei sätesta teisiti, teeb assamblee otsused antud häälte absoluutse enamusega.

Kvoorum määratakse kindlaks kodukorraga.

Artikkel 112

Assamblee võtab vastu oma kodukorra, tehes otsuse oma liikmete häälteenamusega.

Assamblee dokumendid avaldatakse tema kodukorras ettenähtud viisil.

Artikkel 113

Assamblee arutab komisjoni esitatud iga-aastast üldaruannet lahtisel istungil.

Artikkel 114

Kui assamblee päevakorda esitatakse umbusaldusavaldus komisjoni tegevuse kohta, ei pane assamblee seda hääletusele varem kui kolme päeva möödumisel selle päevakorda esitamisest ning umbusaldusavaldus otsustatakse ainult avalikul hääletusel.

Kui umbusaldusavalduse poolt on vähemalt kaks kolmandikku antud häältest, mis esindavad

assamblee liikmete enamust, siis astuvad komisjoni liikmed täies koosseisus tagasi. Nad jätkavad asjaajamist seni, kuni nad asendatakse kooskõlas artikliga 127.

2. jagu Nõukogu

Artikkel 115

Nõukogu täidab oma ülesandeid ja kasutab oma otsustusõigust kooskõlas käesoleva lepingu sätetega.

Ta võtab kõik tema pädevuses olevad meetmed, et koordineerida liikmesriikide ja ühenduse tegevust.

Artikkel 116

Nõukogu koosneb liikmesriikide esindajatest. Iga valitsus volitab selleks ühe oma liikmetest.

Eesistuja ametikohta täidavad nõukogus kõik liikmed kordamööda kuuekuulise tähtaja jooksul liikmesriikide tähestikulises järjekorras.

Artikkel 117

Nõukogu tuleb kokku eesistuja kutsel kas eesistuja enda algatusel või ühe nõukogu liikme või komisjoni taotlusel.

Artikkel 118

1. Kui käesolev leping ei sätesta teisiti, teeb nõukogu otsused oma liikmete häälteenamusega.

2. Kui nõukogu otsuseks on nõutav kvalifitseeritud häälteenamus, arvestatakse tema liikmete hääli järgmiselt:

Belgia	2
Saksamaa	4
Prantsusmaa	4
Itaalia	4
Luksemburg	1
Madalmaad	2

Nõukogu otsuste vastuvõtmiseks on nõutav vähemalt:

– 12 poolthäält, kui käesoleva lepinguga on ette nähtud otsuste vastuvõtmine komisjoni ettepaneku põhjal;

– muudel juhtudel 12 poolthäält, mille on andnud vähemalt neli liiget.

3. Isiklikult kohalviibivate või esindatud liikmete hääletamisest hoidumine ei takista nõukogu vastu võtmast otsuseid, mis nõuavad ühehäälsust.

Artikkel 119

Kui nõukogu teeb käesoleva lepingu kohaselt otsuse komisjoni ettepaneku põhjal, siis õigusakti puhul, mis seda ettepanekut muudab, on nõutav nõukogu ühehäälsus.

Niikaua kui nõukogu ei ole otsustanud, võib komisjon muuta oma esialgset ettepanekut, eriti kui selle ettepaneku üle on konsulteeritud assambleega.

Artikkel 120

Hääletamisel võib iga nõukogu liige esindada peale enda veel ainult üht liiget.

Artikkel 121

Nõukogu võtab vastu oma kodukorra.

Kodukorraga võib sätestada liikmesriikide esindajatest koosneva komitee loomise. Nõukogu määrab kõnealuse komitee ülesanded ja volitused.

Artikkel 122

Nõukogu võib komisjonilt taotleda uuringute korraldamist, mida nõukogu peab soovitavaks ühiste eesmärkide saavutamiseks, ning teha talle asjakohaseid ettepanekuid.

Artikkel 123

Nõukogu määrab kvalifitseeritud häälteenamusega kindlaks komisjoni presidendi ja liikmete, samuti Euroopa Kohtu presidendi, kohtunike, kohtujuristide ja kohtusekretäri palgad, toetused ning pensionid. Kvalifitseeritud häälteenamusega määrab nõukogu kindlaks ka kõik väljamaksed, mis tehakse töötasu asemel.

3. jagu **Komisjon**

Artikkel 124

Komisjon, pidades silmas tuumaenergeetika arengut ühenduses:

- tagab käesoleva lepingu sätete ja institutsioonide poolt käesoleva lepingu alusel võetud meetmete rakendamise;
- sõnastab soovitused või esitab arvamused käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades, kui leping seda selgesõnaliselt ette näeb või kui komisjon seda vajalikuks peab;
- omab iseseisvat otsustamisõigust ning võtab osa nõukogu ja assamblee meetmete kujundamisest käesolevas lepingus ettenähtud viisil;
- kasutab talle nõukogu poolt antud volitusi viimase kinnitatud eeskirjade rakendamiseks.

Artikkel 125

Komisjon avaldab igal aastal hiljemalt kuu aega enne assamblee istungjärgu algust üldaruande ühenduse tegevuse kohta.

Artikkel 126

1. Komisjon koosneb viiest eri rahvusest liikmest, kes valitakse, lähtudes nende üldisest asjatundlikkusest käesoleva asutamislepingu erieesmärgi seisukohast ja kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust.

Komisjoni liikmete arvu võib nõukogu ühehäälselt muuta.

Komisjoni liikmeteks võivad olla ainult liikmesriikide kodanikud.

2. Ühenduse üldistes huvides on komisjoni liikmed oma kohustuste täitmisel täiesti sõltumatud.

Oma kohustuste täitmisel ei taotle ega võta nad vastu juhiseid üheltki valitsuselt ega mingilt muult organilt. Nad hoiduvad kõigest, mis on kokkusobimatu nende kohustustega. Iga liikmesriik kohustub seda põhimõtet austama ega püüa komisjoni liikmeid nende ülesannete täitmisel mõjutada.

Oma ametiaja jooksul ei või komisjoni liikmed töötada ühelgi teisel tasustataval ega mittetasustataval ametikohal. Oma ülesandeid täitma asudes kohustuvad nad pidulikult nii ametiaja jooksul kui ka pärast selle lõppemist austama sellest tulenevaid kohustusi ning eriti oma kohustust käituda ausalt ja diskreetselt teatud ametissenimetamiste suhtes või soodustuste vastuvõtmisel pärast oma ametiaja lõppemist. Nende kohustuste rikkumise korral võib Euroopa Kohus nõukogu või komisjoni avalduse põhjal otsustada, et asjassepuutuv liige tuleb vastavalt asjaoludele kas ametist tagandada vastavalt artikli 129 sätetele või jätta ilma õigusest saada pensioni või muid seda asendavaid soodustusi.

Artikkel 127

Komisjoni liikmed määravad liikmesriikide valitsused ühisel kokkuleppel.

Ametiaeg on neli aastat. Komisjoni liikmeid võib ametisse tagasi nimetada.

Artikkel 128

Kui tavaline asendamine või surm välja arvata, lõpevad komisjoni liikme kohustused ametist lahkumisel või tagandamisel.

Sel viisil tekkinud vabale ametikohale nimetatakse liikme ülejäänud ametiajaks uus liige. Nõukogu võib ühehäälselt otsustada, et niisugust vaba ametikohta ei ole vaja täita.

Kui tagandamine artikli 129 põhjal välja arvata, jäävad komisjoni liikmed ametisse seni, kuni nad on asendatud.

Artikkel 129

Kui komisjoni liige ei vasta enam tingimustele, mis on nõutavad tema ametiülesannete täitmiseks, või kui ta on süüdi tõsises üleastumises, võib Euroopa Kohus ta nõukogu või komisjoni avalduse põhjal ametist tagandada.

Sellisel juhul võib nõukogu komisjoni liikme ühehäälselt ajutise meetmena ametist kõrvaldada ja määrata talle asendaja kuni Euroopa Kohus teeb antud asjas oma otsuse.

Euroopa Kohus võib nõukogu või komisjoni taotlusel komisjoni liikme volitused ajutiselt peatada.

Artikkel 130

Sama korra kohaselt, nagu on kehtestatud komisjoniliikmete ametissenimetamiseks, nimetab komisjon oma liikmete hulgast kaheaastaseks ametiajaks presidendi ja asepresidendi. Neid võib ametisse tagasi nimetada.

President ja asepresidendid nimetatakse ametisse pärast komisjoniga konsulteerimist, välja arvatud juhul kui kõik komisjoni liikmed on asendatud.

Presidendi või asepresidendi ametist tagasiastumise, tagandamise või surma korral nimetatakse tema asemele järelejäänud ametiajaks esimese löike sätete kohaselt uus liige.

Artikkel 131

Nõukogu ja komisjon konsulteerivad omavahel ja otsustavad oma koostöömeetodid ühise kokkuleppe põhjal.

Komisjon võtab vastu oma kodukorra, selleks et tagada iseenese ja oma talituste töö kooskõlas käesoleva lepingu sätetega. Komisjon tagab kodukorra avaldamise.

Artikkel 132

Komisjon teeb otsused artiklis 126 sätestatud liikmete arvu häälteenamusega.

Komisjoni istung on otsustusvõimeline ainult siis, kui sellest võtab osa kodukorraga ettenähtud arv liikmeid.

Artikkel 133

Nõukogu võib ühehäälselt kokku leppida, et liikmesriigi valitsus volitab komisjoni juurde kvalifitseeritud esindaja, kelle ülesandeks on püsiv sidepidamine.

Artikkel 134

1. Käesolevaga moodustatakse teadus- ja tehnikakomitee; see luuakse komisjoni juurde ja tal on nõuandev staatus.

Komiteega tuleb konsulteerida käesolevas lepingus ettenähtud juhtudel. Komiteega võib konsulteerida kõikidel juhtudel, kui komisjon seda asjakohaseks peab.

2. Komitee koosneb 20 liikmest, kelle nimetab ametisse nõukogu pärast komisjoniga konsulteerimist.

Komitee liikmed nimetatakse ametisse isiklikult viieks aastaks. Neid võib ametisse tagasi nimetada. Neid ei või siduda mingite kohustuslike juhustega.

Igal aastal valib teadus- ja tehnikakomitee oma liikmete hulgast presidendi ja juhatuse.

Artikkel 135

Komisjon võib korraldada konsultatsioone ja luua uurimisrühmi, mis on vajalikud tema ülesannete täitmiseks.

4. jagu Euroopa Kohus

Artikkel 136

Euroopa Kohus tagab, et käesoleva lepingu tõlgendamisel ja kohaldamisel peetakse kinni seadusest.

Artikkel 137

Euroopa Kohus koosneb seitsmest kohtunikust.

Euroopa Kohus tuleb kokku täiskoguna. Ta võib moodustada ka kodasid, millest igaühes on kolm või viis kohtunikku, selleks et teha teatavaid ettevalmistavaid uurimistoiminguid või lahendada teatud liiki kohtuasju kooskõlas selleks kehtestatud eeskirjadega.

Euroopa Kohus tuleb kokku täiskoguna asjade puhul, mille liikmesriik või mõni ühenduse institutsioonidest on talle lahendamiseks saatnud või vajaduse korral teha eelotsus artikli 150 alusel talle lahendamiseks antud küsimustes.

Euroopa Kohtu taotluse põhjal võib nõukogu ühehäälselt suurendada kohtunike arvu ning teha vajalikke kohandusi käesoleva artikli teises ja kolmandas lõigus ning artikli 139 teises lõigus.

Artikkel 138

Kohut abistab kaks kohtujuristi.

Kohtujuristi ülesanne on avalikul kohtuistungil täiesti erapooletult ja sõltumatult teha põhjendatud ettepanekuid Euroopa Kohtusse antud asjade lahendamiseks, selleks et abistada kohut temale artikliga 136 määratud ülesannete täitmisel.

Euroopa Kohtu taotluse põhjal võib nõukogu ühehäälselt suurendada kohtujuristide arvu ning teha vajalikke kohandusi artikli 139 kolmandas lõigus.

Artikkel 139

Kohtunikud ja kohtujuristid valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ning kellel on oma riigi kõrgeimastes kohtunikuametitesse nimetamiseks nõutav kvalifikatsioon või kes on tunnustatud ja pädevad juristid; nad nimetatakse ametisse liikmesriikide valitsuste ühisel kokkuleppel kuueks aastaks.

Iga kolme aasta järel toimub kohtunike osaline asendamine. Vaheldumisi asendatakse kolm ja neli kohtunikku. Need kolm kohtunikku, kelle ametiaeg lõppeb esimese kolme aasta möödudes, valitakse loosiga.

Iga kolme aasta järel toimub kohtujuristide osaline asendamine. See kohtujurist, kelle ametiaeg lõppeb esimese kolme aasta möödudes, valitakse loosiga.

Ametiaja lõppemisel võib kohtuniku ja kohtujuristi uueks ametiajaks tagasi nimetada.

Kohtunikud valivad enda seast kolmeks aastaks Euroopa Kohtu presidendi. Presidendi võib tagasi valida.

Artikkel 140

Euroopa Kohus nimetab oma kohtusekretäri ja koostab tema ametijuhendi.

Artikkel 141

Kui komisjon on arvamusel, et liikmesriik ei ole täitnud käesolevast lepingust tulenevat kohustust, esitab ta selle kohta oma põhjendatud arvamuse, olles andnud asjassepuutuvale

riigile võimaluse esitada oma seisukoht.

Kui asjassepuutuv riik ei järgi esitatud arvamust komisjoni seatud tähtaja jooksul, võib komisjon anda asja Euroopa Kohtusse.

Artikkel 142

Liikmesriik, kes on arvamusel, et teine liikmesriik ei ole täitnud käesolevast lepingust tulenevat kohustust, võib anda asja Euroopa Kohtusse.

Enne kui mõni liikmesriik esitab hagi teise liikmesriigi vastu seoses käesolevast lepingust tuleneva kohustuse väidetava rikkumisega, annab ta asja arutamiseks komisjonile.

Kui mõlemale asjassepuutuvale riigile on antud võimalus esitada nii suuliselt kui ka kirjalikult oma seisukoht ning märkused vastaspoole väidete kohta, esitab komisjon oma põhjendatud arvamuse.

Kui komisjon ei ole esitanud oma arvamust kolme kuu jooksul alates küsimuse tema kätte andmise ajast, siis sellise arvamuse puudumine ei takista asja andmist Euroopa Kohtusse.

Artikkel 143

Kui Euroopa Kohus leiab, et liikmesriik ei ole täitnud käesolevast lepingust tulenevat kohustust, siis nõutakse sellelt riigilt Euroopa Kohtu otsuse täitmiseks vajalike meetmete võtmist.

Artikkel 144

Euroopa Kohtul on täielik pädevus:

- a) artikli 12 alusel algatatud kohtumenetlustes sobivate tingimuste kindlaksmääramiseks komisjoni poolt litsentside ja all-litsentside andmisel;
- b) isikute või ettevõtjate algatatud kohtumenetlustes sanktsioonide vastu, mida nende suhtes on rakendanud komisjon artikli 83 alusel.

Artikkel 145

Kui komisjon on seisukohal, et isik või ettevõtja on toime pannud käesoleva lepingu rikkumise, mille suhtes ei kohaldata artikli 83 sätteid, palub ta sellel liikmesriigil, kelle jurisdiktsiooni alla kõnealune isik või ettevõtja kuulub, määrata rikkumise eest sanktsioonid oma siseriikliku õiguse kohaselt.

Kui asjaomane riik ei nõustu esitatud nõudmisega komisjoni seatud tähtaja jooksul, võib komisjon anda asja Euroopa Kohtusse, et teha kindlaks rikkumine, milles isikut või ettevõtjat süüdistatakse.

Artikkel 146

Euroopa Kohus kontrollib nõukogu ja komisjoni õigusaktide seaduslikkust, välja arvatud soovitusel ja arvamused. Selleks on Euroopa Kohtu pädevuses lahendada liikmesriigi, nõukogu või komisjoni hagnosisid, mille aluseks on pädevuse puudumine, olulise menetlusnormi rikkumine, käesoleva lepingu või selle rakendusnormi rikkumine või võimu kuritarvitamine.

Iga füüsiline või juriidiline isik võib samadel tingimustel algatada menetluse temale adresseeritud otsuse vastu ja sellise otsuse vastu, mis teda otseselt ja isiklikult puudutab, kuigi vormiliselt on see teisele isikule adresseeritud määrus või otsus.

Käesolevas artiklis sätestatud menetlus tuleb algatada kahe kuu jooksul vastavalt kas meetme avaldamisest või teatavakstegemisest hagejale või nende puudumisel kahe kuu jooksul pärast päeva, mil hageja sellest teada sai.

Artikkel 147

Kui hagi on põhjendatud, tunnistas Euroopa Kohus asjassepuutuva õigusakti tühiseks.

Määruse puhul märgib Euroopa Kohus siiski, kui ta seda vajalikuks peab, milliseid tühiseks tunnistatud määruse tagajärgi loetakse kehtivaks.

Artikkel 148

Juhul kui nõukogu või komisjon on käesolevat lepingut rikkudes toimingut tegemata jätnud, võivad liikmesriigid ja teised ühenduse institutsioonid esitada Euroopa Kohtusse hagi nimetatud rikkumise kindlakstegemiseks.

Hagi võib esitada ainult juhul, kui eelnevalt on asjassepuutuvat institutsiooni kutsutud üles toimingut tegema. Kui kahe kuu jooksul sellisest üleskutsest alates ei ole asjassepuutuv institutsioon oma seisukohta määratlenud, võib hagi esitada järgneva kahe kuu jooksul.

Iga füüsiline või juriidiline isik võib eelnevates lõikudes esitatud tingimuste kohaselt kaevata Euroopa Kohtule, et ühenduse institutsioon ei ole adresseerinud sellele isikule mingit õigusakti, välja arvatud soovitus või arvamus.

Artikkel 149

Institutsioonilt, kelle õigusakt on tunnistatud tühiseks või kelle toimingut tegematajätmine on tunnistatud käesoleva lepinguga vastuolus olevaks, nõutakse Euroopa Kohtu otsuse täitmiseks vajalike meetmete võtmist.

See kohustus ei mõjuta artikli 188 teise lõigu kohaldamisest tuleneda võivaid kohustusi.

Artikkel 150

Euroopa Kohus on pädev tegema eelotsuseid, mis käsitlevad:

- a) käesoleva lepingu tõlgendamist;
- b) ühenduse institutsioonide õigusaktide kehtivust ja tõlgendamist;
- c) nõukogu õigusaktiga loodud asutuste põhikirjade tõlgendamist, kui nendes põhikirjades ei ole sätestatud teisiti.

Kui selline küsimus antakse liikmesriigi kohtusse, võib see kohus, kui ta leiab, et otsuse tegemiseks on vaja kõnealune küsimus lahendada, taotleda sellekohast eelotsust Euroopa Kohtult.

Kui mingi niisugune küsimus kerkib üles poolelioleva kohtuasja käigus liikmesriigi kohtus, mille otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, siis peab nimetatud kohus saatma asja Euroopa Kohtusse.

Artikkel 151

Euroopa Kohtu pädevusse kuuluvad vaidlused, mis on seotud kahjude hüvitamisega artikli 188 teise lõigu põhjal.

Artikkel 152

Euroopa Kohtu pädevusse kuuluvad ühenduse ning tema ametnike ja muude teenistujate vahelised vaidlused neis piirides ja neil tingimustel, mis on kindlaks määratud personalieeskirjades või teenistustingimustes.

Artikkel 153

Euroopa Kohtu pädevusse kuulub otsuse tegemine ühenduse poolt või nimel sõlmitud era- või avalik-õiguslikus lepingus sisalduva vahekohtuklausli alusel.

Artikkel 154

Euroopa Kohtu pädevusse kuulub iga käesoleva lepingu objekti käsitlev liikmesriikidevaheline vaidlus, kui see antakse Euroopa Kohtusse poolte erikokkuleppe alusel.

Artikkel 155

Kui pädevus ei ole käesoleva lepinguga antud Euroopa Kohtule, ei loeta vaidlusküsimusi, mille üheks pooleks on ühendus, sel põhjusel väljaspool liikmesriikide kohtute pädevust olevaks.

Artikkel 156

Olenemata artikli 146 viiendas lõigus ettenähtud tähtaja lõppemisest võib menetluses, kus arutamisele tuleb nõukogu või komisjoni määrus, iga menetlusosaline taotleda Euroopa Kohtult artikli 146 teises lõigus esitatud alustel selle määruse kohaldamata jätmist.

Artikkel 157

Kui käesolev leping ei sätesta teisiti, ei peata Euroopa Kohtusse hagi esitamine õigusakti toimet. Siiski võib Euroopa Kohus määrata, et vaidlusaluse õigusakti kohaldamine tuleb peatada, kui tema arvates asjaolud seda nõuavad.

Artikkel 158

Euroopa Kohus võib igasuguse tema lahendada antud asja puhul ette kirjutada vajalikke ajutisi meetmeid.

Artikkel 159

Euroopa Kohtu otsused pööratakse täitmisele artiklis 164 ettenähtud tingimustel.

Artikkel 160

Euroopa Kohtu põhikiri sätestatakse eraldi protokollis.

Euroopa Kohus võtab vastu oma kodukorra. Kodukorra vastuvõtmisel on nõutav nõukogu ühehääline heakskiit.

2. PEATÜKK Institutsioone käsitlevad ühissätted

Artikkel 161

Oma ülesannete täitmiseks võtavad nõukogu ja komisjon kooskõlas käesoleva lepingu sätetega vastu määrusi, annavad direktiive, teevad otsuseid, annavad soovitusi või esitavad arvamusi.

Määrust kohaldatakse üldiselt. See on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Direktiiv on saavutatava tulemuse seisukohalt siduv iga liikmesriigi suhtes, kellele see on adresseeritud, kuid jätab vormi ja meetodite valiku selle riigi ametiasutustele.

Otsus on tervikuna siduv nende suhtes, kellele see on adresseeritud.

Soovitused ja arvamused ei ole siduvad.

Artikkel 162

Nõukogu ja komisjoni määrustes, direktiivides ja otsustes märgitakse põhjendused, millel need rajanevad, ning viidatakse kõikidele ettepanekutele ja arvamustele, mille saamist käesolevast lepingust tulenevalt tuli taotleda.

Artikkel 163

Määrused avaldatakse Euroopa Ühenduse Teatajas. Need jõustuvad neis täpsustatud kuupäeval või selle puudumisel kahekümnendal päeval pärast avaldamist.

Direktiivid ja otsused tehakse teatavaks neile, kellele need on adresseeritud, ning need jõustuvad sellisel teatavakstegemisel.

Artikkel 164

Otsuse täitmist reguleerivad selles riigis kehtivad tsiviilkohtumenetluse normid, mille territooriumil täitmine aset leiab. Korralduse otsuse täitmise tagamise kohta ilma muude formaalsusteta peale otsuse autentsuse tõestamise lisab otsusele riigi ametiasutus, kelle iga liikmesriigi valitsus selleks otstarbeks määrab ning komisjonile, Euroopa Kohtule ja artikliga 18 moodustatud vahekohtukomiteele teatavaks teeb.

Kui need formaalsused on asjassepuutuva poole avalduse põhjal lõpetatud, võib nimetatud pool

taotleda täitmist kooskõlas siseriiklike õigusaktidega, saates küsimuse otse pädevale ametiasutusele.

Täitmist võib peatada ainult Euroopa Kohtu otsusega. Asjassepuutuva riigi kohtute pädevusse kuuluvad siiski kaebused täitmise ebaõige viisi kohta.

3. PEATÜKK **Majandus- ja Sotsiaalkomitee**

Artikkel 165

Käesolevaga asutatakse majandus- ja sotsiaalkomitee. Sellel on nõuandev staatus.

Komitee koosneb majandus- ja ühiskonnaelu eri alade esindajatest.

Artikkel 166

Komitee liikmete arv on järgmine:

Belgia	12
Saksamaa	24
Prantsusmaa	24
Itaalia	24
Luksemburg	5
Madalmaad	12

Nõukogu nimetab komitee liikmed ühehäälselt neljaks aastaks. Neid võib nimetada uueks ametiajaks.

Komitee liikmed nimetatakse ametisse isiklikult ja neid ei või siduda mingite kohustuslike juhistega.

Artikkel 167

1. Komitee liikmete ametissenimetamiseks annab iga liikmesriik nõukogule nimekirja, mis sisaldab kaks korda rohkem kandidaate, kui selle riigi kodanikele on määratud kohti.

Komitee koosseisu määramisel võetakse arvesse vajadust tagada majandus- ja ühiskonnaelu eri alade piisav esindatus.

2. Nõukogu konsulteerib komisjoniga. Ta võib hankida arvamusi Euroopa organisatsioonidelt, mis esindavad ühenduse tegevusega seotud majandus- ja sotsiaalsektoreid.

Artikkel 168

Komitee valib oma liikmete hulgast kaheks aastaks presidendi ja juhatuse.

Ta võtab vastu oma kodukorra ja esitab selle nõukogule ühehäälselt heakskiitmiseks.

Komitee kutsub kokku selle president nõukogu või komisjoni taotlusel.

Artikkel 169

Komitee võib jagada eri osakondadeks.

Nimetatud osakonnad tegutsevad komitee üldise pädevuse all. Nendega ei või konsulteerida komiteest sõltumatult.

Komitee raames võib luua ka allkomiteesid, et konkreetsetes küsimustes või konkreetsetes valdkondades valmistada ette arvamuste eelnõusid, mis esitatakse komiteele kaalumiseks.

Osakondade ja allkomiteede loomise meetodid ja pädevus määratakse kodukorraga.

Artikkel 170

Nõukogu või komisjon peavad konsulteerima komiteega käesolevas lepingus ettenähtud juhtudel. Need institutsioonid võivad konsulteerida komiteega kõikidel juhtudel, kui nad peavad seda asjakohaseks.

Kui nõukogu või komisjon peab vajalikuks, määrab ta komiteele oma arvamuse esitamiseks tähtaja, mis ei tohi olla lühem kui kümme päeva alates kuupäevast, millal asjast teatatakse komitee presidendile. Tähtaja möödumisel ei takista arvamuse puudumine edasist tegutsemist.

Komitee ja selle osakonna arvamus koos arutelu protokolliga edastatakse nõukogule ja komisjonile.

IV JAOTIS **Rahandussätted**

Artikkel 171

1. Igaks eelarveaastaks koostatakse ühenduse tulude ja kulude kalkulatsioon – välja arvatud tarneagentuuri ja ühissettevõtete tulud – ning need tulud ja kulud kantakse kas tegevuseelarvesse või teadustöö- ja investeerimiseelarvesse.

Eelarve tulud ja kulud peavad olema tasakaalus.

2. Kaubanduspõhimõtete kohaselt tegutseva tarneagentuuri tulud ja kulud kantakse eraldi eelarvesse.

Selliste tulude ja kulude kalkuleerimise, täitmise ja auditeerimise viis sätestatakse artikli 183 alusel koostatud finantseeskirjades, võttes vajalikul määral arvesse tarneagentuuri põhikirja.

3. Iga eelarveaasta kohta esitatakse komisjonile, nõukogule ja assambleele ühissettevõtete tulude ja kulude kalkulatsioon koos tegevusaruannete ja bilansiga vastavalt nende ettevõtjate põhikirjale.

Artikkel 172

1. Muudest tuludest olenemata sisaldab eelarvetulu liikmesriikide osamaksusid järgmise jaotuse kohaselt:

Belgia	7,9
Saksamaa	28
Prantsusmaa	28
Itaalia	28
Luksemburg	0,2
Madalmaad	7,9

2. Võtmata arvesse muid allikaid, sisaldavad teadusuuringute ja investeerimiseelarve tulud liikmesriikide osamakse vastavalt järgmisele jaotusele:

Belgia	9,9
Saksamaa	30
Prantsusmaa	30
Itaalia	23
Luksemburg	0,2
Madalmaad	6,9

3. Osaluse suurust võib muuta nõukogu, kes teeb otsuse ühehäälselt.

4. Laenu teadusuuringute või investeringute rahastamiseks saadakse nõukogu kehtestatud tingimustel artikli 177 lõikes 5 sätestatud viisil.

Ühendus võib liikmesriigi kapitaliturult laenu võtta kas kooskõlas siseasjade suhtes kohaldatavate õigusnormidega või kui liikmesriigis sellised normid puuduvad, pärast seda, kui asjaomane liikmesriik ja komisjon on omavahel nõu pidanud ja kavandatava laenu suhtes kokku leppinud.

Asjaomase liikmesriigi pädevad asutused võivad keelduda oma nõusolekut andmast üksnes siis, kui on põhjust karta tõsiseid häireid kõnealuse riigi kapitaliturul.

Artikkel 173

Artikliga 172 ettenähtud liikmesriikide osamaksud võib osaliselt või täielikult asendada

maksudega, mida ühendus liikmesriikides kogub.

Selleks esitab komisjon nõukogule ettepanekud, mis käsitlevad selliste maksude arvestust, nende suuruse määramist ja kogumise korda.

Nõukogu võib pärast assambleega konsulteerimist määrata ühehäälselt asjakohased sätted, mida ta soovib liikmesriikidel vastu võtta kooskõlas nende põhiseadusest tulenevate nõuetega.

Artikkel 174

1. Tegevuseelarvesse kantud kulude hulka kuuluvad eelkõige:

- a) halduskulud;
- b) julgeolekumeetmete ja tervisekaitsega seotud kulud.

2. Teadustöö- ja investeerimiseelarvesse kantud kulude hulka kuuluvad eelkõige:

- a) ühenduse uurimisprogrammi elluviimisega seotud kulud;
- b) igasugune osalus tarneagentuuri kapitalis ja investeerimiskuludes;
- c) koolitusasutuste sisseseadega seotud kulud;
- d) igasugune osalus ühissettevõtetes või teatavas ühistegevuses.

Artikkel 175

Tegevuseelarves näidatud kulud kinnitatakse üheks eelarveaastaks, kui artikli 183 alusel kehtestatud määrused ei näe ette teisiti.

Kooskõlas artikli 183 alusel kehtestatavate tingimustega võib eelarveaasta lõpus kõik kasutamata assigneeringud peale personalikulutustega seotud assigneeringute üle kanda ainult järgmisse eelarveaastasse.

Kulude katteks määratud assigneeringud liigendatakse peatükkidesse, rühmitades kuluartiklid vastavalt nende eesmärgile või laadile ja vajadust mööda alajaotuste kaupa kooskõlas artikli 183 alusel kehtestatud määrustega.

Assamblee, nõukogu, komisjoni ja Euroopa Kohtu kulud esitatakse eelarves eraldi osadena, ilma et see mõjutaks erikorda teatud ühiste kuluartiklite suhtes.

Artikkel 176

1. Sellistest programmidest või otsustest tulenevas ulatuses, mille puhul on vastavalt käesolevale lepingule nõutav nõukogu ühehäälselt heakskiit, kuuluvad teadusuuringute kuludeks ja investeerimisteks määratud eraldiste hulka:

- a) maksekohustuste assigneeringud, mis hõlmavad rea artikleid, mis kujutavad endast eraldi üksust ja moodustavad ühtse terviku;
- b) makseassigneeringud, mis kujutavad endast punkti a alusel võetud kohustuste raames igal aastal väljamaksmisele kuuluvat maksimummäära.

2. Maksekohustuste ja maksetähtpäevade graafik lisatakse vastavale komisjoni poolt esitatavale eelarve eelnõule.

3. Teadusuuringuteks ja investeerimisteks määratud assigneeringud liigendatakse peatükkidesse, rühmitades kuluartiklid vastavalt nende eesmärgile või laadile ja vajadust mööda alajaotuste kaupa kooskõlas artikli 183 alusel kehtestatud määrustega.

4. Kasutamata makseassigneeringud kantakse komisjoni otsusega üle järgmisse eelarveaastasse, kui nõukogu ei otsusta teisiti.

Artikkel 177

1. Eelarveaasta kestab 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini.

2. Iga ühenduse institutsioon koostab oma halduskulude kalkulatsiooni. Komisjon võtab need kalkulatsioonid kokku esialgses eelarveprojektis. Selle juurde lisab ta arvamuse, mis võib sisaldada erinevaid kalkulatsioone. Samuti valmistab komisjon ette esialgse teadusuuringute ja investeerimiseelarve projekti.

Komisjon esitab esialgsed eelarveprojektid nõukogule hiljemalt selle aasta 30. septembril, mis eelneb aastale, mil eelarve tuleb täita.

Kui nõukogu kavatses esialgsetest eelarveprojektidest kõrvale kalduda, konsulteerib ta komisjoniga ja vajaduse korral teiste asjassepuutuvate institutsioonidega.

3. Nõukogu kiidab kvalifitseeritud häälteenamusega eelarveprojektid heaks ja edastab need assambleele.

Eelarveprojektid antakse assambleele üle hiljemalt selle aasta 31. oktoobril, mis eelneb aastale, mil eelarve tuleb täita.

Assambleel on õigus panna nõukogule ette eelarveprojektide muudatusi.

4. Kui ühe kuu jooksul pärast eelarveprojektide saamist on assamblee selle heaks kiitnud või ei ole edastanud oma arvamust nõukogule, loetakse eelarved lõplikult vastuvõetuks.

Kui selle aja jooksul on assamblee pannud ette muudatusi, edastatakse muudatustega eelarveprojektid nõukogule. Nõukogu arutab neid komisjoniga ja vajaduse korral teiste asjaomaste institutsioonidega ning võtab eelarved lõplikult vastu kvalifitseeritud häälteenamusega vastavalt kulusid käsitlevatest programmide või otsustest tulenevatele piirangutele, mis nõuavad käesoleva asutamislepingu alusel nõukogu ühehäälselt heakskiitu.

5. Teadusuuringute ja investeringute eelarve vastuvõtmiseks arvestatakse nõukogu liikmete hääli järgmiselt:

Belgia	9
Saksamaa	30
Prantsusmaa	30
Itaalia	23
Luksemburg	1
Madalmaad	7

Nõukogu õigusaktide vastuvõtmiseks on nõutav vähemalt 67 poolthäält.

Artikkel 178

Kui eelarveaasta alguses tegevuseelarvet ei ole veel kinnitatud, siis ei või üheski kuus kulutada suuremat summat kui üks kaheteistkümnendik eelneva eelarveaasta eelarveassigneeringutest ükskõik millise eelarvepeatüki või muu alajaotuse osas kooskõlas artikli 183 alusel kehtestatud määruste sätetega; see kord ei anna siiski komisjoni käsutusse assigneeringuid üle ühe kaheteistkümnendiku nendest, mis on ette nähtud koostatavas eelarveprojektis.

Kui eelarveaasta alguses ei ole teadusuuringute ja investeerimiseelarvet veel hääletatud, ei või üheski kuus kulutada suuremat summat kui üks kaheteistkümnendik assigneeringutest, mis vastavad juba heakskiidetud kulukohustuste assigneeringute maksetähtaegade kavas näidatud aastakalkulatsioonidele, ükskõik millise eelarvepeatüki või muu alajaotuse osas kooskõlas artikli 183 alusel kehtestatud määruste sätetega.

Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega lubada kulutusi üle ühe kaheteistkümnendiku eeldusel, et peetakse kinni teistest esimeses ja teises lõigus esitatud tingimustest, järgides piiranguid, mis tulenevad sellistest programmide või otsustest, mille puhul on vastavalt käesolevale lepingule nõutav nõukogu ühehäälselt heakskiit.

Liikmesriigid maksavad ajutiselt igakuise maksena vastavalt eelmiseks eelarveaastaks määratud jaotusele käesoleva artikli kohaldamiseks vajalikke summasid.

Artikkel 179

Komisjon täidab eelarvet oma vastutusel ja määratud assigneeringute piires kooskõlas artikli 183 alusel kehtestatud määruste sätetega.

Määrustes sätestatakse üksikasjalikud reeglid, kuidas iga institutsioon osaleb oma kulutuste tegemisel.

Eelarve piires võib komisjon artikli 183 alusel kehtestatud määrustes sätestatud ulatuses ja tingimustel kanda assigneeringuid üle ühest peatükist teise või ühest alajaotusest teise.

Artikkel 180

Eelarve tulu- ja kulukontosid uurib kontrollnõukogu, mis koosneb audiitoritest, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ning kellest üks on esimees. Nõukogu otsustab ühehäälselt audiitorite arvu. Audiitorid ja kontrollnõukogu esimehe nimetab ühehäälselt viieks aastaks ametisse nõukogu. Nende palga määrab kvalifitseeritud häälteenamusega kindlaks nõukogu.

Auditi, mis dokumenteeritakse ja vajadusel viiakse läbi kohapeal, eesmärgiks on kontrollida, kas kogu tulu on laekunud ning kõik kulutused on tehtud seaduslikult ja korrektselt ning kas finatshaldus on olnud usaldusväärne. Iga eelarveaasta lõppemise järel koostab kontrollnõukogu aruande, mille võtab vastu oma liikmete häälteenamusega.

Komisjon esitab igal aastal nõukogule ja assambleele eelmise eelarveaasta eelarve täitmise aruande koos kontrollnõukogu aruandega. Samuti saadab komisjon nendele ühenduse varade ja kohustuste bilansi.

Nõukogu annab komisjonile kvalifitseeritud häälteenamusega vastutusvabaduse eelarve rakendamise osas. Nõukogu teeb oma otsuse assambleele teatavaks.

Artikkel 181

Eelarve ja artikli 171 lõigetes 1 ja 2 sätestatud konto koostamisel kasutatakse arvestusühikut, mis määratakse kindlaks kooskõlas artikli 183 alusel kehtestatud finantsmäärustega.

Osamaksud, mis on ette nähtud artiklis 172, annavad liikmesriigid ühenduse käsutusse omavääringus.

Nimetatud osamaksud ülejääk hoiustatakse liikmesriikide riigikassas või nende poolt määratud asutuses. Hoiustatuna säilitavad niisugused fondid väärtuse, mis vastab hoiuleandmispäeval kehtinud pariteedile esimeses lõigus märgitud arvestusühiku suhtes.

Järgid võib investeerida vastavalt tingimustele, mis tuleb kokku leppida komisjoni ja asjaomaste liikmesriikide vahel.

Artikkel 182

1. Eeldusel, et komisjon teatab sellest asjassepuutuvate liikmesriikide pädevatele asutustele, võib ta oma hoiused kanda ühe liikmesriigi vääringust üle teise liikmesriigi vääringusse sellises ulatuses, kui see on vajalik, et võimaldada hoiuste kasutamist käesolevas lepingus ettenähtud eesmärkidel. Komisjon hoidub niipalju kui võimalik niisuguste ülekannete tegemisest, kui ta valdab sularaha või likviidseid varasid talle vajalikes vääringutes.

2. Komisjon suhtleb iga liikmesriigiga asjaomase liikmesriigi määratud ametiasutuse kaudu. Finantstehingute tegemisel kasutab komisjon asjaomase liikmesriigi emissioonipanga või mõne teise selle riigi poolt heakskiidetud rahaasutuse teenuseid.

3. Kulutuste puhul, mida ühendus peab tegema kolmandate riikide vääringutes, esitab komisjon enne eelarve lõplikku kinnitamist nõukogule programmi, milles näidatakse oodatavad tulud ja kulud nendes erinevates vääringutes.

Nõukogu kiidab selle programmi kvalifitseeritud häälteenamusega heaks. Eelarveaasta jooksul võib seda sama menetluse kohaselt muuta.

4. Liikmesriigid annavad komisjonile lõikes 3 nimetatud programmis näidatud kulutusteks vajalikku kolmandate riikide valuutat vastavalt artiklis 172 sätestatud jaotusele. Summad, mis komisjon on kolmandate riikide vääringus saanud, kantakse liikmesriikidele üle sama jaotuse kohaselt.

5. Komisjon võib vabalt kasutada summasid kolmandate riikide vääringus, mis ta on saanud nendest riikidest võetud laenudest.

6. Nõukogu võib ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal kohaldada eelmistes lõigetes sätestatud valuutarežiimi täielikult või osaliselt tarneagentuuri ja ühissettevõtete suhtes ning vajaduse korral kohandada seda režiimi vastavalt nende tegevusest tulenevatele nõuetele.

Artikkel 183

Komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt otsustav nõukogu:

- a) kehtestab finantsmäärused, milles täpsustatakse eelkõige eelarve, sealhulgas tarneagentuuri eelarve koostamise ja täitmise ning aruannete esitamise ja auditeerimise kord;
- b) määrab meetodid ja menetluse, mille abil tehakse liikmesriikide osamaksud komisjonile kättesaadavaks;
- c) kehtestab reeglid eelarvevahendite käsutajate ning peaarvepidajate vastutuse kohta ning asjakohase inspekteerimise korraldamiseks.

V JAOTIS Üldsätted

Artikkel 184

Ühendus on juriidiline isik.

Artikkel 185

Ühendusel on igas liikmesriigis kõige laialdasem õigus- ja teovõime, mis vastavalt selle riigi seadustele antakse juriidilistele isikutele; eriti võib ühendus omandada ja võõrandada vallas- ja kinnisvara ning olla kohtus hagejaks ja kostjaks. Sel eesmärgil esindab ühendust komisjon.

Artikkel 186

Nõukogu kinnitab koostöös komisjoniga ja pärast konsulteerimist teiste asjaomaste institutsioonidega ühehäälselt ühenduse ametnike personalieeskirjad ning ühenduse muude teenistujate teenistustingimused.

Pärast seda, kui käesolev leping on kehtinud neli aastat, võib nõukogu muuta ühenduse ametnike personalieeskirju ning ühenduse muude teenistujate teenistustingimusi kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast konsulteerimist teiste asjaomaste institutsioonidega.

Artikkel 187

Nõukogu poolt kooskõlas käesoleva lepingu sätetega kindlaksmääratud piirides ja tingimustel võib komisjon koguda informatsiooni ja korraldada kontrollimisi, mis on vajalikud temale antud ülesannete täitmiseks.

Artikkel 188

Ühenduse lepinguliste kohustuste suhtes kehtib õigus, mida kohaldatakse vastava lepingu suhtes.

Lepinguvälise vastutuse korral heastab ühendus kõik oma institutsioonide või oma teenistujate poolt ülesannete täitmisel tekitatud kahjud vastavalt liikmesriikide seaduste ühistele üldprintsiipidele.

Teenistujate isiklik vastutus ühenduse ees on reguleeritud personalieeskirjade või nende suhtes kohaldatavate teenistustingimuste sätetega.

Artikkel 189

Ühenduse institutsioonide asukoht määratakse liikmesriikide valitsuste ühisel kokkuleppel.

Artikkel 190

Eeskirjad ühenduse institutsioonide keelte kohta määrab ühehäälselt kindlaks nõukogu, ilma et see piiraks Euroopa Kohtu kodukorras sisalduvate sätete kohaldamist.

Artikkel 191

Euroopa ühendusel on liikmesriikide territooriumil oma ülesannete täitmiseks vajalikud privileegid ja immuuniteedid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud käesolevale lepingule lisatud protokollis.

Artikkel 192

Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud üld- või erimeetmed, et tagada nende kohustuste täitmine, mis tulenevad käesolevast lepingust või ühenduse institutsioonide võetud meetmetest. Nad aitavad kaasa ühenduse eesmärkide saavutamisele.

Liikmesriigid hoiduvad kõigist meetmetest, mis võiksid kahjustada käesoleva lepingu eesmärkide saavutamist.

Artikkel 193

Liikmesriigid kohustuvad käesoleva lepingu tõlgendamist või kohaldamist käsitlevaid vaidlusi lahendama ainult käesolevas lepingus ettenähtud meetoditega.

Artikkel 194

1. Ühenduse institutsioonide liikmetelt, komiteede liikmetelt, ametnikelt ja teistelt ühenduse teenistujatelt ning teistelt isikutelt, kes oma ametiülesannete või avalike või erasidemete tõttu ühenduse institutsioonide või rajatiste või ühissettevõtetega hangivad või saavad teavet faktide, informatsiooni, teadmiste, dokumentide või esemete kohta, mille suhtes kehtib liikmesriigi või ühenduse institutsiooni kehtestatud eeskirjade kohaselt salastatus, nõutakse, et nad neid ka pärast selliste ametiülesannete või sidemete lõppemist kõrvaliste isikute ja üldsuse eest salajas hoiaksid.

Kõik liikmesriigid käsitavad selle kohustuse rikkumist kui oma saladuse hoidmise eeskirjade vastast tegu, mis nii sisult kui õiguspädevuselt kuulub tema riiklikku julgeolekut või ärisaladust ohustavaid tegusid käsitlevate seaduste reguleerimisalasse. Liikmesriik võtab asjaomase liikmesriigi või komisjoni taotlusel vastutusele igauhe, kes tema jurisdiktsiooni all paneb toime sellise rikkumise.

2. Kõik liikmesriigid edastavad komisjonile kõik eeskirjad, mis reguleerivad nende territooriumil informatsiooni, teadmiste, dokumentide ja muude käesoleva lepinguga hõlmatud esemete salastatustaset ja saladuse hoidmist.

Komisjon tagab, et need eeskirjad edastatakse teistele liikmesriikidele.

Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et aidata kaasa võimalikult ühtse ja tervikliku salastatuskorra järkjärgulisele kehtestamisele. Komisjon võib pärast asjaomaste liikmesriikidega konsulteerimist anda selleks soovitusi.

3. Ühenduse institutsioonidelt, nende rajatistelt ja ka ühissetvõtetelt nõutakse sellel territooriumil kehtivate salastatuskorra reeglite kohaldamist, millel nad asuvad.

4. Ühenduse iga institutsioon ja iga liikmesriik tunnustab teise institutsiooni või liikmesriigi poolt käesoleva lepinguga hõlmatud valdkonnas tegutsevatele isikule antud luba saada teavet käesoleva lepinguga hõlmatud faktide, informatsiooni, dokumentide või esemete kohta, mille suhtes kehtib salastatuskord.

5. Käesoleva artikli sätted ei takista liikmesriigi ja kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni vahel sõlmitud kokkulepetest tulenevate erisätete kohaldamist.

Artikkel 195

Ühenduse institutsioonid, tarneagentuur ja ühissetvõtted peavad käesoleva lepingu kohaldamisel kinni maakide, lähtematerjalide ja lõhustuvate erimaterjalide saamise tingimustest, mis on sätestatud avaliku korra või rahvatervise eesmärgil kehtestatud siseriiklike normide ja eeskirjadega.

Artikkel 196

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid, kui selles ei ole sätestatud teisiti:

a) isik – iga füüsiline isik, kes teeb kõiki või mõnesid oma toiminguid liikmesriikide territooriumil lepingu vastavas peatükis märgitud valdkonnas;

b) ettevõtja – iga ettevõtja või institutsioon, mis teeb kõiki või mõnesid oma toiminguid liikmesriikide territooriumil lepingu vastavas peatükis märgitud valdkonnas, olenemata tema avalik-õiguslikust või eraõiguslikust staatusest;

Artikkel 197

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. *lõhustuvad erimaterjalid* – plutoonium-239; uraan-233; uraan-235 või uraan-233 suhtes rikastatud uraan; kõik ained, mis sisaldavad ühte või mitut nimetatud isotoopi, ja muud komisjoni ettepaneku põhjal nõukogu poolt kvalifitseeritud häälteenamusega kindlaksmääratud lõhustuvad materjalid; väljend "lõhustuvad erimaterjalid" ei hõlma siiski lähtematerjale;

2. *uraan-235 või uraan-233 suhtes rikastatud uraan* – uraan, mis sisaldab uraan- 235 või uraan-233 või mõlemat sellisel hulgal, et nende isotoopide koguste summa suhe isotoobi 238 koguse suhtes on suurem kui looduses esinev isotoopide 235 ja 238 suhe;

3. *lähtematerjalid* – looduses esinevat isotoopide segu sisaldav uraan; uraan, mille uraan-235 sisaldus on tavalisest väiksem; toorium; ükskõik milline eespool nimetatud aine metalli, sulami, keemilise ühendi või kontsentradi kujul; kõik muud ained, mis sisaldavad ühte või mitut eespool nimetatud ainet komisjoni ettepaneku põhjal nõukogu poolt kvalifitseeritud häälteenamusega kindlaksmääratavas kontsentratsioonis,

4. *maagid* – kõik maagid, mis sisaldavad komisjoni ettepaneku põhjal nõukogu poolt kvalifitseeritud häälteenamusega kindlaksmääratava keskmise kontsentratsiooniga aineid, millest vastava keemilise või füüsikalise töötuse teel võib saada eespool määratletud lähtematerjale.

Artikkel 198

Kui ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesolevat lepingut liikmesriikide Euroopa territooriumide ja nende jurisdiktsiooni all olevate Euroopa-väliste territooriumide suhtes.

Seda kohaldatakse ka Euroopa territooriumide suhtes, mille välissuhete eest vastutab liikmesriik.

Artikkel 199

Komisjoni ülesandeks on tagada kõigi asjakohaste suhete säilimine Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, selle spetsialiseeritud asutuste ning üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe organitega.

Komisjon tagab ka asjakohaseks osutuvate suhete säilitamise kõigi rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Artikkel 200

Ühendus seab sisse kõik kohased koostöövormid Euroopa Nõukoguga.

Artikkel 201

Ühendus seab sisse tiheda koostöö Euroopa Majanduskoostöö Organisatsiooniga, koostöö üksikasjad määratakse kindlaks ühisel kokkuleppel.

Artikkel 202

Käesoleva lepingu sätted ei välista regionaalliitude olemasolu või süvendamist Belgia ja Luksemburgi vahel või Belgia, Luksemburgi ja Madalmaade vahel niivõrd, kuivõrd nende regionaalliitude eesmärgid ei ole saavutatavad käesoleva lepingu kohaldamise kaudu.

Artikkel 203

Kui ühenduse mingi eesmärgi saavutamiseks peaks osutama vajalikuks ühenduse meede, mille

jaoks käesolev leping ei ole sätestanud vajalikke volitusi, siis võtab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist assambleega ühehäälselt vastu kohased meetmed.

Artikkel 204

Liikmesriigi valitsus või komisjon võib esitada nõukogule ettepanekuid käesoleva lepingu muutmiseks.

Kui nõukogu esitab pärast assambleega ja vajadusel komisjoniga konsulteerimist arvamuse, millega ta nõustub liikmesriikide valitsuste esindajate konverentsi organiseerimisega, kutsub nõukogu eesistuja konverentsi kokku, et otsustada ühisel kokkuleppel käesolevasse lepingusse tehtavad muudatused.

Muudatused jõustuvad pärast seda, kui kõik liikmesriigid on need oma põhiseadusest tulenevate nõuete kohaselt ratifitseerinud.

Artikkel 205

Iga Euroopa riik võib esitada taotluse ühenduse liikmeks saamiseks. Ta esitab oma taotluse nõukogule, kes teeb otsuse ühehäälselt pärast komisjoni arvamuse saamist.

Ühinemistingimused ja käesolevasse lepingusse ühinemisest tulenevalt tehtavad kohandused määratakse kindlaks liikmesriikide ja taotluse esitanud riigi vahelise kokkuleppega. Kõik osalisriigid esitavad selle kokkuleppe ratifitseerimiseks vastavalt oma sellekohastele põhiseadusest tulenevatele nõuetele.

Artikkel 206

Ühendus võib ühe või mitme riigiga või rahvusvahelise organisatsiooniga sõlmida lepinguid, millega luuakse assotsiatsioon, mis hõlmab vastastikuseid õigusi ja kohustusi, ühismeetmeid ja erimenetlusi.

Need lepingud sõlmib nõukogu, tehes otsuse ühehäälselt pärast konsulteerimist assambleega.

Kui sellised lepingud nõuavad käesoleva lepingu muutmist, siis tuleb kõigepealt vastu võtta muudatused vastavalt artiklis 204 kehtestatud menetlusele.

Artikkel 207

Käesolevale lepingule liikmesriikide ühisel kokkuleppel lisatud protokollid moodustavad selle lahutamatu osa.

Artikkel 208

Käesolev leping on sõlmitud määramata tähtajaks.

VI JAOTIS Sätted algperioodi kohta

1. jagu Institutsioonide töölerakendamine

Artikkel 209

Nõukogu tuleb kokku ühe kuu jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist.

Artikkel 210

Kolme kuu jooksul pärast oma esimest istungit võtab nõukogu kõik asjakohased meetmed majandus- ja sotsiaalkomitee moodustamiseks.

Artikkel 211

Assamblee tuleb kokku kahe kuu jooksul pärast nõukogu esimest koosolekut nõukogu eesistuja kutsumisel, selleks et valida oma juhatus ja koostada kodukord. Enne juhatuse valimist juhatab istungit vanim liige.

Artikkel 212

Euroopa Kohus asub oma ülesandeid täitma niipea, kui tema liikmed on ametisse nimetatud. Euroopa Kohtu esimene president nimetatakse kolmeks aastaks samal viisil, nagu nimetatakse liikmed.

Euroopa Kohus võtab oma kodukorra vastu kolme kuu jooksul pärast seda, kui ta on asunud täitma oma ülesandeid.

Ühtki küsimust ei või Euroopa Kohtusse anda enne, kui tema kodukord on avaldatud. Hagi aegumistähtaega hakatakse arvestama alles nimetatud avaldamispäevast.

Ametissenimetamise järel kasutab Euroopa Kohtu president talle käesoleva lepinguga antud volitusi.

Artikkel 213

Komisjon asub oma ülesandeid täitma ning võtab talle käesoleva lepinguga pandud kohustused niipea, kui on nimetatud tema liikmed.

Oma ülesandeid täitma asudes teeb komisjon uuringud ja seab sisse kontaktid liikmesriikide, ettevõtjate, töötajate ja tarbijatega, mis on vajalikud ühenduse tuumatööstuse olukorrast üldise ülevaate saamiseks. Komisjon esitab vastavasisulise aruande assambleele kuue kuu jooksul.

Artikkel 214

1. Esimest eelarveaastat arvestatakse käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast kuni järgmise 31. detsembrini. Kui aga käesolev leping peaks jõustuma aasta teisel poolel, siis kestab esimene eelarveaasta kuni järgmise aasta 31. detsembrini.

2. Kuni esimese eelarveaasta eelarvete vastuvõtmiseni maksavad liikmesriigid ühendusele intressivaba avanssi, mis arvatakse maha eelarve täitmiseks tehtud osamaksudest.

3. Kuni artikliga 186 ettenähtud ametnike personalieeskirjade ja ühenduse muude teenistujate teenistustingimuste koostamiseni võtab iga institutsioon tööle vajaliku personali ning sõlmib selleks tähtjalised lepingud.

Iga institutsioon arutab koos nõukoguga kõiki ametikohtade arvu, tasustamise ja ametikohtade jagunemisega seotud küsimusi.

2. jagu

Sätted käesoleva lepingu esialgse kohaldamise kohta

Artikkel 215

1. Esialgne teadus- ja koolitusprogramm, mis on sätestatud käesoleva lepingu V lisas ja mille maksumus ei ületa 215 miljonit EML arvestusühikut, kui nõukogu ei otsusta ühehäälselt teisiti, täidetakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

2. Selle programmi rakendamiseks vajalike kulude jaotus peamiste alajaotuste kaupa on esitatud näitena V lisas.

Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal seda programmi muuta.

Artikkel 216

Komisjoni ettepanekud selle kohta, kuidas artiklis 9 nimetatud ülikooli staatuses institutsioon peab toimima, esitatakse nõukogule ühe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Artikkel 217

Artiklis 24 sätestatud teabe levitamise suhtes kohaldatavaid salastatustasemeid käsitleva julgeolekueeskirja võtab nõukogu vastu kuue kuu jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Artikkel 218

Põhistandardid määratakse kindlaks kooskõlas artikli 31 sätetega ühe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Artikkel 219

Õigus- ja haldusnormid elanikkonna ja töötajate tervise kaitse tagamiseks liikmesriikide territooriumil ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest edastavad need riigid kooskõlas artikliga 33 komisjonile kolme kuu jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Artikkel 220

Komisjoni ettepanekud tarneagentuuri põhikirja kohta, mis on nimetatud artiklis 54, esitatakse nõukogule kolme kuu jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

3. jagu Üleminekusätted

Artikkel 221

Artiklite 14–23 ja 25–28 sätteid kohaldatakse järgmistel tingimustel patentide, ajutiselt kaitstud patendiõiguste ja kasulike mudelite ning ka patendi- ja kasuliku mudeli taotluste suhtes, mis on olemas enne käesoleva lepingu jõustumist.

1. Artikli 17 lõikes 2 nimetatud ajavahemikku hinnates tehakse mööndusi omaniku kasuks käesoleva lepingu jõustumisega tekkinud uue olukorra tõttu.

2. Kui artiklis 16 nimetatud kolme- ja kaheksateistkümnepäevase tähtajast on sellise leiutise edastamise puhul, mis ei ole salajane, käesoleva lepingu jõustumise kuupäevaks üks või mõlemad möödunud, hakatakse sellest kuupäevast lugema uut, kuuekuulist tähtaega.

Kui selleks kuupäevaks on üks neist või mõlemad veel aegumata, pikendatakse neid veel kuue kuu võrra alates nende normaalse aegumise kuupäevast.

3. Samu sätteid kohaldatakse salajase leiutise edastamisel kooskõlas artikliga 16 ja artikli 25 lõikega 1; sellisel juhul võetakse aga uue tähtaja lugemisel või jooksva tähtaja pikendamisel lähtepunktiks artiklis 24 nimetatud julgeolekueeskirja jõustumise kuupäev.

Artikkel 222

Alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast kuni komisjoni määratud kuupäevani, mil tarneagentuur oma ülesandeid täitma asub, sõlmitakse ja uuendatakse maakide, lähtematerjalide või lõhustuvate erimaterjalide tarnekokkuleppeid ja lepinguid üksnes komisjoni eelneval heakskiidul.

Komisjon ei anna oma heakskiitu selliste kokkulepete ja lepingute sõlmimiseks või uuendamiseks, mis tema arvates kahjustavad käesoleva lepingu rakendamist. Eriti võib ta teha oma heakskiidu sõltuvaks selliste klauslite lisamisest kokkulepetesse ja lepingutesse, mis lubavad tarneagentuuril nende täitmises osaleda.

Artikkel 223

Kaldudes kõrvale artiklist 60 ning et võtta arvesse juba alustatud tööd ja uuringuid, antakse liikmesriikide territooriumil püstitatud reaktorite puhul, mida saab viia kriitilise olekuni enne seitsmeaastase tähtaja möödumist käesoleva lepingu jõustumisest, kuni kümneks aastaks alates käesoleva lepingu jõustumisest eeliseid, mida võib kasutada nii selle riigi territooriumilt tulevate maagi- või lähtematerjalitarnete suhtes kui ka enne käesoleva lepingu jõustumist sõlmitud ning kooskõlas artikliga 105 komisjonile edastatud kahepoolsete kokkulepete alusel tarnitavate lähtematerjalide või lõhustuvate erimaterjalide suhtes.

Samu eeliseid antakse samaks kümneaastaseks ajavahemikuks tarnete suhtes kõikidele isotoobialdustehastele, mis on kas ühissettevõtted või muud tehased ning alustavad oma tegevust liikmesriigi territooriumil enne seitsme aasta möödumist käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast.

Tarneagentuur sõlmib vajalikud kokkulepped pärast seda, kui komisjon on kindlaks teinud, et eelisõiguse kasutamise tingimused on täidetud.

LÖPPSÄTTED

Artikkel 224

Käesoleva lepingu ratifitseerivad kõrged lepinguosalisel kooskõlas nende riikide põhiseadusest tulenevate nõuetega. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Itaalia Vabariigi valitsusele.

Käesolev leping jõustub viimase allakirjutanud riigi poolt ratifitseerimiskirja hoiuleandmisele järgneva kuu esimesel kuupäeval. Kui aga hoiuleandmine toimub vähem kui viisteist päeva enne järgmise kuu algust, ei jõustu käesolev leping enne kui nimetatud hoiuleandmisele järgneva teise kuu esimesel kuupäeval.

Artikkel 225

Käesolev leping, mille originaal on koostatud hollandi, prantsuse, saksa ja itaalia keeles, kusjuures kõik neli teksti on võrdselt autentsed, antakse hoiule Itaalia Vabariigi valitsuse arhiivi. Itaalia Vabariigi valitsus edastab tõestatud koopias kõigi teiste allakirjutanud riikide valitsustele.

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P. H. SPAAK
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY ET D'OPPUERS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN

LISAD

I LISA

**Tuumaenergiaga seonduvad uurimisvaldkonnad,
millele on osutatud käesoleva lepingu artiklis 4**

I Toorained

1. Põhiainete (uraani, tooriumi ja muude tuumaenergeetikas eriti oluliste ainete) geoloogiliste uuringute ja kaevandamise meetodid.
2. Nende ainete kontsentreerimise ja tehniliselt puhasteks ühenditeks muundamise meetodid.
3. Nende tehniliselt puhaste ühendite tuumatehnoloogilise puhtuseastmega ühenditeks ja metallideks muundamise meetodid.
4. Nende ühendite ja metallide, samuti puhta plutooniumi, uraan-235 või uraan-233 või selliste ühendite või metallidega seotud plutooniumi kütuseelementideks muundamise ja töötlemise meetodid keemia-, keraamika- või metallurgiatööstuses.
5. Selliste kütuseelementide välistegurite põhjustatud korrosiooni või erosiooni eest kaitsmise meetodid.
6. Teiste tuumaenergeetikas kasutatavate erimaterjalide, eriti järgmiste materjalide tootmise, puhastamise, töötlemise ja säilitamise meetodid:
 - a) Aeglustid, näiteks raske vesi, tuumatehnoloogilise puhtuseastmega grafiit, berüllium ja berülliumoksiid;
 - b) Konstruksioonimaterjalid, näiteks tsirkoonium (hafniumivaba), niobium, lantaan, titaan, berüllium ning nende oksiidid, karbiidid ja muud ühendid, mida võib kasutada tuumaenergeetikas;
 - c) Jahutusained, näiteks heelium, orgaanilised vedelikud, naatrium, naatriumi-kaaliumisulamid, vismut, plii-vismutisulamid.

7. Järgmiste isotoopide eraldamise meetodid:

a) Uraanist;

b) Kaalutavas koguses ainetest, mida saab kasutada tuumaenergia tootmisel, näiteks liitium-6, liitium-7, lämmastik-15 ja boor-10;

c) Väikestes kogustes teadusuuringuteks kasutatavatest isotoopidest.

II Tuumaenergia saamiseks rakendatav füüsika

1. Rakendatav teoreetiline füüsika:

a) madalaenergialised tuumareaktsioonid, eriti neutronitega indutseeritud reaktsioonid;

b) tuumalõustumine;

c) ioniseeriva kiirguse ja footonite ning aine vastastikmõju;

d) tahkisetooria;

e) termotuumasünteesiuringud, eelkõige ioniseeritud plasma käitumine elektromagnetjõudude mõjul ja ülikõrgete temperatuuride termodünaamika.

2. Rakendatav eksperimentaalfüüsika:

a) eespool lõikes 1 nimetatud teemad;

b) tuumaenergeetikas oluliste transuraanelementide omaduste uurimine.

3. Reaktoriarvutused:

a) teoreetiline makroskoopiline neutronifüüsika;

b) neutronite eksperimentaalmõõtmised; eksponentsiaal- ja kriitilised katsed;

c) termodünaamikaarvutused ja materjalide tugevusarvutused;

d) vastavad eksperimentaalmõõtmised;

e) reaktorikineetika, reaktorite juhtimise probleemid ja vastavad katsed;

f) kiirguskaitsearvutused ja vastavad katsed.

III Reaktorite füüsikaline keemia

1. Eri materjalide füüsikalises ja keemilises struktuuris ning tehnilistes omadustes tekkivate muutuste uurimine, mida põhjustavad reaktoris:

a) soojus,

b) nendega kokkupuutuvad toimeained,

c) mehaanilised tegurid.

2. Kiirituse põhjustatud degradatsiooni ja muude nähtuste uurimine:

a) kütuseelementides,

b) konstruktsioonimaterjalides ja jahutusainetes,

c) aeglustites.

3. Analüütilise keemia ja analüütilise füüsikalise keemia rakendamine reaktorikomponentide suhtes.

4. Homogeensete reaktorite füüsikaline keemia: radiokeemia, korrosioon.

IV Radioaktiivsete materjalide töötlemine

1. Kiiritatud kütustest plutooniumi ja uraan-233 eraldamise ning uraani ja tooriumi võimaliku

regeneerimise meetodid.

2. Plutoniumikeemia ja -metallurgia.

3. Muude transuraanelementide eraldamise meetodid ja keemia.

4. Kasulike radioisotoopide eraldamise meetodid ja keemia:

a) tuumalõhustumissaadused,

b) kiiritamise teel saadud radioisotoobid.

5. Kasutute radioaktiivsete jäätmete kontsentreerimine ja ladustamine.

V Radioisotoopide kasutusala

Radioisotoopide kasutamine aktiiv- või mürgendelementidena järgmistes valdkondades:

a) tööstus ja teadus,

b) meditsiin ja bioloogia,

c) põllumajandus.

VI Elusorganismidele avaldatud kiirguse kahjuliku toime uurimine

1. Kahjuliku kiirguse detekteerimise ja mõõtmise uurimine.

2. Piisavate profülaktiliste ja kaitsemeetmete ning vastavate ohutusstandardite uurimine.

3. Kiirguse toime vastase ravi uurimine.

VII Seadmed

Nii reaktoritele kui ka eespool loetletud teadusuuringuteks vajalikele tööstus- ja teadusrajatistele mõeldud eriseadmete ehitamise ja parendamisega seotud uurimused. Näiteks:

1. Järgmised mehaanilised seadmed:

a) pumbad erivedelike jaoks,

b) soojusvahetid,

c) tuumafüüsika uurimisaparatuur, näiteks neutronite kiiruselektorid,

d) kaugkäsitsemisseadmed.

2. Järgmised elektriseadmed:

a) kiirguse detekteerimis- ja mõõteseadmed, mida kasutatakse eelkõige:

- mineraalide otsimisel,
- teaduslikus ja tehnilises uurimistöös,
- reaktori juhtimisel,
- tervisekaitses;

b) reaktorijuhtimisseadmed;

c) madalaenergialiste osakeste kiirendid (kuni 10 MeV).

VIII Energia tootmise majandusaspektid

1. Eri reaktoritüüpide teoreetiline ja eksperimentaalne võrdlev uurimine.

2. Kütusetsüklite tehniline ja majanduslik uurimine.

II LISA

Käesoleva lepingu artiklis 41 nimetatud tööstusharud

1. Uraani- ja tooriumimaagi kaevandamine.
2. Selliste maakide rikastamine.
3. Uraani- ja tooriumikontsentraatide keemiline töötlemine ja puhastamine.
4. Igasugusel kujul tuumkütuste valmistamine.
5. Tuumkütuseelementide valmistamine.
6. Uraanheksafluoriidi tootmine.
7. Rikastatud uraani tootmine.
8. Kiiritatud kütuste töötlemine, et eraldada mõned või kõik selles sisalduvad elemendid.
9. Reaktoriaeglustite tootmine.
10. Hafniumivaba tsirkooniumi või selle ühendite tootmine.
11. Igat tüüpi tuumareaktorid igaks otstarbeks.
12. Ühe või mitme käesolevas loetelus nimetatud rajatisega seoses püstitatud seadmed radioaktiivsete jäätmete tööstuslikuks töötlemiseks.
13. Pooltööstuslikud rajatised, mis on mõeldud punktides 3–10 nimetatud tööstusharuga seotud tehaste ehitamise ettevalmistamiseks.

III LISA

Eelised, mida käesoleva lepingu artikli 48 alusel võib anda ühissettevõtetele

1. a) Tunnistamine, et ühissettevõtete rajamiseks vajaliku kinnisvara omandamine toimub vastavalt siseriiklikule õigusele üldistes huvides.
- b) Siseriikliku sundvõõrandamiskorra kohaldamine üldistes huvides, et selline omandamine saaks toimuda, kui ei jõuta kokkuleppele.
2. Õigus saada litsentse kas vahekohtumenetluse korras või kohustuslikult, nagu on sätestatud artiklites 17–23.
3. Ühissettevõtete asutamise ja neisse paigutatud varade vabastamine kõikidest maksudest ja lõivudest.
4. Vabastamine kõikidest kinnisvara omandamisel nõutavatest maksudest ja lõivudest ning registreerimis- ja dokumenteerimistasudest.
5. Vabastamine kõikidest otsestest maksudest, mida tuleks muidu maksta ühissettevõtete, nende omandi, varade ja tulude pealt.
6. Vabastamine kõikidest järgmistelt kaupadelt nõutavatest tollimaksudest ja samaväärse toimega maksudest ning kõikidest nii majanduslikku kui fiskaalset laadi impordi- või ekspordikeeldudest ja -piirangutest:
 - a) teadus- ja tehnikaseadmed, välja arvatud haldusotstarbelised ehitusmaterjalid ja seadmed;
 - b) ühissettevõttes töödeldud või töödeldavad ained.
7. Artikli 182 lõikes 6 sätestatud kohandatud valuutare üim.
8. Ühissettevõttes töötavate liikmesriikide kodanike ning nende abikaasade ja nende ülalpeetavate perekonnaliikmete vabastamine sissesõidu- ja elamispiirangutest.

IV LISA

Kaupade ja toodete nimekiri, mille suhtes kehtivad tuumaühisturgu käsitleva 9. peatüki sätted

A¹-nimekiri

Uraanimaak, mis sisaldab kaaluliselt üle 5% looduslikku uraani.

Uraanipigimaak, mis sisaldab kaaluliselt üle 5% looduslikku uraani.

Uraanoksiid.

Loodusliku uraani anorgaanilised ühendid, välja arvatud uraanoksiid ja uraanheksafluoriid.

Loodusliku uraani orgaanilised ühendid.

Looduslik toor- või töödeldud uraan.

Plutooniumi sisaldavad sulamid.

Uraan-235 orgaaniliste või anorgaaniliste ühenditega rikastatud orgaanilised või anorgaanilised uraaniühendid.

Uraan-233 orgaanilised või anorgaanilised ühendid.

Uraan-233 suhtes rikastatud toorium.

Orgaanilised või anorgaanilised plutooniumiühendid.

Plutooniumiga rikastatud uraan.

Uraan-235 suhtes rikastatud uraan.

Uraan-235 või uraan-233 suhtes rikastatud uraani sisaldavad sulamid.

Plutoonium.

Uraan-233.

Uraanheksafluoriid.

Monatsiit.

Tooriumimaak, mis sisaldab tooriumi kaaluliselt üle 20%.

Uraantoraniit, mis sisaldab üle 20% tooriumi.

Toor- või töödeldud toorium.

Tooriumoksiid.

Tooriumi anorgaanilised ühendid, välja arvatud tooriumoksiid.

Tooriumi orgaanilised ühendid.

A²-nimekiri

Deuteerium ja selle ühendid (sealhulgas raske vesi), milles deuteeriumiaatomite arvu suhe tavaliste vesinikuaatomite arvusse on suurem kui 1:5000.

Raske parafiin, milles deuteeriumiaatomite arvu suhe tavaliste vesinikuaatomite arvusse on suurem kui 1:5000.

Segud ja lahused, milles deuteeriumiaatomite arvu suhe tavaliste vesinikuaatomite arvusse on suurem kui 1:5000.

Tuumareaktorid.

Seadmed uraaniisotoopide eraldamiseks gaasilise difusiooni teel või muude meetoditega.

Seadmed deuteeriumi, selle ühendite (sealhulgas raske vee) ja derivaatide ning selliste deuteeriumi sisaldavate segude ja lahuste tootmiseks, milles deuteeriumiaatomite arvu suhe

tavaliste vesinikuaatomite arvusse on suurem kui 1:5000:

- vee elektrolüüsi põhimõttel töötavad seadmed;
- vee, vedela vesiniku jms destilleerimise põhimõttel töötavad seadmed;
- temperatuuri muutumisel vesiniksulfiidi ja vee isotoopide vahetuse põhimõttel töötavad seadmed;
- muul põhimõttel töötavad seadmed.

Spetsiaalselt radioaktiivsete ainete keemiliseks töötlemiseks mõeldud seadmed:

- kiiritatud kütuse eraldamise seadmed;
- keemilise menetluse teel (lahustid, sadenemine,ioonvahetus jms);
- füüsikalise menetluse teel (fraktsioneeriv destillatsioon jms);
- jäätmetöötlusseadmed;
- kütuse taaskasutusseadmed.

Spetsiaalselt kõrgradioaktiivsete ainete veoks mõeldud veokid:

- mis tahes rööpmelaiusega raudteede kaubavagunid ja platvormvagunid;
- veoautod;
- mootorkäru kaupade teisaldamiseks;
- haagised, poolhaagised ja muud mootorita veokid.

Pliist kiirgusvarjega konteinerid radioaktiivsete materjalide veoks või hoiustamiseks.

Radioaktiivsed tehisisotoobid ja nende anorgaanilised või orgaanilised ühendid.

Spetsiaalselt kõrgradioaktiivsete ainete käitlemiseks mõeldud kaugjuhitavad mehaanilised manipulaatorid:

- fikseeritud või liikuvad, ent mitte käsitsijuhitavad mehaanilised teisaldusseadmed.

B-nimekiri

Tuumareaktorite komponendid ja osad.

Liitiumimaagid ja -kontsentraadid.

Tuumatehnoloogilise puhtuseastmega metallid:

- toorberüllium;
- toorvismut;
- toornioobium (-kolumbium);
- toortsirkoonium (hafniumivaba);
- toorliitium;
- tooralumiinium;
- toorkaltsium;
- toormagneesium.

Boortrifluoriid.

Veevaba fluorvesinikhape.

Klooritrifluoriid.

Broomtrifluoriid.

Liitiumhüdroksiid.

Liitiumfluoriid.

Liitiumkloriid.

Liitiumhüdriid.

Liitiumkarbonaat.

Tuumatehnoloogilise puhtuseastmega berülliumoksiid.

Tuumatehnoloogilise puhtuseastmega berülliumoksiidist tulekindlad tellised.

Muud tuumatehnoloogilise puhtuseastmega berülliumoksiidist tulekindlad tooted.

Tehisgrafiit plokkide või kangidena, milles boorisaldus on üks miljondik või väiksem ja milles soojuslike neutronite neeldumise summaarne mikroskoopiline ristlõige on 5 millibarni või väiksem.

Kunstlikult eraldatud stabiilsed isotoobid.

Elektromagnetilised ioonseparaatorid, sealhulgas massispektrograafid ja massispektromeetrid.

Reaktorisimulaatorid (spetsiaalsed analoogarvutid).

Kaugjuhitavad mehaanilised manipulaatorid:

- käsitsijuhitavad (s.o neid saab kasutada käsitsi nagu tööriistu).

Vedelmetallipumbad.

Kõrgvaakpumbad.

Spetsiaalselt aatomielektriijaamadele mõeldud soojusvahetid.

Spetsiaalselt ioniseeriva kiirguse, näiteks alfa- ja beetaosakeste, gammakiirguse, neutronite ja protonite detekteerimiseks või mõõtmiseks mõeldud järgmist liiki kiirguse detekteerimise seadmed (ja nende varuosad):

- Geigeri loenduri torud ja proportsionaalloendurid; detektorid või mõõteseadmed, mis sisaldavad Geigeri-Mülleri torusid või proportsionaalloendureid;
- ionisatsioonikambrid;
- ionisatsioonikambreid sisaldavad seadmed;
- kiirgusdetektorid või kiirgusmõõteseadmed mineraalide otsimiseks ning reaktori, õhu, vee ja pinnase seireks;
- neutronidetektoritorud, milles kasutatakse boori, boortrifluoriidi, vesinikku või lõhustuvat elementi;
- detektorid või mõõteseadmed, mis sisaldavad neutronidetektoritorusid, milles kasutatakse boori, boortrifluoriidi, vesinikku või lõhustuvat elementi;
- stsintsillatsioonkristallid, monteeritud või metallümbrises (tahked stsintsillaatorid);
- detektorid või mõõteseadmed, mis sisaldavad vedelaid, tahkeid või gaasilisi stsintsillaatoreid;
- spetsiaalselt tuumamõõtmisteks mõeldud võimendid, sealhulgas lineaarvõimendid, eelvõimendid, liinivõimendid ja amplituudianalüsaatorid;
- kointsidentsseadmed kasutamiseks koos kiirgusdetektoritega;
- elektroskoobid ja elektromeetrid, sealhulgas dosimeetrid (ent välja arvatud

õppeotstarbelised seadmed, lihtsad metall-lehtedega elektroskoobid, spetsiaalselt koos meditsiinilise röntgeniaparatuuriga kasutamiseks mõeldud dosimeetrid ja elektrostaatilised mõõteriistad);

- riistad, millega saab mõõta alla ühepikoamprist voolu;
- fotokordistitorud fotokatoodiga, mis annab vähemalt 10-mikroamprist voolu ühe luumeni kohta ja milles keskmine võimendus on suurem kui 10^5 , ning kõik muud positiivsete ionidega aktiveeritavad elektrilised kordistid;
- loendusseadmed ja elektroonilised integreerivad mõõteriistad kiirguse detekteerimiseks.

Tsüklotronid, van de Graaffi või Cockrofti-Waltoni elektrostaatilised generaatorid, lineaarkiirendid ja muud seadmed, millega saab tuumaosakestele anda suurema energia kui 1 MeV.

Spetsiaalselt eespool nimetatud masinatele ja seadmetele (tsüklotronidele jt) mõeldud ja konstrueeritud magnetid.

Seda liiki kiirendus- ja fokuseerimistorud, mida kasutatakse massispektromeetrites ja massispektrograafides.

Intensiivsed elektroonsed positiivsete ionide allikad, mis on mõeldud kasutamiseks kiirendites, massispektromeetrites ja muudes sellistes seadmetes.

Kiirguskaitseline plaatklaas:

- valatud või valtsitud plaatklaas (sealhulgas armeeritud või plateeritud klaas) ruutude või ristkülikutena, ühelt või mõlemalt poolt lihvitud või poleeritud, ent mitte rohkem töödeldud;
- valatud või valtsitud plaatklaas (lihvitud, poleeritud või mitte), mis on tükeldatud teisiti kui ruutudeks või ristkülikuteks, painutatud või muul viisil töödeldud (näiteks kaldservadega või graveeritud);
- karastamise või lamineerimise teel saadud purunemiskindel klaas, vormitud või vormimata.

Õhukindel riietus kaitseks kiirguse või radioaktiivse saaste eest:

- plastist;
- kummist;
- impregneeritud või dubleeritud kangast:
- meestele;
- naistele.

Difenüül (kui tegemist on aromaatses süsivesinikuga $C_6H_5C_6H_5$).

Terfenüül.

V LISA

Käesoleva lepingu artiklis 215 nimetatud esialgne teadus- ja koolitusprogramm

I. Ühiskeskuse programm

1. Laborid, seadmed ja infrastruktuur

Ühiskeskusse kuuluvad:

- a) keemia, füüsika, elektroonika ja metallurgia üldlaborid;
- b) järgmiste valdkondade erilaborid:
 - termotuumasüntees;

- isotoopide, välja arvatud uraan-235, eraldamine (see labor on varustatud kõrge eristusvõimega elektromagnetseparaatoriga);
- geoloogiliste uuringute seadmete prototüübid;
- mineraloogia;
- radiobioloogia;

c) standardbüroo, mis on spetsialiseerunud isotoopanalüüsialastele tuumamõõtmistele ning kiirguse ja neutronite neeldumise absoluutmõõtmisele ning on varustatud oma katsereaktoriga.

2. Dokumenteerimine, teave ja koolitus

Ühiskeskus korraldab ulatuslikku teabevahetust eelkõige järgmistes valdkondades:

- tooraine: geoloogiliste uuringute, kaevandamis-, rikastamis-, konversiooni-, töötlemismeetodid jne;
- tuumaenergeetika rakendusfüüsika;
- reaktorite füüsikaline keemia;
- radioaktiivsete materjalide töötlemine;
- radioisotoopide kasutusala.

Ühiskeskus korraldab erikursusi eriti maavaraotsijate koolitamise ja radioisotoopide kasutamise alal.

Artiklis 39 nimetatud tervisekaitse uurimis- ja dokumendiosakond kogub vajalikke dokumente ja teavet.

3. Reaktorite prototüübid

Niipea kui käesolev leping jõustub, moodustatakse eksperdirühm. Pärast liikmesriikide programmide võrdlemist esitab ta komisjonile niipea kui võimalik kohased soovitusel selles valdkonnas olemasolevate valikute ning nende rakendamiseviiside ja -vahendite kohta.

Kavas on ehitada kolm-neli väikese võimsusega prototüüpi ning osaleda kolmes võimsusreaktoris näiteks kütust ja aeglusteid tarnides.

4. Kõrgvooreaktor

Keskus saab niipea kui võimalik oma käsutusse kiirete neutronite kõrgvooreaktori materjalide katsetamiseks kiirituse tingimustes.

Niipea kui käesolev leping jõustub, tehakse selleks ettevalmistavad uuringud.

Kõrgvooreaktor varustatakse laialdase katsepinnaga ja kasutajate käsutusse antakse kohased laborid.

II. Teadusuuringud, mida lepingu alusel tehakse väljaspool ühiskeskust

Kooskõlas artikliga 10 tehakse märkimisväärne osa teadusuuringuid lepingu alusel väljaspool ühiskeskust. Selliseid uurimistöötüüpe võib teha järgmises vormis.

1. Ühiskeskuse teadusuuringuid täiendavat uurimistööd tehakse termotuumasünteesi, isotoopide eraldamise (välja arvatud uraan-235), keemia, füüsika, elektroonika, metallurgia ja radiobioloogia valdkonnas.

2. Keskus võib korraldada, et katsetusteks antakse talle kasutada ruume liikmesriikide kõrgvooreaktorites.

3. Keskus võib kasutada kooskõlas artikliga 5 asutatavate ühissettevõtete erirajatisi, andes neile lepingu alusel üldteaduslikku laadi uurimistöö.

Teadus- ja koolitusprogrammi elluviimiseks
vajalike kulutuste jaotus peamiste kululahtrite kaupa

(miljonit EML arvestusühikut)

	Seadmed	Tegevus ¹	Seadmed ja/või tegevus	Kokku
I. Ühiskeskus				
1. Laborid, seadmed ja infrastruktuur:				
a) Keemia, füüsika, elektroonika ja metallurgia üldlaborid	12	1. aasta 1,3		
b) Erilaborid:		2. aasta 4,3		
• termotuumasüntees	3,5	3. aasta 6,5		
• isotoopide eraldamine (välja arvatud ²³⁵ U)	2	4. aasta 7,4		
• geoloogilised uuringud ja mineraloogia	1	5. aasta 8,5		
c) Tuumamöötmiste keskbüroo	3			
d) Muud seadmed keskuse ja selle asutuste jaoks	8			
e) Infrastruktuur	8,5			
	38	28		66
2. Dokumenteerimine, teave ja koolitus				
	1	1. aasta 0,6		
		2. aasta 1,6		
		3. aasta 1,6		
		4. aasta 1,6		
		5. aasta 1,6		
		7		8
3. Reaktorite prototüübid:				
Prototüüpide valimise eksperdirühm				
		1. aasta 0,7		
Programm			59,3 ²	60
4. Kõrgvooreaktor:				
Reaktor	15	4. aasta 5,2		
Labor	6	5. aasta 5,2		
Seadmete uuendamine	3			
	24	10,4		34,4
II. lepingu alusel väljaspool keskust TEHTavad teadusuuringud				
1. Keskuse tööd täiendavad uurimistööd:				
a) Keemia, füüsika, elektroonika, metallurgia			25	
b) Termotuumasüntees			7,5	
			1	

c) Isotoopide (välja arvatud U) eraldamine			
d) Radiobioloogia		3,1	
2. Ruumide rentimine liikmesriikide kõrgvooreaktorites		6	
3. Ühisettevõtetes tehtavad teadusuuringud		4	
		46,6	46,6
KOKKU			215

II.2 PROTOKOLL

Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu kohaldamise kohta Madalmaade Kuningriigi Euroopa-väliste osade suhtes

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu allakirjutamise ajal määratleda käesoleva lepingu artikli 198 sätete reguleerimisala Madalmaade Kuningriigi suhtes,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale lepingule.

Madalmaade Kuningriigi valitsusel on kuningriigi 29. detsembri 1954. aasta statuudist tuleneva põhiseadusliku korra tõttu erandina artiklist 198 õigus ratifitseerida käesolev leping kas Madalmaade Kuningriigi nimel tervikuna või kuningriigi Euroopa-osa ja Hollandi Uus-Guinea nimel. Kui ratifitseerimine piirdub kuningriigi Euroopa-osa ja Hollandi Uus-Guineaga, võib Madalmaade Kuningriigi valitsus alati deklareerida Itaalia Vabariigi valitsusele kui ratifitseerimiskirjade hoiulevõtjale saadetud teatega, et käesolevat lepingut kohaldatakse ka kas Suriname, Hollandi Antillide või nii Suriname kui ka Hollandi Antillide suhtes.

Sõlmitud kahekümne viiendal märtsil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Roomas.

P. H. SPAAK
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY ET D'OPPUERS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN

Euroopa Aatomienergiaühenduse privileegide ja immunitetide PROTOKOLL

Euroopa AATOMIENERGIAühenduse asutamislepingu kõrged lepinguosalsed,

ARVESTADES, et kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 191, on Euroopa ühendustel liikmesriikide territooriumil oma ülesannete täitmiseks vajalikud privileegid ja immunitetid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud eraldi protokollis.

ON NIMETANUD käesoleva protokolliga koostamisel oma täievolilisteks esindajateks:

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS:

majandusministeeriumi peasekretäri,
valitsustevahelise konverentsi Belgia delegatsiooni juhi
parun J. Ch. SNOY et d'OPPUERS'I

SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT:

Saksamaa Liitvabariigi suursaadiku,
valitsustevahelise konverentsi Saksamaa delegatsiooni juhi
professor dr Carl Friedrich OPHÜLS'I;

PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT:

õigusteaduse professori,
valitsustevahelise konverentsi Prantsusmaa delegatsiooni juhi asetäitja
Robert MARJOLINI;

ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT:

välisministeeriumi aseriigisekretäri,
valitsustevahelise konverentsi Itaalia delegatsiooni juhi
V. BADINI CONFALONIERI;

TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOGINNA:

Luksemburgi Suurhertsogiriigi suursaadiku,
valitsustevahelise konverentsi Luksemburgi delegatsiooni juhi
Lambert SCHAUSI;

TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA:

valitsustevahelise konverentsi Hollandi delegatsiooni juhi
J. LINTHORST HOMANI,

KES, olles esitanud oma kehtivaks ja vormikohaseks tunnistatud täisvolitused,

on kokku leppinud järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Aatomienergiaühenduse
asutamislepingule.

1. PEATÜKK

Ühenduse omand, vara ja tegevus

Artikkel 1

Ühenduse ruumid ja ehitised on puutumatud. Neid ei või läbi otsida, arestida, konfiskeerida ega
sundvõõrandada. Ühenduse omandi ja vara suhtes ei kehti Euroopa Kohtu loata ükski haldus-
ega õiguslik piirang.

Artikkel 2

Ühenduse arhiivid on puutumatud.

Artikkel 3

Ühendus, tema vara, tulud ja muu omand on vabastatud kõikidest otsestest maksudest.

Alati kui võimalik, võtavad liikmesriikide valitsused asjakohased meetmed, et hüvitada või tagastada vallas- ja kinnisvara
hinnas sisalduvad kaudsed maksud ja müügimaksud, kui ühendus teeb ametlikuks kasutuseks ulatuslikke oste, mille hind
sisaldab selliseid makse. Neid sätteid ei kohaldata, kui nende mõjul ühenduse piires kahjustataks konkurentsi.

Vabastus ei kehti maksude ja tasude suhtes, mis katavad üksnes kommunaalteenuste kulud.

Artikkel 4

Ühendus on vabastatud kõikidest tollimaksudest, impordi- ja ekspordikeeldudest ning impordi-
ja ekspordipiirangutest ametlikuks kasutuseks mõeldud kaupade puhul; riigi territooriumil, kuhu
need kaubad on selliselt imporditud, ei võõrandata neid tasu eest ega tasuta, välja arvatud
tingimustel, mille on heaks kiitnud selle riigi valitsus.

Samuti on ühenduse väljaanded vabastatud tollimaksudest, impordi- ja ekspordikeeldudest ning
impordi- ja ekspordipiirangutest.

2. PEATÜKK

Side- ja reisiluba (Laissez-Passer)

Artikkel 5

Ühenduse institutsioonidele võimaldatakse ametlikuks sidepidamiseks ja kõikide oma dokumentide edastamiseks iga liikmesriigi territooriumil sama kord, mille see riik tagab diplomaatilistele esindustele.

Ühenduse institutsioonide ametlikku kirj vahetust ja muid ametlikke teateid ei tsenseerita.

Artikkel 6

Ühenduse institutsioonide presidendid võivad ühenduse institutsioonide liikmetele ja teenistujatele väljastada nõukogu kehtestatud vormis reisiluba (*laissez-passer*), mida liikmesriikide ametiasutused tunnustavad kehtiva reisidokumentina. Neid reisilube väljastatakse ametnikele ja muudele teenistujatele tingimustel, mis on ette nähtud käesoleva lepingu artiklis 212 sätestatud ühenduse ametnike personalieeskirjades ja muude teenistujate teenistustingimustes.

Komisjon võib sõlmida lepinguid nende reisilubade tunnustamiseks kehtivate reisidokumentidena kolmandate riikide territooriumil.

3. PEATÜKK Assamblee liikmed

Artikkel 7

Assamblee istungipaika sõitvate või sealt lahkuvate assamblee liikmete vaba liikumise suhtes ei kehtestata ühtegi haldus-ega muud piirangut.

Tolli- ja valuutakontrolli suhtes võimaldatakse assamblee liikmetele:

- a) nende oma valitsuse poolt samad soodustused, mis välismaal ajutisel ametilähetusel olevatele kõrgetele ametnikele;
- b) teiste liikmesriikide valitsuste poolt samad soodustused, mis välisriikide valitsuste esindajatele ajutisel ametilähetusel.

Artikkel 8

Assamblee liikmeid ei või üle kuulata, neid kinni pidada ega neid kohtumenetlusele allutada nende poolt oma kohustuste täitmisel avaldatud arvamuste või antud häälte tõttu.

Artikkel 9

Assamblee istungjärkude ajal on assamblee liikmetel:

- a) oma riigi territooriumil samasugune immunitet nagu selle riigi parlamendi liikmetel;
- b) teise liikmesriigi territooriumil immunitet kinnipidamise ja kohtumenetluse suhtes.

Assamblee liikmete immunitet kehtib ka siis, kui nad sõidavad assamblee istungipaika ja sealt tagasi.

Immuniteedile ei saa tugineda, kui assamblee liige tabatakse õiguserikkumiselt, ning see ei takista assambleel kasutamast õigust tühistada oma liikme immunitet.

4. PEATÜKK Euroopa Ühenduse institutsioonide töös osalevad liikmesriikide esindajad

Artikkel 10

Ühenduse institutsioonide töös osalevatele liikmesriikide esindajatele, nende nõuandjatele ja tehnilistele asjatundjatele võimaldatakse oma kohustusi täites ning kohtumispaika ja sealt tagasi sõites tavapärased privileegid, immuniteedid ja soodustused.

Käesolev artikkel kehtib samuti ühenduse konsultatiivorganite kohta.

5. PEATÜKK Ühenduse ametnikud ja muud teenistujad

Artikkel 11

Iga liikmesriigi territooriumil on käesoleva lepingu artiklis 212 nimetatud ühenduse ametnikel ja muudel teenistujatel nende kodakondsusest olenemata järgmised privileegid ja immuniteedid:

- a) vastavalt käesoleva lepingu artiklite 152 ja 188 sätetele, kohtulik puutumatus ametiülesannete täitmisel sooritatud tegude, sealhulgas suuliste ja kirjalike avalduste suhtes; neile jääb see puutumatus ka pärast nende ametist lahkumist.
- b) teenistujate, nende abikaasade ja neist sõltuvate pereliikmete puhul ei kehti sisserändepiirangud ega välismaalaste registreerimise formaalsused;
- c) valuutaeeskirjade suhtes on neil samad soodustused, mis tavapäraselt võimaldatakse rahvusvaheliste organisatsioonide ametnikele;
- d) õigus selles riigis esmakordsel ametisseasumisel tollimaksuvabalt riiki tuua oma mööbel ja muu vallasvara ning õigus oma mööbel ja muu vallasvara tollimaksuvabalt sellest riigist taas välja viia, kui nende ametikohustused selles riigis lõpevad; mõlemal juhul vastavalt tingimustele, mida peab vajalikuks selle riigi valitsus, kus seda õigust kasutatakse;
- e) õigus tollimaksuvabalt riiki tuua isiklikuks kasutamiseks mõeldud auto, mis on omandatud riigis, kus nad viimati elasid, või riigis, mille kodakondsed nad on, selle riigi siseturul valitsevate tingimuste kohaselt, ning see auto tollimaksuvabalt sellest riigist taas välja viia; mõlemal juhul vastavalt tingimustele, mida peab vajalikuks asjaomase riigi valitsus.

Artikkel 12

Kooskõlas tingimuste ja menetlusega, mille on kinnitanud nõukogu komisjoni ettepanekute põhjal, mis tuleb esitada ühe aasta jooksul käesoleva lepingu jõustumisest, on ühenduse ametnikud ja muud teenistujad kohustatud maksma ühendusele maksu töö- ja muudelt tasudelt, mida ühendus neile maksab.

Töö- ja muud tasud, mida ühendus neile maksab, on vabastatud riigimaksudest.

Artikkel 13

Tulumaksu, omandimaksu ja pärandimaksu rakendamisel ning ühenduste liikmesriikide vahel sõlmitud topeltmaksustamise vältimist käsitlevate konventsioonide kohaldamisel loetakse, et ühenduse ametnikud ja muud teenistujad, kes üksnes oma kohustuste täitmiseks ühenduse teenistuses asuvad elama liikmesriigi territooriumile, mis nende ühenduse teenistusse astudes ei ole maksustav elukohariik, nii nende tegelikus elukohariigis kui ka maksustavas elukohariigis on säilitanud oma elukoha viimati nimetatud riigis, tingimusel et see riik on ühenduse liige. See säte kehtib ka abikaasa kohta, kui abikaasa ei tegutse iseseisvalt tasustataval töökohal, ning käesolevas artiklis nimetatud isikute ülalpidamisel ja hoole all olevate laste kohta.

Eelmises lõigus nimetatud isikutele kuuluv vallasvara, mis asub selle riigi territooriumil, kus nad viibivad, on selles riigis vabastatud pärandimaksust; pärandimaksu suurust määrates loetakse selline vara nende isikute maksustavas elukohariigis asuvaks, arvestades kolmandate riikide õigusi ja topeltmaksustamist käsitlevate rahvusvaheliste konventsioonide võimalikku kohaldamist.

Käesoleva artikli sätete kohaldamisel ei arvestata sellist elukohta, mis on seotud üksnes kohustuste täitmisega muude rahvusvaheliste organisatsioonide teenistuses.

Artikkel 14

Nõukogu kinnitab komisjoni ettepaneku põhjal, mis tuleb esitada ühe aasta jooksul käesoleva lepingu jõustumisest, ühehäälselt ühenduse ametnike ja muude teenistujate sotsiaalkindlustustagatiste kava.

Artikkel 15

Komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist teiste asjaomaste institutsioonidega määrab nõukogu kindlaks ühenduse ametnike ja muude teenistujate kategooriad, kelle kohta osaliselt või täielikult kehtivad artikli 11, artikli 12 teise lõigu ja artikli 13 sätted.

Liikmesriikide valitsustele teatatakse korrapäraselt sellistesse kategooriatesse kuuluvate ametnike ja muude teenistujate nimed, ametinimetused ja aadressid.

6. PEATÜKK

Euroopa Ühenduse juurde akrediteeritud kolmandate riikide esinduste privileegid ja immuuniteedid

Artikkel 16

Liikmesriik, mille territooriumil on ühenduse institutsiooni asukoht, annab kolmandate riikide esindustele, mis on akrediteeritud ühenduse juurde, tavapärased diplomaatilised immuuniteedid ja privileegid.

7. PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 17

Ühenduse ametnikele ja muudele teenistujatele antakse privileegid, immuuniteedid ja soodustused üksnes ühenduse huvides.

Iga ühenduse institutsioon peab ametnikule või muule teenistujale antud immuuniteedi tühistama alati, kui kõnealune institutsioon leiab, et sellise immuuniteedi tühistamine ei ole vastuolus ühenduse huvidega.

Artikkel 18

Käesoleva protokolliga kohaldamisel teevad ühenduse institutsioonid koostööd asjaomaste liikmesriikide vastutavate ametiasutustega.

Artikkel 19

Artiklid 11–14 ja 17 on kohaldatavad komisjoni liikmete suhtes.

Artikkel 20

Artiklid 11–14 ja 17 on kohaldatavad Euroopa Kohtu kohtunike, kohtujuristide, kohtusekretäri ja kaasettekandjate suhtes, ilma et eelöeldu piiraks Euroopa Kohtu põhikirja protokolliga kohtunike ja kohtujuristide kohtulikku puutumatust käsitleva artikli 3 sätete kohaldamist.

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

Seitsmeteistkümnendal aprillil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Brüsselis.

J. Ch. SNOY et d'OPPUERS.

C. F. OPHÜLS.

Robert MARJOLIN.

Vittorio BADINI.

Lambert SCHAUS.

J. LINTHORST HOMAN.

PROTOKOLL

Euroopa Aatomienergiaühenduse Kohtu põhikirja kohta

euroopa aatomienergiaühenduse Asutamislepingu kõrged lepinguosaliselised,

soovides sätestada käesoleva lepingu artikliga 160 ettenähtud Euroopa Kohtu põhikirja,

on määranud sel eesmärgil oma täievolilisteks esindajateks:

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS:

majandusministeeriumi peasekretäri,
valitsustevahelise konverentsi Belgia delegatsiooni juhi
parun J. Ch. SNOY et d'OPPUERS'I;

SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT:

Saksamaa Liitvabariigi suursaadiku,
valitsustevahelise konverentsi Saksamaa delegatsiooni juhi
professor dr Carl Friedrich OPHÜLSI;

PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT:

õigusteaduse professori,
valitsustevahelise konverentsi Prantsusmaa delegatsiooni juhi asetäitja
Robert MARJOLINI;

ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT:

välisministeeriumi aseriigisekretäri,
valitsustevahelise konverentsi Itaalia delegatsiooni juhi
V. Badini Confalonieri;

TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOGINNA:

Luksemburgi Suurhertsogiriigi suursaadiku,
valitsustevahelise konverentsi Luksemburgi delegatsiooni juhi
Lambert SCHAUSI;

TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA:

valitsustevahelise konverentsi Madalmaade delegatsiooni juhi
J. LINTHORST HOMANI,

KES, olles esitanud oma kehtivaks ja vormikohaseks tunnistatud täisvolitused,

on kokku leppinud järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Aatomienergiaühenduse
asutamislepingule.

Artikkel 1

Käesoleva lepingu artikliga 3 asutatud Euroopa Kohus moodustatakse ja toimib kooskõlas
käesoleva lepingu ja käesoleva põhikirja sätetega.

I JAOTIS Kohtunikud ja kohtujuristid

Artikkel 2

Enne oma kohustuste täitmisele asumist annab iga kohtunik avalikul kohtuistungil vande täita
oma kohustusi erapooletult ja kohusetundlikult ning hoida kohtu nõupidamiste saladust.

Artikkel 3

Kohtunikel on kohtulik puutumatus. Kui nad on ametist lahkunud, on neil jätkuvalt puutumatus
oma ametiülesannete täitmisel sooritatud tegude, sealhulgas suuliste ja kirjalike avalduste
suhtes. Täiskogu istungil võib Euroopa Kohus puutumatus eest ära võtta.

Kui puutumatus on võetud ja kohtuniku vastu on alustatud kriminaalmenetlust, arutab tema
kohtuasja mis tahes liikmesriigis üksnes kohus, kes on pädev kohut mõistma riigi kõrgeima
kohtu liikmete üle.

Artikkel 4

Kohtunikud ei või pidada poliitilist ega haldusametikohta.

Nad ei või töötada ühelgi teisel tasustataval ega mittetasustataval ametikohal, kui nõukogu pole selleks erandkorras eriluba andnud.

Oma kohustusi täitma asudes kohustuvad nad pidulikult nii ametiaja jooksul kui ka pärast selle lõppemist austama sellest tulenevaid kohustusi ning eriti oma kohustust käituda ausalt ja diskreetselt, kui neile pärast ametist lahkumist pakutakse teatud ametikohta või soodustusi.

Mis tahes kahtlused selles küsimuses lahendatakse Euroopa Kohtu otsusega.

Artikkel 5

Kui tavaline asendamine või surm välja arvata, lõpevad kohtuniku kohustused ametist lahkumisel.

Ametist lahkumisel esitab kohtunik Euroopa Kohtu presidendile tagasiastumisavalduse edasiandmiseks nõukogu eesistujale. Alates sellisest teadaandmisest vabaneb kohtuniku ametikoht.

Kui ei kohaldata artiklit 6, jääb kohtunik ametisse, niikaua kui tema ametijärglane asub oma kohustusi täitma.

Artikkel 6

Kohtuniku võib ametist tagandada või ilma jätta õigusest saada pensioni või muid seda asendavaid hüvesid üksnes juhul, kui ta Euroopa Kohtu kohtunike ja kohtujuristide üksmeelse arvamuse kohaselt ei vasta enam oma ametikoha nõuetele või ei täida sellest tulenevaid kohustusi. Asjaomane kohtunik ei osale sellisel nõupidamisel.

Kohtusekretär edastab Euroopa Kohtu otsuse assamblee presidendile ja komisjoni presidendile ning teatab sellest nõukogu eesistujale.

Juhul kui kohtunik otsustatakse tema ametikohalt tagandada, vabaneb kohtunikukoht alates viimati nimetatud teatamisest.

Artikkel 7

Kohtunik, kes asendab Euroopa Kohtu liiget, kelle ametiaeg ei ole lõppenud, määratakse ametisse tema eelkäija ülejäänud ametiajaks.

Artikkel 8

Artiklite 2–7 sätteid kohaldatakse ka kohtujuristide suhtes.

II JAOTIS Korraldus

Artikkel 9

Kohtusekretär annab Euroopa Kohtu ees vande täita oma kohustusi erapooletult ja kohusetundlikult ning hoida kohtu nõupidamiste saladust.

Artikkel 10

Euroopa Kohus korraldab kohtusekretäri asendamise juhtudel, mil tal pole võimalik kohtuistungil viibida.

Artikkel 11

Et Euroopa Kohus saaks toimida, määratakse selle juurde ametnikud ja muud teenistujad. Nad alluvad kohtusekretärile presidendi järelevalve all.

Artikkel 12

Euroopa Kohtu ettepaneku põhjal võib nõukogu ühehäälselt sätestada kaasettekandjate nimetamise ja koostada nende ametijuhendi. Kaasettekandjalt võidakse kodukorras sätestatud

tingimustel nõuda osalemist ettevalmistavates uurimistoimingutes Euroopa Kohtu menetluses olevates asjades ja koostööd ettekandjaks oleva kohtunikuga.

Kaasettekandjad valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ning kellel on vajalik õiguslane kvalifikatsioon; ametisse nimetab nad nõukogu. Nad annavad Euroopa Kohtu ees vande täita oma kohustusi erapooletult ja kohusetundlikult ning hoida kohtu nõupidamiste saladust.

Artikkel 13

Kohtunikelt, kohtujuristidelt ja kohtusekretärit nõutakse elamist Euroopa Kohtu asukohas.

Artikkel 14

Euroopa Kohus täidab oma ülesandeid pidevalt. Kohtu puhkuste kestuse otsustab Euroopa Kohus, võttes kohaselt arvesse tõiseid vajadusi.

Artikkel 15

Euroopa Kohtu otsused on kehtivad üksnes siis, kui kohtu nõupidamisel osaleb paaritu arv liikmeid. Kohtu täiskogu otsused on kehtivad, kui kohal on viis liiget. Kodade otsused kehtivad üksnes siis, kui kohal on kolm kohtunikku; kui ühel koja kohtunikest ei ole võimalik kohal viibida, võidakse kooskõlas kodukorras sätestatud tingimustega istungile kaasata teise koja kohtunik.

Artikkel 16

Ükski kohtunik ega kohtujurist ei tohi osaleda asja lahendamisel, milles ta on eelnevalt osalenud esindajana või nõustajana või tegutsenud ühe poole advokaadina või milles teda kohtu või uurimiskomisjoni liikmena või muudes ülesannetes on kutsutud arvamust esitama.

Kui kohtunik või kohtujurist mingil erilisel põhjusel leiab, et ta ei tohiks osaleda konkreetse kohtuasja otsustamisel või läbivaatamisel, teatab ta sellest presidendile. Kui president mingil erilisel põhjusel arvab, et mõni kohtunik või kohtujurist ei tohiks konkreetse kohtuasja arutamisel osaleda ega ettepanekuid teha, teatab ta sellest asjaomasele isikule.

Käesoleva artikli kohaldamisel ilmnevad mis tahes raskused lahendatakse Euroopa Kohtu otsusega.

Kohtumenetluse pool ei või taotleda Euroopa Kohtu või selle koja koosseisu muutmist mõne kohtuniku kodakondsuse alusel või seetõttu, et Euroopa Kohtu või koja koosseisus ei ole kõnealuse poole kodakondsusest kohtunikku.

III JAOTIS Menetlus

Artikkel 17

Ühenduse riike ja institutsioone esindab Euroopa Kohtus igaks üksikuks kohtuasjaks määratud esindaja; esindajat võib abistada nõustaja või advokaat, kellel on õigus esineda liikmesriigi kohtus.

Teisi pooli peab esindama advokaat, kellel on õigus esineda liikmesriigi kohtus.

Sellistel esindajatel, nõustajatel ja advokaatidel on kodukorras sätestatud tingimuste kohaselt Euroopa Kohtusse ilmumisel õigused ja puutumatus, mis on neile vajalikud, et sõltumatult oma ülesandeid täita.

Euroopa Kohtusse ilmuvate nõustajate ja advokaatide suhtes on Euroopa Kohtul kodukorras sätestatud tingimustel volitused, mis tavaliselt antakse kohtutele.

Ülikoolide õppejõududel, kes on sellise liikmesriigi kodanikud, mille seadused lubavad neil olla kohtus esindajaks, on Euroopa Kohtus samad õigused, mis on käesoleva artikliga antud advokaatidele, kellel on õigus esineda liikmesriigi kohtus.

Artikkel 18

Euroopa Kohtu menetlus koosneb kahest osast: kirjalikust ja suulisest.

Kirjalik menetlus koosneb avalduste, arvamuste, vastuväidete ning märkuste ja neile antud vastuste, aga ka kõigi kirjalike tõendite ja muude dokumentide või nende tõestatud koopiade edastamisest kohtuamenetluse pooltele ja ühenduse institutsioonidele, kelle otsused on vaidlustatud.

Kohtusekretär edastab need kodukorras sätestatud korras ja ajavahemikus.

Suuline menetlus koosneb ettekandjaks oleva kohtuniku esitatud ettekande lugemisest, esindajate, nõustajate ja liikmesriigi kohtus esinema õigustatud advokaatide ning kohtujuristi ettepanekute ärakuulamisest Euroopa Kohtus, aga ka tunnistajate ja ekspertide ärakuulamisest, kui neid on.

Artikkel 19

Asi esitatakse Euroopa Kohtule kohtusekretärile adresseeritud kirjaliku avaldusega. Avalduses sisalduvad avalduse esitaja nimi ja alalise elu- või asukoha aadress ning allakirjutanu amet, poole nimi, kelle vastu avaldus esitatakse, vaidluse sisu, nõudmised ja lühike ülevaade avalduse aluseks olevatest asjaoludest.

Avaldusele lisatakse vajaduse korral meede, mille tühistamist taotletakse, või käesoleva lepingu artiklis 148 osutatud asjaoludel dokumentaalselt tõestatud kuupäev, mil institutsioonilt nõuti toimingut tegemist kooskõlas nimetatud artikliga. Kui dokumente ei esitata koos avaldusega, palub kohtusekretär asjaomasel poolel esitada need mõistliku tähtaja jooksul, kuid sel puhul ei aegu poole õigused isegi juhul, kui sellised dokumendid esitatakse pärast menetluse algatamise tähtaja möödumist.

Artikkel 20

Käesoleva lepingu artikliga 18 reguleeritud kohtuasjad esitatakse Euroopa Kohtule kohtusekretärile adresseeritud kaebusega. Kaebuses sisalduvad kaebuse esitaja nimi ja alalise elu- või asukoha aadress ning allakirjutanu amet, viide otsusele, mille vastu kaebus esitatakse, kostjate nimed, vaidluse sisu, nõudmised ja lühike ülevaade kaebuse aluseks olevatest asjaoludest.

Kaebusele lisatakse vahekohtukomitee vaidlustatava otsuse tõestatud koopia.

Kui Euroopa Kohus kaebuse tagasi lükkab, jääb lõplikuks vahekohtukomitee otsus.

Kui Euroopa Kohus vahekohtukomitee otsuse tühistab, võib vajaduse korral ühe poole algatusel asja vahekohtukomiteele uueks läbivaatamiseks esitada. Vahekohtukomitee juhindub õigusküsimustes Euroopa Kohtu tehtud otsustest.

Artikkel 21

Käesoleva lepingu artikliga 150 reguleeritud kohtuasjade puhul teatab liikmesriigi kohus, kes peatab menetluse ja annab asja Euroopa Kohtusse, oma otsusest Euroopa Kohtule. Siis teatab kohtusekretär otsusest pooltele, liikmesriikidele ja komisjonile, samuti nõukogule, kui akt, mille kehtivus või tõlgendamine on vaidluse all, pärineb nõukogult.

Kahe kuu jooksul alates sellest teatamisest on pooltel, liikmesriigil, komisjonil ja vajaduse korral ka nõukogul õigus esitada Euroopa Kohtule seisukohti või kirjalikke märkusi.

Artikkel 22

Euroopa Kohus võib pooltelt nõuda kõikide dokumentide esitamist ja kogu teabe andmist, mida ta peab soovitavaks. Mis tahes keeldumine võetakse ametlikult teatavaks.

Euroopa Kohus võib nõuda ka liikmesriikidelt ja institutsioonidelt, mis ei ole kohtumenetluse pooled, kogu teavet, mida kohus peab menetluses vajalikuks.

Artikkel 23

Euroopa Kohus võib omal valikul igale üksikisikule, organile, ametiasutusele, komiteele või organisatsioonile igal ajal usaldada ülesande anda eksperdiarvamus.

Artikkel 24

Tunnistajaid võib ära kuulata kodukorras sätestatud tingimustel.

Artikkel 25

Kohtusse ilmumata jäänud tunnistajate suhtes on Euroopa Kohtul volitused, mis tavaliselt antakse kohtutele, ning ta võib määrata rahatrahve kodukorras sätestatud tingimustel.

Artikkel 26

Tunnistajaid ja eksperte võib ära kuulata vande all, mis antakse kodukorras sätestatud viisil või tunnistaja või eksperdi elukohariigi õigusaktides sätestatud viisil.

Artikkel 27

Euroopa Kohus võib anda korralduse, et tunnistaja või eksperdi kuulaks ära tema alalise elukoha järgne kohus.

Korraldus saadetakse täitmiseks pädevale kohtule kodukorras sätestatud tingimustel. Vastavalt õigusabitaotlusele koostatud dokumendid tagastatakse Euroopa Kohtule samadel tingimustel.

Kulud katab Euroopa Kohus, ilma et see piiraks õigust kulusid välja nõuda pooltelt, kui see on asjakohane.

Artikkel 28

Liikmesriik käsitleb tunnistaja või eksperdi vande murdmist samal viisil nagu siis, kui rikkumine oleks toime pandud liikmesriigi tsiviilasju lahendavas kohtus. Euroopa Kohtu nõudmisel esitab asjaomane liikmesriik õiguserikkuja vastu oma pädevas kohtus süüdistuse.

Artikkel 29

Kohtuistung on avalik, kui Euroopa Kohus omal algatusel või poolte avalduse alusel tõsistel põhjustel ei otsusta teisiti.

Artikkel 30

Istungi jooksul võib Euroopa Kohus küsitleda eksperte, tunnistajaid ja pooli endid. Viimased võivad siiski Euroopa Kohtu poole pöörduda üksnes oma esindajate vahendusel.

Artikkel 31

Iga kohtuistung protokollitakse ning protokollile kirjutavad alla president ja kohtusekretär.

Artikkel 32

Läbivaatamisele tulevate kohtuasjade nimekirja koostab president.

Artikkel 33

Euroopa Kohtu nõupidamised on salajased ja jäävad salajaseks.

Artikkel 34

Kohtuotsustes sedastatakse põhjused, millel need rajanevad. Neis näidatakse nõupidamisest osa võtnud kohtunike nimed.

Artikkel 35

Kohtuotsustele kirjutavad alla president ja kohtusekretär. Need loetakse ette avalikul kohtuistungil.

Artikkel 36

Euroopa Kohus langetab otsuse kohtukulude asjus.

Artikkel 37

Euroopa Kohtu president võib lihtmenetluse korras, mis vajaduse korral võib erineda mõnest käesolevas põhikirjas sisalduvast eeskirjast ja mis sätestatakse kodukorras, langetada otsuse kohaldamise peatamise avalduste kohta, nagu on sätestatud käesoleva lepingu artiklis 157, või ette kirjutada ajutisi meetmeid vastavalt artiklile 158 või peatada täitmise kooskõlas artikli 164 viimase lõiguga.

Kui presidendil pole võimalik kohal viibida, asendab teda teine kohtunik kodukorras sätestatud tingimustel.

Presidendi või teda asendava kohtuniku otsus on ajutine ega mõjuta mingil viisil Euroopa Kohtu sisulist otsust.

Artikkel 38

Ühenduse liikmesriigid ja institutsioonid võivad Euroopa Kohtus läbivaatamisel olevates kohtuasjades menetlusse astuda.

Sama õigus on igal isikul, kes tõendab oma huvi Euroopa Kohtusse esitatud kohtuasja tulemuste vastu, välja arvatud liikmesriikidevahelistes, ühenduse institutsioonide vahelistes või liikmesriikide ja ühenduse institutsioonide vahelistes kohtuasjades.

Menetlusse astumise avalduses esitatavad nõudmised piirduvad ühe poole nõudmiste toetamisega.

Artikkel 39

Kui nõuetekohaselt kohtukutse saanud kostja ei esita kirjalikku vastust enda kaitseks, tehakse tagaseljaotsus tema kahjuks. Otsuse vastu võib esitada vastuväite ühe kuu jooksul alates selle teatavaks tegemisest. Vastuväitel ei ole tagaseljaotsuse täitmist peatavat toimet, kui Euroopa Kohus ei otsusta teisiti.

Artikkel 40

Liikmesriigid, ühenduse institutsioonid ning teised füüsilised ja juriidilised isikud võivad kodukorras sätestatavatel juhtudel ja tingimustel kolmandate isikutena menetlusse astuda, et vaidlustada ilma neid ära kuulamata tehtud kohtuotsus, kui otsus piirab nende õigusi.

Artikkel 41

Kui kohtuotsuse mõte või ulatus on kahtluse all, annab Euroopa Kohus mis tahes huvitatud menetlusosalise või ühenduse institutsiooni avalduse alusel selle tõlgenduse.

Artikkel 42

Avalduse kohtuotsuse teistmiseks võib Euroopa Kohtule esitada üksnes sellise seiga teadasaamisel, mis oma olemuselt on otsustav ja mis otsuse langetamise ajal ei olnud Euroopa Kohtule ega teistmist taotlevale poolele teada.

Teistmist alustatakse Euroopa Kohtu otsusega, milles sõnaselgelt sedastatakse uue seiga olemasolu, tunnistatakse, et selle olemus lubab võtta asja teistmisele, ja kuulutatakse avaldus selle alusel vastuvõetavaks.

Avaldust kohtuotsuse teistmiseks ei saa esitada pärast kümne aasta möödumist kohtuotsuse kuupäevast.

Artikkel 43

Ajapikenduse andmine seoses suurte vahemaadega määratakse kodukorras.

Tähtaja möödumise tagajärjel ei piirata kellegi õigusi, kui asjaomane pool tõestab ettenägematute asjaolude või vääramatute jõu olemasolu.

Artikkel 44

Ühenduse lepinguvälise vastutusega seotud asjade aegumistähtaeg on viis aastat vastutuse aluseks olevast sündmusest. Aegumistähtaeg katkeb, kui Euroopa Kohtus algatatakse menetlus või kui enne sellist menetlust esitab kannatanud pool avalduse asjakohasele ühenduse

institutsioonile. Viimasel juhul tuleb menetlus algatada kahe kuu jooksul, nagu on sätestatud artiklis 146; vajaduse korral kohaldatakse artikli 148 teise lõigu sätteid.

Artikkel 45

Käesoleva lepingu artiklis 160 sätestatud Euroopa Kohtu kodukord sisaldab peale käesoleva põhikirjaga ettenähtud sätete sätteid, mis on vajalikud selle kohaldamiseks ja vajaduse korral selle täiendamiseks.

Artikkel 46

Nõukogu võib ühehäälselt teha käesoleva põhikirja sätetes selliseid kohandusi, mida võivad nõuda nõukogu poolt kooskõlas käesoleva lepingu artikli 137 viimase lõiguga tarvitusele võetud meetmed.

Artikkel 47

Kohe pärast vande andmist valib nõukogu eesistuja loosi teel need kohtunikud ja kohtujuristid, kelle ametiaeg lõpeb kooskõlas käesoleva lepingu artikli 139 teise ja kolmanda lõiguga pärast esimese kolme aasta möödumist.

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

Seitsmeteistkümnendal aprillil tuhande üheksasaja viiekümne seitsmendal aastal Brüsselis.

J. Ch. SNOY ET D' OPPUERS

C. F. OPHÜLS

Robert MARJOLIN

Vittorio BADINI CONFALONIERI

Lambert SCHAUS

J. LINTHORST HOMAN

1 Ainult koduloomad.

2 Tollimaksumääraks kinnitatakse tavaliselt aritmeetiline keskmine. Seda võib vajaduse korral korrigeerida ühenduse põllumajanduspoliitika kohaste hooajaliste maksumääradega.

3 Tollimaksumääraks kinnitatakse tavaliselt aritmeetiline keskmine. Seda võib vajaduse korral korrigeerida ühenduse põllumajanduspoliitika kohaste hooajaliste maksumääradega.

4 a) Teravilja ja nisujahu puhul kohaldatavateks ühise tollitariifi määradeks kinnitatakse riigisiseste tollitariifide aritmeetiline keskmine.

b) Artiklis 23 määratust kõrvale kaldudes võivad liikmesriigid peatada tollimaksud nendelt kaupadelt seni, kuni artikli 40 lõikes 2 toodud meetmete kohaselt määratakse kindlaks menetlus.

c) Kui mis tahes liikmesriigi tollimaksu peatamine ähvardab tõsiselt kahjustada või kahjustab teise liikmesriigi teravilja või nisujahu tootmist või töötlemist, alustavad asjassepuutuvad liikmesriigid läbirääkimisi. Kui läbirääkimistel ei jõuta tulemusteni, võib komisjon volitada kahju kandnud liikmesriiki võtma asjakohaseid meetmeid, mille rakendamise komisjon kindlaks määrab, niivõrd kui tollimaksud peatanud liikmesriigi teraviljaturu sisekorraldus ei ole hinnavahet kompenseerinud.

5 Pooltoodete puhul rakendatavad tollimaksud vaadatakse läbi töötlemata metallidele kehtestatud tollimaksumäära alusel vastavalt käesoleva asutamislepingu artikli 21 lõikes 2 sätestatud menetlusele.

1 Arvestuse aluseks on umbes 1000-liikmeline isikkoosseis.

2 Osa sellest summast võib eraldada lepingu alusel väljaspool keskust tehtavateks töödeks.